

PATVIRTINTA

Anykščių rajono savivaldybės tarybos

2018 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. 1-TS-337

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIS 2019– 2025 METŲ PLĖTROS PLANAS

Anykščiai, 2018

TURINYS

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO 2019–2025 METŲ PLĖTROS PLANO RENGIMO DALYVIAI	4
SANTRUMPOS.....	8
I. BENDROJI INFORMACIJA	10
II. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2012–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO EIGOS IR REZULTATŲ ANALIZĖ	15
2.1. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2012–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO RENGIMO EIGOS APŽVALGA	15
2.2. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2012–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO EIGOS APŽVALGA IR REZULTATŲ ANALIZĖ.....	17
III. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBEI SVARBIŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ.....	20
IV. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS PAGRINDINĖS IŠVADOS	28
4.1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS APIBENDRINIMAI	28
4.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ	40
V. PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	58
5.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	61
5.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	62
5.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	63
5.4. IV PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	66
VI. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS	68
VII. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO STEBĖSENOS, TIKSLINIMO IR ATSISKAITYMO UŽ ĮGYVENDINIMO REZULTATUS TVARKA	70
PRIEDAI	73
1P.1. BENDRA INFORMACIJA APIE ANYKŠČIŲ RAJONĄ	73
1P.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA.....	76
1P.2.1. Demografinė situacija	76
1P.2.2. Užimtumas ir darbo rinka	83
1P.3. EKONOMINĖ APLINKA	86
1P.3.1. Ekonomika ir verslas	86
1P.3.2. Žemės ūkis	92
1P.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas	98
1P.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas	102
1P.4. SOCIALINĖ APLINKA	113
1P.4.1. Švietimas	113

1P.4.2. Sveikatos priežiūra	119
1P.4.3. Socialinė apsauga	123
1P.4.4. Kultūra ir menas	130
1P.4.5. Kūno kultūra ir sportas.....	135
1P.4.6. Nevyriausybines organizacijos ir bendruomenės	138
1P.4.7. Jaunimo politika ir jaunimo organizacijos	138
1P.4.8. Viešasis saugumas	142
1P.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA	146
1P.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas.....	146
1P.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra	150
1P.5.3. Energetinė infrastruktūra	154
1P.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra	156
1P.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra	160

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO 2019–2025 METŲ PLĖTROS PLANO RENGIMO DALYVIAI

Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisija

Komisijos pirmininkas:

Kęstutis Tubis Anykščių rajono savivaldybės meras

Komisijos nariai:

Audroniu Gališanka Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius

Raimondas Balsys Anykščių rajono savivaldybės tarybos narys

Sigutis Obelevičius Anykščių rajono savivaldybės mero pavaduotojas

Alvydas Gervinskas Anykščių rajono savivaldybės tarybos narys

Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano rengimo darbo grupės, patvirtintos
Anykščių rajono savivaldybės mero 2018-10-17 potvarkiais Nr. 1-MP-47, 1-MP-48, 1-MP-49, 1-MP-50

Turizmo, rekreacinės aplinkos, kultūros, kultūros ir gamtos paveldo, viešųjų ryšių vystymo sričių darbo grupė:

Pirmininkas:

Sigutis Obelevičius, Anykščių rajono savivaldybės mero pavaduotojas

Pirmininko pavaduotoja ir darbo sekretorė:

Jolanta Jucevičienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

Nariai:

Audronė Pajarskienė, Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė, atliekanti vedėjos
funkcijas

Mindaugas Sargūnas, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narys

Monika Bužinskienė, Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus specialistė

Daiva Stankevičienė, Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė

Daiva Perevičienė, Anykščių menų inkubatorius direktorė (jai sutikus)

Dalė Vileitienė, Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė

Kristina Beinorytė, VšĮ Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras direktorė (jai sutikus)

Kęstutis Šerepka, Anykščių regioninis parkas direktorius (jam sutikus)

Rasa Strumilienė, Anykščių menų inkubatorius rezidentė (deleguotas)

Rita Babelienė, Anykščių menų centro direktoriaus pavaduotoja (deleguotas)

Rūta Malinauskienė, Burbiškio dvaro valdytoja (jai sutikus)

Stasys Steponėnas, Anykščių rajono savivaldybės Skiemonių seniūnijos seniūnas

Vaida Jucienė, Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka renginių
organizatorė (deleguotas)

Vida Meliūkštienė, Investicijų ir projektų valdymo skyriaus specialistė

Vilma Paulauskaitė, Anykščių kultūros centras direktoriaus pavaduotoja kūrybiniam darbui (deleguotas)

Vilma Vilkickaitė, Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vedėja

Tautvydas Kontrimavičius, A.Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus kuratorius
(deleguotas)

Verslo ir investicijų pritraukimo, žemės ūkio, miesto ir kaimo plėtros darbo grupė:

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Pirmininkas:

Kęstutis Tubis, Anykščių rajono savivaldybės meras

Pirmininko pavaduotoja ir darbo sekretorė:

Jolanta Jucevičienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė

Nariai:

Aistė Čepukė, VšĮ Anykščių turizmo ir verslo informacijos centro vyr. verslo specialistė (delegavus)

Algimantas Jurkus, Anykščių rajono savivaldybės Kurklių seniūnijos seniūnas

Alvydas Simonavičius, Anykščių rajono savivaldybės Debeikių seniūnijos seniūnas

Antanas Girskus, Žemės ūkio skyriaus vyresnysis specialistas

Antanas Jankauskas, Anykščių rajono savivaldybės Troškūnų seniūnijos seniūnas

Arvydas Pajuodis, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narys

Daiva Indriūnienė, UAB „Anykščių sporto ir laisvalaikio centras“ (jai sutikus)

Daiva Tolušytė, Anykščių rajono savivaldybės Traupio seniūnijos seniūnė

Darius Čypas, verslininkas (jam sutikus)

Dominykas Tutkus, Anykščių rajono savivaldybės mero patarėjas

Eglė Sabaliauskienė, Anykščių rajono savivaldybės Viešintų seniūnijos seniūno pavaduotoja

Elvyra Lasskaja, Anykščių miesto VVG pirmininkė (jai sutikus)

Gabrielė Griauzdaitė-Patumsienė, MB „Novėja“ (jai sutikus)

Gabrielė Jaruševičienė, AB „MV GROUP Production“ (delegavus);

Gediminas Vaičiūnas, Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas

Juozas Šakalys, Anykščių rajono savivaldybės Anykščių seniūnijos seniūno pavaduotojas

Jurijus Nikitinas, Anykščių rajono VVG pirmininkas (jam sutikus)

Raminta Čelkauskienė, Anykščių rajono savivaldybės Andrioniškio seniūnijos seniūno pavaduotoja

Regimantas Butvydas, AB Ažuožerių sodai (delegavus)

Stasys Steponėnas, Anykščių rajono savivaldybės Skiemonių seniūnijos seniūnas

Šarūnė Kalibataitė, Anykščių rajono savivaldybės Kavarsko seniūnijos seniūnė

Tadas Taurelė, Lietuvos miško savininkų asociacijos narys (delegavus)

Valentinas Neniškis, Anykščių rajono savivaldybės Svėdasų seniūnijos seniūnas

Vida Meliūkštienė, Investicijų ir projektų valdymo skyriaus specialistė

Vilma Krivickienė, Utenos teritorinė darbo birža, Anykščių skyriaus vyriausioji specialistė (delegavus)

Virmantas Velikonis, Žemės ūkio skyriaus vedėjas

Švietimo, sporto, sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos, jaunimo ir nevyriausybinių organizacijų, informacinių technologijų, viešojo valdymo ir viešojo saugumo vystymo sričių darbo grupė:

Pirmininkas:

Audronius Gališanka, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius

Pirmininko pavaduotoja ir darbo sekretorė:

Jolanta Jucevičienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė

Nariai:

Daina Bradauskienė, Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnybos vyriausioji specialistė (delegavus)

Danutė Mažvylienė, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narė

Danuta Gruzinskienė, Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjos pavaduotoja

Donaldas Vaičiūnas, Anykščių rajono savivaldybės mero patarėjas

Edita Jurčiukonienė, Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistė (delegavus)
Gintaras Vaičiūnas, vyriausiasis specialistas mobilizacijai ir civilinei saugai
Ieva Gražytė, Socialinio paramos skyriaus vedėja
Inga Beresnevičiūtė, Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė
Jolanta Bakšienė, Anykščių švietimo pagalbos tarnybos direktorė (jai sutikus)
Jolanta Pleškienė, Anykščių rajono socialinių paslaugų centro direktorė (jai sutikus)
Jolita Gečienė, Anykščių socialinės globos namų direktorė (jai sutikus)
Jonė Baronaitė, Socialinio paramos skyriaus vyresnioji specialistė
Jurgita Banienė, Švietimo skyriaus vedėja
Nijolė Dūmanienė, Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus vyriausioji specialistė
Neringa Vaicekauskienė, Fondas „Prieglobstis“ socialinio darbuotojo padėjėja (delegavus)
Nijolė Pranckevičienė, Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė
Rasius Sudeikis, Bendrojo ir ūkio skyriaus informatikas
Renata Rudokienė, Anykščių rajono savivaldybės ligoninės ekonomistė (delegavus)
Renata Stražinskienė, Anykščių A. Baranausko vidurinės mokyklos bendruomenės pirmininkė
Rūta Avžaitė, Anykščių rajono policijos komisariato vyriausioji tyrėja (delegavus)
Rūta Nečiūnaitė, Anykščių socialinės gerovės centras (delegavus)
Saulius Rasalas, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narys
Sigita Mačytė-Šulskienė, Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus vedėja
Sonata Steniulienė, Anykščių pirminės sveikatos priežiūros centro direktorė (jai sutikus)
Vida Bužinskienė, Finansų ir apskaitos skyriaus vedėja
Vida Dičiūnaitė, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordiniatorius
Vaidas Niaura, Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centro direktorius (jam sutikus)
Vaiva Daugelavičienė, Savivaldybės gydytojas
Vaidutis Zlatkus, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narys
Valdemaras Burauskas, FSKA Anykščių sporto klubo prezidentas (jam sutikus)
Virginija Padūmienė, Anykščių lopšelis-darželis „Žilvitis“ direktorė (jai sutikus)
Vytautas Tumas, Bendrojo ir ūkio skyriaus informatikas
Žaneta Šleikuvienė, VšĮ Anykščių rajono psichikos sveikatos centro socialinė darbuotoja (delegavus)

Susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros, energetikos, aplinkos apsaugos, kito savivaldybės valdomo turto bei kitų viešųjų paslaugų vystymo darbo grupė:

Pirmininkas:

Ramūnas Blazarėnas, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas

Pirmininko pavaduotoja ir darbo sekretorė:

Jolanta Jucevičienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė

Nariai:

Aida Sokolovienė, UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ ekologė (delegavus)

Algimantas Jurkus, Anykščių rajono savivaldybės Kurklių seniūnijos seniūnas

Algirdas Žalkauskas, Bendrojo ir ūkio skyriaus vedėjas

Alvydas Gervinskas, UAB „Anykščių vandenys“ direktoriaus pavaduotojas, l. e. direktoriaus pareigas (jam sutikus)

Alvydas Simonavičius, Anykščių rajono savivaldybės Debeikių seniūnijos seniūnas

Alvyta Vitkienė, Viešųjų pirkimų ir turto skyriaus vyriausioji specialistė

Antanas Jankauskas, Anykščių rajono savivaldybės Troškūnų seniūnijos seniūnas
Daiva Tolušytė, Anykščių rajono savivaldybės Traupio seniūnijos seniūnė
Dangira Nefienė, Ažupiečių seniūnaitijos seniūnaitė
Eglė Sabaliauskienė, Anykščių rajono savivaldybės Viešintų seniūnijos seniūno pavaduotoja
Giedrius Klimkevičius, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narys
Juozas Šakalys, Anykščių rajono savivaldybės Anykščių seniūnijos seniūno pavaduotojas
Linas Pravilionis, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“ l. e. direktoriaus pareigas (jam sutikus)
Linas Šulskus, Bendrojo ir ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas
Mindaugas Trinkūnas, Statybos skyriaus specialistas
Raminta Čelkauskienė, Anykščių rajono savivaldybės Andrioniškio seniūnijos seniūno pavaduotoja
Rita Kripaitienė, Anykščių rajono savivaldybės Tarybos narė
Rolandas Lančickas, Centro seniūnaitijos seniūnaitis
Simas Aštrauskas, Bendrojo ir ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas (ekologas)
Stasys Steponėnas, Anykščių rajono savivaldybės Skiemonių seniūnijos seniūnas
Šarūnė Kalibataitė, Anykščių rajono savivaldybės Kavarsko seniūnijos seniūnė
Valentinas Neniškis, Anykščių rajono savivaldybės Svėdasų seniūnijos seniūnas
Vida Jakniūnienė, Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja
Vilma Vilkickaitė, Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vedėja
Virgilijus Mačiulis, UAB „Anykščių šiluma“ direktorius (jam sutikus)

SANTRUMPOS

AJC	atviras jaunimo centras
AJE	atvira jaunimo erdvė
AKC	Anykščių kultūros centras
AKKSC	Anykščių kūno kultūros ir sporto centras
Anykščių ligoninė	Viešoji įstaiga Anykščių rajono savivaldybės ligoninė
Anykščių menų inkubatorius	Viešoji įstaiga Anykščių menų inkubatorius-menų studija
Anykščių miesto VVG	Anykščių miesto vietos veiklos grupė
Anykščių muziejus	A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus
Anykščių PSC	Viešoji įstaiga Anykščių rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras
Anykščių PSC	Viešoji įstaiga Anykščių rajono psichikos sveikatos centras
Anykščių rajono VVG	Anykščių rajono vietos veiklos grupė
Anykščių ŠPT	Anykščių švietimo pagalbos tarnyba
Anykščių turizmo klasteris	Asociacija „Anykščių turizmo klasteris“
Anykščių TVIC	Viešoji įstaiga Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras
Anykščių VB	Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka
Anykščių VSB	Viešoji įstaiga Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos centras
ARS	Anykščių rajono savivaldybė
ARSA	Anykščių rajono savivaldybės administracija
ARSSPP	Anykščių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas
ARUT	Anykščių rajono Ugniagesių tarnyba
ATAU	Anykščių trečiojo amžiaus universitetas
ATM	Anykščių technologijos mokykla
BPG	bendrosios praktikos gydytojas
BUM	bendrojo ugdymo mokykla
BVP	bendrasis vidaus produktas
d.	diena
EEĮ	elektros ir elektroninė įranga
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
EUR	euras
GIS	geoinformacinė sistema
gyv.	gyventojai
Grupė	Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo grupė
HISIC	Higienos instituto sveikatos informacijos centras

IT	informacinės technologijos
IPVS	Investicijų ir projektų valdymo skyrius
JO	jaunimo organizacijos
km	kilometrai
Komisija	Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisija
kt.	kita
I/d	Lopšelis-darželis
LAKD	Lietuvos automobilių kelių direkcija
LR	Lietuvos Respublika
LR žemės ūkio rūmai	Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
LŽŪKT Anykščių r. biuras	Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Anykščių r. biuras
m.	metai
mėn.	mėnuo
MI	materialinės investicijos
NGK	natūrali gyventojų kaita
Nr.	numeris
NVO	nevyriausybinių organizacijų
NVŠ	neformalusis vaikų švietimas
proc.	procentai
proc. p.	procentiniai punktai
SADM	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SB	Savivaldybės biudžetas
SPP	strateginis plėtros planas
SSGG	stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
SVV	smulkusis ir vidutinis verslas
TUI	tiesioginės užsienio investicijos
tūkst.	tūkstančiai
UAVPK Anykščių rajono PS	Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Anykščių rajono policijos skyrius
URATC	Utenos regiono atliekų tvarkymo centras
Utenos APGV Anykščių PGT	Utenos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba
VB	Valstybės biudžetas
VĮ	valstybinė įmonė
vnt.	vienetai
VŠĮ	viešoji įstaiga
VVG	vietos veiklos grupė

I. BENDROJI INFORMACIJA

Strateginis planavimas savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius.

Pagrindiniai strateginio planavimo dokumentai savivaldybėje yra:

- savivaldybės strateginis plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės atskiros ūkio šakos (sektoriaus) plėtros programa (-os), kurią tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės strateginis veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- metiniai veiklos planai, iš kurių savivaldybės administracijos ir seniūnijų metinius veiklos planus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius, o savivaldybės biudžetinių įstaigų metinius veiklos planus, suderinęs su savivaldybės administracijos padaliniais, tvirtina biudžetinės įstaigos vadovas.

Šiuo metu Anykščių rajono savivaldybė vadovaujasi Anykščių rajono savivaldybės strateginiu 2012–2019 metų plėtros planu¹. 2014 metais Lietuvoje prasidėjo naujas Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinės paramos skirstymo laikotarpis. Baigiantis esamo Anykščių rajono strateginio plėtros plano (toliau – SPP) įgyvendinimo laikotarpiui bei pasikeitus Anykščių rajono savivaldybės ir visos Lietuvos vidaus ir išorės aplinkos situacijai, kilo poreikis parengti naują Anykščių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą. Atsižvelgus į rajono vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikio strateginio planavimo dokumentus bei esamą ES struktūrinės paramos skirstymo laikotarpį, kai kurios Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 plėtros plane numatytos priemonės tapo nebe tokios aktualios, be to, atsirado naujų poreikių ir galimybių. Atsižvelgdama į tai, Anykščių rajono savivaldybės administracija inicijavo *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* rengimą.

Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano rengimo tikslas – parengti naują Anykščių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą, kurio įgyvendinimo laikotarpis – 2019–2025 metai, perkeltant į jį esamo SPP neįgyvendintas priemones ir papildant naujomis.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji Anykščių rajono savivaldybės plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapai. SPP sudaro galimybes nustatyti dabartinę rajono vietą ir reikšmę šalies ekonominiame bei socialiniame gyvenime, įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę savivaldybės vykdomai politikai.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas rengtas vadovaujantis:

- Strateginio planavimo metodika²;
- Regionų plėtros planų rengimo metodika³;
- Strateginio planavimo savivaldybėje rekomendacijomis⁴;

¹ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-375, patikslintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-7, 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-13, 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-375 ir 2018 m. sausio 25 d. sprendimu 1-TS-8.

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (nauja redakcija nuo 2010-09-01)

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706

- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“⁵;
- 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa⁶;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu⁷;
- Utenos regiono plėtros planu 2014–2020 metams⁸;
- Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu⁹;
- Anykščių rajono savivaldybės strateginiu 2012–2019 metų plėtros planu¹⁰;
- kitais dokumentais bei teisės aktais.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas rengtas atsižvelgiant į toliau esančiame paveiksle nurodytus penkis pagrindinius strateginio planavimo dokumentų rengimo principus¹¹ (kryptingumo, orientavimo į rezultatus, efektyvumo, atvirumo (partnerystės) bei bendrumo principas).

Kryptingumas
• SPP suformuluoti loginiais ryšiais susieti tikslai, uždaviniai bei planuojami pasiekti rezultatai.
Orientavimas į rezultatus
• SPP nustatant tikslus kartu suplanuoti ir siekiami rezultatai; siekiant užtikrinti, kad bus pasiekti planuoti rezultatai ir laiku priimti valdymo tobulinimo sprendimai, informacija apie veiklos rezultatus nuolat stebima, analizuojama ir vertinama.
Efektyvumas
• SPP nustatytų tikslų ir rezultatų siekiama mažiausiomis sąnaudomis, racionaliai paskirstant išteklius ir nuolat ieškant veiklos efektyvumo didinimo rezervų bei naujų veiklos tobulinimo būdų.
Atvirumas (partnerystė)
• Savivaldybės tikslai ir būdai, kaip jų pasiekti, nustatomi konsultuojantis su savivaldybės bendruomene; SPP ir jo įgyvendinimo ataskaitos – vieši dokumentai, skelbiami savivaldybės interneto svetainėje.
Bendrumas
• Siekiant kryptingos, palyginamos ir nuoseklios savivaldybių veiklos atliekant joms priskirtas funkcijas, savivaldybių plėtra bei veikla planuojama, įgyvendinama ir stebima vadovaujantis Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų nuostatomis.

1.1. pav. Strateginio planavimo dokumentų rengimo principai

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Rengiant *Anykščių rajono savivaldybės strateginį 2019–2025 metų plėtros planą* taikytos lyginamosios, aprašomosios ir santykinės rodiklių, loginės priežasčių ir pasekmių analizės bei stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės metodai.

Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano rengimo laikotarpis – 2018 m. birželis – 2018 m. gruodis. SPP struktūra pateikiama 1.3. paveiksle.

⁴ Patvirtintos Lietuvos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015

⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482

⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154

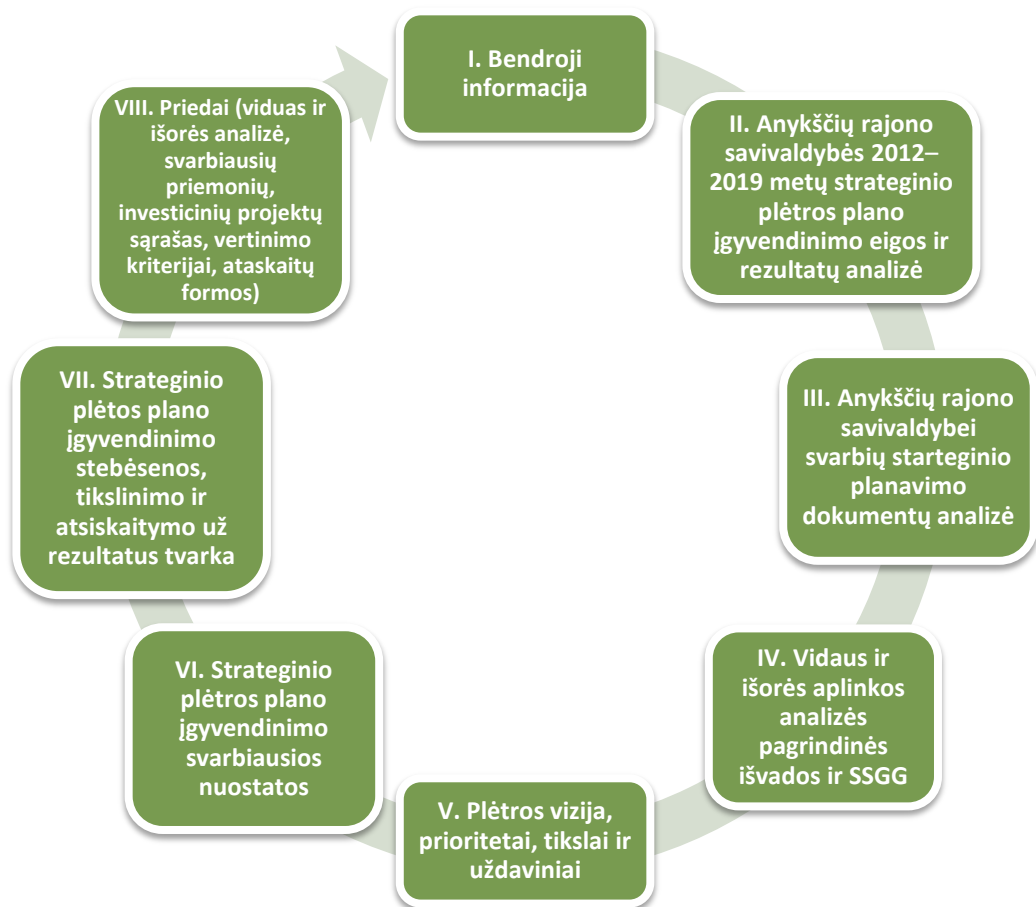
⁸ Patvirtintas Utenos regiono plėtros tarybos 2013 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/75-88 (patikslintas 2014 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 51/75-47, 2015 m. rugsėjo 15 d. sprendimu Nr. 51/75-19, 2017 m. gegužės 12 d. sprendimu Nr. 51/75-26, 2017 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. 51/75-31, 2017 m. rugpjūčio 21 d. sprendimu Nr. 51/75-88)

⁹ Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumentas patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. 1-TS-322

¹⁰ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-375, patikslintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-7, 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-13, 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-375 ir 2018 m. sausio 25 d. sprendimu 1-TS-8.

¹¹ Pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

1.2. pav. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano struktūra

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėje rekomendacijas

Bendrosios informacijos dalyje nurodomas *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* rengimo tikslas, kokiais planavimo dokumentais vadovautasi rengiant šį planą, kas dalyvavo jį rengiant, taip pat pateikiama kita svarbi informacija.

Anykščių rajono savivaldybės 2012–2019 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo eigos ir rezultatų analizės dalyje pateikiama *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano* rengimo eigos apžvalga bei plano įgyvendinimo eiga ir rezultatai.

Vidaus ir išorės aplinkos analizė yra savivaldybės ekonominės-socialinės būklės analizė ir išvados, kurios pagrindžia *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* prioritetų, tikslų ir uždavinių pasirinkimą. Šios analizės tikslas – visapusiškai įvertinti Anykščių rajono savivaldybės valdymo srities plėtrai svarbius vidaus ir išorės veiksniai: pateikti bendrą informaciją apie Anykščių rajoną, atlikti demografinės aplinkos analizę (demografinė situacija, užimtumas ir darbo rinka), ekonominės aplinkos analizę (ekonomika ir verslas, žemės ūkis ir miškininkystė, statyba ir gyvenamasis fondas; turizmas, gamtos ir kultūros paveldas), socialinės aplinkos analizę (švietimas, sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, kultūra ir menas, kūno kultūra ir sportas, nevyriausybinių organizacijų ir jaunimo politika, viešasis saugumas), aplinkos apsaugos analizę, infrastruktūros analizę (transportas ir susisiekimas, inžinerinė ir energetinė infrastruktūra, technologinė aplinka).

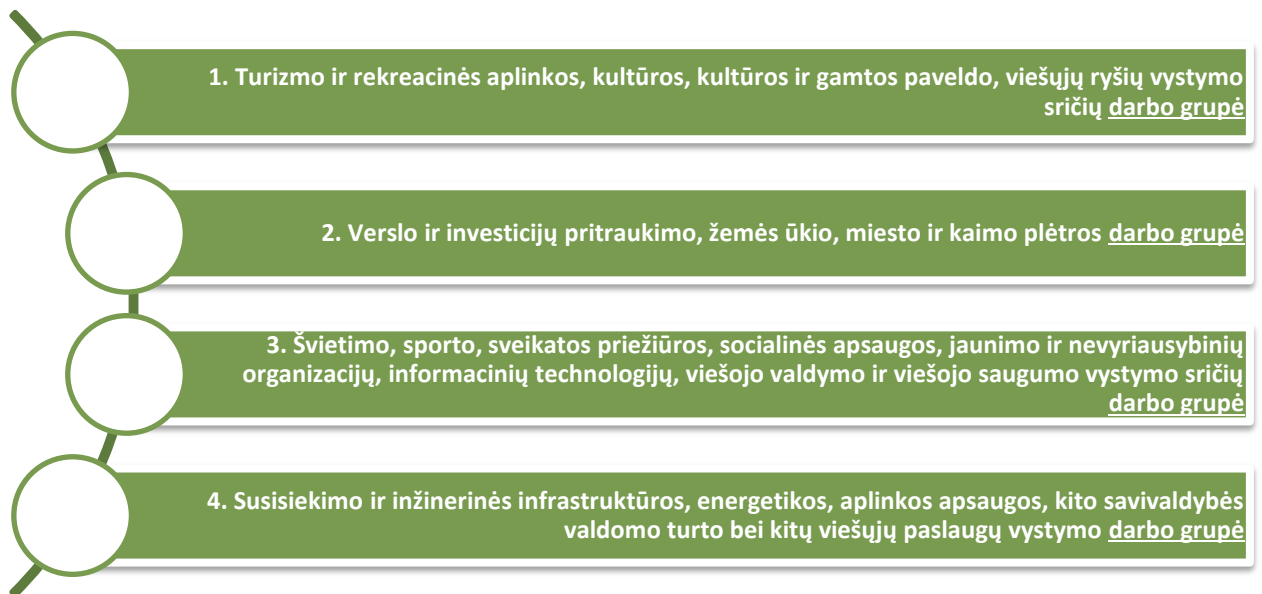
Siekiant įvertinti tam tikros srities vystymosi tendencijas rajone, buvo atliktas rodiklių palyginimas perspektyvoje. Vidaus ir išorės aplinkos analizei buvo pasirinktas analizės laikotarpis nuo 2012 m. iki 2017 m. imtinai, o nesant duomenų – laikotarpis nuo 2012 m. iki

2016 m. Analizė vykdyta lyginant šalies, Utenos apskrities, Anykščių rajono, Zarasų rajono, Ignalinos rajono, Kupiškio rajono ir Pasvalio rajono savivaldybių duomenis.

Vidaus ir išorės aplinkos analizei taikytas dokumentinio tyrimo metodas, kuris apima oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius (pagrindinis – Lietuvos statistikos departamentas), standartizuotas išorines duomenų bazes (nacionalinės sveikatos rodiklių, švietimo rodiklių, aplinkos apsaugos rodiklių ir kt. duomenų bazes), įvairių registrų (kultūros paveldo objektų, saugomų teritorijų ir kt.) duomenis, informaciją, pateikiamą įvairiuose Anykščių rajono savivaldybės dokumentuose, metinėse veiklos ataskaitose, Anykščių rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių metinėse veiklos ataskaitose ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius.

Vidaus ir išorės aplinkos analizės išvadoms suformuluoti taikytas stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizės metodas.

Prieš pradėdant formuluoti *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* plėtros viziją, prioritetus, tikslus, uždavinius bei priemones, buvo sudarytos keturios teminės darbo grupės, kurios atitinka suformuluotus keturis *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* prioritetus (žr. 1.3. paveikslą).

1.3. pav. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano rengimo darbo grupės

Šaltinis: sudaryta autorių pagal pateiktą Anykščių rajono savivaldybės administracijos informaciją

Į darbo grupes buvo kviečiami Anykščių rajono savivaldybės administracijos (toliau – ARSA) darbuotojai, Anykščių rajono savivaldybės tarybos nariai, Anykščių rajono savivaldybės įmonių, įstaigų vadovai ir darbuotojai, socialinių-ekonominių partnerių atstovai. Projekto vykdytojas į strateginio plėtros plano rengimo procesą siekė įtraukti kuo daugiau suinteresuotų šalių ir įvairių sričių ekspertų, nes kiekvieno iš jų nuomonė yra labai svarbi formuojant savivaldybės viziją, strateginius plėtros prioritetus, strateginius tikslus, uždavinius, priemones ir pagrindinius projektus. Visų darbo grupių bendras dalyvių skaičius siekė 94 dalyvius. Darbo grupių bei Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisijos susitikimų/ posėdžių grafikas pateiktas 1.1. lentelėje.

1.1. lentelė. Darbo grupių/ Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisijos susitikimų/ posėdžių grafikas

Darbo grupė	Susitikimai dėl aplinkos analizės ir SSGG	Susitikimai dėl plėtros vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių formavimo	Susitikimai dėl plėtros priemonių ir pagrindinių investicinių projektų formavimo	Susitikimai dėl SPP įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos	Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisijos posėdžiai
I darbo grupė	2018-08-03 2018-09-06	2018-10-24	2018-11-19	2018-11-26	2018-11-08
II darbo grupė		2018-10-24	2018-11-13		2018-12-07
III darbo grupė		2018-10-18	2018-11-12		
IV darbo grupė		2018-10-18	2018-11-13		

Šaltinis: sudaryta autorių

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo svarbiausių nuostatų dalyje pateikiama *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė, nurodomi pagrindiniai strateginiam plėtros planui įgyvendinti reikalingi lėšų šaltiniai, subjektai, kurių bendradarbiavimas būtinas užsibrėžtiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti.

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo, atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarkos dalyje aprašomas patvirtinto *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* įgyvendinimo metu įvykstančių kiekybinių ir kokybinių pokyčių stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos.

Prieduose pateikiamas *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* vidaus ir išorės aplinkos analizė, priemonių planas, svarbiausių (investicinių) projektų sąrašas, vertinimo kriterijai ir ataskaitų formos.

Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano bus įgyvendinamas jame numatytas priemonės perkeliant į Anykščių rajono savivaldybės veiklos planus ir kiekvienų metų savivaldybės veiklos programas bei užtikrinant SPP įgyvendinimo kontrolę ir poveikio savivaldybės raidai vertinimą. Strateginis planavimas yra nuolatinis procesas, todėl siekiant užtikrinti plano aktualumą numatyta, kad keičiantis Anykščių rajono savivaldybės aplinkai ir atsiradus naujiems poreikiams bei galimybėms, SPP bus peržiūrimas.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros yra skirtas Anykščių rajono savivaldybės politikams, Anykščių rajono savivaldybės administracijai, Anykščių rajono savivaldybei pavaldžioms įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros, miesto ir kaimo bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

II. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2012–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖROS PLANO ĮGYVENDINIMO EIGOS IR REZULTATŲ ANALIZĖ

2.1. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2012–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖROS PLANO RENGIMO EIGOS APŽVALGA

Šiuo metu Anykščių rajono savivaldybė strateginį planavimą vykdo pagal Strateginio planavimo Anykščių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašą¹². Vadovaujantis juo, Anykščių rajono savivaldybėje yra rengiami šie planavimo dokumentai: 1) Savivaldybės strateginis plėtros planas, tvirtinamas Savivaldybės tarybos; 2) Savivaldybės strateginis veiklos planas, tvirtinamas Savivaldybės tarybos; 3) metiniai veiklos planai, tvirtinami Savivaldybės administracijos direktoriaus (Savivaldybės administracijos ir seniūnijų metiniai veiklos planai), Savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovų, suderinus su koordinuojančiais Savivaldybės administracijos skyriais (Savivaldybės biudžetinių įstaigų metiniai veiklos planai).

Vadovaujantis minėtuoju tvarkos aprašu, Savivaldybės strateginio plano struktūrą sudaro bendroji informacija; vidaus ir išorės aplinkos analizė; Savivaldybės plėtros vizija; Savivaldybės plėtros prioritetai, tikslai ir uždaviniai, preliminarus lėšų, reikalingų užsibrėžtiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti, poreikis; galimi finansavimo šaltiniai; atsakingi vykdytojai ir subjektai, kurių bendradarbiavimas būtinas užsibrėžtiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti; strateginių tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai, jų matavimo vienetai ir reikšmės; strateginio plėtros plano priežiūros sistema ir priedai.

Strateginio planavimo Anykščių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos apraše nurodyta, kad Savivaldybės SPP turėtų būti pradėtas rengti likus metams iki jo galiojimo pabaigos ir patvirtintas iki Savivaldybės strateginio veiklos plano projekto parengimo. Taip pat nurodyta, kad SPP rengimo procese dalyvauja Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisija¹³ (toliau – Komisija), Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo grupė¹⁴ (toliau – Grupė) ir Strateginio planavimo koordinadoras¹⁵.

Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo komisiją sudaro 5 nariai (vienas iš jų – pirmininkas), o Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo grupę sudaro vadovas ir 10 narių. Strateginio planavimo koordinadoras yra Investicijų ir projektų valdymo skyriaus specialistas. Pagrindinis Komisijos tikslas – koordinuoti Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo ir valdymo eigą, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes ir planuojamus rezultatus.

Strateginio planavimo koordinadoras surenka ir apibendrina informaciją bei pasiūlymus dėl SPP, rengia SPP projektą, pristato Grupėje ir Komisijoje suderintą SPP projektą Komitetuose ir teikia Tarybai tvirtinti, organizuoja patvirtinto SPP viešinimą. Grupė atlieka aplinkos, išteklių ir SSGG analizės peržiūrą ir korekciją, įvertina prioritetines veiklos kryptis, teikia pasiūlymus, suderina galutinį SPP projektą, teikiamą tvirtinti Tarybai, prižiūri SPP įgyvendinimą, įvertina pasiektus rezultatus, analizuoja pateiktą poreikį ir teikia sprendimus dėl SPP koregavimo. Komisija peržiūri galutinį SPP projektą, teikiamą tvirtinti Tarybai, priima sprendimus dėl strateginio plėtros plano koregavimo.

¹² Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. 1-TS-204

¹³ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. 1-TS-205, pakeista Anykščių rajono savivaldybės 2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-99.

¹⁴ Sudaryta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 1-AJ-790

¹⁵ Paskirtas Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. 1-AJ-1

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2012–2019 metų plėtros planas parengtas atsižvelgiant į išorės ir vidaus aplinkos analizę, apimančią laikotarpį iki 2010 metų. Išorės ir vidaus aplinkos analizė vykdyta analizuojant šiuos sektorius: demografija, švietimas, sportas, sveikatos ir socialinė apsauga, kultūra, turizmas ir darni kurortinė plėtra, ekonomika ir verslas, infrastruktūra.

Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane nurodyta **Anykščių rajono plėtros vizija:**

Anykščiai – kultūrinio turizmo kurortas, atjaunėjęs kraštas, kuriame jauku ir saugu gyventi bei ilsėtis: „Po šituo stogu viešėt patogų“ (A. Baranauskas).

Minėtame SPP numatyti 5 rajono viziją atitinkantys strateginiai tikslai:

- 1 strateginis tikslas. Turizmo, kultūros ir darnios kurortinės plėtros vystymo sritis;
- 2 strateginis tikslas. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros sritis;
- 3 strateginis tikslas. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymo sritis;
- 4 strateginis tikslas. Inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymo sritis;
- 5 strateginis tikslas. Anykščių rajono savivaldybės gerinimo sritis.

2.1.1. lentelė. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano tikslų, uždavinių ir priemonių paskirstymas pagal strateginius tikslus

Prioritetas	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
1 strateginis tikslas. Turizmo, kultūros ir darnios kurortinės plėtros vystymo sritis	1	11	73
2 strateginis tikslas. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros sritis	2	5	15
3 strateginis tikslas. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymo sritis	3	11	44
4 strateginis tikslas. Inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymo sritis	2	8	75
5 strateginis tikslas. Anykščių rajono savivaldybės gerinimo sritis	1	3	4
Iš viso:	9	38	211

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano duomenis

Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane 5 strateginiams tikslams įgyvendinti buvo suformuluota 9 tikslai, 38 uždaviniai ir 211 priemonių. Daugiausia priemonių (iš viso 75 priemonės arba 36 procentai) buvo numatyta 4 strateginiam tikslui, t. y. inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymo sričiai; šiek tiek mažiau priemonių (73 arba 35 procentai) – 1 strateginiam tikslui, t. y. turizmo, kultūros ir darnios kurortinės plėtros vystymui. Mažiausiai priemonių (iš viso 4 arba apie 2 procentus) numatyta 5 strateginiam tikslui, t. y. Anykščių rajono savivaldybės gerinimo sričiai, įgyvendinti. 44 priemonės arba penktadalis visų numatytų priemonių buvo suplanuotos 3 strateginiam tikslui, t. y. švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymui, įgyvendinti, o 15 priemonių arba 7 proc. – ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros srities vystymui (2 strateginiam

tiksliui). Atsižvelgiant į tokį priemonių paskirstymą, darytina išvada, kad planuodama 2012–2019 m. priemonės, Anykščių rajono savivaldybė didžiausią dėmesį skyrė turizmo ir kultūros vystymuisi bei infrastruktūros plėtrai.

Apibendrinimas

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2012–2019 metų plėtros planas buvo patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-375, patikslintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-7, 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-13, 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-375 ir 2018 m. sausio 25 d.

sprendimu 1-TS-8, o strateginio planavimo Anykščių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašas patvirtintas 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. 1-TS-204.

Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane buvo numatyta rajono plėtros vizija, 5 strateginiai tikslai, 9 tikslai, 38 uždaviniai ir 211 priemonių. Planuodama priemonės, Anykščių rajono savivaldybė didžiausią dėmesį skyrė turizmo ir kultūros vystymuisi bei infrastruktūros plėtrai.

2.2. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2012–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO EIGOS APŽVALGA IR REZULTATŲ ANALIZĖ

Nei Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane, nei Strateginio planavimo Anykščių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos apraše nėra aprašyta ir įvertinta SPP įgyvendinimo stebėseną, tikslinimas ir atsiskaitymas už įgyvendinimo rezultatus. Strateginio planavimo Anykščių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos apraše yra aprašyta ir įvertinta tik strateginio veiklos plano ir metinių veiklos planų įgyvendinimo stebėseną, tikslinimas ir atsiskaitymas už įgyvendinimo rezultatus bei strateginio planavimo savivaldybėje sistema (tame tarpe – ir SPP), išnagrinėta 2.1 poskyryje. Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane yra nustatyti vertinimo kriterijai pagal kiekvieną išsikeltą SPP tikslą.

Iš viso Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane buvo numatyti 52 vertinimo kriterijai, iš kurių 1 strateginiam tikslui – 12, 2 strateginiam tikslui – 12, 3 strateginiam tikslui – 13 (daugiausiai), 4 strateginiam tikslui – 9, 5 strateginiam tikslui – 6 (mažiausiai). Tačiau rengiant Anykščių rajono savivaldybės strateginį 2012–2019 metų plėtros planą, nebuvo iš anksto nustatyti nei vertinimo kriterijų reikšmių atskaitos taškai ir informacijos šaltiniai, nei jų siekiamybės, tad nagrinėti ir vertinti Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano įgyvendinimo rezultatus pagal vertinimo kriterijų sistemą neįmanoma. Apskritai, dėl tos pačios priežasties Savivaldybės SPP per jo įgyvendinimo laikotarpį nebuvo galima kontroliuoti bei vertinti SPP priemonių poveikį rajono socialiniam bei ekonominiam gyvenimui.

Per Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano įgyvendinimo laikotarpį SPP buvo tikslintas 4 kartus:

- 1) 2016-01-28 SPP išdėstytas nauja redakcija¹⁶;
- 2) 2017-01-26 SPP nauja redakcija¹⁷ papildyta 7 naujomis priemonėmis (viena – 1 strateginiame tikslu, viena – 3 strateginiame tikslu ir penkios – 4 strateginiame tikslu) bei pakeistos 6 priemonės (viena strateginiame tikslu ir penkios – 4 strateginiame tikslu);
- 3) 2017-04-27 SPP nauja redakcija¹⁸ papildyta 1 nauja priemone (4 strateginiame tikslu);
- 4) 2018-01-25 SPP nauja redakcija¹⁹ papildyta 4 naujomis priemonėmis (viena – 1 strateginiame tikslu, viena – 3 strateginiame tikslu, dvi – 4 strateginiame tikslu), pakeistos 3 priemonės (dvi – 1 strateginiame tikslu, viena – 3 strateginiame tikslu) ir panaikinta 1 priemonė (2 strateginiame tikslu).

Rengiant Anykščių rajono savivaldybės strateginį 2019–2025 metų plėtros planą, už SPP įgyvendinimą atsakingi Anykščių rajono savivaldybės administracijos skyriai ir padaliniai pildė Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano priemonių plano įgyvendinimo lentelę, pagal kurią vertinta kiekvienos suplanuotos priemonės būklė 2018 m. birželio mėn. pabaigoje, t. y., ar priemonė iki minėtos datos buvo įgyvendinta (**I**), ar neįgyvendinta (**N**), ar vykdoma (**V**), ar nebeaktuali (**NA**). Taip pat buvo vertinta, perkelti ar neperkelti atitinkamas priemones į Anykščių rajono savivaldybės strateginį 2019–2025 metų plėtros planą, ar perkelti jas kitokios apimties, iš dalies.

2.2.1. lentelė. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano priemonių įgyvendinimas

Prioritetas	Įgyvendintų priemonių skaičius	Neįgyvendintų priemonių skaičius	Vykdomų priemonių skaičius	Nebeaktualių priemonių skaičius	Iš viso priemonių
1 strateginis tikslas. Turizmo, kultūros ir darnios kurortinės plėtros vystymo sritis	12	12	47	2	73
2 strateginis tikslas. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros sritis	8	1	6	0	15
3 strateginis tikslas. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymo sritis	17	7	19	1	44
4 strateginis tikslas. Inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymo sritis	7	25	40	3	75
5 strateginis tikslas. Anykščių rajono savivaldybės gerinimo sritis	0	0	4	0	4
Iš viso:	44	45	116	6	211

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano duomenis

Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane iš viso numatyta 211 priemonių. Anykščių rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių atstovų, specialistų teigimu, iš jų 160 priemonių yra įgyvendintos arba vykdomos, o 51 priemonė – neįgyvendinta arba nebeaktuali. Tad galima teigti, kad **Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2012–2019 metų plėtros planas iki 2018 metų vidurio įgyvendintas 76 proc.** Daugiausiai įgyvendinta ir (arba) vykdoma 5 strateginio tikslo (100 proc.) ir 2 strateginio tikslo (93 proc.) priemonių, o mažiausiai – 4 strateginio tikslo priemonių (63 proc.). 1 strateginio

¹⁶ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės 2016 m. sausio 28 d. tarybos sprendimu Nr. 1-T-7

¹⁷ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės 2017 m. sausio 26 d. tarybos sprendimu Nr. 1-TS-13

¹⁸ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės 2017 m. balandžio 27 d. tarybos sprendimu Nr. 1-TS-169

¹⁹ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės 2018 m. sausio 25 d. tarybos sprendimu Nr. 1-TS-8

tikslo priemonių įgyvendinamumas siekia 81 proc., 3 strateginio tikslo – 82 proc. Ateityje siekiant aukštesnio strateginio plėtros plano įgyvendinimo lygio (procento), rekomenduojama labai atidžiai rinkti priemones, formuluoti jas apibendrinančias, apimančias visas Savivaldybės kuruojamas sritis, o ne konkrečius projektus.

Anykščių rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių atstovų, specialistų teigimu, į naują strateginį plėtros planą reikėtų iš viso perkelti 167 priemones (69 iš 4 strateginio tikslo, 63 – iš 1 strateginio tikslo, 25 – iš 3 strateginio tikslo, 6 – iš 2 strateginio tikslo ir 4 – iš 5 strateginio tikslo) arba 79 proc.

Apibendrinimas

Nei Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane, nei Strateginio planavimo Anykščių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos apraše nėra aprašyta ir įvertinta SPP įgyvendinimo stebėseną, tikslinimas ir atsiskaitymas už įgyvendinimo rezultatus. Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane yra nustatyti tik vertinimo kriterijai pagal kiekvieną išsiskirtą SPP tikslą.

Nurodytoje vertinimo kriterijų sistemoje nebuvo pateiktas vertinimo kriterijų reikšmių atskaitos taškas, siekiamybės, informacija apie reikšmių duomenų šaltinius. Todėl nėra galimybės įvertinti Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano įgyvendinimo rezultatų pagal rodiklių sistemą.

Per Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano įgyvendinimo laikotarpį SPP buvo tikslintas 4 kartus (iš jų vieną kartą SPP išdėstytas nauja redakcija).

Įvertinus suplanuotų priemonių įgyvendinamumą, nustatyta, kad Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2012–2019 metų plėtros planas iki 2018 m. vidurio įgyvendintas 76 proc.

III. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBEI SVARBIŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Šios analizės tikslas yra apžvelgti savivaldybei aktualius strateginio planavimo dokumentus, jų pagrindinius prioritetus ir tikslus, kurių nuostatos turi atspindėti Anykščių rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane.

Strateginio planavimo dokumentų sistema apima ilgalaikes ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentų nuostatas, kurios perkeliama į trumpesnės trukmės planavimo dokumentus, savivaldybių strateginio planavimo dokumentus. Vienų planavimo dokumentų nuostatos turi atspindėti kituose susijusiuose dokumentuose ir vieni kitiems neprieštarauti.

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra šie: „Europa 2020“, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“, „Lietuvos sumanios specializacijos strategija“.

Vieningo ES ekonomikos augimo siekiama įgyvendinant strateginį dokumentą „Europa 2020“²⁰. Strategijoje suformuoti trys, vienas kitam neprieštaraujantys, prioritetai:

- 1) pažangus augimas (žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymas);
- 2) tvarus augimas (tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas);
- 3) integracinis augimas (didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimas).

Strategijoje taip pat iškelti tikslai, kurie perkeliama į nacionalinius strateginio planavimo dokumentus ir apima siektinus rezultatus iki 2020 metų:

- 1) užimtumas – pasiekti, kad bent 72,8 proc. darbingo amžiaus (20–64 m.) žmonių turėtų darbą;
- 2) moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra – į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą turėtų būti investuojama ne mažiau kaip 1,9 proc. bendrojo vidaus produkto (išlaidos MTTP);
- 3) klimato kaita ir energetika – įgyvendinant klimato ir energetikos tikslus, siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (15 proc., palyginti su 1990 m. rodikliais), padidinti energijos gamybą iš atsinaujinančių šaltinių (23 proc.); energijos turėtų būti suvartojama 1,14 Mtne mažiau;
- 4) švietimas – mokyklos nebaigusių asmenų dalis turėtų būti ne didesnė nei 9 proc., taip pat reikėtų užtikrinti, kad ne mažiau kaip 40 proc. 30–40 metų amžiaus asmenų turėtų aukštąjį išsilavinimą;
- 5) kova su skurdu – iki 170 tūkst. siekiama sumažinti gyventojų dalį, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas²¹ yra privalomas formuojant regioninę politiką. Tai yra pagrindinis planavimo dokumentas, reglamentuojantis šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją. Svarbiausias šio dokumento principas – užtikrinti

²⁰ 2010 m. kovo 3 d., Europos Komisija

²¹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154

tvarią ir pusiausvyrą teritorijos raidą, sudarančią tinkamas strateginės visuomenės ir ūkio plėtotės prielaidas.

Pagal savo raidos problemiško erdvinę sklaidą Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane visi šalies rajonai sudaro keturias stambias problemines sritis – dvi pasižymi santykinai mažu problemišku (Šiaurės Lietuvos ir Pietvakarių–Vidurio Lietuvos) ir dvi apima vidutinio bei didelio problemiško rajonus (Rytų Lietuvos bei Vakarų–Vidurio Lietuvos). Kompleksiniai probleminiai arealai buvo išskirti pagal du kriterijus: bendrą kraštovarkinį problemiško mastą ir įvairovės koncentraciją; santykinę aplinkosaugos problemų svarbą, kad būtų galima išskirti svarbiausias socialinės ir ekonominės raidos ekologinių ribojimų zonas. Rytų–Šiaurės rytų (Trakai–Švenčionys–Zarasai) zona, į kurią patenka Anykščių rajonas, yra viena iš trijų zonų Lietuvoje, išsiskiriančių didžiausiu santykinu aplinkosaugos problematiškumu.

Remiantis archeologijos paveldo (piliakalniai ir senovės gyvenvietės), taip pat architektūros ir urbanistikos paveldo (pilys, bažnyčios, vienuolynai, dvarų paveldas, etnografiniai kaimai) verte ir išsidėstymu, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane yra nustatyta per 120 kraštovaizdžio tvarkymo politikos požiūriu reikšmingų kultūros vertybių teritorinių arealų. Anykščių rajono arealas priskirtas prie ypač svarbių nacionalinės reikšmės arealų.

Pagal veiksnius Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane yra išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos (turizmo) teritorinės plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą. Anykščių–Ukmergės regioninės reikšmės rekreacinė sistema priskiriama labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniams arealams.

Šalies teritoriniame plėtros plane numatyta, kad Anykščių rajone reikia iš esmės padidinti kultūros įstaigų skaičių, sukuriant šiuolaikišką infrastruktūrą bei reorganizuoti, renovuoti esamas kultūros centrų, kino teatrų, teatrų, koncertų sales į universalias sales ir išplėsti jų tinklą.

Pramonės ir verslo teritorinės plėtros kontekste Anykščių rajonas yra priskirtinas Šiaurės–Rytų pramoninių zonų kompleksui, kuriame yra nustatytas didelis smulkiojo verslo ir paslaugų įmonių plėtros augimo potencialas.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas galioja iki 2020 m. todėl vadovaujantis LR Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“ yra pradėtas rengti naujas LR teritorijos bendrasis planas. Juo siekiama sukurti gyvą, veiksmingą teritorijų planavimo dokumentą, kuriuo bus vadovaujamasi priimant kitus – valstybės ir žemesnio teritorijų planavimo lygmens, sektorinius sprendimus. Tai bus pamatinis erdvinio Lietuvos teritorijos planavimo dokumentas, integruojantis šalies sektorių strategijų, programų ir planų nuostatas. 2018 m. pabaigoje planuojama parengti dokumentą, viešinti ir derinti su kaimyninėmis valstybėmis bei Seime patvirtinti koncepciją (teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinius prioritetus). 2019 m. sprendiniai bus derinami su visuomene ir institucijomis ir planas tvirtinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – LRV).

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“²² apima valstybės viziją ir raidos prioritetus bei jų įgyvendinimo kryptis iki 2030 metų. Valstybės vizija yra „Lietuva – sumani šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti“. Išskiriamos pažangai svarbios vertybės – atvirumas, kūrybingumas ir

²² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015

atsakomybė bei 3 pažangos sritys: visuomenė, ekonomika ir valdymas. Pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes ir remsis darnaus vystymosi principais. Pokyčių tikimasi šiose srityse: 1) sumani visuomenė; 2) sumani ekonomika; 3) sumanus valdymas. Šie prioritetai yra detalizuojami rengiant vidutinio laikotarpio strateginius dokumentus, programas, planus. Strategijai įgyvendinti parengta Nacionalinės pažangos programa – pagrindinis valstybės plėtros strateginis dokumentas.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa²³ – strateginis dokumentas, apimantis ES strategiją „Europa 2020“ ir Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Programoje išskiriami vertikalieji ir horizontalieji prioritetai. Vertikalieji prioritetai yra šie:

- 1) Visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra (tapatybės, pilietiškumo, atsakomybės ir bendradarbiavimo stiprinimas, mokymosi visą gyvenimą, kūrybiškumo, verslumo, lyderystės, žinių kūrimo, sklaidos ir panaudojimo, sveikatos ir gamtinės aplinkos tausojimo skatinimas);
- 2) Veikli ir solidari visuomenė (socialinių inovacijų diegimas, gyventojų gerovės, socialinės aprėpties, bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų vaidmens, kokybiško užimtumo didinimas);
- 3) Ekonominiam augimui palanki aplinka (augimui palankios reguliacinės ir mokesčių aplinkos užtikrinimas, palankių sąlygų verslumui ir verslo plėtrai sudarymas, tvarios, tolygios ir efektyvios ekonominės infrastruktūros kūrimas bei teritorinės sanglaudos regionuose didinimas);
- 4) Į aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika (į globalias rinkas orientuotų vertės kūrimo tinklų, verslo produktyvumo ir darnaus vystymosi skatinimas, paskatų inovatyvaus verslo plėtrai kūrimas);
- 5) Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas (strateginių kompetencijų viešojo valdymo institucijose stiprinimas ir šių institucijų veiklos valdymo gerinimas, viešojo valdymo procesų atvirumo užtikrinimas ir visuomenės dalyvavimo juose skatinimas, paslaugų kokybės gerinimas ir jų prieinamumo didinimas).

Horizontalieji prioritetai apima sritis, kurioms būdingos kompleksinės problemos ir kurių negalima išspręsti pasitelkus vienos ar kelių sektorinių politikų priemones. Programoje išskiriami 3 horizontalieji prioritetai: kultūra, regioninė plėtra ir sveikata visiems.

Vertikaliųjų ir horizontaliųjų prioritetų tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo kryptys yra derinami tarpusavyje.

Lietuvos sumanios specializacijos strategija²⁴ – valstybės paramos moksliniams tyrimams ir inovacijoms strategija, kurią kurdamą Lietuva, kaip ir kitos Europos Sąjungos šalys, nustatė savo mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros (MTEP) ir inovacijų prioritetus, atsižvelgdama į turimus ar galimus konkurencinius pranašumus. Remiantis šiais prioritetais, naujajame Europos Sąjungos finansinio programavimo etape (2014–2020 m.) bus galima argumentuotai paskirstyti investicijas ir finansinę paramą didžiausią potencialą turintiems mokslo ir verslo projektams, tokiu būdu skatinti šalies ekonomiką ir didinti konkurencingumą. Lietuvos sumanios specializacijos strategijoje išskirtos šios prioritetinės mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros (MTEP) ir inovacijų raidos kryptys:

²³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482

²⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 411

- 1) Energetika ir tvari aplinka.
- 2) Įtrauki ir kūrybinga visuomenė.
- 3) Agroinovacijos ir maisto technologijos.
- 4) Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos.
- 5) Sveikatos technologijos ir biotechnologijos.
- 6) Transportas, logistika ir informacinės ir ryšių technologijos (IRT).

Sumanios specializacijos prioritetinių krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programoje, nustatančioje svarbiausius sumanios specializacijos proceso įgyvendinimo principus, kiekvienoje kryptyje yra išskirti šie MTEP ir inovacijų prioritetai:

Prioritetinės krypties „Energetika ir tvari aplinka“ prioritetai yra šie:

- 1) išmaniosios energijos generatorių, tinklų ir vartotojų energetinio efektyvumo, diagnostikos, stebėsenos, apskaitos ir valdymo sistemos;
- 2) energijos ir kuro gamyba naudojant biomasę ar atliekas, atliekų apdorojimas, saugojimas ir šalinimas;
- 3) išmaniųjų mažaeenergių pastatų kūrimo ir naudojimo technologija – skaitmeninė statyba;
- 4) saulės energijos įrenginiai bei jų panaudojimo elektros, šilumos ir vėsos gamybai technologijos.

Prioritetinės krypties „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ prioritetai yra šie:

- 1) modernios ugdymosi technologijos ir procesai;
- 2) proveržio inovacijų kūrimo ir diegimo technologijos ir procesai.

Prioritetinės krypties „Agroinovacijos ir maisto technologijos“ prioritetai yra šie:

- 1) tvarūs agrobiologiniai ištekliai ir saugesnis maistas;
- 2) funkcionalusis maistas;
- 3) inovatyvus biožaliavų kūrimas, tobulinimas ir perdirbimas (biorafinavimas).

Prioritetinės krypties „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ prioritetai yra šie:

- 1) fotoninės ir lazerinės technologijos;
- 2) funkcinės medžiagos ir dangos;
- 3) konstrukcinės ir kompozitinės medžiagos;
- 4) lanksčios produktų kūrimo ir gamybos technologinės sistemos.

Prioritetinės krypties „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ prioritetai yra šie:

- 1) molekulinės technologijos medicinai ir biofarmacijai;
- 2) pažangios taikomosios technologijos asmens bei visuomenės sveikatai;
- 3) pažangi medicinos inžinerija ankstyvai diagnostikai ir gydymui.

Prioritetinės krypties „Transportas, logistika ir informacinės ir ryšio technologijos“ prioritetai yra šie:

- 1) sumanios transporto sistemos ir IRT;
- 2) tarptautinių transporto koridorių valdymo ir transporto rūšių integracijos technologijos / modeliai;
- 3) pažangus elektroninis turinys, technologijos jam kurti ir informacinė sąveika;
- 4) IRT infrastruktūros, debesų kompiuterijos sprendimai ir paslaugos.

Prioritetinės MTEP ir inovacijų raidos kryptys buvo nustatytos atlikus analizes ir išsiaiškinus, koks Lietuvoje yra verslo potencialas, koks jo imlumas žinioms, ar pasinaudodami iš mokslo gautomis žiniomis verslininkai galės įsijungti į pasaulines vertės grandines, eksportuoti savo gaminius ir taip prisidėti prie ekonomikos stiprinimo. Taip pat buvo analizuojama, ar Lietuvoje yra pakankama svarstomos srities mokslo ir studijų kokybė, kiek pajėgumų vystyti šią sritį yra viešajame sektoriuje ir kiek konkrečios srities vystymas prisidėtų sprendžiant šalies, ES ar pasaulio ekonomines ir socialines problemas.

Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis²⁵ apibrėžia Europos struktūrinių ir investavimo fondų naudojimą 2014–2020 m. Pagal šią sutartį Lietuvai skirta 8,351 mlrd. eurų parama ekonomikos augimui skatinti, darbo vietoms kurti, kaimo plėtrai ir žuvininkystei. Partnerystės sutartis apima ES fondų veiksmingo ir efektyvaus panaudojimo strategiją, jungiančią vienuolikos tematinų tikslų pasiekimui skiriamą finansavimą iš Europos regioninės plėtros fondo (3,501 mlrd. EUR), Europos socialinio fondo (1,127 mlrd. EUR), Sanglaudos fondo (2,049 mlrd. EUR), taip pat Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (1,613 mlrd. EUR) bei Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (63 mln. EUR). Dar 31,8 mln. EUR numatyta skirti pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą. Partnerystės sutartyje yra numatyti šie teminiai prioritetai:

- 1) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas;
- 2) informacinių ir ryšių technologijų prieinamumo ir naudojimo didinimas bei kokybės gerinimas;
- 3) mažųjų ir vidutinių įmonių, žemės ūkio sektoriaus ir žuvininkystės bei akvakultūros sektoriaus konkurencingumo didinimas;
- 4) perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas;
- 5) prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas;
- 6) aplinkosauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas;
- 7) tvaraus transporto skatinimas ir kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas;
- 8) užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas;
- 9) socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu;
- 10) investicijos į švietimą, įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą;
- 11) institucinių pajėgumų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas.

²⁵ Patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d.

Pagal Lietuvos partnerystės sutartį 2014–2020 m. Lietuvoje yra rengiamos šios trys veiksmų programos:

1. *2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programa.* Šios programos įgyvendinimui yra skiriama 6 709 mln. EUR; atsakinga institucija – LR Finansų ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos socialinis fondas, Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas, Jaunimo užimtumo iniciatyva;
2. *Lietuvos 2014–2020 m. kaimo plėtros programa.* Šios programos įgyvendinimui yra skiriama 1 613 mln. EUR; atsakinga institucija – LR Žemės ūkio ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos žemės ūkio fondas;
3. *Žuvininkystės sektoriaus veiksmų programai.* Šios programos įgyvendinimui yra skiriama 63 mln. EUR; atsakinga institucija – LR Žemės ūkio ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.

Pažymėtina, kad 2018 m. gegužės mėn. Europos Komisija (toliau – EK) pateikė pasiūlymą dėl 2021–2027 m. ES biudžeto, vadinamo **Daugiamete finansine programa**. Šiam dokumentui po derybų turės pritarti ir Europos Parlamentas. 2021–2027 metams EK siūlo 1 134,6 mlrd. EUR apimties ES biudžetą, kuris sudarytų 1,11 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Vertinant 2018 m. kainomis, Sanglaudos politikai siūloma skirti 330,6 mlrd. EUR, Bendrajai žemės ūkio politikai – 325,28 mlrd. EUR, ES infrastruktūros tinklų priemonei – 21,72 mlrd. eurų, Kaimynystei ir tarptautinio bendradarbiavimo instrumentui – 79,2 mlrd. EUR. Sutarimas dėl naujos ES Daugiametės finansinės programos turėtų būti pasiektas iki 2019 m.

Regiono lygiu svarbiausias strateginis dokumentas yra **Utenos regiono 2014–2020 metų plėtros planas**²⁶, kuris rengiamas atsižvelgiant į savivaldybių plėtros planus ir yra vienas pagrindinių dokumentų, pagal kurį bus skirstoma ES struktūrinė parama. Dėl šios priežasties labai svarbus yra Utenos regiono plėtros plano ir Anykščių rajono strateginio plėtros plano suderinamumas.

Utenos regiono 2014–2020 metų plėtros plane yra formuluojami šie pagrindiniai prioritetai ir tikslai:

1 prioritetas. Didinti teritorinę sanglaudą regione.

1.1 tikslas. Gyvenamosioms vietovėms (tikslinėms teritorijoms) būdingų problemų sprendimas, didinant konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vietos patrauklumą.

1.2 tikslas. Modernios regiono transporto infrastruktūros ir darnaus judumo plėtojimas.

2 prioritetas. Integrali ekonomika.

2.1 tikslas. Turizmo infrastruktūros, kultūros ir gamtos paveldo plėtra.

2.2 tikslas. Darnaus išteklių naudojimo skatinimas.

2.3 tikslas. Verslo ir investicijų skatinimas bei pramonės potencialo skatinimas.

3 prioritetas. Gyvenimo kokybės gerinimas.

3.1 tikslas. Mokymosi visą gyvenimą ir kūrybiškumo skatinimas.

3.2 tikslas. Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas.

Anykščių rajono savivaldybės plėtra yra planuojama remiantis Anykščių rajono savivaldybės strateginiu 2012–2019 metų plėtros planu²⁷, Anykščių rajono savivaldybės

²⁶ Patvirtintas Utenos regiono plėtros tarybos 2013 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/7S-88, (suvestinė aktuali redakcija 2018-06-07)

²⁷ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-375, patikslintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-7, 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-13, 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-375 ir 2018 m. sausio 25 d. sprendimu 1-TS-8.

strateginiu veiklos planu 2018–2020 metams²⁸, Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu²⁹, Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialiuoju planu³⁰, Anykščių miesto šilumos tiekimo tinklų plėtros specialiuoju planu³¹, Anykščių miesto istorinės dalies nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuoju planu³², Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiuoju planu³³, Anykščių miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialiuoju planu³⁴, Anykščių rajono šilumos ūkio specialiuoju planu³⁵, Paviršinių vandens telkinių Anykščių miesto administracinėse ribose apsauginių juostų ir zonų nustatymo specialiuoju planu³⁶, Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiuoju planu³⁷, ir kitais teritorijų planavimo dokumentais.

Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2012–2019 metų plėtros plane yra išskiriami šie strateginiai tikslai bei jų tikslai:

I strateginis tikslas. Turizmo, kultūros ir darnios kurortinės plėtros vystymo sritis.

1.1. Tikslas. Išsaugoti krašto kultūros tradiciją bei paveldą, vystant turizmo infrastruktūrą.

II strateginis tikslas. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros sritis.

2.1. Tikslas. Sukurti palankią aplinką investicijoms ir rajono verslo vystymui.

2.2. Tikslas. Vystyti konkurencingą žemės ūkį ir kaimiškųjų vietovių plėtrą.

III strateginis tikslas. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymo sritis.

3.1. Tikslas. Užtikrinti sveiką viešąją ir gyvenamąją aplinką.

3.2. Tikslas. Plėtoti saugią socialinę aplinką rajono gyventojams.

3.3. Tikslas. Vystyti šiuolaikišką, modernią švietimo sistemą, užtikrinant ugdymo kokybę ir užimtumą.

IV strateginis tikslas. Inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymo sritis.

4.1. Tikslas. Subalansuoti Anykščių rajono teritorinę plėtrą ir raidą.

4.2. Tikslas. Modernizuoti ir plėtoti ūkinės veiklos bei inžinerinę infrastruktūrą darnoje su gamtine aplinka.

V strateginis tikslas. Anykščių rajono savivaldybės gerinimo sritis.

5.1. Tikslas. Efektyviai vykdyti Savivaldybės veiklą.

Siekiant užtikrinti nuoseklų Anykščių rajono savivaldybės 2012–2019 metams strateginio plėtros plano įgyvendinimą, yra rengiami 3 metų veiklos planai, į kuriuos, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, įtraukiamos ilgalaikio plano priemonės. **Anykščių rajono savivaldybės strateginiame veiklos plane 2018–2020 m.** suformuotos devynios programos: Darnios kurortinės plėtros programa, Kryptingo verslo vystymo ir investicijų pritraukimo

²⁸ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. sausio 25 d. sprendimu Nr. 1-TS-9

²⁹ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. 1-TS-322

³⁰ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-54

³¹ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimu Nr. 1-TS-269

³² Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. TS-99

³³ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-295

³⁴ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-333

³⁵ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-332

³⁶ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-369

³⁷ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-138

programa, Konkurencingo žemės ūkio ir kaimiškų vietovių vystymo programa, Sveikatos apsaugos programa, Palankios socialinės aplinkos kūrimo programa, Kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, sporto skatinimo ir jaunimo užimtumo programa, Subalansuotos architektūros ir urbanistinės plėtros programa, Savivaldybės objektų priežiūros ir plėtros programa, Efektyvaus Savivaldybės valdymo programa.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane pateikiami konkretūs rajono teritorijos plėtros sprendiniai.

Šalies urbanistinės integracijos ašys aplenkia Anykščius, tad aukštos kategorijos urbanistinių centrų savivaldybėje nėra ir nenumatoma plėtoti. Savivaldybės teritorijoje urbanizacija plėtojama lėtai ir nuosekliai. Galiojančio Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncentruotos urbanistinės plėtros nuostatos įgyvendinamos vangiai. Anykščių miestas plėtojamas siekiant kurorto statuso. Du trečdaliai miesto yra Anykščių regioninio parko dalis, todėl jo plėtrą reguliuoja du teritorijų planavimo dokumentai: Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas ir Anykščių regioninio parko tvarkymo planas. Miesto plėtra daugiau kokybinė – atnaujinama ir plėtojama miesto infrastruktūra, viešieji želdynai, plėtojamose centro funkcijos, kurortinės paslaugos ir pramogos. Kiti Anykščių rajono savivaldybės miestai ir miesteliai taip pat plėtojami kokybiniu požiūriu – tvarkomos viešosios erdvės, gatvės, inžineriniai tinklai, kita infrastruktūra, plėtojamose paslaugos gyventojams ir verslo subjektams. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje kaimo gyvenamųjų vietovių tinklas yra smulkus ir dispersinis. Urbanizacija atitinka bendras plėtros tendencijas, tačiau yra labai ekstensyvi. Teritorijoje gyventojai pasiskirstę palyginus tolygiai. Savivaldybės investicijos kaimo vietovėje daugiausiai buvo kreipiamos siekiant kartu su Anykščių regioninio parko direkcija išvystyti rekreacijos infrastruktūrą Anykščių šilvelyje, taip pat Rubikių ežero pakrantėje ir jo prieigose.

Apibendrinimas

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra šie: „Europa 2020“, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“, „Lietuvos sumanios specializacijos strategija“.

Pagrindinis regioninio lygio strateginio planavimo dokumentas, kuriuo remiantis turi būti planuojama Anykščių rajono savivaldybės plėtra – Utenos regiono 2014–2020 metų plėtros planas, o savivaldybės reikšmės strateginiai dokumentai – Anykščių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas, Anykščių rajono savivaldybės strateginis veiklos planas, Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas, specialieji planai, kiti teritorijų planavimo ir strateginiai dokumentai.

IV. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS PAGRINDINĖS IŠVADOS

4.1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS APIBENDRINIMAI

Bendroji informacija

Šiaurės rytų Lietuvos rajonas, kurio plotas – 1 765 km²

- Anykščių rajonas yra išsidėstęs Lietuvos šiaurietinėje dalyje
- Anykščių rajono teritorija – 1 765 km²

Utenos apskrities rajonas, turintis 3 miestus, 8 miestelius ir 758 kaimus

- Anykščių rajono savivaldybė priklauso Utenos apskrčiai
- Anykščių rajone yra įsikūrę 3 miestai (savivaldybės centras – Anykščiai), 8 miesteliai ir 758 kaimai

10 seniūnijų ir 60 seniūnaitijų

- Anykščių rajono savivaldybės teritorija suskirstyta į 10 seniūnijų: Andrioniškio, Anykščių, Debeikių, Kavarsko, Kurklių, Skiemonių, Svėdasų, Traupio, Troškūnų ir Viešintų
- Seniūnijos yra padalintos į 60 seniūnaitijų
- Anykščių mieste yra 6 seniūnaitijos

Demografinė situacija

26 633 gyventojai

- 2017 m. pabaigoje Anykščių r. sav. gyvenamąją vietą buvo deklaravę 26 633 gyventojai
- Lyginant su 2014 m. pabaiga, gyventojų skaičius sumažėjo 8 proc. arba 2 322 gyventojais

Gyventojų mieste ir kaime santykis – 40:60

- Vyrauja kaimo gyvenamosios teritorijos, nes 60 proc. gyventojų gyvena kaimiškose, o 40 proc. – miesto vietovėse
- Didžioji dalis gyventojų, gyvenančių miesto vietovėse, gyvena Anykščių mieste

Teigiami aspektai

- pakankamai patraukli teritorija šalies gyventojams, nes į Anykščių r. sav. teritoriją per 2017 m. atvyko daugiausiai gyventojų (daugiau gyventojų atvyko tik į Pasvalio r. sav.)
- 2012–2017 m. gimusių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, išaugo 5,4 proc.

Neigiami aspektai

- darbingo amžiaus gyventojų dalis (58,4 proc.) buvo mažesnė nei šalyje (61,6 proc.) ir Utenos apskrityje (59,9 proc.)
- 2017 m. mirė 366 asmenimis daugiau nei gimė, išvyko 484 asmenimis daugiau nei atvyko, o 100 vaikų teko 242 šešiasdešimtmečiai ir vyresni asmenys
- 2012–2017 m. emigracijos mastai išaugo sparčiausiai (+96,8 proc.), lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis (sparčiau nei šalyje ir Utenos apskrityje)

Užimtumas ir darbo rinka

28,9 proc. išaugęs užimtų gyventojų skaičius

2012–2017 m. užimtų gyventojų skaičiaus augimas siekė 28,9 proc. Jis buvo:

- didesnis nei šalyje (6,2 proc.) ir apskrityje, kur fiksuojamas sumažėjimas 2,4 proc.
- didžiausias iš visų nagrinėtų savivaldybių

654,9 EUR vidutinis darbo užmokestis

2017 m. vidutinis bruto darbo užmokestis siekė 654,9 EUR. Tai buvo:

- mažesnis nei šalies (840,4 EUR) ir Utenos apskrities (717,6 EUR) rodiklis
- 2012–2017 m. išaugo 40,3 proc., sparčiau augo tik Ignalinos r. sav. rodiklis (49,5 proc.)

10,9 proc. nedarbo lygis

2017 m. nedarbo lygis siekė 10,9 proc. Tai buvo:

- mažiausias rodiklis tarp kaimyninių savivaldybių ir mažesnis nei Utenos apskrities rodiklis (11,6 proc.)
- didesnis nei šalies nedarbo lygis (7,9 proc.)

Ekonomika ir verslas

424 EUR materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui

MI, tenkančios vienam gyventojui, 2016 m. siekė 424 EUR. Šis rodiklis:

- daugiau nei dvigubai atsiliko nuo apskrities ir penkis kartus – nuo šalies rodiklio
- per penkerius metus sumažėjo beveik 42 proc.

315 EUR tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių vienam gyventojui

TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2016 m. siekė 315 EUR. Šis rodiklis:

- buvo 4 kartus mažesnis nei Utenos apskrities ir beveik 16 kartų – nei šalies rodiklis
- per penkerius metus išaugo beveik 9 kartus

2017 m. Anykščių r. sav. TUI sudarė apie 9 mln. EUR.

6,5 parduotuvės, tenkančios 1 000-iui gyventojui

- Gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas
- 2016 m. pabaigoje parduotuvių skaičius 1 000-iui gyventojui (6,5) buvo didesnis nei Utenos apskrityje (5,9) ir šalyje (5,7)

16,4 verslumo lygis

- 2018 m. pradžioje verslumo lygis siekė 16,4 ir buvo didesnis nei Utenos apskrities (16,0), tačiau atsiliko nuo šalies vidurkio (29,6)

Specializacijų kryptys

- kūrybinis verslumas/ kūrybinių industrijų turizmas
- medienos apdirbimas
- vaisių-uogų perdirbimas
- gyvulininkystė

Žemės ūkis

33,0 proc. miškų ir 2,9 proc. vandens telkinių

Panaši kaip šalies miškų ir mažesnė vandenų ploto dalis:

- Anykščių rajone yra 33,0 proc. miškų ir 2,9 proc. vandens telkinių
- šalyje yra 33,2 proc. miškų ir 4,1 proc. vandens telkinių

53,7 proc. žemės ūkio naudmenų ir 36,07 žemės našumo balas

Anykščių rajone sąlygos plėtoti žemės ūkį yra vidutinės:

- žemės ūkio naudmenos sudaro 53,7 proc. (šalyje – 52,3 proc., apskrityje – 44,6 proc.)
- žemės našumo balas (36,07) 9,1 proc. mažesnis nei šalies (39,7)

Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis – 66:34

Labiau plėtojama augalininkystės produkcija:

- 2016 m. Anykščių rajono augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis buvo 66:34, kai Utenos apskrities – 60:40, šalies – 64:36

27,3 cnt/ha grūdinių kultūrų derlingumas ir 97,5 cnt/ha bulvių derlingumas

Žemės ūkio augalų derlingumas – aukštesnis nei Utenos apskrities ir žemesnis nei šalies:

- grūdinių kultūrų ir bulvių derlingumas viršijo Utenos apskrities rodiklius (12,8 ir 28,8 proc.), bet atsiliko nuo šalies rodiklių (32,3 proc. ir 20,4 proc.)

1,8 proc. stambių ūkių ir 12,81 ha vidutinis ūkio dydis

Vyrauja didesni nei vidutiniškai šalyje ir Utenos apskrityje ūkiai:

- 1,8 proc. ūkininkų ūkių – virš 80 ha
- vidutinis ūkio dydis (12,81 ha) didesnis nei šalyje (9,36 ha) ir apskrityje (9,57 ha)

Statyba ir gyvenamasis fondas

20,9 proc. išaugusios statybos darbų apimtys

- 2012–2017 m. statybos darbų apimtys Anykščių r. sav. augo (20,9 proc.), kai apskrityje mažėjo (-4,1 proc.)
- 2016 m. statybos darbų apimtys sumažėjo dėl 2007–2013 m. laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimo pabaigos

15 gyvenamųjų pastatų ir 8 negyvenamieji pastatai

- 2017 m. pastatyta 15,2 proc. Utenos apskrities gyvenamųjų pastatų (15 iš 99)
- 2017 m. pastatyta daugiau nei ¼ Utenos apskrities negyvenamųjų pastatų (8 iš 28)

3,4 proc. išaugęs gyvenamasis fondas

- 2012–2017 m. gyvenamasis fondas (3,4 proc.) augo lėčiau nei Utenos apskrityje (4,7 proc.) ir šalyje (7,9 proc.), tačiau sudarė 1/5 viso Utenos apskrities gyvenamojo fondo

46,3 m² naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui

- 2017 m. naudingasis plotas, tenkantis vienam gyv. (46,3 m²), buvo vienas didžiausių tarp kaimyninių savivaldybių, didesnis nei Utenos apskrities (42,7 m²) ir šalies (34,7 m²)

Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas

Svarbus nacionalinės reikšmės turizmo rajonas

Pagal LR teritorijos bendrąjį planą:

- kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme, Anykščių rajonas priskiriamas ypač svarbiems nacionalinės reikšmės arealams
- rekreacine prasme – labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniam arealams, kurie sudaro nacionalinės svarbos rekreacines sistemas
- Anykščių miestas išsiskiria gydomosios (sanatorinės) rekreacijos plėtojimo tikslais

Anykščių rajonui nuo 2007 m. suteiktas kurortinės teritorijos statusas

Turizmo paslaugos Anykščių rajone

- turistinės trasos ir pažintiniai, dviračių-pėsčiųjų takai
- vandens, aktyvaus turizmo paslaugos
- edukacinės ir pažintinės programos
- kitos turizmo paslaugos

Anykščių TVIC ir Anykščių turizmo klasteris

- Anykščių TVIC yra Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos narys, turintis padalinį – pramogų ir sporto kompleksą „Kalita“
- Anykščių rajone veikia asociacija „Anykščių turizmo klasteris“

2,1 karto išaugęs turistų skaičius

- 2014–2017 m. Anykščių r. sav. turistų skaičius išaugo 2,1 k. (užsienio turistų –14,5 k.)

20 apgyvendinimo įstaigų, 34 stovyklavietės, poilsio vietės ir kempingai, 43 kaimo turizmo sodybos

Anykščių rajonas – patrauklus turistams, nes

- veikia 4 viešbučiai, 16 kitų apgyvendinimo paslaugas teikiančių objektų, 33 stovyklavietės ir poilsio vietės, 1 kempingas ir 43 kaimo turizmo sodybos;
- 2012–2017 m. apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose Anykščių r. sav. išaugo 4,1 karto, o kaimo turizmo sodybose – 11,7 proc.

33 maitinimo įstaigos

Anykščių rajone vykdoma maitinimo įstaigų plėtra:

- maitinimo įstaigų skaičius – didžiausias apskrityje (33)
- 2012–2016 m. maitinimo įstaigų skaičius išaugo labiausiai apskrityje – trečdaliu
- 2016 m. 1 000 gyv. teko 1,3 maitinimo įstaigos (tiek pat šalyje, Utenos apskrityje – 0,9)

524 nekilnojamosios ir 53 kilnojamosios kultūros paveldo vertybės

Anykščių rajone kultūros paveldą sudaro:

- 174 valstybės saugomos nekilnojamosios kultūros vertybės
- 37 paminklai
- 313 registriniai nekilnojamieji kultūros objektai
- 53 kilnojamosios kultūros vertybės

42 valstybės saugomos ir 27 savivaldybės saugomos teritorijos bei saugomi gamtos paveldo objektai

Anykščių rajone yra:

- 22 saugomi gamtos paveldo objektai (9 saugomi Savivaldybės ir 13 – valstybės)
- 47 saugomos teritorijos (17 Savivaldybės saugomų draustinių, 1 Savivaldybės saugomas rezervatas, 1 valstybės saugomas parkas, 9 valstybės saugomi draustiniai, 1 valstybės saugomas poligonas bei 18 valstybės saugomų NATURA 2000 teritorijų)

Švietimas

19 švietimo įstaigų ir 5 jų skyriai bei veikiantis ATAU

- 4 ikimokyklinio ugdymo mokyklos – vaikų lopšeliai-darželiai
- 10 bendrojo ugdymo mokyklų ir 5 jų skyriai: 6 pagrindinės mokyklos ir 1 skyrius, 1 progimnazija, 3 gimnazijos ir 4 skyriai
- 3 formalųjį švietimą papildančios ugdymo mokyklos
- 1 švietimo pagalbos įstaiga
- 1 profesinio ugdymo mokykla (viešoji įstaiga)
- Anykščių trečiojo amžiaus universitetas (asociacija)

18,2 proc. išaugęs ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius

- Anykščių r. sav. per šešerius metus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius išaugo 18,2 proc. (šalyje – 14,2 proc., apskrityje – 0,7 proc.)

Beveik 30 proc. sumažėjęs mokinių skaičius

- 2017–2018 mokslo metus, lyginant su 2012–2013, bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius sumažėjo 29,9 proc. (šalyje – 12,8 proc., apskrityje – 23,2 proc.)
- Per metus bendrojo ugdymo mokyklose sumažėja vidutiniškai po 154 mokinius

55,2 proc. sumažėjęs pagrindinio ir 97,1 proc. – vidurinio išsilavinimo neįgijusių mokinių skaičius

- 2012–2017 m. Anykščių r. sav. mokinių, neįgijusių pagrindinio išsilavinimo, skaičius sumažėjo 55,2 proc. (Utenos apskrityje – 39,8 proc., o šalyje – 25,9 proc.), o neįgijusių vidurinio – 97,1 proc. (Utenos apskrityje – 79,2 proc., o šalyje – 38,4 proc.)

23,1 proc. mokinių – su specialiaisiais poreikiais

- 2017-2018 mokslo metais Anykščių r. sav. mokėsi 462 mokiniai su specialiaisiais poreikiais (23,1 proc. visų mokinių)

Beveik 70 proc. vaikų dalyvavo neformaliojo švietimo veikloje

- 2017-2018 mokslo metais Anykščių r. sav. NVŠ programose ar formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose dalyvavo bei BUM būrelius lankė 70 proc. mokinių

Sveikatos priežiūra

2 pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir 10 skyrių, 1 antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaiga ir 1 visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga

- pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia Anykščių PSCP (su 4 medicinos punktais, 6 ambulatorijomis ir 2 tarnybomis), Anykščių PSC
- antrinio lygio medicininės paslaugas teikia Anykščių rajono savivaldybės ligoninė
- visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas teikia Anykščių VSB

Mažesnis apsilankymų skaičius pas pirminio lygio gydytojus, gydytojus specialistus ir odontologus

Anykščių r. sav. gyventojai:

- rečiau nei šalyje lankėsi pas pirminio lygio gydytojus, gydytojus ir odontologus
- dažniau nei šalyje lankėsi pas vaikų lygų gydytojus, psichiatrus ir vidaus ligų gydytojus

Sveikatos priežiūros ištekliai – mažesni nei šalies vidurkis

- Anykščių r. sav. trūksta gydytojų psichiatrų, odontologų, vidaus ligų ir vaikų ligų gydytojų, pakanka stacionaro lovų, o slaugos lovų skaičius viršija šalies rodiklį

569,2 susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų ir 841,4 susirgimų 1 000-iui vaikų

- 2017 m. Anykščių r. sav. susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų (569,2) teko mažiau nei vidutiniškai šalyje (641,4) ir apskrityje (572,4), o 1 000-iui vaikų (841,4) – daugiau nei šalyje (829,6) ir apskrityje (793,3) ir daugiausiai iš kaimyninių savivaldybių

Didžiausias ligotumas – kraujotakos sistemos ligomis

- 2016 m. Anykščių r. sav., kaip šalyje ir apskrityje, didžiausias ligotumas buvo kraujotakos sistemos ligomis
- 2016 m. bendri Anykščių r. sav. ligotumo rodikliai buvo mažesni nei Utenos apskrityje ir šalyje

Mirtingumas: kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, virškinimo organų ligos

2016 m. mirtingumas pagal priežastis Anykščių rajono savivaldybėje (prioritetine tvarka):

- nuo kraujotakos sistemos ligų – 1245 atvejai 100 000 gyventojų
- nuo piktybinių navikų – 307 atvejai 100 000 gyventojų
- nuo virškinimo organų ligų – 126 atvejai 100 000 gyventojų

Mirtingumas dėl išorinių priežasčių Anykščių r. sav. buvo ketvirtoje vietoje

Socialinė apsauga

11 socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir jų filialų, 14 NVO ir 1 šeimyna

- 1 SADM pavaldumo įstaiga, 3 savivaldybės įstaigos ir 9 jų filialai/padaliniai, 1 viešoji įstaiga
- 14 nevyriausybinų organizacijų
- 1 šeimyna

6,9 proc. sumažėjęs socialinės rizikos šeimų ir 15 proc. – jose augančių vaikų skaičius

- 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo 122 socialinės rizikos šeimos (2012 m. – 131 šeimos), kuriose augo 249 vaikai (2012 m. – 293 vaikai)

40,7 proc. padidėjęs socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius

Anykščių rajono savivaldybėje gerėja socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas:

- 2012–2017 m. socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius padidėjo 40,7 proc. t. y., daugiau nei vidutiniškai Utenos apskrityje (36,7 proc.) ir šalyje (34,0 proc.)

6,3 proc. išaugęs vaikų ir 4,5 proc. sumažėjęs darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius

- 2012–2017 m. Anykščių r. sav. vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius išaugo 6,3 proc., kai šalyje ir apskrityje atitinkamai mažėjo 9,1 ir 19,6 proc.
- 2012–2017 m. Anykščių r. sav. darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius sumažėjo 4,5 proc., kai šalyje – 17,1 proc., apskrityje – 23,8 proc.

64,5 proc. sumažėjęs socialinės pašalpos gavėjų skaičius, 64,9 proc. – išlaidos joms

- 2012–2017 m. Anykščių r. sav. 64,5 proc. sumažėjo socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir 64,9 proc. - išlaidos socialinėms pašalpoms (sparčiau nei apskrityje, lėčiau nei šalyje)

Kultūra ir menas

5 kultūros įstaigos ir 44 jų skyriai

- Anykščių kultūros centras ir 14 skyrių
- A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus ir 3 skyriai
- Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka ir 24 skyriai
- Anykščių menų centras ir 3 skyriai
- Viešoji įstaiga Anykščių menų inkubatorius-menų studija

4,5 proc. išaugęs meno mėgėjų kolektyvų ir 0,6 proc. – jų dalyvių skaičius

- 2012–2017 m. Anykščių r. sav. meno mėgėjų kolektyvų skaičius išaugo 4,5 (šalyje sumažėjo 3,5 proc., o apskrityje išaugo 5,8 proc.) ir meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius – 0,6 proc. (šalyje sumažėjo 0,3 proc., apskrityje – 0,4 proc.)

1 925 kultūriniai renginiai per metus

- 2017 m. AKC ir jo skyriuose, Anykščių menų centre ir jo skyriuose, Anykščių menų inkubatoriuje, Anykščių šv. Mato bažnyčioje, Anykščių VB ir jos skyriuose buvo suorganizuota 1 925 renginiai
- Lyginant su 2016 m. renginių skaičius Anykščių r. sav. išliko tame pačiame lygyje

Dešimtadaliu sumažėjęs fizinių ir 7,6 proc. – virtualių apsilankymų Anykščių VB skaičius

2016–2017 m. Anykščių VB sumažėjo:

- fizinių apsilankymų skaičius – 10,0 proc. (16 712 apsilankymais)
- virtualių apsilankymų skaičius – 7,6 proc. (244 apsilankymais)

144 tūkst. lankytojų Anykščių rajono savivaldybės muziejuose

- 2017 m. Anykščių r. sav. muziejuose apsilankė 144 tūkst. lankytojų
- per šešis metus lankytojų skaičius išaugo 66,9 proc. (apskrityje – 42,2 proc., šalyje – 52,9 proc.)

Kūno kultūra ir sportas

25 sporto įstaigos ir organizacijos

- Anykščių rajono savivaldybėje veikia Anykščių kūno kultūros ir sporto centras, 22 sporto klubai ir 2 sporto viešosios įstaigos

4,2 proc. padidėjęs sporto organizacijų ir 65,7 proc. sumažėjęs sportuojančiųjų skaičius

- Anykščių r. sav. 2017 m. veikė 25 sporto organizacijos (2012 m. – 24), kuriose sportavo 728 asmenys (2012 m. – 2123)
- sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičiaus mažėjimui įtakos turi sudarytos puikios sąlygos sportuoti individualiai Anykščių rajone

3,0 proc. sportuojančių Anykščių rajono savivaldybės gyventojų

- 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius sudarė 3,0 proc. gyventojų, o šalyje – 4,9 proc.

34,7 proc. sumažėjęs sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius ir 15,9 proc. – jų dalyvių skaičius

- Anykščių r. sav. 2012–2017 m. sporto varžybų, sporto visiems renginių, sporto stovyklų skaičius sumažėjo 34,7 proc., o dalyvių skaičius – 15,9 proc.

Pakankama sporto infrastruktūra

- Anykščių r. sav. yra 13 stadionų, 1 baseinas, 14 sporto salių, 1 žirgų sporto maniežas (vienintelis apskrityje), 1 šaudykla, 10 krepšinio aikštelių, 5 tinklinio aikštelės, 13 futbolo aikščių (daugiausiai apskrityje), 5 teniso aikštelės, 1 motokroso trasa (vienintelė apskrityje), 1 hipodromas (1 iš 2 apskrityje), 2 kartodromai (vieninteliai apskrityje), 12 universalių dirbtinės dangos sporto aikštelių, 1 slidinėjimo trasa („Kalitos“ pramogų ir sporto centre)
- Anykščių r. sav. daug sporto infrastruktūros statinių yra atnaujinta

NVO ir bendruomenės

77 NVO, 50 bendruomenių, 13 parapijų ir religinių organizacijų

- Anykščių rajono savivaldybėje veikia: 28 sporto ir sveikos gyvensenos NVO, 32 švietėjiškos veikos, pilietinės visuomenės ugdymo ir kultūros NVO, 17 socialinės paramos srities NVO; 50 bendruomenių; 13 parapijų ir religinių organizacijų
- NVO veiklai per 2017 m. skirta beveik 22 tūkst. EUR, religinėms bendruomenėms – 17000 EUR

2 vietos veiklos grupės

- Anykščių rajono savivaldybėje veikia Anykščių rajono vietos veiklos grupė ir Anykščių miesto vietos veiklos grupė

Jaunimo politika

18,9 proc. Anykščių rajono savivaldybės gyventojų – jaunimas

- 2017 m. Anykščių r. sav. jaunimo dalis (18,9 proc.) buvo didesnė nei Utenos apskrityje (18,1 proc.), bet mažesnė nei šalyje (19,5 proc.)
- 2012–2017 m. jaunimo skaičius Anykščių r. sav. mažėjo lėčiau (12,4 proc.) nei Utenos apskrityje (16,5 proc.) ir šalyje (13,8 proc.).

2 jaunimo organizacijos ir 68 su jaunimu dirbančios organizacijos

- Anykščių rajono savivaldybėje veikia 2 jaunimo organizacijos ir 68 su jaunimu dirbančios organizacijos

2 atviros jaunimo erdvės, 1 jaunimo saviraiškos ir realizacijos erdvė

- 2 atviros jaunimo erdvės - Anykščių r. Kavarsko pagrindinės mokyklos-daugiafunkciame centre ir AKC Ažuožerių skyriuje
- 1 jaunimo saviraiškos ir realizacijos erdvė – Anykščių VB

8 projektai, kuriems skirtas 5 tūkst. EUR finansavimas

- 2016 m. Anykščių r. sav. finansuota 3 JO projektai, kuriems skirti 5 tūkst. EUR
- 2017 m. Anykščių r. sav. finansuoti 8 JO projektai, kuriems skirti 5 tūkst. EUR

Viešasis saugumas

7,2 proc. sumažėjęs nusikalstamų veikų skaičius

- 2012–2017 m. nusikalstamų veikų skaičius mažėjo lėčiau (7,2 proc.) nei Utenos apskrityje (15,1 proc.) ir šalyje (22,6 proc.)

56,7 proc. ištiriamos nusikalstamos veikos

Anykščių r. sav. ištirtų nusikalstamų veikų dalis yra didesnė nei Utenos apskrityje ir šalyje:

- 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 56,7 proc.
- 2017 m. šalyje ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 47,7 proc.
- 2017 m. Utenos apskrityje ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 52,0 proc.

54 policijos pareigūnai

- 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje policijos pareigūnų skaičius (54) sudarė beveik 13 proc. Utenos apskrities policijos pareigūnų skaičiaus (420)
- 2012–2017 m. laikotarpiu policijos pareigūnų skaičius sumažėjo 21,7 proc.

17 įskaitinių kelių eismo įvykių, kuriuose sužeistas 21 ir žuvo 1 žmogus

Anykščių rajono savivaldybėje vykdomos prevencinės priemonės ir programos, susijusios su kelių eismo įvykiais, neduoda reikiamų rezultatų, nes:

- 2012–2017 m. įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius sumažėjo tik 1 vnt.
- 2017 m. įvyko 17 įskaitiniai kelių eismo įvykiai, kuriuose sužeistas 21 ir žuvo 1 žmogus

73 gaisrai, kuriuose nesužeistas nei vienas žmogus

Gaisrų skaičius – vienas mažiausių tarp nagrinėtų savivaldybių:

- 2017 m. kilo 73 gaisrai (mažiau kilo tik Ignalinos r. sav. – 62 gaisrai), juose nesužeistas nei vienas žmogus
- 2012–2017 m. gaisrų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 31,1 proc., o Utenos apskrityje – 20,5 proc., šalyje 16,5 proc.

Augantis ugniagesių savanorių skaičius – 22 asmenys 2017 m., 2018 m. III ketvirtį – 26 asmenys

Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas

10 kg/ gyv. išmestų teršalų iš stacionarių taršos šaltinių kiekis

- 2012–2016 m. 2 kartus išaugo iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis.
- 2016 m. stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 gyv., Anykščių r. (10 kg) nesiekė Utenos apskrities (16 kg) vidurkio ir buvo vienas mažiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių (mažesnę rodiklį turėjo tik Zarasų r. sav. – 9 kg 1 gyv.)

233 potencialūs taršos židiniai

- Anykščių r. sav. 2018 m. liepos mėn. buvo 233 potencialūs taršos židiniai (šiek tiek mažiau nei penktadalis visų Utenos apskrities potencialių taršos židinių), iš jų: 87 veikiantys, 63 sugriauti, 65 neveikiantys, 18 rekultivuotų

Vykdomas aplinkos monitoringas

Pagal Anykščių rajono savivaldybės tarybos patvirtintą Anykščių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2015–2020 metų programą, Anykščių rajone vykdoma:

- aplinkos oro stebėsena
- dirvožemio stebėsena
- paviršinio ir požeminio vandens stebėsena
- gyvosios gamtos stebėsena
- triukšmo stebėsena

UAB „Anykščių komunalinis ūkis“

- Anykščių r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo operatorius – UAB „Anykščių komunalinis ūkis“

98,0 proc. aptarnaujamų gyventojų ir 94,0 proc. ūkio subjektų

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m.:

- komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 98,0 proc. gyventojų ir 94,0 proc. ūkio subjektų
- operatorius surinko 6 366,1 t mišrių komunalinių atliekų ir 2 235,4 t biologiškai skaidžių atliekų

Atliekų surinkimo sistemos plėtra

- yra komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios sistemos (EEI atliekų, baterijų ir akumuliatorių, pakuočių)
- vykdomas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas aikštelėse
- vykdoma individualių rūšiavimo konteinerių plėtra
- vykdomas didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu 4 kartus per metus
- vykdomas kompostuojamų atliekų atskiras surinkimas ir kompostavimo skatinimas vietoje, išdalinus kompostavimo dėžes

Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra

UAB „Anykščių vandenys“

Anykščių rajono savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų surinkimą vykdo UAB „Anykščių vandenys“, kuri eksploatuoja:

- 37 vandenvietes, 43 vandens gręžinius ir 239 km vandentiekio tinklų
- 10 nuotekų valymo įrenginių, 44 nuotekų siurbles ir 146,8 km nuotekų tinklų

9,3 proc. išaugęs vandens tiekimo ir 12,6 proc. nuotekų surinkimo abonentų skaičius

Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 metais abonentų,

- prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, skaičius išaugo 9,3 proc.
- prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, skaičius išaugo 12,6 proc.

20,4 proc. p. sumažėjusios vandens netektys

Anykščių rajono savivaldybėje geriamojo vandens eksploatavimas yra tinkamas, nes

- 2012–2017 m. sumažėjus vandens išgavimui ir padidėjus pardavimui (atitinkamai 23,3 proc. ir 1,7 proc.), vandens netektys sumažėjo 20,4 proc. p.

9,0 proc. padidėjęs surinktų nuotekų kiekis

Anykščių rajono savivaldybėje mažiau teršiama gamta, nes:

- 2012–2017 m. 9,0 proc. padidėjo surinktų nuotekų kiekis
- 100 proc. nuotekų analizuojamuoju laikotarpiu buvo išvalomos iki normų

8 lietaus nuotekų išleistuvai, 2,78 km lietaus nuotekų tinklų, 8 valyklos

- Paviršines nuotekas Anykščių r. sav. tvarko ir prižiūri UAB „Anykščių vandenys“.
- Anykščių mieste yra 8 lietaus nuotekų išleistuvai, 2,78 km tinklų, 8 valyklos
- Anykščių r. sav. kaimiškose teritorijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra

Energetinė infrastruktūra

21 katilinė, kuriose 19,6 proc. naudojamo kuro sudaro biokuras, 60,9 proc. – gamtinės dujos, 19,5 proc. – kitas kuras

- Šilumos gamybos ir tiekimo paslaugas teikia UAB „Anykščių šiluma“
- Anykščių r. sav. veikia 21 katilinė, kurios naudoja biokurą (19,6 proc.), gamtines dujas (60,9 proc.) ir kitą kurą (19,5 proc.)

11,9 proc. padidėjęs vartotojų skaičius ir 9,1 proc. sumažėjęs pagamintos šilumos kiekis

2012–2017 metais Anykščių rajone:

- 11,9 proc. padaugėjo vartotojų, prisijungusių prie centralizuotų šilumos tiekimo tinklų
- pagamintos šilumos kiekiai sumažėjo 9,1 proc., o realizuotos šilumos kiekiai – 9,9 proc.

35 daugiabučiai gyvenamieji namai – renovuoti, 10 – renovacija vykdoma, 11 – planuojama renovuoti

Anykščių r. sav. vykdoma daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija:

- iki 2018 m. renovuoti 35 daugiabučiai gyvenamieji namai
- 2018–2019 m. planuojama užbaigti renovuoti 10 daugiabučių gyvenamųjų namų
- 2018-2019 m. planuojama pradėti renovuoti 11 daugiabučių gyvenamųjų namų

6,8 proc. energiją taupančių LED lempų šviestuvų

- Apšvietimo infrastruktūrą Anykščių r. sav. prižiūri ir eksploatuoja UAB „Anykščių komunalinis ūkis“ (Anykščių mieste) ir seniūnijos (kaimiškose teritorijose)
- Iš 3 441 šviestuvo Anykščių r. sav. su LED lempomis yra 234 (6,81 proc.)

Transportas ir susisiekimas

1 magistralinis kelias, 6 krašto keliai ir jų dalys, 33 rajoniniai keliai

- Per Anykščių rajono teritoriją eina šie valstybiniai keliai: 1 magistralinis kelias (Kaunas-Zarasai-Daugpilis), 6 krašto keliai ir jų dalys, 33 rajoniniai keliai

28,1 proc. kelių su patobulinta danga, 63,7 proc. žvyro kelių ir 8,2 proc. grunto kelių

Anykščių rajone tikslinga tobulinti kelių būklę, nes:

- kelių su patobulinta danga dalis (28,1 proc.) yra mažesnė nei šalyje (30,6 proc.)
- žvyro kelių dalis (63,7 proc.) yra didesnė nei šalyje ir apskrityje (po 54,5 proc.)
- grunto kelių dalis (8,2 proc.) yra didesnė nei šalyje (14,9 proc.)

15 km dviračių takų ilgio

- Anykščių r. sav. dviračių takų infrastruktūros ilgis 2017 m. pabaigoje siekė 15 km (36,1 proc. Utenos apskrities dviračių takų ilgio)

455 lengvieji automobiliai, tenkantys 1 000-iui gyventojų

Didelis Anykščių rajono gyventojų mobilumas dėl aukšto automobilizacijos lygio:

- 2017 m. Anykščių r. sav. 1 000-iui gyventojų teko 455 automobiliai, kai šalyje - 418 automobilių, Utenos apskrityje - 452 automobiliai

16,5 proc. sumažėjęs keleivių vežimas autobusais

- Anykščių r. sav. per penkerius metus keleivių vežimas autobusais sumažėjo 16,5 proc. (šis sumažėjimas buvo mažiausias tarp nagrinėjamų savivaldybių)

Technologinė ir informacinė infrastruktūra

64,5 proc. namų ūkių, turinčių kompiuterį, ir 68,2 proc. namų ūkių, turinčių interneto prieigą

- 2017 m. Utenos apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis (64,5 proc.) buvo mažesnė nei šalyje (73,0 proc.) ir 2012–2017 m. augo lėčiau (10,0 proc. p.) nei šalyje (10,9 proc. p.)
- 2017 m. Utenos apskrityje namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis (68,2 proc.) buvo mažesnė nei šalyje (75,0 proc.) ir per 2012–2017 m. augo sparčiau (28,9 proc.) nei šalyje (24,8 proc.)

Vykdomas informacinių technologijų ir interneto svetainių atnaujinimas, plėtra:

- atnaujinta kompiuterinė ir programinė įranga 22 kompiuterizuotoms darbo vietoms
- įdiegtos techninės ir programinės kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės
- veikianti ir nuolat plečiama interneto svetainė www.anyksciai.lt
- Savivaldybės administracijoje apie 40 proc. darbuotojų naudojami e-paraiškos
- Savivaldybėje naudojama ypač sparčiu šviesolaidiniu internetu ryšiu

4.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS

Stiprybės

- Didėjantis gimusiųjų skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų
- Sparčiau nei šalyje didėjantis užimtų gyventojų skaičius (kai apskrityje - mažėjantis)
- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis darbo užmokestis
- Mažesnis nedarbo lygis nei apskrityje ir daugumoje kaimyninių savivaldybių

Silpnybės

- Mažėjantis gyventojų skaičius
- Mažėjanti vaikų dalis bendroje gyventojų skaičiaus struktūroje
- Mažesnė nei šalies ir apskrities darbingo amžiaus gyventojų dalis
- Aukštas, didesnis nei šalies ir apskrities demografinis senatvės koeficientas
- Greičiau nei šalyje ir apskrityje augantis mirtingumas, tenkantis 1 000-iui gyventojų
- Neigiamas ir blogėjantis NGK rodiklis
- Augantys emigracijos srautai

Galimybės

- Gimstamumo skatinimas
- Sąlygų mokytis, dirbti ir gyventi gerinimas, siekiant mažinti emigraciją
- Darbo vietų kūrimas ir kūrimo skatinimas

Grėsmės

- Didėjanti emigracija gali neigiamai paveikti gyventojų skaičiaus kaitą ir ateityje paspartinti visuomenės senėjimo procesus
- Demografinio senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos demografiniam disbalansui ateityje, kuris lems demografinių duobių atsiradimą gyventojų amžiaus struktūroje
- Nuo šalies ir apskrities vidurkių atsiliekantis darbo užmokestis gali didinti emigracijos srautus ateityje

EKONOMIKA IR VERSLAS

Stiprybės

- Gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas
- Didesnis nei apskrities ir kaimyninių savivaldybių verslumo lygis
- Remiamas smulkus ir vidutinis verslas
- Aiškiai apibrėžta Anykščių rajono savivaldybės verslo specializacija
- Kūrybinių industrijų turizmo kurortinė vietovė
- Augančios tiesioginės užsienio investicijos

Silpnybės

- Materialinės ir tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui atsilieka nuo apskrities ir šalies vidurkių

Galimybės

- Tinkamas investicinio kapitalo panaudojimas didina savivaldybės konkurencingumą vietos bei tarptautiniu mastu.
- Auganti šalies ekonomika
- Intensyvesnė parama smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrai
- Aktyvių informacijos, rinkodaros priemonių taikymas, infrastruktūros pritaikymas siekiant pritraukti vietos ir užsienio investuotojus
- Lėto miesto ("SlowCity") statuso siekimas

Grėsmės

- Ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies ir apskrities rodiklių, ateityje gali lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus
- Nemažėjanti emigracija dėl sudėtingų ekonominių sąlygų
- Rajono, kaip ir visos apskrities, išsivystymo lygį stabdo mažas verslo įmonių ir verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms

ŽEMĖS ŪKIS

Stiprybės

- Žemės ūkio naudmenų bei ariamos žemės dalis yra didesnė nei vidutiniškai apskrityje
- Vidutinis ūkio dydis yra didesnis nei šalyje ir apskrityje bei didelė stambiųjų ūkininkų dalis
- Daugiau nei trečdalis apskrityje pagamintos žemės ūkio produkcijos - Anykščių rajone
- Didžiausi iš kaimyninių savivaldybių prikerpamos avių vilnos kiekiai
- Žemės ūkio augalų derlingumas viršija apskrities rodiklius
- Pakankamai didelė ekologiškų ūkių dalis

Silpnybės

- Mažėjančios bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys
- Mažesnis nei šalyje ir apskrityje medynų produktyvumas

Galimybės

- Žemės ūkių modernizacija
- Ekologinių žemės ūkio produktų gamyba ir realizavimas
- Alternatyvių žemės ūkiui veiklų plėtojimas
- Gyvulininkystės, sodininkystės žemės ūkio šakų plėtra

Grėsmės

- Hidrometeorologinės sąlygos ir klimato kaitos problema
- Žemės ūkio produkcijos gamintojų konkurencingumo mažėjimas, nesugebant prisitaikyti prie besikeičiančių rinkos sąlygų
- Neaiški bendroji žemės ūkio politika 2021-2027 metams ir mažėjančios ES išmokos

STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

Stiprybės

- Didėjančios statybos darbų apimtys, kai apskrityje - mažėjančios
- Pakankamai aukštas negyvenamųjų pastatų statybos rodiklis (2017 m.) apskrityje

Silpnybės

- Netolygios statybos darbų apimtys, ypačiai negyvenamųjų pastatų statybos srityje, priklausančios nuo ES finansavimo periodų
- Lėčiau nei apskrityje ir šalyje didėjantis gyvenamasis fondas

Galimybės

- Statybos sektoriaus plėtra didėjant viešųjų investicijų projektų, finansuojamų iš ES ir kitų finansavimo šaltinių, įgyvendinimo apimtims

Grėsmės

- Mažėjantis gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų poreikis ateityje dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo

TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

Stiprybės

- Kurortinės teritorijos statusas
- Svarbus, nacionalinės reikšmės turizmo rajonas šalyje
- Unikalios, išskirtinės turizmo paslaugos bei pramogos
- Teritorijoje yra siaurojo geležinkelio ruožas, naudojamas turistiniais tikslais
- Augantys turistų srautai (tame tarpe - ir užsienio turistų)
- Didėjantis apgyvendintų turistų ir jiems suteiktų nakvynių skaičius
- Maitinimo įstaigų skaičius 1000-iai gyv. atitinka šalies ir viršija apskrities rodiklį
- Daugiausiai kultūros vertybių turintis rajonas, lyginant su kaimyniniais rajonais
- Rajono teritorijoje yra išskirtinių saugomų gamtos paveldo objektų ir teritorijų
- Veikia Anykščių TVIC
- Veikia Anykščių turizmo klasteris

Silpnybės

- Viešbučių, SPA, sanatorijų trūkumas Anykščių mieste ir rajone

Galimybės

- Informacijos apie teikiamas turizmo paslaugas savivaldybėje didinimas ir sklaida šalyje bei užsienyje
- Turizmo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra
- Priklausymas Rytų Aukštaitijos prioritetiniam turizmo plėtros regionui, turimi gamtiniai ištekliai ir nacionalinės svarbos turizmo rajono statusas sudaro sąlygas turizmo plėtotei
- Kurorto statuso siekimas
- Sezoniškumo įtakos mažinimas kuriant naujus turizmo produktus ir teikiant įvairesnes turizmo paslaugas

Grėsmės

- Sezoniškumo įtaka turizmo sektoriaus plėtrai

ŠVIETIMAS

Stiprybės

- Augantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius
- Aukšta pedagogų kvalifikacija
- Mažėjantis neįėjusių tiek pagrindinio, tiek vidurinio išsilavinimo mokinių skaičius
- Veikiančios formalųjų švietimą papildančios mokyklos
- Didelė mokinių, dalyvavusių neformaliojo švietimo veiklose, dalis
- Veikianti švietimo pagalbos įstaiga

Silpnybės

- Mažesnė nei šalyje ir apskrityje vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1–6 metų vaikais
- Mažėjantis bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius
- Didelė mokinių, turinčių specialiųjų poreikių, dalis
- Prastėjantys kaimiškųjų teritorijų valstybinių brandos egzaminų rezultatai

Galimybės

- Švietimo įstaigų mokymo aplinkos kokybės gerinimas
- Jaunų, kvalifikuotų mokytojų pritraukimas į rajoną
- Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumo didinimas kaimiškose vietovėse
- Prieinamas profesinis mokymas
- Veikiantis trečiojo amžiaus universitetas
- Suaugusiųjų švietimo plėtra

Grėsmės

- Netolygus vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, skaičius, priklausantis nuo emigracijos iš rajono mastų
- Pagalbos specialistų poreikio augimas ateityje
- Ikimokyklinio ugdymo mokytojų trūkumas

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Stiprybės

- Išplėtos pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir užtikrinamas jų prieinamumas
- Teikiamos pirminio, antrinio lygio asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos
- Naujai diagnozuotų suaugusiųjų susirgimų rodikliai, tenkantys 1000-iui gyventojų, mažesni nei šalyje ir apskrityje
- Ligos rodikliai mažesni nei apskrityje ir šalyje
- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis mirtingumas dėl išorinių priežasčių

Silpnybės

- Kai kurie sveikatos priežiūros ištekliai yra mažesni nei šalyje (psichiatrų, vidaus ligų, vaikų ligų gydytojų skaičius)
- Naujai diagnozuotų vaikų susirgimų rodikliai, tenkantys 1000-iui gyventojų, didesni nei šalyje ir apskrityje
- Dominuojantis mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (kaip šalyje ir apskrityje)

Galimybės

- Jaunų medicinos specialistų pritraukimas į rajoną
- Gyventojų sveikos gyvensenos skatinimas
- Informacinių ir elektroninių sveikatos valdymo sistemų bei priemonių kūrimas, diegimas ir sklaida
- Įvairių amžiaus grupių gyventojų dalyvavimo sveikatos prevencinėse programose skatinimas

Grėsmės

- Sveikatos priežiūros ir slaugos poreikio bei išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl visuomenės senėjimo
- Neaiški ir dažnai besikeičianti nacionalinė sveikatos politika

SOCIALINĖ APSAUGA

Stiprybės

- Platus socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų spektras
- Pradėtos teikti socialinio globotojo paslaugos vaikams, reintegracijos paslaugos asmenims, turintiems priklausomybių, bei laikino atokvėpio paslaugos
- Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius
- Gerėjantis socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas
- Sumažėjęs socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išlaidos socialinėms pašalpoms

Silpnybės

- Nepakankamas socialinių paslaugų įstaigų tinklas kaimo gyvenamosiose vietovėse
- Nepatenkinami visų socialinių paslaugų gavėjų poreikiai
- Didėjantis vaikų (0–17 m.) ir lėčiau nei apskrityje ir šalyje mažėjantis darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius

Galimybės

- Savanoriškos veiklos socialinės apsaugos srityje plėtra
- Prevencinių programų dėl įvairių priklausomybių mažinimo vykdymas ir plėtra
- Socialinių paslaugų plėtra ir prieinamumo užtikrinimas kaimiškose vietovėse (įskaitant paslaugas asmens namuose)

Grėsmės

- Socialinės apsaugos poreikio ir išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl senstančios visuomenės
- Nepakankamos socialinių paslaugų, teikiamų tam tikroms tikslinėms grupėms, apimtys ir didėjanti socialinė atskirtis

KULTŪRA IR MENAS

Stiprybės

- Pakankamas kultūros įstaigų kiekis ir tinklas
- Augantis mėgėjų meno kolektyvų ir dalyvių juose skaičius (kai šalyje - mažėjantis)
- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis muziejų lankytojų skaičius
- Veikia Anykščių menų inkubatorius-menų studija
- Vyksta daug ir įvairių regione ir šalyje žinomų kultūrinių renginių

Silpnybės

- Mažėjantis fizinių ir virtualių apsilankymų Anykščių VB skaičius

Galimybės

- Jaunų, motyvuotų kultūros ir meno darbuotojų pritraukimas į rajoną
- Platesnio spektro kultūrinių renginių ir kultūros paslaugų pasiūla gyventojams (pavyzdžiui, "Švenčių ir festivalių traukinys")
- Tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo palaikymas ir plėtra
- Kūrybinių industrijų atstovų rezidencijų programų kūrimas ir vykdymas
- Sveikata per meno terapiją

Grėsmės

- Ateityje mažėsiantis kultūros įstaigų bei kultūrinių renginių lankytojų skaičius dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus kaimo vietovėse
- Kaimo vietovėse blogėjanti kultūros infrastruktūros būklė

KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS

Stiprybės

- Veikia AKKSC, kuriame plėtojamos 9 sporto šakos
- Kai kurie sporto infrastruktūros rodikliai lenkia apskrities rodiklius
- Organizuojami įvairūs sporto renginiai
- Aktyviai veikia sporto klubai
- Atnaujinti ir naujai įrengti sporto kompleksai bei sporto bazės

Silpnybės

- Sportuojančiųjų sporto organizacijose dalis mažesnė nei šalyje ir mažėjanti
- Mažėjantis sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų bei dalyvių juose skaičius

Galimybės

- Gyventojų fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos iniciatyvų skatinimas
- Bendruomeninės ir mėgėjų sporto infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra
- Sporto stovyklų organizavimas
- Privačiojo verslo investicijos į sporto sektorių
- Sudarytos puikios sąlygos sportuoti individualiai

Grėsmės

- Perspektyvių sportininkų išvykimas į kitų miestų, rajonų sporto centrus
- Maži atlyginimai neskatina jaunų profesionalių trenerių ir kūno kultūros specialistų dirbti rajone
- Vaikų motyvacijos sportuoti mažėjimas, kuris lems ir sportininkų skaičiaus mažėjimą ateityje

NVO IR BENDRUOMENĖS

Stiprybės

- Pakankamas aktyviai veikiančių NVO, bendruomenių ir kitų visuomeninių organizacijų skaičius
- Veikiančios 2 vietos veiklos grupės

Silpnybės

- Aktyvumo stoka, prisijungiant prie NVO, bendruomenių veiklos
- Nepakankamas NVO finansavimas

Galimybės

- Vietos veiklos grupių vykdomi projektai (abi VVG gavusios finansavimą)
- Savanoriškos veiklos plėtra

Grėsmės

- Bendradarbiavimo tarp nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių ir jų atstovų trūkumas

JAUNIMO POLITIKA

Stiprybės

- Pakankamas veikiančių su jaunimu dirbančių organizacijų skaičius
- Veikiančios atviros jaunimo ir kūrybiškumo skatinimo erdvės
- Įgyvendinama jaunimo politika
- Jaunimo organizacijoms nuolat skiriamas projektinis finansavimas

Silpnybės

- Mažėjantis jaunimo skaičius
- Sumažėjęs jaunimo organizacijų skaičius
- Jaunimo užimtumo stoka kaimiškose vietovėse
- Jaunų asmenų aktyvumo ir informacijos sklaidos stoka

Galimybės

- Jaunų asmenų pritraukimas į jaunimo organizacijas, su jaunimu dirbančias organizacijas bei neformalias jaunimo grupes
- Mobilaus darbo su jaunimu plėtra
- Savanoriškos veiklos plėtra
- Atviro jaunimo centro steigimas
- Jaunimo verslumo skatinimas
- Jaunimo užimtumo didinimas, skatinant naujų darbo vietų kūrimą

Grėsmės

- Didėjanti socialinė diferenciacija jaunimo tarpe
- Žmogiškųjų išteklių stoka darbe su jaunimu
- Bendradarbiavimo tarp jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų ir neformalių jaunimo grupių bei jų atstovų trūkumas
- Didelis išvykstančių iš rajono jaunuolių skaičius
- Jaunų asmenų aktyvumo stoka

VIEŠASIS SAUGUMAS

Stiprybės

- Didžiausias iš kaimyninių savivaldybių policijos pareigūnų skaičius
- Didesnė nei šalyje ir apskrityje ištirtų nusikalstamų veikų dalis
- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis gaisrų skaičius
- Skiriamas didelis dėmesys viešojo saugumo prevencijai
- Nuolatinis viešojo saugumo, priešgaisrinės saugos, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinių programų vykdymas
- Anykščių rajone vykdomos karinės pratybos
- Anykščių mieste veikia vaizdo stebėjimo sistema
- 2018 m. sudaryta Anykščių rajono savivaldybės kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo darbo grupė

Silpnybės

- Didėjantis ir didesnis nei apskrityje nusikalstamų veikų skaičius (tenkantis 100-ai tūkst. gyv.)
- Aukštas ir lėtai mažėjantis įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius

Galimybės

- Vaikų ir jaunimo užimtumo didinimas
- Saugios aplinkos formavimas rajone, užtikrinant kriminogeninės situacijos kontrolę ir saugiai aplinkai reikalingos infrastruktūros plėtotę
- Savanorystės skatinimas, propaguojant jaunų žmonių pilietiškumą, aktyvumą priešgaisrinės saugos srityje, policijos veikloje ir kt.
- Viešojo saugumo, civilinės ir priešgaisrinės saugos infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra

Grėsmės

- Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas
- Priimami policijos optimizavimo sprendimai nemažą dalį funkcijų ir pareigūnų perkelia į apskritis, taip mažindami saugumą rajonuose
- Neaiški ir besikeičianti nacionalinė politika viešojo saugumo srityje

APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

Stiprybės

- Rajone vykdoma aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio, gyvosios gamtos, triukšmo stebėsena
- Rajono teritorijoje veikia didelių gabaritų atliekų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės
- Veikia komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios sistemos, pakuočių, naudotų tepalų, galvaninių elementų atliekų surinkimas

Silpnybės

- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje didėjantis iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekis

Galimybės

- Taršos mažinimas didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas
- Aplinkosauginio švietimo vykdymas siekiant efektyvaus atliekų rūšiavimo ir gamtinės aplinkos tausojimo
- Individualių rūšiavimo kontenerių plėtra

Grėsmės

- Oro užterštumo didėjimas dėl augančio automobilių srauto ir kitų taršos faktorių
- Nepakankamas gyventojų sąmoningumas rūšiuojant atliekas, tausojant gamtinę aplinką

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ
TVARKYMO INFRASTRUKTŪRA

Stiprybės

- Vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir nuotekų tvarkymo tinklų plėtra
- Mažėjančios išgauto vandens netektys
- Didėjantis abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, skaičius
- Visos nuotekos išvalomos iki normų
- Surenkamos paviršinės nuotekos Anykščių mieste

Silpnybės

- Neišvystyta paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra kaimiškose Savivaldybės seniūnijose
- Nepakankamas finansavimas infrastruktūriniam projektams

Galimybės

- Centralizuoto vandentiekio ir nuotekų surinkimo sistemų abonentų skaičiaus augimas ir ateityje dėl vykdomų infrastruktūrinių projektų
- Paviršinių nuotekų sistemos plėtra kaimiškose Savivaldybės seniūnijose

Grėsmės

- Pasyvus gyventojų jungimasis prie naujų vandens ir nuotekų tinklų
- Nepalankios hidrometeorologinės sąlygos ir stiprėjančių bei gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos

ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

Stiprybės

- Atnaujinama šilumos tiekimo infrastruktūra
- Mažėjantys pagamintos ir realizuotos šilumos kiekiai dėl vykdomų daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitų viešųjų pastatų renovacijos
- Planuojama tolimesnė daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija
- Apšviestos visos miesto ir beveik visos kaimiškos vietovės Anykščių rajone
- Vystoma alternatyvi energetika
- Vystoma energijos gavyba iš alternatyvių šaltinių tiek verslo, tiek viešuosiuose pastatuose

Silpnybės

- Didžioji dalis rajono šviestuvų yra neefektyvūs, netaupantys energijos

Galimybės

- Apšvietimo infrastruktūros atnaujinimas prisidės prie energijos taupymo
- Pastatų modernizavimas didinant energijos efektyvumą ir naudojant alternatyvius bei atsinaujinančius energijos šaltinius
- Didesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas verslo įmonėse

Grėsmės

- Susidėvėjusi, neefektyvi apšvietimo infrastruktūra, ypač rajono kaimiškose vietovėse
- Augantys energetikos išteklių kaštai

TRANSPORTAS IR SUSISIEKIMAS

Stiprybės

- Patogus susisiekimas, per rajono teritoriją eina magistralinis, krašto, rajoniniai keliai
- Pakankamai išplėtotas dviračių takų tinklas – rajono dviračių takų ilgis sudaro beveik trečdalį apskrities dviračių takų ilgio
- 1 000-iui gyventojų tenkanti lengvųjų automobilių dalis didesnė nei šalyje ir apskrityje
- Vyksta keleivių pervežimas vietinio reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais

Silpnybės

- Vietinės reikšmės kelių su patobulinta dangą dalis yra mažesnė, o žvyro ir grunto kelių dalis – didesnė nei šalyje
- Mažėjantis autobusais vežamų keleivių skaičius, kai apskrityje - didėjantis

Galimybės

- Transporto tinklo plėtra, kelių infrastruktūros gerinimas ir eismo saugumo didinimas
- Pėsčiųjų ir dviračių takų tinklo plėtra, esamų takų būklės gerinimas
- Ekologiškų transporto priemonių naudojimo skatinimas, sąlygų tam sudarymas
- Dviračių nuomos punktų, dviračių parkavimo vietų plėtra miesto centre ir lankomuose objektuose

Grėsmės

- Galimas avaringumo rodiklių blogėjimas ateityje dėl negerėjančios kelių ir gatvių būklės

TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA

Stiprybės

- Diegiamos ir plėtojamos *e-paslaugos* Savivaldybės administracijoje
- Atnaujinama Savivaldybės administracijos bei Savivaldybės įstaigų, institucijų techninė ir programinė įranga
- Nuolat atnaujinamos ir prižiūrimos Savivaldybės administracijos, Savivaldybės įstaigų, institucijų interneto svetainės
- Diegiamos techninės ir programinės kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės
- Savivaldybėje naudojamosi ypač sparčiu šviesolaidiniu internetu ryšiu

Silpnybės

- Mažesnė nei šalyje apskrities namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis
- Nepakankama elektroninės informacijos sklaida gyventojams

Galimybės

- Vykdomi IT plėtros projektai, e. paslaugų plėtra
- Vykdomi Savivaldybės administracijos darbuotojų bei politikų ir Savivaldybės įstaigų bei įmonių darbuotojų IT mokymai
- Gyventojų skatinimas naudotis įdiegtomis *e. paslaugomis*
- Savivaldybės ir jos įstaigų bei institucijų valdomos IT infrastruktūros konsolidavimas, jos valdymo optimizavimas
- Spausdintos informacijos kiekio mažinimas, vystant informacijos pateikimo elektroniniais sklaidos kanalais mechanizmą

Grėsmės

- Nuolatinės priežiūros ir atnaujinimo reikalaujanti informacinių technologijų bazė
- Kaštų išaugimas ateityje IT infrastruktūrai ir žmogiškiesiems ištekliams dėl sparčios IT sektoriaus plėtros

V. PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Siekiant kryptingos, efektyvios ir nuoseklios Anykščių rajono plėtros, būtina apibrėžti plėtros viziją – rajono bendruomenės lūkesčius atitinkantį idealų ateities paveikslą bei plėtros prioritetus (strategines kryptis), kad būtų užtikrinta pažanga ir nauda rajono bendruomenei, sprendžiamos esamos problemos ir priimami ateities iššūkiai.

Prieš pradėdant formuluoti *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* viziją, prioritetus, tikslus, uždavinius bei priemones, buvo sudarytos keturios teminės darbo grupės, kurios atitinka keturis plėtros prioritetus. 2018 metų spalio mėn. šiose darbo grupėse bendradarbiaujant Anykščių rajono savivaldybės tarybos nariams, administracijos valstybės tarnautojams, įvairių Anykščių rajono savivaldybės biudžetinių, viešųjų įstaigų, bendrovių, įmonių, asociacijų, visuomeninių, bendruomeninių, nevyriausybinių ir kitų organizacijų atstovams buvo suformuluoti keturi **Anykščių rajono savivaldybės vizijos** variantai:

I darbo grupės vizija

- **Anykščių kraštas** – pasaulyje pripažintas išmanus kultūrinio turizmo kurortas prie Šventosios upės. Čia išskirtinė gamta, savita kultūra ir tradicijos, kūrybinės industrijos bei išvystyta infrastruktūra ugdo laimingą, kuriančią asmenybę.

II darbo grupės vizija

- **Anykščių kraštas** – tai kultūrinis, pažintinis, sportinis turizmas, švari gamta, seniausias lietuviškas vynas, unikalūs muziejai, patogus nakvynė ir draugiška, versli bendruomenė. Tai nuostabi vieta gyventi ir kurti šeimą.

III darbo grupės vizija

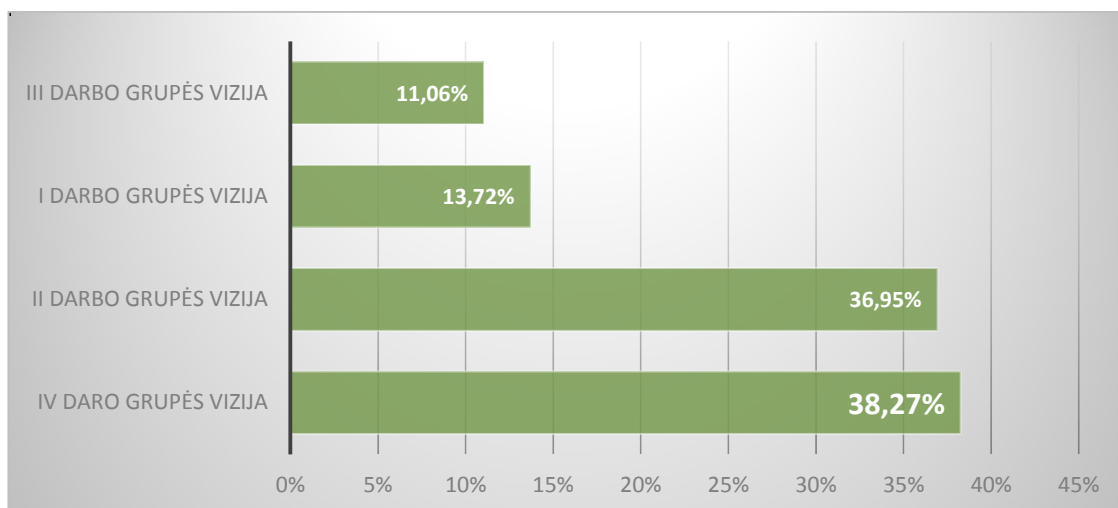
- **Anykščių kraštas** – Laimės žiburio nušviestas, kvepiantis obuoliais verslo, kultūros, sporto ir sveikatingumo kurortas, kviečiantis kurtis, dirbti ir ilsėtis, užtikrinantis gyvenimo kokybę ir mažam, ir dideliui.

IV darbo grupės vizija

- **Anykščių rajonas** – besididžiuojantis Anykščių šileliu, lėtai tekančiu kurortas, darbingas, atjaunėjęs kraštas, kuriame jauku ir saugu gyventi, ilsėtis bei dirbti. „Po šituo stogu viešėt patogų“ (A. Baranauskas).

Siekiant į Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo procesą įtraukti kuo didesnę visuomenės dalį, 2018 metų spalio mėnesio pabaigoje buvo surengta apklausa dėl tinkamiausios Anykščių rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2025 metų. Apklausa vyko Anykščių rajono savivaldybės interneto svetainėje. Apklausoje dalyvavo 452 respondentai. Apklausos rezultatai pateikiami 5.1. paveiksle.

Balsavimo metu mažiausiai balsų surinko III darbo grupės suformuluotas vizijos variantas – už jį balsavo 11,06 proc. (50 respondentų), už I darbo grupės suformuluotą vizijos variantą balsavo 13,72 proc. (62 respondentai), už II darbo grupės vizijos variantą balsavo 36,95 proc. (167 respondentai). Daugiausiai balsų surinko IV darbo grupės suformuluotas vizijos variantas – už jį balsavo 38,27 proc. (173 respondentai).

5.1. pav. Anykščių rajono plėtros vizijos iki 2025 metų rinkimų apklausos rezultatai

Šaltinis: sudaryta autorių

Parengus *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* projektą, 2018 m. gruodžio 7 d. buvo organizuojamas viešinimo renginys, kuriame Savivaldybės administracijos darbuotojai, politikai, socialinių-ekonominių partnerių atstovai bei rajono gyventojai galėjo išsakyti savo pastabas ir pasiūlymus dėl rengiamo strateginio plėtros plano. Renginio metu buvo nuspręsta pakoreguoti Anykščių rajono viziją iki 2025 metų, pasiūlant tris naujus variantus.

Po renginio Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisijos posėdyje buvo balsuojama už internetinio balsavimo metu išrinktą ir tris naujus vizijos variantus:

I variantas

- **Anykščių rajonas** – besididžiuojantis Anykščių šileliu, lėtai tekantis kurortas, darbingas, atjaunėjęs kraštas, kuriame jauku ir saugu gyventi, ilsėtis bei dirbti. „*Po šituo stogu viešėt patogu*“ (A. Baranauskas).

II variantas

- **Anykščių rajonas** – Anykščių šilelio prieglobstyje lėtatėkmis kurortas, kuriamas darbščių ir kūrybiškų žmonių, patrauklus jaunimo kraštas, kuriame visiems palanku ir gera dirbti, jauku ir saugu gyventi ir ilsėtis. „*Po šituo stogu viešėt patogu*“ (A. Baranauskas).

III variantas

- **Anykščių kraštas** – pasaulyje pripažintas kultūrinio turizmo kurortas Anykščių šilelio prieglobstyje. Čia išskirtinė gamta, savita kultūra ir tradicijos, darbšti bendruomenė, išvystyta infrastruktūra ugdo laimingą, kuriančią asmenybę. Čia gera gyventi, dirbti, ilsėtis.

IV variantas

- **Anykščių kraštas** – plačiai žinomas kultūrinio turizmo ir *Lėto miesto* kurortas Anykščių šilelio prieglobstyje su išskirtine gamta, savita kultūra bei tradicijomis, darbščia ir jaunatviška bendruomene, išvystyta infrastruktūra. Čia gera ir saugu gyventi, dirbti, ilsėtis.

Komisijos balsavimo metu vienbalsiai buvo pritarta IV Anykščių rajono plėtros vizijos iki 2025 metų variantui. Šia plėtros vizija Anykščių rajonas vadovausis 2019–2025 metais:

Anykščių kraštas – plačiai žinomas kultūrinio turizmo ir *Lėto miesto* kurortas Anykščių šilelio prieglobstyje su išskirtine gamta, savita kultūra bei tradicijomis, darbščia ir jaunatviška bendruomene, išvystyta infrastruktūra. Čia gera ir saugu gyventi, dirbti, ilsėtis.

Įvertinus Anykščių rajono savivaldybės strateginę būklę ir atskirų sektorių plėtros galimybes bei tendencijas, Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2012–2019 metų plėtros plano rezultatus, nacionalinio, regioninio ir savivaldos lygmens strateginio planavimo dokumentų įtaką Savivaldybės raidai bei ateities tendencijas, darbo grupėse buvo suformuluoti 4 **Anykščių rajono savivaldybės plėtros prioritetai**, kurie apėmė patvirtintų darbo grupių sritis, bei jų įgyvendinimui skirti tikslai ir uždaviniai.

I PRIORITETAS. KULTŪRINIO TURIZMO VYSTYMAS IR KURORTINĖ PLĖTRA

II PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMO SKATINIMAS

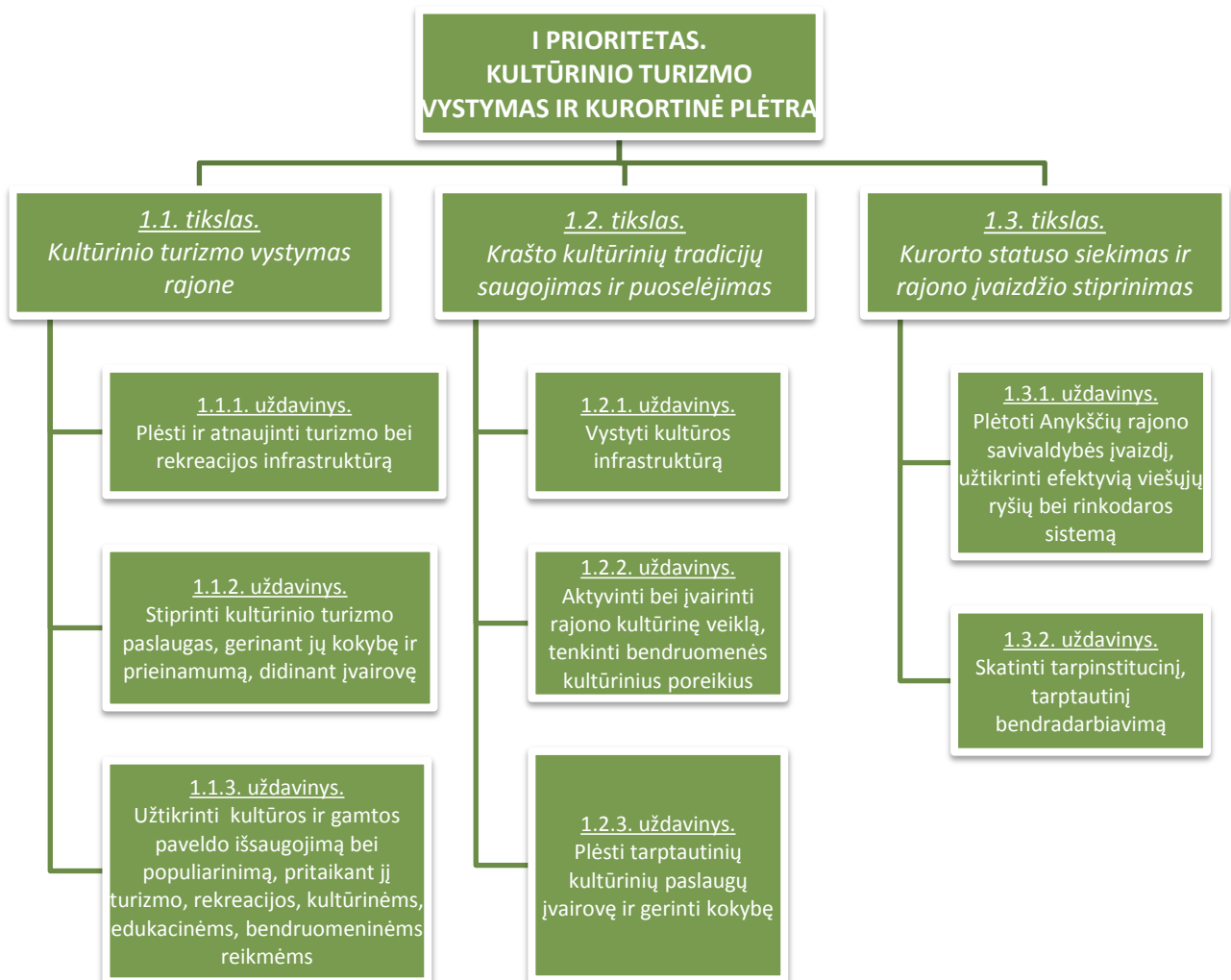
III PRIORITETAS. SUMANIOS, SVEIKOS, SAUGIOS, PILIETIŠKOS IR APRŪPINTOS VISUOMENĖS KŪRIMAS

IV PRIORITETAS. VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA DARNOJE SU GAMTINE APLINKA

Įgyvendinant *Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano* prioritetus, bus siekiama kultūrinio turizmo bei kurortinės plėtros rajone, bus skatinamas ekonominis rajono augimas, kuriama sumani, sveika, saugi, pilietiška ir aprūpinta visuomenė, o viešosios infrastruktūros plėtra vyks darnoje su gamtine aplinka. Kiekvieną suformuluotą prioritetą išsamiai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai bei uždaviniai, nurodyti šio skyriaus poskyriuose.

5.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, Anykščių rajonas kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme priskiriamas ypač svarbiems nacionalinės reikšmės arealams, o rekreacine prasme – labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniams arealams. 2007 m. Anykščių rajonui suteiktas kurortinės teritorijos statusas. Turizmo paslaugas Anykščių rajone sudaro turistinės trasos ir pažintiniai, dviračių takai (Lajų takas, Anykščių šilelio turistinės trasos ir takai ir t.t.); vandens, aktyvaus turizmo paslaugos (pramogų ir sporto kompleksas „Kalita“ ir kt.); edukacinės ir pažintinės programos bei kitos turizmo paslaugos. Anykščių rajone veikia asociacija „Anykščių turizmo klasteris“. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra siaurojo geležinkelio ruožas, naudojamas turistiniais tikslais. Rajonas turi daugiausiai kultūros, gamtos vertybių, lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis (Puntuko akmuo, kt.), veikia Anykščių TVIC. Anykščių rajono savivaldybė pastarąjį penkmetį labiausiai Lietuvoje išsiskyrė turistų skaičiaus augimu. Pagrindinė problema, stabdanti Anykščių rajono turizmo ir su tuo susijusių paslaugų plėtrą, - sanatorijų, SPA, viešbučių trūkumas. Įtaką daro ir sezoniškumas.

Turizmas Anykščių rajone yra vystomas kartu su kultūriniais renginiais, kūrybinėmis industrijomis, todėl ir pasirinkta Anykščių rajono kryptis – kultūrinio turizmo vystymas. Rajone yra pakankamas kultūros įstaigų kiekis ir tinklas, sparčiai auga muziejų lankytojų skaičius, veikia Anykščių meno inkubatorius-menų studija, vyksta daug ir įvairių regione, šalyje bei užsienyje

žinomų kultūrinių renginių. Prie pagrindinių grėsmių būtų galima priskirti blogėjančią kaimo vietovių kultūros infrastruktūros būklę bei gyventojų kultūrinio išprusimo, aktyvumo stoką.

*Taigi, Anykščių rajoną galima traktuoti kaip patrauklią ir žinomą turistinę teritoriją tiek šalyje, tiek už šalies ribų. Siekiant tarptautinio pripažinimo, Anykščių rajonas turėtų **vystyti kultūrinio turizmo paslaugas, siekti kurorto statuso bei gerinti (keisti, tobulinti) įvaizdį**. Tam tikslui reikėtų rengti platesnio spektro kultūrinių renginius ir teikti kultūrinės paslaugas (pavyzdžiui, „Švenčių ir festivalių traukinys“), palaikyti ir plėtoti tarptautinį kultūrinį bendradarbiavimą, kurti ir vykdyti kūrybinių industrijų atstovų rezidencijų programas, teikti kitokias kultūrinės paslaugas (pavyzdžiui, sveikata per meno terapiją ir pan.), pritraukti į rajoną jaunos motyvuotus kultūros srities specialistus. Turizmo srityje reikėtų didinti ir skleisti informaciją apie teikiamas turizmo paslaugas naudojant naujausias, šiuolaikines informacines technologijas, atnaujinti ir plėsti turizmo infrastruktūrą ir t. t. Informacijos sklaida turėtų būti nukreipta ne tik į Lietuvos gyventojus, bet ir užsieniečius.*

Siekiant įgyvendinti I prioritetą, yra numatyti 3 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 8 uždaviniai).

5.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

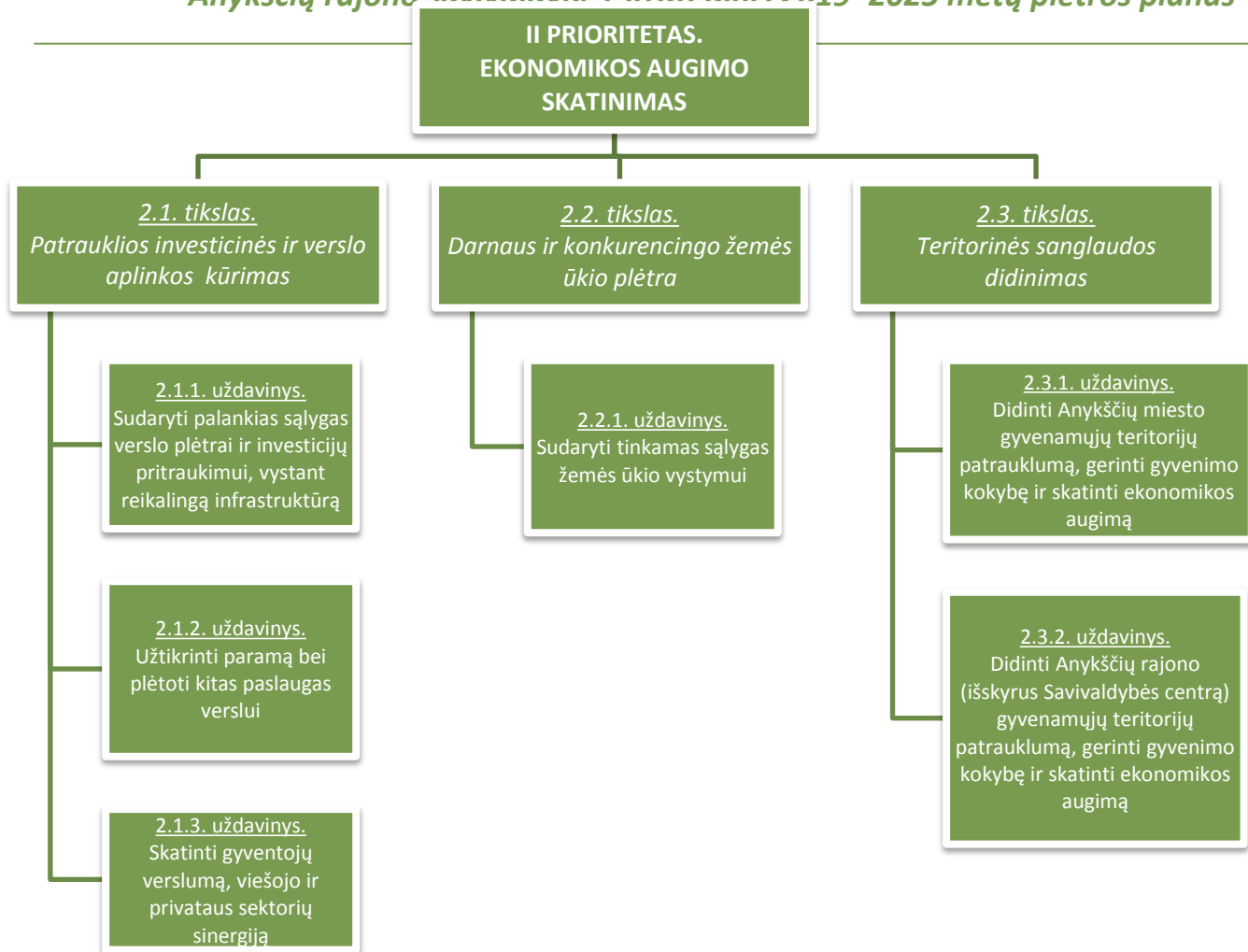
Anykščiai save pozicionuoja, kaip kūrybinių industrijų turizmo kurortinė vietovė, kuri yra aiškiai apibrėžusi specializaciją – kūrybinių industrijų/ kūrybinio verslumo turizmas, medienos apdirbimas, vaisių-uogų perdirbimas bei gyvulininkystė.

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Anykščių rajonas ekonomiškai yra vidutiniškai stiprus rajonas, nes tiek materialinių, tiek tiesioginių užsienio investicijų dydžiai, tenkantys vienam gyventojui, yra mažesni ir už šalies, ir už apskrities rodiklius. Tačiau verslumo lygis rajone yra aukštesnis nei kaimyninių savivaldybių, tiesioginių užsienio investicijų srautai pastaruoju metu augo, didėjo ir statybos darbų apimtys. Anykščių rajone yra gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas. Sąlygos verstis žemės ūkiu Anykščių rajone yra vidutinės, dėl mažo žemės našumo balo labiau plėtojama gyvulininkystė, sodininkystė, netradicinės žemės ūkio šakos. Rajone didelį potencialą turi apgyvendinimo, reabilitacijos, sanatorinės ir pan. paslaugų veiklos.

Iš kitos pusės ekonominiai rodikliai, nesiekiantys šalies vidurkių, ateityje sąlygos dar didesnius regioninius skirtumus, kurie palies ir Anykščių rajoną, ko pasekoje gali dar labiau išaugti emigracija iš rajono. Anykščių rajono, kaip ir visos Utenos apskrities, išsivystymo lygį stabdo mažas verslo įmonių bei verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosios technologijos.

*Viena iš galimybių Anykščių rajonui ir Anykščių miestui išsiskirti iš kaimyninių savivaldybių, **siekiant ekonomikos augimo** – gauti „Lėto miesto“ statusą ir per jį keisti rajono įvaizdį, dėl ko augtų turistiniai srautai, labiau vystytųsi smulkus ir vidutinis verslas, atsirastų stambių įmonių (sanatorinio, SPA, reabilitacinio gydymo, viešbučiai ir pan.). Anykščių rajone reikėtų tinkamai panaudoti investicinį kapitalą, vystyti intensyvesnę paramą smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrai, verslo ir turizmo srityse taikyti įvairias rinkodaros priemones, pritaikyti esamą infrastruktūrą užsienio bei vietos investuotojų poreikiams. Žemės ūkio srityje Anykščių rajonas būtų patrauklus vystydamas ekologines, netradicines, gyvulininkystės, sodininkystės žemės ūkio šakas.*

Siekiant įgyvendinti II prioritetą, yra numatyti 3 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 6 uždaviniai).

5.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Anykščių rajono savivaldybėje mažėja mokinių skaičius, tačiau didėja ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius. Mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijos pastaruoju metu buvo įtakojamos nedidėjančio gimstamumo ir augančios emigracijos mastų tiek iš šalies, tiek iš Anykščių rajono. Nepaisant to, Anykščių rajono savivaldybėje veikia inovatyvūs ir atviri pokyčiams lopšeliai-darželiai, bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose dirba aukštos kvalifikacijos pedagogai, o mokinių, dalyvavusių neformalaus ugdymo veiklose, skaičius sudarė net 70 proc. Rajone veikia švietimo pagalbos įstaiga, Trečiojo amžiaus universitetas, prieinamas profesinis mokslas. Pagrindinės Anykščių rajono savivaldybės švietimo sistemos grėsmės yra pagalbos specialistų poreikio augimas ateityje dėl augančio vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičiaus, ikimokyklinio ugdymo mokytojų trūkumas ateityje bei netolygus vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, skaičius, kuris priklauso nuo emigracijos iš rajono mastų.

Anykščių rajono savivaldybėje veikia AKKC, kuriame plėtojamos 9 sporto šakos, organizuojami įvairūs sporto renginiai, aktyviai veikia sporto klubai, nuolat atnaujinamos, naujai įrengiamos sporto bazės bei sporto kompleksai. Sportas rajone neatsiejamas nuo turistinės veiklos ir paslaugų. Tačiau maži atlyginimai neskatina jaunų profesionalių trenerių bei kūno kultūros ir sporto specialistų dirbti rajone, o vaikams trūksta motyvacijos sportuoti.

Pastaruoju metu centrinės ir regioninės valdžios vykdoma socialinė politika prisidėjo prie socialinių pašalpų gavėjų ir išlaidų socialinėms pašalpoms mažėjimo. Anykščių rajone yra pakankamas socialinių įstaigų bei organizacijų tinklas miesto gyvenamosiose vietovėse, tačiau jų trūksta kaimo gyvenamosiose vietovėse. Rajone mažėja socialinės rizikos šeimų ir jose augančių

vaikų skaičius, gerėja socialinių paslaugų prieinamumas asmens namuose, buvo pradėtos teikti socialinio globotojo paslaugos vaikams, reintegracijos paslaugos asmenims, turintiems priklausomybių bei laikino atokvėpio paslaugos, tačiau vis vien yra nepatenkinami visų socialinių paslaugų gavėjų poreikiai. Didžiausios grėsmės socialinėje srityje yra sparčiai senstanti visuomenė, didėjanti kai kurių gyventojų grupių socialinė atskirtis bei didėjantis asmenų, turinčių įvairių priklausomybių, skaičius.

Anykščių rajono savivaldybėje yra teikiamos pirminio, antrinio lygio bei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos. Tačiau ateityje dėl sparčiai vykstančių visuomenės senėjimo procesų rajone didės slaugos, geriatrijos ir panašių paslaugų poreikis. Nors rajone fiksuojami geresni suaugusiųjų sergamumo, ligotumo rodikliai nei šalyje, tačiau vaikų sergamumo rodikliai pastaruoju metu prastėjo, o ateityje gyventojų, ypač vaikų, sveikata gali blogėti dėl mažo fizinio aktyvumo, žalingų įpročių.

Anykščių rajone veikia pakankamai daug nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių, dvi vietos veiklos grupės, pakankamai daug su jaunimu dirbančių organizacijų, veikia atviros jaunimo ir kūrybiškumo skatinimo erdvės bei įgyvendinama jaunimo politika. Tačiau dėl nuolat mažėjančio jaunuolių skaičiaus, mažėja ir jaunimo organizacijų skaičius, stokojama jaunimo užimtumo veiklų, bendruomeniškumo stoka. Grėsmėmis laikytinas bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos trūkumas tarp įvairių NVO, JO, žmoniškųjų išteklių trūkumas dirbant su jaunimu, aktyvumo stoka.

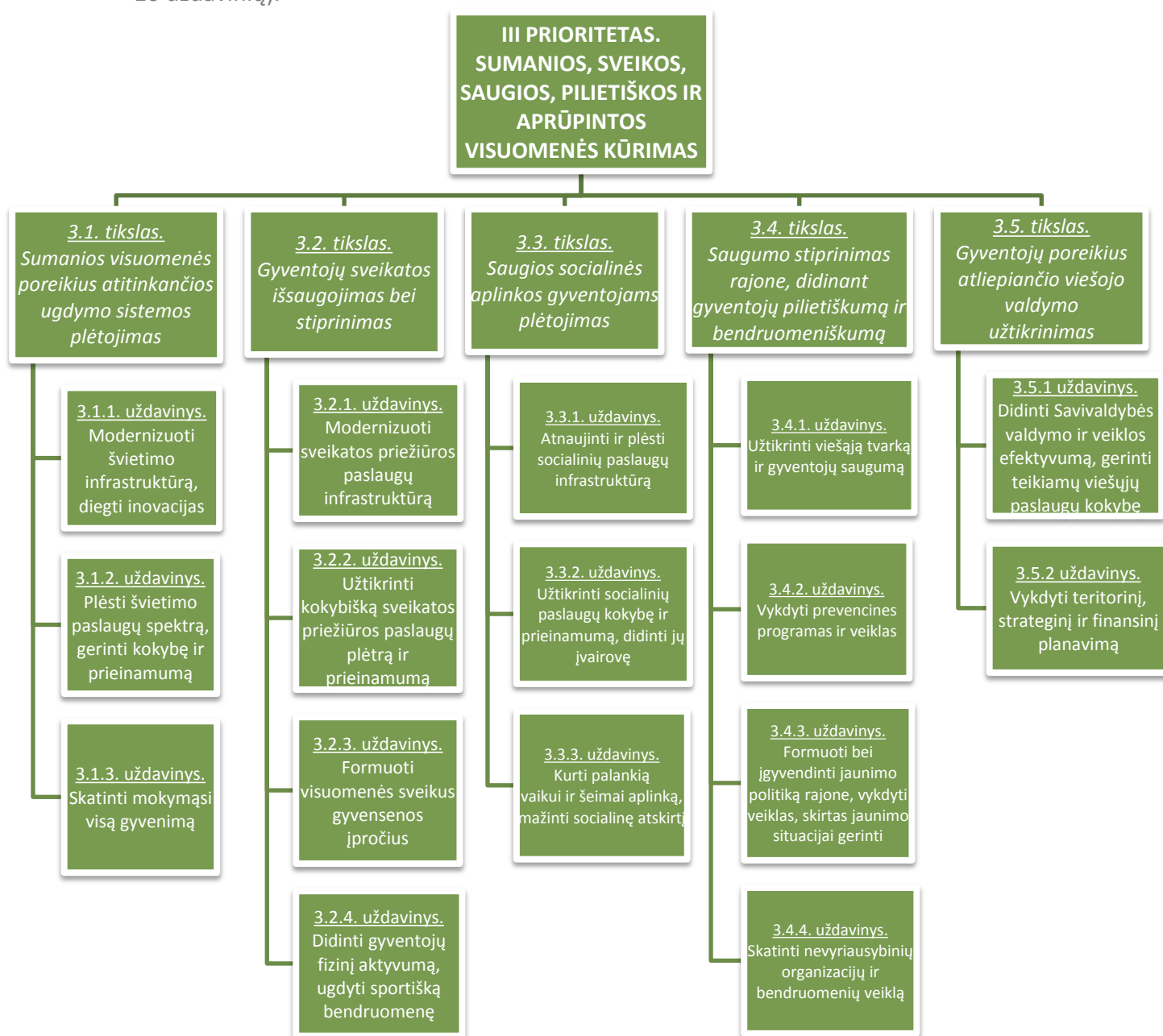
Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Anykščių rajono savivaldybėje yra didesnė nei šalyje ir apskrityje ištirtų nusikalstamų veikų dalis, sparčiau mažėjantis gaisrų skaičius, skiriamas nuolatinis dėmesys viešojo saugumo prevencijai ir didžiausias iš visų kaimyninių savivaldybių policijos pareigūnų skaičius. Anykščių rajone veikia vaizdo stebėjimo sistema, pradėjo veikti kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo darbo grupė. Tačiau rajone vis vien didėja nusikalstamų veikų skaičius, fiksuojamas aukštas įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius. Pagrindinės grėsmės viešojo saugumo srityje yra gyventojų nepilietiškumas, abejingumas bei neaiški, nuolat besikeičianti nacionalinė saugumo politika.

Anykščių rajono savivaldybės administracijoje yra diegiamos ir plėtojamos elektroninės paslaugos, nuolat atnaujinama techninė bei programinė įranga, kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės, interneto svetainės. Tačiau šiuolaikinė, inovatyvi informacinių technologijų bazė reikalauja nuolatinės priežiūros ir atnaujinimo, todėl ateityje reikės daugiau žmoniškųjų išteklių bei išlaidų. Taip pat labai svarbi tinkama ir savalaikė elektroninės informacijos sklaida gyventojams visose srityse.

*Siekiant **kurti bei vystyti sumanią, sveiką, socialiai saugią, pilietišką Anykščių rajono bendruomenę**, Anykščių rajono savivaldybė turėtų pasinaudoti galimybėmis modernizuoti švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros įstaigas, diegti šiose įstaigose inovacijas, informacines bei elektronines sistemas, pritraukti jaunus, kvalifikuotus specialistus į rajoną, didinti neformaliojo švietimo prieinamumą, skatinti gyventojų sveiką gyvenseną bei fizinį aktyvumą, užtikrinti socialinę apsaugą visoms pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms, kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką. Bendruomenės socialinė gerovė yra suprantama ir kaip pilietiškumo ugdymas, skatinimas. Siekiant šio tikslo, Anykščių rajono savivaldybė turėtų plėtoti savanorišką veiklą, skatinti kurtis naujas nevyriausybines organizacijas, bendruomenes, jaunimo organizacijas, jaunimo neformalias grupes, plėtoti mobilių darbų su jaunimu, steigti atviras jaunimo erdves ar centrus, skatinti jaunimo verslumą, didinti jo užimtumą, taikant naujus, inovatyvius metodus. Siekiant **visuomenės saugumo** Anykščių rajono savivaldybėje reikėtų didinti vaikų ir jaunimo užimtumą, vykdyti nusikalstamumo prevencijos ir kitas programas,*

formuoti saugią aplinką rajone, skatinti savanorystę. Siekiant **efektyvinti viešąjį valdymą** Anykščių rajone, reikėtų vykdyti Savivaldybės administracijos darbuotojų, politikų, Savivaldybės įstaigų darbuotojų ir vadovų mokymus, organizuoti kvalifikacijos kėlimą, gerinti informacinių technologijų bazę, diegti įvairias programas, atnaujinti Savivaldybės ir įstaigų interneto tinklalapius, gerinti teikiamas elektronines paslaugas, siekti lygių teisių įgyvendinimo, korupcijos mažinimo, administracinės naštos mažinimo, vykdyti teritorinį, finansinį bei strateginį planavimą. Prie efektyvaus viešojo valdymo prisidėtų Savivaldybės bei jos įstaigų ir institucijų valdomos IT infrastruktūros konsolidavimas, valdymo optimizavimas, kokybiško interneto tinklo plėtra, informacijos pateikimo elektroniniais kanalais didinimas, naudojant socialinius tinklus, tiesiogines transliacijas ir pan.

Siekiant įgyvendinti III prioritetą, yra numatyti 5 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 16 uždavinių).

5.4. IV PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Anykščių rajone yra vykdoma oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio, gyvosios gamtos, triukšmo stebėsena, rajono teritorijoje veikia didelių gabaritų atliekų, žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės, komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios sistemos, vyksta pakuočių, naudotų tepalų, galvaninių elementų atliekų surinkimas. Rajone aplinkosaugos srityje pagrindines grėsmes kelia augantys automobilių srautai bei nepakankamas gyventojų sąmoningumas rūšiuojant atliekas ir tausojant gamtinę aplinką.

Anykščių rajone yra vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir nuotekų tvarkymo tinklų plėtra, dėl ko mažėja išgauto vandens netektys, visos nuotekos yra išvalomos iki normų. Tuo pačiu auga ir abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų skaičius, nors gyventojų aktyvumas galėtų būtų didesnis. Nors Anykščių mieste yra surenkamos lietaus nuotekos, tačiau kaimiškose rajono teritorijose trūksta paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūros. Viena iš pagrindinių grėsmių yra dabartinės besikeičiančios hidrometeorologinės sąlygos šalyje ir pasaulyje, gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos.

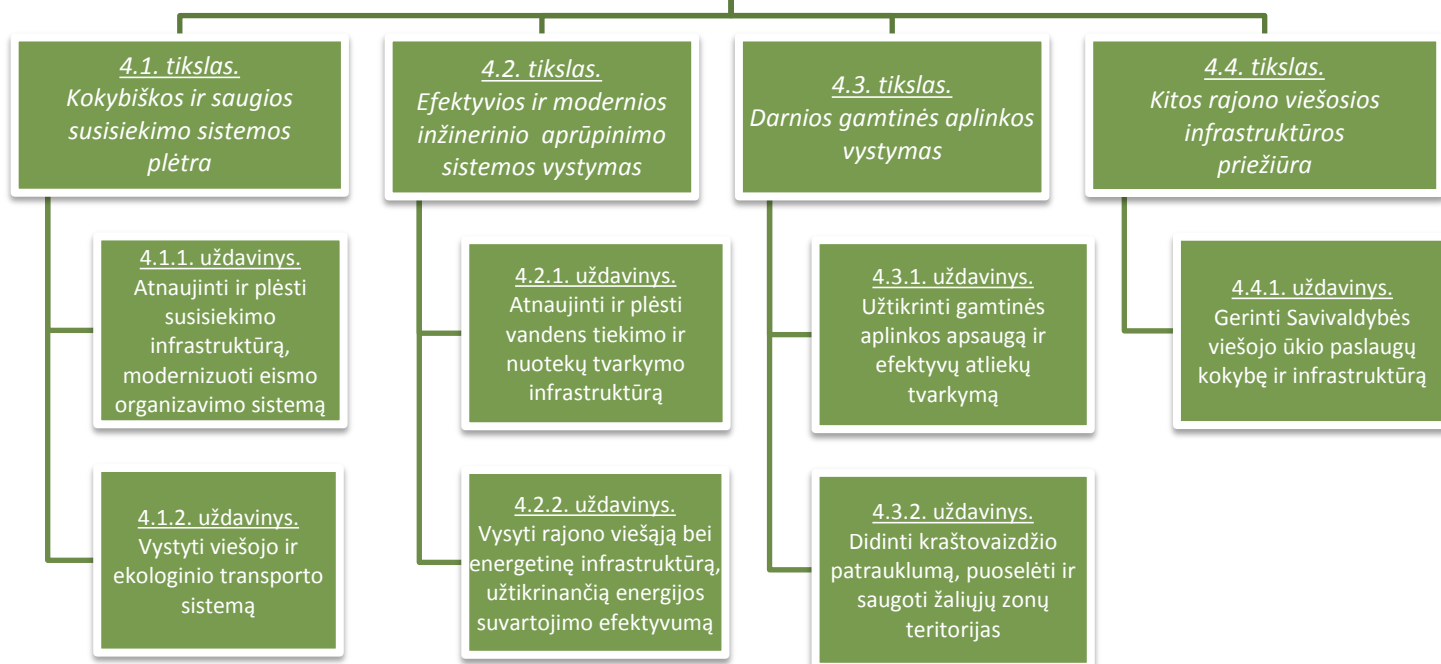
Anykščių rajone vykdoma daugiabučių namų bei viešųjų pastatų renovacija, modernizuojama šilumos bei apšvietimo infrastruktūra prisideda prie energetinės rajono infrastruktūros plėtros, vystoma alternatyvi energetika. Prie grėsmių būtų galima priskirti neefektyvią, energijos netaupančią kaimo gyvenamųjų teritorijų apšvietimo sistemą.

Per Anykščių rajono savivaldybės teritoriją eina magistralinis, krašto, rajoniniai keliai, yra pakankamai išplėtotas ir pritaikytas turizmui dviračių takų tinklas (rajono dviračių takų tinklas sudaro beveik trečdalį apskrities rodiklio), tačiau didesnė nei šalyje rajono vietinės reikmės kelių dangos dalis – žvyro, grunto, kas mažina eismo saugumą. Anykščių rajonas pasižymi aukštesniu nei šalies ir apskrities automobilizacijos lygiu, vyksta keleivių pervežimas.

*Siekiant **darnios aplinkos** Anykščių rajone, reikėtų mažinti taršą didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas, vykdyti aplinkosauginį gyventojų švietimą, individualių rūšiavimo kontenerių plėtrą, didesnį dėmesį skirti žaliųjų plotų priežiūrai, saugojimui ir plėtrai. Siekiant **viešosios infrastruktūros plėtros** rajone, Savivaldybė turėtų gerinti kelių infrastruktūros būklę ir didinti eismo saugumą, sudaryti galimybes gyventojams naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis, plėtoti apšvietimo infrastruktūrą kaimiškose vietovėse, kas didintų gyventojų saugumą, plėtoti energijos efektyvumą didinančius pastatų modernizavimo projektus, vandens tiekimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtros projektus, naudoti bei skatinti naudoti alternatyvius ir atsinaujinančius energijos šaltinius.*

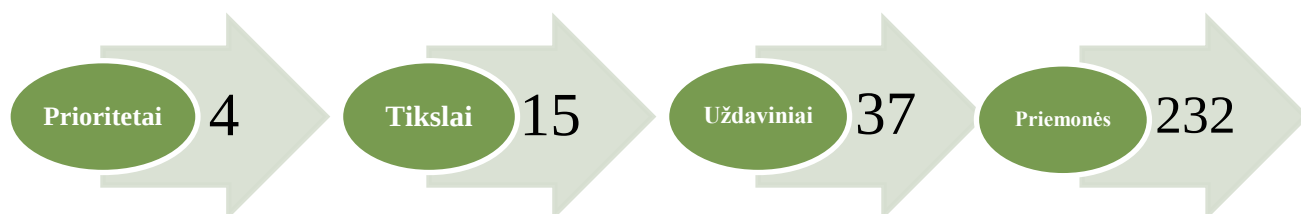
Siekiant įgyvendinti IV prioritetą, yra numatyti 4 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 7 uždaviniai).

IV PRIORITETAS.
VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS
PLĖTRA DARNOJE SU GAMTINE
APLINKA

VI. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS

Anykščių rajono savivaldybės strateginiame 2019–2025 metų plėtros plane yra numatyti 4 prioritetai, 15 tikslų, 37 uždaviniai ir 232 priemonės:

6.1. pav. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano prioritetų, tikslų ir uždavinių skaičius

Šaltinis: sudaryta autorių

Daugiausiai priemonių numatyta III prioritetui įgyvendinti (108 priemonės), mažiausiai – II prioritetui įgyvendinti (32 priemonės), I prioritetui įgyvendinti numatytos 48 priemonės, IV prioritetui – 44 priemonės.

6.1. lentelė. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė

Prioritetai	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
I prioritetas. Kultūrinio turizmo vystymas ir kurortinė plėtra	3	8	48
II prioritetas. Ekonomikos augimo skatinimas	3	6	32
III prioritetas. Sumanios, sveikos, saugios, pilietiškos ir aprūpintos visuomenės kūrimas	5	16	108
IV prioritetas. Viešosios infrastruktūros plėtra darnoje su gamtine aplinka	4	7	44
IŠ VISO:	15	37	232

Šaltinis: sudaryta autorių

Anykščių rajono savivaldybės strateginiam 2019–2025 metų plėtros planui įgyvendinti bus naudojamos savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos lėšos, kurios apima privačias lėšas, kitų finansavimo mechanizmų lėšas ir t. t.

ES	SB	VB	KT
• Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	• Anykščių rajono savivaldybės biudžeto lėšos	• Valstybės biudžeto lėšos	• Kitos lėšos: privačios lėšos, kitų finansavimo mechanizmų lėšos ir t. t.

6.2. pav. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano finansavimo šaltiniai

Šaltinis: sudaryta autorių

Už sėkmingą Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano įgyvendinimą yra atsakingi Anykščių rajono savivaldybės administracijos struktūriniai ir

teritoriniai padaliniai, specialistai, VšĮ Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras, Anykščių regioninio parko direkcija, Anykščių miesto vietos veiklos grupė, Anykščių rajono vietos veiklos grupė, VĮ „Miškų urėdija“ Anykščių regioninis padalinys, asociacija „Anykščių turizmo klasteris“, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, Anykščių rajono nevyriausybinės organizacijos, Anykščių rajono jaunimo organizacijos, Anykščių rajono bendruomenės, Anykščių rajono savivaldybės verslo įmonės, verslininkai, investuotojai, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančios mokslo institucijos, LR žemės ūkio rūmai, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Anykščių r. biuras, Anykščių rajono savivaldybės ūkininkų sąjunga, Anykščių rajono savivaldybės melioracijos naudotojų asociacijos, Anykščių rajono savivaldybės ūkininkai, Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigos, Anykščių trečiojo amžiaus universitetas, Anykščių rajono savivaldybės kultūros įstaigos, Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos, Anykščių rajono sveikatos priežiūros įstaigos, Lietuvos automobilių kelių direkcija, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje, UAB „Anykščių vandenys“, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“, UAB „Anykščių šiluma“, Anykščių rajono savivaldybės daugiabučių namų bendrijos, UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“, Anykščių rajono ugniagesių tarnyba, Utenos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Anykščių rajono policijos skyrius, kitos Anykščių rajono savivaldybės įstaigos ir įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas bei kiti Anykščių rajono savivaldybės privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys.

Priemonių planas pateikiamas 2 priede, o pagrindinių projektų sąrašas – 3 priede. Iš viso numatyta įgyvendinti 85 projektus. Projektų sąrašas nėra baigtinis, jis bus pildomas kiekvienais metais, rengiant Anykščių rajono savivaldybės veiklos planus pagal atitinkamas programas.

VII. ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO STEBĖSENOS, TIKSLINIMO IR ATSISKAITYMO UŽ ĮGYVENDINIMO REZULTATUS TVARKA

Anykščių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano (toliau – ARSSPP) stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarka – tai sisteminis aplinkos, susietos su patvirtinto strateginio plėtros plano įgyvendinimo metu atsirandančiais kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiais, stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu parengiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos. Strateginio plėtros plano stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarkos tikslas – kontroliuoti strateginio plėtros plano vykdymą, vertinti įdiegtų priemonių poveikį rajono socialiniam ir ekonominiam gyvenimui, pagal poreikius pildyti ir koreguoti strateginį plėtros planą.

ARSSPP stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarkos objektai – prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės ir projektai bei vertinimo kriterijų, pagal kuriuos yra vykdoma ARSSPP stebėsenos, sistema.

ARSSPP stebėsenos rezultatas – teikiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos, kurios rengiamos ARSSPP stebėsenos proceso metu, bei ARSSPP įgyvendinimo vertinimas (ARSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių peržiūrėjimas). ARSSPP įgyvendinimo ataskaitos teikiamos du kartus per įgyvendinimo laikotarpį:

- tarpinė ataskaita rengiama 2022 m.
- galutinė ataskaita rengiama 2026 m.

Rengiant ARSSPP įgyvendinimo ataskaitas, iš visų ARSSPP nurodytų vykdytojų surenkama informacija apie priemonių įgyvendinimą. Už duomenų pateikimą atsakingi Anykščių rajono savivaldybės administracijos skyriai Investicijų ir projekto valdymo skyriui (toliau – IPVS) iki einamųjų metų kovo 31 d. pateikia reikiamus duomenis. IPVS parengia ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą iki einamųjų metų gegužės 15 d. Ne vėliau kaip iki einamųjų metų gegužės 31 dienos parengta ARSSPP įgyvendinimo ataskaita yra teikiama Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo priežiūros komisijai (Komisijai) pritarimui. ARSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama Anykščių rajono savivaldybės tarybos komitetams svarstyti ir Anykščių rajono savivaldybės tarybai tvirtinti einamųjų metų birželį.

ARSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių peržiūrėjimas vykdomas vieną kartą per ARSSPP įgyvendinimo laikotarpį – 2022 m. kartu su tų metų ARSSPP tarpinės įgyvendinimo ataskaitos rengimu, pritarimu ir tvirtinimu. ARSSPP įgyvendinimo ataskaitos forma pateikiama 6 priede.

ARSSPP keitimas ir papildymas – tai procedūra, kurios metu strateginio plėtros plano prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės yra papildomos naujomis arba pakeičiamos. ARSSPP priemonės bei jų pasiekimo indikatoriai gali būti keičiami pagal poreikį. Pasiūlymus dėl ARSSPP pakeitimo ar papildymo gali teikti Anykščių rajono savivaldybės tarybos nariai, Anykščių rajono savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių vadovai, darbuotojai, socialiniai ekonominiai partneriai, kiti suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys. Pasiūlymai dėl ARSSPP pakeitimo ir papildymo pateikiami raštu IPVS pagal poreikį. Pateikti pasiūlymai svarstomi Komisijoje bei Anykščių rajono savivaldybės tarybos komitetuose. ARSSPP pakeitimus ir papildymus tvirtina Anykščių rajono savivaldybės taryba. ARSSPP keitimo ir papildymo forma pateikta 7 priede.

Išsamus ARSSPP stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos proceso aprašymas, ARSSPP koregavimo / papildymo tvarka bei vykdymo terminai pateikiami 6.1. lentelėje.

7.1. lentelė. ARSSPP įgyvendinimo procedūros ir vykdymo terminai

Eil. nr.	Procedūros	Vykdytojai	Vykdymo terminai		Periodiškumas
			Pradžia	Pabaiga	
1.	<i>ARSSPP įgyvendinimo ataskaitos rengimas</i> 1.1. Anykščių rajono savivaldybės administracijos skyriai, atsakingi už duomenų pateikimą, teikia duomenis IPVS. 1.2. IPVS skyrius parengia ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą. 1.3. ARSSPP įgyvendinimo ataskaita pristatoma Komisijai. 1.4. ARSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama svarstyti Anykščių rajono savivaldybės tarybos komitetams ir tvirtinti Tarybai. 1.5. Parengta ir patvirtinta ataskaita skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapyje www.anyksciai.lt.	ARSA skyriai, atsakingi už duomenų pateikimą IPVS IPVS, Komisija ARS tarybos komitetai, ARS taryba IPVS	Einamųjų metų sausio 1 d. Einamųjų metų balandžio 1 d. Einamųjų metų gegužės 16 d. Einamųjų metų birželio 1 d. Einamųjų metų liepos 1 d.	Einamųjų metų kovo 31 d. Einamųjų metų gegužės 15 d. Einamųjų metų gegužės 31 d. Einamųjų metų birželio 30 d. Einamųjų metų liepos 31 d.	Du kartus per laikotarpį (2022 m. ir 2026 m.)
2.	<i>ARSSPP įgyvendinimo vertinimas</i> 2.1. ARSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių įvertinimas ir koregavimas 2.2. Koreguotas ARSSPP pristatomas Komisijai. 2.3. Koreguotas ARSSPP teikiamas svarstyti Anykščių rajono savivaldybės tarybos komitetams ir tvirtinti Tarybai. 2.4. Parengtas ir patvirtintas ARSSPP skelbiamas Savivaldybės interneto tinklalapyje www.anyksciai.lt.	ARSA skyriai, IPVS IPVS, Komisija ARS tarybos komitetai, ARS taryba IPVS	Einamųjų metų sausio 1 d. Einamųjų metų gegužės 16 d. Einamųjų metų birželio 1 d. Einamųjų metų liepos 1 d.	Einamųjų metų gegužės 15 d. Einamųjų metų gegužės 31 d. Einamųjų metų birželio 30 d. Einamųjų metų liepos 31 d.	Vieną kartą per laikotarpį (2022 m.)
3.	<i>ARSSPP peržiūrėjimas, keitimas / papildymas.</i> Savivaldybės tarybos narių, administracijos padalinių, socialinių ekonominių partnerių ir kitų subjektų raštu pateikti pasiūlymai dėl ARSSPP keitimo / papildymo teikiami Komisijai, Savivaldybės tarybai svarstymui dėl ARSSPP keitimo / papildymo.	ARSA skyriai, IPVS	Pagal poreikį	Pagal poreikį	Pagal poreikį

Šaltinis: sudaryta autorių

ARSSPP stebėsenos, tikslinimo ir įgyvendinimo tvarkos apraše numatyta **dviejų** lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo kriterijų sistema, kuria naudojantis kontroliuojamas ARSSPP priemonių įgyvendinimas:

- 1) **efekto vertinimo kriterijai arba vizijos rodikliai** parodo ARSSPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos (žr. 4 priedą);
- 2) **rezultato vertinimo kriterijai (prioritetų / tikslų rodikliai)** rodo ilgalaikius ARSSPP įgyvendinimo rezultatus (žr. 5 priedą).

Sudarant rodiklių sistemą, atskaitos tašku imami 2017 m. duomenys (jei tokie duomenys dar buvo neskelbiami – tuomet 2016 m. arba 2015 m. duomenys, švietimo duomenims fiksuoti – 2017–2018 mokslo metai). Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodomas duomenų šaltinis, atsakinga už duomenų pateikimą institucija, atskaitos taškas (2017 m. duomenys), ir jei rodiklis yra kiekybinis (apskaičiuojamas), tuomet nurodoma jo apskaičiavimo formulė. Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodoma siekiamybė 2025 m. (planuojama reikšmė).

Efekto vertinimo kriterijų arba vizijos rodiklių bei rezultato vertinimo kriterijų arba prioritetų/ tikslų rodiklių pasiekiamumas tikrinamas ir pristatomas du kartus per ARSSPP įgyvendinimo laikotarpį – 2022 m. (kartu su tarpine ARSSPP įgyvendinimo ataskaita) ir 2026 m. (kartu su galutine ARSSPP įgyvendinimo ataskaita). Pildant tarpinę ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą, pasiekta vertinimo kriterijaus reikšmė bus vertinama 2021 m. arba 2020 m., jei duomenys pildymo metu už 2021 m. dar neskelbiami. Pildant galutinę ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą, pasiekta vertinimo kriterijaus reikšmė už 2021 m. bus pakoreguota (jei pildant tarpinę įgyvendinimo ataskaitą buvo įrašyta 2020 m. vertinimo kriterijaus reikšmė) ir vertinama reikšmė už 2025 m. arba 2024 m., jei duomenys pildymo metu už 2025 m. dar neskelbiami.

PRIEDAI

1 priedas. Vidaus ir išorės aplinkos analizė

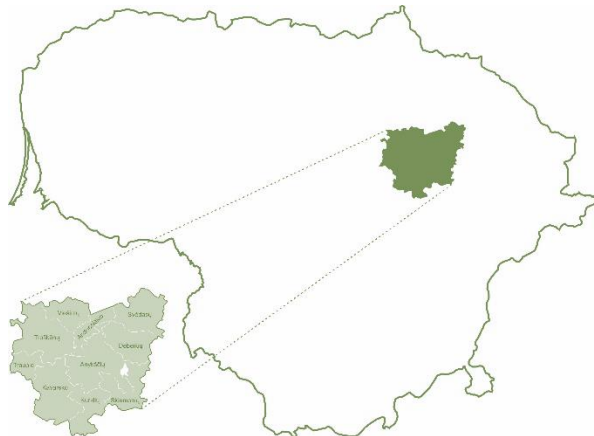
1P.1. BENDRA INFORMACIJA APIE ANYKŠČIŲ RAJONĄ

Anykščių rajonas yra išsidėstęs Lietuvos Respublikos šiaurrytinėje dalyje, Utenos apskrityje, rytuose ribojasi su Utenos rajonu, pietuose – su Ukmergės ir Molėtų rajonais, vakaruose – su Panevėžio rajonu, o šiaurėje – su Kupiškio ir Rokiškio rajonais. Tai yra didžiausias Utenos apskrities rajonas, jo plotas siekia 1 765 km² ir sudaro 25,5 proc. Utenos apskrities ploto. Anykščių rajonas plyti Vidurio Pabaltijo žemumos ir Baltijos

aukštumos ruožuose, Šventosios upės baseine. Etnografiškai rajonas priklauso Rytų Aukštaitijai, o pagal administracinį-teritorinį suskirstymą – Utenos apskričiai. Anykščių rajono savivaldybės, kaip administracinio teritorinio vieneto, centras yra Anykščių miestas.

Anykščių rajone yra 3 miestai – Anykščiai, Kavarskas ir Troškūnai, 8 miesteliai – Andrioniškis, Debeikiai, Kurkliai, Skiemionys, Surdegis, Svėdasai, Traupis, Viešintos ir 758 kaimai. Anykščių rajono savivaldybė suskirstyta į 10 seniūnijų: Andrioniškio, Anykščių, Debeikių, Kavarsko, Kurklių, Skiemonių, Svėdasų, Traupio, Troškūnų ir Viešintų.

1P.1.1. pav. Anykščių rajono vieta šalyje ir seniūnijos

Šaltinis: sudaryta autorių

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės seniūnijų veiklos ataskaitomis, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra 60 seniūnaitijų:

- 1) Andrioniškio seniūnijoje – 6 seniūnaitijos (Andrioniškio dešinioji, Andrioniškio kairioji, Sedeikių, Mikierių, Pasmodų, Padvarninkų);
- 2) Anykščių seniūnijoje – 11 seniūnaitijų (Ažuožerių, N. Elmininkų, Burbiškio, Rubikių, Šlavėnų, S. Elmininkų, Piktagalio, Vikonių, Pagirių, Keblonių, Niūronių);
- 3) Debeikių seniūnijoje – 6 seniūnaitijos (Debeikių, Čekonių, Varkujų, Aušros, Aknystų, Leliūnų);
- 4) Kavarsko seniūnijoje – 9 seniūnaitijos (Dabužių, Janušavos, Kavarsko centrinės, Kavarsko kaimiškosios, Kavarsko-Paryžiaus, Svirnų, Šerių, Šovėnių, Zaviesišio);
- 5) Kurklių seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Kurklių, Kurklių II k., Staškūniškio);
- 6) Skiemonių seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Mačionių, Pūstalaukio, Skiemonių, Katlėrių);

- 7) Svėdasų seniūnijoje – 7 seniūnaitijos (Aulelių, Butėnų, Daujočių, Grikiapielių, Kunigiškių I, Svėdasų, Vaitkūnų);
- 8) Traupio seniūnijoje – 2 seniūnaitijų (Traupio, Levaniškių);
- 9) Troškūnų seniūnijoje – 9 seniūnaitijos (Latavėnų, Mitošiūnų, Nausodės, Raguvėlės, Smėlynės, Surdegio, Troškūnų, Vaidlonių, Vašuokėnų);
- 10) Viešintų seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Viešintų, Viešintėlių, Papilių).

Anykščių miestas taipogi yra suskirstytas į seniūnaitijas, iš viso yra 6 seniūnaitijos – Ramybės, Pušyno, Jurzdiko, Janydžių, Ažupiečių, Centro.

Per Anykščių rajono savivaldybę eina magistralinis kelias A6 Kaunas–Zarasai–Daugpilis. Geografiniu požiūriu Anykščių rajono savivaldybės padėtis yra patogi, nuo šalies sostinės Vilniaus ją skiria beveik 108 km, nuo Kauno – apie 109 km.

Anykščių rajono savivaldybė yra išsidėsčiusi Vidurio Pabaltijo žemumos ir Baltijos aukštumų ruožuose. Žemumos ruožas apima Centrinės Lietuvos žemumos sritį, Lėvens aukštupio–Šventosios žemupio miškingos agrarinės lygumos rajoną. Aukštumų ruožas apima į Aukštaičių aukštumos sritį, Vakarų aukštaičių miškingos agrarinės pakilumos (plynaukštės) rajoną. Ribą tarp žemumos ir aukštumos ženkliną Bukonių–Veprių (Viešintų) moreninis gūbrys einantis ties Viešintomis ir nuo jų į pietus, Andrioniškio seniūnijos vakarine riba, dešiniąja Šventosios upės slėnio šlaito briauna. Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdis pasižymi raižytu ir itin vaizdingu reljefu. Vertingiausi kraštovaizdžio gamtiniai arealai yra rytinėje ir šiaurės rytinėje rajono dalyje esantys Aukštaičių aukštumų moreniniai masyvai, Šventosios ir jos intakų slėniai ir apyslėniai, miškai, ežerai. Anykščių rajono upės, ežerai, miškai yra švarūs, o sąlyginai natūralus kraštovaizdis – ypač vaizdingas. Rajone yra Anykščių regioninis parkas, reprezentuojantis Aukštaičių aukštumų morfologinį ruožą, kuriame išskiriami miškingų, mažai su kultūrintų ir urbanizuotų terasinių slėnių, gilių stačiašlaitių slėniukų, miškingo banguoto paslėnio, stambaus su kultūrinto ežero duburio, agrarinių ir miškingų moreninių kalvynų kraštovaizdžio tipai.

Geologiniu – geomorfologiniu požiūriu Anykščių rajonas yra vienas iš vertingiausių ir įdomiausių Lietuvoje. Šventosios upė ir jos intakai – Šlavė, Varis, Virinta ir kiti upeliai – per tūkstančius metų išgraužė gilius slėnius ir atidengė tolimoje geologinėje praeityje suklostytus žemės sluoksnius. Didžioji Anykščių rajono dalis išsidėsčiusi Vakarų Aukštaičių plynaukštėje, pietryčiuose pereinanti į Aukštaičių aukštumą. Čia yra aukščiausia (194 m) rajono vieta – Storių kalnas. Anykščių rajono vakarinė dalis yra Nevėžio žemumos pakrastyje. Anykščių kraštą Šventosios upė dalija į kairiakrantę kalvotąją ir dešiniakrantę banguotąją, vietomis lyguminę dalį. Anykščių rajono dirvožemiai yra įvairūs, čia plyti ir ežerai, ir pelkės, ir miškai. Anykščių rajone daugiausia moreninių, įvairiai pajaurėjusių priemolių tipų dirvožemių, tačiau vietomis pasitaiko ir žvyringų priesmėlių tipų dirvožemių, o kitose vietose nemažai smėlėtų dirvų.

Vandenys Anykščių rajone užima 2,9 proc. teritorijos ploto, o vidutiniškai šalyje rodiklis siekia 4,1 proc. Vidutinis Anykščių rajono savivaldybės teritorijos upių tinklo tankumas yra apie 0,9 km/km² (Lietuvoje – 1,18 km/km²). Anykščių rajone teka 22 upės. Svarbiausia Anykščių rajono savivaldybės teritorijos upė – Šventoji, šiaurės rytų – pietų kryptimi dalina savivaldybės teritoriją pusiau ir su savo intakais (Virinta (vidurupis ir žemupys), Anykšta, Elme, Susiena, Latava, Variumi, Jara–Šetekšna (žemupys) ir kitais) drenuoja tris ketvirtadalius savivaldybės teritorijos (apie 70 proc.). Likusios savivaldybės teritorijos dalys patenka į Nevėžio (Nevėžis, Juosta) ir Lėvens (Viešinta) nuotėkio sritis. Anykščių rajone telkšo 17 ežerų, kurių didžiausi: Rubikių (plotas – 939,7 ha, didžiausias gylis – 16,1 m), Suosa (Jurgiškio) (plotas – 208,7 ha, didžiausias gylis – 4,5 m), Viešintas (plotas – 198,4 ha, didžiausias gylis – 7,6 m) ir Nevėža (plotas

– 156,1 ha). Rajone yra 7 tvenkiniai, kurių didžiausi: Kavarsko tvenkinys (plotas – 64,1 ha) ir Pienionių tvenkinys (plotas – 64,3 ha). Daugelį ežerų ir pelkių sujungia maži vingiuoti upeliai, smarkiai patvinstantys pavasarį ir beveik išdžiūstantys vasarą. Dažniausiai pasitaikančios žuvys Anykščių rajono vandens telkiniuose yra lydekos, ešeriai, karšiai, kuojos, kai kur sužvejojama ungurių, gilesniuose ežeruose – seliavų, stintų, o seklesniuose – starkingų, lynų, karosų ir raudžių.

Miškai Anykščių rajone užima 33,0 proc. teritorijos ploto (didžioji dalis – pušynai), o šalies rodiklis siekia 33,2 proc. Iš viso Anykščių rajone yra 42 miškai. Didžiausi miškai – Šimonių giria ir Troškūnų-Dabužių miškas. Tiek istorine, tiek gamtine prasme svarbus Anykščių rajono miškas – Anykščių šilėlis (šilas Anykščių rajono šiaurinėje dalyje), ypač išgarsintas poeto Antano Baranausko.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, Anykščių rajono savivaldybė priskiriama šiaurės rytų Lietuvos regionui (Trakų-Švenčionių-Zarasų zonai ir Utenos-Švenčionių arealui) – ypač didelių socialinių, ekonominių, ekologinių bei urbanistinių problemų bei didžiausios depopuliacijos zonai. Kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme Anykščių rajonas priskiriamas ypač svarbiems nacionalinės reikšmės arealams. Rekreacine prasme Anykščių rajonas priskiriamas labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniams arealams, kurie sudaro nacionalinės svarbos rekreacines sistemas, o konkrečiai Anykščių miestas išsiskiria gydomosios (sanatorinės) rekreacijos plėtojimo tikslais, nes turi didelį gamtinių kurortologinių išteklių potencialą.

Pagal Utenos apskrities teritorijos bendrąjį planą, Anykščiai priskiriami 3 lygmens A kategorijos urbanistiniams centrams, kurie svarbūs darniai Utenos regiono plėtrai. Anykščių miesto ekonominės ir socialinės plėtros arealas Utenos apskrities teritorijos bendrajame plane išskirtas kaip tinkamas intensyvios rekreacijos plėtrai, urbanizacijai, infrastruktūros plėtrai, o Anykščių rajono vakarinė dalis – intensyvaus žemės ūkio plėtrai, tausojančio miškų ūkio plėtrai, ekstensyvios rekreacijos plėtrai.

1P.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA

1P.2.1. Demografinė situacija

Demografija – 1) mokslas, tiriantis gyventojų sudėtį, kiekybinius ir kokybinius jos kitimus, gyventojų judėjimą; 2) gyventojų statistikos duomenys³⁸.

VĮ „Registų centras“ duomenimis, 2017 m. pabaigoje Anykščių rajono savivaldybėje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 26 633 asmenys. Lyginant 2014 m. ir 2017 m. pabaigos duomenis, Anykščių rajono savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 8,0 proc. Savo ruožtu, šalyje gyventojų skaičiaus mažėjimas siekė 3,8 proc., o Utenos apskrityje – 7,5 proc., Ignalinos r. sav. – 8,6 proc., Zarasų r. sav. – 8,0 proc., kaimyninėse Kupiškio ir Pasvalio rajonų

savivaldybėse atitinkamai po 8,6 proc. (Lietuvos statistikos departamento duomenys).

1P.2.1.1. lentelė. Gyventojų skaičius 2014–2017 m. (vertinant metų pabaigos duomenis)

Metai/ Administracinė teritorija	Lietuvos Respublika	Utenos apskritis	Anykščių rajo savivaldybė*	Ignalinos rajo savivaldybė	Zarasų rajo savivaldybė	Kupiškio rajo savivaldybė	Pasvalio rajo savivaldybė
2014 metai	2921262	140170	28955	16806	17035	18678	26213
2017 metai	2808901	129639	26633	15366	15668	17079	23967
Procentinis pokytis	-3,8%	-7,5%	-8,0%	-8,6%	-8,0%	-8,6%	-8,6%

* VĮ „Registų centras“ duomenys
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VĮ „Registų centras“

Anykščių rajone yra įsikūrę trys miestai (Anykščiai, Kavarskas, Troškūnai), savivaldybės centras – Anykščiai. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, Anykščių rajono miestų gyvenamosiose teritorijose gyvenančių asmenų skaičius 2018 m. pradžioje sudarė 40,0 proc. Anykščių rajono savivaldybės gyventojų. Per pastaruosius šešerius metus gyventojų skaičius Anykščių rajono miestuose mažėjo didesniu tempu (13,3 proc.) nei Anykščių rajono savivaldybės kaimo gyvenamosiose teritorijose (11,3 proc.). Taigi, miesto ir kaimo gyventojų³⁹ santykis Anykščių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė 40 proc. ir 60 proc. Šis santykis skyrėsi nuo šalies – Lietuvoje 2018 m. pradžioje miesto gyvenamosiose teritorijose gyveno 67 proc. gyventojų, o kaimo gyvenamosiose teritorijose – 33 proc. gyventojų ir nuo Utenos apskrities rodiklių – atitinkamai 56 proc. ir 44 proc. Taigi, Anykščių rajono savivaldybėje labiau apgyvendintos vietos yra kaimo gyvenamosios teritorijos.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, gyventojų tankis⁴⁰ Anykščių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė 13,7 gyv./km², o 2013 m. pradžioje šis rodiklis buvo 15,6 gyv./km². Rodiklis 2018 m. pradžioje buvo mažesnis nei šalyje (43 gyv./km²) ir Utenos apskrityje (18 gyv./km²) bei trečias pagal dydį iš visų analizuojamų savivaldybių (viršijo Ignalinos raj. sav.

³⁸ Apibrėžimas pateiktas *Tarptautinių žodžių žodyne*. Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985.

³⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *kaimo gyventojas* – gyventojas, gyvenantis kaimo gyvenamojoje vietovėje; *miesto gyventojas* – gyventojas, gyvenantis mieste, t. y. kompaktiškai užstatytoje gyvenamojoje vietovėje, turinčioje daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų, iš kurių daugiau kaip du trečdaliai dirba pramonės, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse. Miestuose gali gyventi ir mažiau negu 3 tūkst. žmonių, jeigu šie miestai turėjo miesto statusą iki įsigaliojant Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymui (1994 m. liepos 19 d.)

⁴⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyventojų tankis* – gyventojų skaičius 1-ame km², t. y., gyventojų ir ploto, kuriame jie gyvena, santykis.

(10,7 gyv./km²) ir Zarasų raj. sav. (11,8 gyv./km²) rodiklius, atsiliko nuo Kupiškio raj. sav. (15,8 gyv./km²) ir Pasvalio raj. sav. (18,6 gyv./km²) rodiklių.

2014–2018 m. *gyventojų sudėtis pagal lytį* Anykščių rajone kito nežymiai. 2018 m. pradžioje apie 54 proc. gyventojų sudarė moterys ir apie 46 proc. – vyrai. 2018 m. pradžioje Anykščių rajono savivaldybėje 1 000-iui vyrų teko 1 131-a moteris. Šis skaičius buvo mažesnis nei šalyje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 165 moterys) ir Utenos apskrityje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 136 moterys) bei trečias pagal dydį vertinant kitas analizuojamas savivaldybes.

Pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenis, 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo įregistruotos 193 *santuokos*⁴¹ (didžiausias 2012–2017 m. užfiksuotas santuokų skaičius). Per šešerius metus santuokų skaičius padidėjo 18,4 proc. arba 30-čia santuokų. *Ištuokų*⁴² skaičius 2012–2017 m. sumažėjo 52,4 proc. arba 43 ištuokomis (2012 m. buvo užregistruotos 82 ištuokos – didžiausias ištuokų skaičius nagrinėjamu laikotarpiu, o 2017 m. – 39 ištuokos).

Anykščių rajono savivaldybės *gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes*, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje nurodyta toliau pateikiamoje lentelėje.

1P.2.1.2. lentelė. Gyventojai pagal amžiaus grupes 2018 m. pradžioje, proc.

Administracinė teritorija	0–15 metų amžiaus gyventojai	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai
Lietuvos Respublika	15,9	61,6	22,4
Utenos apskritis	12,9	59,9	27,2
Anykščių r. sav.	11,9	58,4	29,7
Ignalinos r. sav.	12,1	57,4	30,5
Zarasų r. sav.	13,1	58,9	28,0
Kupiškio r. sav.	13,5	59,3	27,2
Pasvalio r. sav.	14,9	59,9	25,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje Anykščių rajono savivaldybėje 0–15 metų amžiaus gyventojai (vaikai) sudarė 11,9 proc. visų savivaldybės gyventojų. Prieš šešerius metus Anykščių rajono savivaldybės 0–15 metų amžiaus gyventojai (vaikai) sudarė 12,7 proc., taigi, vaikų dalis Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 0,8 procentinio punkto. 2018 m. pradžioje šalyje, Utenos apskrityje bei kitose nagrinėjamose savivaldybėse vaikų dalis buvo didesnė nei Anykščių rajono savivaldybėje (šalyje – 15,9 proc., apskrityje – 12,9 proc., Ignalinos r. sav. – 12,1 proc., Zarasų r. sav. – 13,1 proc., Pasvalio r. sav. – 14,9 proc. ir Kupiškio r. sav. – 13,5 proc.).

*Darbingo amžiaus gyventojai*⁴³ 2018 m. pradžioje sudarė 58,4 proc. visų Anykščių rajono savivaldybės gyventojų. Lyginant 2013 m. ir 2018 m. pradžios duomenis, Anykščių rajono savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų dalis išaugo 0,7 procentinio punkto, o bendras darbingo amžiaus gyventojų skaičius sumažėjo 11,0 proc. 2018 m. pradžioje darbingo amžiaus gyventojų dalis Anykščių rajono savivaldybėje buvo panaši į šalies (61,6 proc.) ir Utenos apskrities rodiklius (59,9 proc.) bei buvo viena mažiausių tarp kitų nagrinėjamų savivaldybių (mažesnę turėjo tik Ignalinos r. sav. – 57,4 proc.). Tai reiškia, kad Anykščių rajonas pasižymi gana

⁴¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *santuoka* – įstatymų nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius.

⁴² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *ištuoka* – įstatymų nustatyta tvarka nutraukta santuoka. Santuoka laikoma nutraukta nuo teismo sprendimo ją nutraukti įsiteisėjimo dienos, pažymėtos santuokos nutraukimo įrašė.

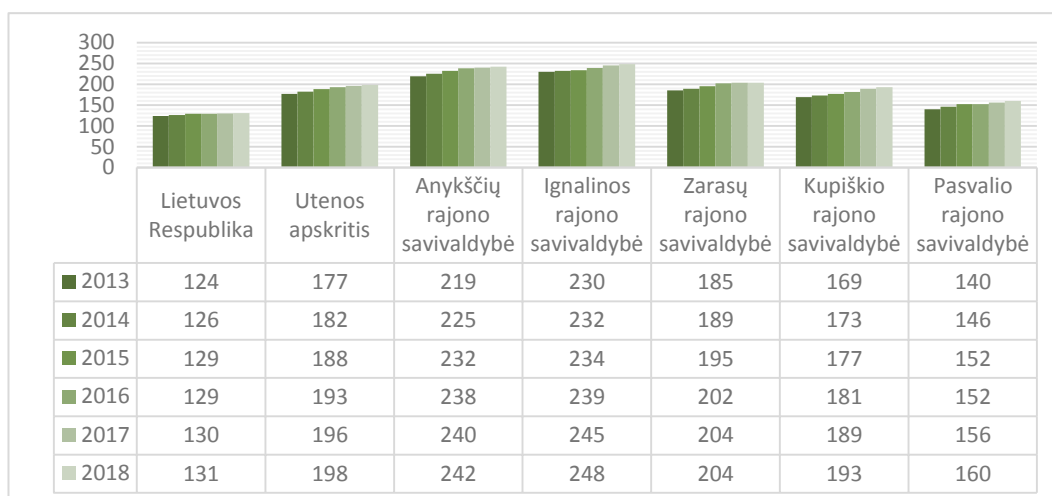
⁴³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *darbingo amžiaus gyventojai* – asmenys nuo 16 metų iki Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

nedideliu, nuo šalies vidurkio atsiliekančiu darbingo amžiaus gyventojų skaičiumi, o jo mažėjimo tendencijos labiau susijusios su bendru gyventojų skaičiaus mažėjimu, kuris būdingas tiek Anykščių rajonui, tiek Utenos apskrčiai, tiek visai šaliai.

2018 m. pradžioje Anykščių rajono savivaldybės *pensinio amžiaus gyventojai*⁴⁴ sudarė 29,7 proc. 2013–2018 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) pensinio amžiaus gyventojų skaičius savivaldybėje išaugo 0,1 procentinio punkto (2013 m. pradžioje pensinio amžiaus gyventojai sudarė 29,6 proc. savivaldybės gyventojų), savo ruožtu, šalyje šis rodiklis išliko nepakitęs, o Utenos apskrityje – padidėjo 0,9 proc. p. 2018 m. pradžioje Anykščių rajono savivaldybės pensinio amžiaus gyventojų dalis (29,7 proc.) bendroje gyventojų struktūroje buvo didesnė nei šalyje (22,4 proc.) ir Utenos apskrityje (27,2 proc.) bei viena didžiausių iš visų nagrinėjamų savivaldybių (didesnį rodiklį turi Ignalinos r. sav. – 30,5 proc. bei Zarasų r. sav. – 28,0 proc.).

Gyventojų skaičiaus mažėjimą Anykščių rajone, kaip ir šalyje bei Utenos apskrityje lėmė kelios priežastys: 1) visuomenės senėjimas; 2) neigiama natūrali gyventojų kaita (toliau – NGK); 3) gyventojų migracija į kitas šalies vietas ir užsienio valstybes.

Reikšmingas rodiklis, apibūdinantis visuomenės senėjimą, yra *demografinis senatvės koeficientas*⁴⁵. 2013–2018 m. laikotarpiu šalyje (vertinant metų pradžios duomenis), Utenos apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse gyventojai senėjo. Šalyje demografinės senatvės koeficientas padidėjo 5,6 proc. (2013 m. pradžioje siekė 124, 2018 m. pradžioje – 131), Utenos apskrityje – 11,9 proc. (2013 m. pradžioje siekė 177, 2018 m. pradžioje – 198), Anykščių rajono savivaldybėje – 10,5 proc. (2013 m. pradžioje siekė 219, 2018 m. pradžioje – 242). Tai reiškia, kad Anykščių rajono savivaldybėje 2018 metų pradžioje 100 vaikų iki 15 metų amžiaus teko 242 pagyvenę asmenys (daugiau nei dvigubai). Anykščių rajono savivaldybės demografinės senatvės koeficiento didėjimo sparta 2013–2018 metais (vertinant pradžios duomenis) buvo viena mažiausių iš nagrinėjamų savivaldybių (mažesniu tempu didėjo tik Ignalinos rajono savivaldybės rodiklis), tačiau ženkliai didesnė nei vidutiniškai Lietuvoje. 2018 m. pradžioje didesnį nei Anykščių rajono savivaldybės demografinės senatvės koeficientą iš nagrinėjamų savivaldybių turėjo tik Ignalinos rajono savivaldybė, kur rodiklis buvo – 248. Mažiausias rodiklis užfiksuotas Pasvalio r. sav. – 160.

1P.2.1.1. pav. Demografinis senatvės koeficientas 2013–2018 m. (metų pradžios duomenys)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁴⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pensinio amžiaus gyventojai* – asmenys, sulaukę teisės aktų nustatyto pensijos amžiaus, ir vyresni.

⁴⁵ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *demografinės senatvės koeficientas* – pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus.

Utenos apskritis patenka į sparčiai demografiškai senstantį šiaurės rytų Lietuvos arealą (apimantį Utenos, Panevėžio apskritis, rytinę Šiaulių apskrities ir šiaurinę Vilniaus apskrities dalį). 2013 m. pradžioje Anykščių rajono savivaldybėje senėjimo procesas buvo ryškus (demografinės senatvės koeficientas šalies vidurkį viršijo 76,6 proc.) ir laikui bėgant šios tendencijos dar labiau išryškėjo (2018 m. pradžioje demografinės senatvės koeficientas šalies vidurkį viršijo 84,7 proc.). Gali būti, kad ateityje Anykščių rajono savivaldybei grės demografinis disbalansas, galintis sukelti demografinės duobės gyventojų struktūroje, kurios dar labiau paspartins gyventojų senėjimo procesus. Tai rodo, kad gyventojų senėjimas labai stipriai paveikė gyventojų skaičiaus mažėjimą Anykščių rajone.

Absoliutinis *gimusiųjų ir mirusiųjų skaičius* 2012–2017 m. nurodytas toliau pateikiamoje lentelėje. Pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis, 2017 m. šalyje gimė 28 696 naujagimiai, t. y., 5,8 proc. mažiau nei 2012 m., Utenos apskrityje 2017 m. gimusiųjų skaičius siekė 985 (15,2 proc. mažiau nei 2012 m.), Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. gimė 168 naujagimiai ir per šešerius metus rodiklis sumažėjo 8,7 proc. Visose nagrinėjamose savivaldybėse 2012–2017 metų laikotarpiu gimusiųjų skaičius mažėjo sparčiau nei Anykščių r. sav.

1P.2.1.3. lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičius 2012–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Gimusiųjų asmenų skaičius							
Lietuvos Respublika	30459	29885	30369	31475	30623	28696	-5,8%
Utenos apskritis	1161	1120	1152	1135	1091	985	-15,2%
Anykščių r. sav.	184	213	210	189	201	168	-8,7%
Ignalinos r. sav.	127	133	112	130	111	108	-15,0%
Zarasų r. sav.	172	132	151	120	145	122	-29,1%
Kupiškio r. sav.	156	170	160	177	139	137	-12,2%
Pasvalio r. sav.	263	251	253	286	258	199	-24,3%
Mirusiųjų asmenų skaičius							
Lietuvos Respublika	40938	41511	40252	41776	41106	40142	-1,9%
Utenos apskritis	2576	2626	2494	2521	2547	2512	-2,5%
Anykščių r. sav.	536	534	530	549	509	534	-0,4%
Ignalinos r. sav.	381	387	401	405	343	387	1,6%
Zarasų r. sav.	368	375	319	343	376	339	-7,9%
Kupiškio r. sav.	356	330	358	377	330	291	-18,3%
Pasvalio r. sav.	482	431	437	491	432	435	-9,8%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 m. laikotarpiu mirtingumas mažėjo šalyje (1,9 proc.), Utenos apskrityje (2,5 proc.), Anykščių rajono savivaldybėje (0,4 proc.), Zarasų rajono savivaldybėje (7,9 proc.), Kupiškio rajono savivaldybėje (18,3 proc.) ir Pasvalio rajono savivaldybėje (9,8 proc.). Ignalinos rajono savivaldybėje mirtingumo rodiklis išaugo 1,6 proc.

Patikimesni rodikliai, vertinantys gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, yra gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus pokyčiai, tenkantys 1 000-iui gyventojų.

2017 m. šalyje 1 000-iui gyventojų teko 10,2 naujagimių, t. y., tiek pat kaip ir 2012 m. Gimusiųjų skaičius 1 000-iui gyventojų Utenos apskrityje 2017 m. siekė 7,6 (3,8 proc. mažiau nei 2012 m.). Anykščių rajono savivaldybės 2017 m. gimstamumo 1 000-iui gyventojų rodiklis siekė 7,0 ir, lyginant su 2012 m., rodiklis išaugo 5,4 proc. Nei vienos iš nagrinėjamų savivaldybių išvestinis gimusiųjų skaičiaus rodiklis 2017 m. nepasiekė šalies vidurkio, tačiau gimusių kūdikių 1 000-iui gyventojų daugiausiai teko Pasvalio rajono savivaldybėje (8,3) ir Kupiškio rajono savivaldybėje (8,0). Gimusiųjų skaičiaus 1 000-iui gyventojų rodikliai sparčiausiai mažėjo Zarasų

rajo savivaldybėje (17,3 proc. per šešerius metus) ir Pasvalio rajono savivaldybėje (13,5 proc. analogišku laikotarpiu), o augo Anykščių r. sav. (5,4 proc.) bei Kupiškio r. sav. – 1,5 proc.

2012–2017 m. laikotarpiu mirtingumas 1 000-iui gyventojų augo šalyje, Utenos apskrityje ir beveik visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Kupiškio rajono savivaldybę, kur rodiklis sumažėjo 5,9 proc. Anykščių rajono savivaldybėje nagrinėjamu periodu mirtingumo 1 000-iui gyventojų rodiklis (14,6 proc.) augo greičiau nei šalyje (4,3 proc.) ir Utenos apskrityje (10,7 proc.), spartesniu augimo tempu pasižymėjo tik Ignalinos rajono savivaldybė (15,4 proc.). 2017 m. Anykščių rajono savivaldybės mirtingumas 1 000-iui gyventojų (22,1 asmens) buvo vienas didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių, mažesnį rodiklį turėjo Kupiškio ir Pasvalio r. savivaldybės, atitinkamai 17,0 ir 18,1 asmuo. Didžiausi, šalies ir Utenos apskrities vidurkj viršijantys mirtingumo 1 000-iui gyventojų rodikliai 2017 m. užfiksuoti Ignalinos r. sav. – 24,7 asmens, Anykščių ir Zarasų r. sav. – po 22,1 asmenis.

1P.2.1.4. lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2012–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Gimusiai, tenkantys 1 000-iui gyventojų							
Lietuvos Respublika	10,2	10,2	10,4	10,9	10,8	10,2	0%
Utenos apskritis	7,9	7,9	8,2	8,3	8,2	7,6	-3,8%
Anykščių r. sav.	6,6	7,9	8,0	7,3	8,0	7,0	5,4%
Ignalinos r. sav.	7,1	7,7	6,6	7,8	6,9	6,9	-2,9%
Zarasų r. sav.	9,6	7,7	9,0	7,4	9,1	7,9	-17,3%
Kupiškio r. sav.	7,9	8,9	8,6	9,7	7,9	8,0	1,5%
Pasvalio r. sav.	9,6	9,4	9,7	11,2	10,4	8,3	-13,5%
Mirusieji, tenkantys 1 000-iui gyventojų							
Lietuvos Respublika	13,7	14,1	13,8	14,5	14,4	14,3	4,3%
Utenos apskritis	17,5	18,4	17,8	18,4	19,1	19,4	10,7%
Anykščių r. sav.	19,3	19,9	20,1	21,3	20,4	22,1	14,6%
Ignalinos r. sav.	21,4	22,3	23,5	24,3	21,2	24,7	15,4%
Zarasų r. sav.	20,6	21,9	19,0	21,0	23,7	22,1	7,1%
Kupiškio r. sav.	18,1	17,3	19,2	20,7	18,7	17,0	-5,9%
Pasvalio r. sav.	17,5	16,2	16,7	19,2	17,4	18,1	3,7%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 m. laikotarpiu *natūrali gyventojų kaita*⁴⁶ išliko neigiama šalyje, Utenos apskrityje bei visose analizuojamose savivaldybėse.

1P.2.1.5. lentelė. Natūrali gyventojų kaita 2012–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	-10479	-11626	-9883	-10301	-10483	-11446	9,2%
Utenos apskritis	-1415	-1506	-1342	-1386	-1456	-1527	7,9%
Anykščių r. sav.	-352	-321	-320	-360	-308	-366	4,0%
Ignalinos r. sav.	-254	-254	-289	-275	-232	-279	9,8%
Zarasų r. sav.	-196	-243	-168	-223	-231	-217	10,7%
Kupiškio r. sav.	-200	-160	-198	-200	-191	-154	-23,0%
Pasvalio r. sav.	-219	-180	-184	-205	-174	-236	7,8%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014 m. NGK rodiklis šalyje sumažėjo, visais kitais nagrinėjamais laikotarpiais – išaugo, o per šešerius metus NGK rodiklis pablogėjo (išaugo) 9,2 proc. Utenos apskrityje natūrali gyventojų kaita buvo neigiama ir ilgainiui didėjo (padidėjimas 2012–2017 m. laikotarpiu siekė 7,9 proc. Geriausios NGK rodiklio kitimo tendencijos tarp nagrinėjamų savivaldybių užfiksuotos Kupiškio rajono savivaldybėje – nors NGK analizuojamu periodu šioje teritorijoje ir buvo neigiama, tačiau per šešerius metus ji pagerėjo (sumažėjo) 23,0 proc. Rodiklio blogėjimo

⁴⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *natūrali gyventojų kaita* – gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas.

tendencijos užfiksuotos Anykščių rajono savivaldybėje – išaugo 4,0 proc., Ignalinos rajono savivaldybėje – 9,8 proc., Zarasų rajono savivaldybėje – 10,7 proc. ir Pasvalio rajono savivaldybėje – 7,8 proc. Vadinasi, Anykščių rajono savivaldybėje natūrali gyventojų kaita yra neigiama ir pastaruoju metu blogėjanti.

Lietuvos statistikos departamente skiriama tarptautinė ir vidaus migracija. Tarptautinę migraciją apibūdina *emigracija*⁴⁷ ir *imigracija*⁴⁸.

1P.2.1.6. lentelė. Emigracija ir imigracija 2012–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Emigracija, asmenys							
Lietuvos Respublika	41100	38818	36621	44533	50333	47925	16,6%
Utenos apskritis	1873	1869	1643	1937	2312	2390	27,6%
Anykščių r. sav.	222	274	234	291	419	437	96,8%
Ignalinos r. sav.	161	163	122	140	178	182	13,0%
Zarasų r. sav.	175	147	128	153	209	248	41,7%
Kupiškio r. sav.	172	180	158	201	272	324	88,4%
Pasvalio r. sav.	254	254	236	328	467	476	87,4%
Imigracija, asmenys							
Lietuvos Respublika	19843	22011	24294	22130	20162	20368	2,6%
Utenos apskritis	854	902	1066	962	703	606	-29,0%
Anykščių r. sav.	127	129	158	131	105	96	-24,4%
Ignalinos r. sav.	63	59	77	77	67	43	-31,7%
Zarasų r. sav.	77	89	115	83	69	65	-15,6%
Kupiškio r. sav.	107	96	79	111	91	62	-42,1%
Pasvalio r. sav.	116	134	141	115	92	80	-31,0%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 m. emigracijos mastai Anykščių rajono savivaldybėje išaugo beveik dvigubai (96,8 proc.), kai šalyje – 16,6 proc., Utenos apskrityje – 27,6 proc., o imigracijos mastai Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 24,4 proc., kai šalyje fiksuojamas padidėjimas (2,6 proc. lygyje), o Utenos apskrityje – sumažėjimas 29,0 proc. Kaip matome iš pateiktų duomenų, emigracijos mastų augimas didžiausias Anykščių r. sav., Kupiškio r. sav. ir Pasvalio r. sav. Savo ruožtu, imigracijos mastai visose nagrinėjamose savivaldybėse mažėjo. Iš viso 2017 m. iš Anykščių rajono savivaldybės į užsienio šalis emigravo 437 gyventojai (daugiau emigravo tik Pasvalio r. sav. – 476 gyventojai), o atvyko gyventi tik 96 (daugiausiai iš nagrinėjamų savivaldybių), todėl *neto tarptautinė migracija*⁴⁹ siekė -341 gyventoją. Tarp nagrinėjamų savivaldybių nebuvo nei vienos savivaldybės, kurioje *neto tarptautinė migracija* būtų teigiama. Šie duomenys rodo, jog iš Anykščių r. sav. gyventojai yra linkę išvykti į užsienio šalis, o užsieniečiai nėra linkę atkvyti gyventi į Anykščių r. sav. teritoriją, tačiau kiti nagrinėjami šalies rajonai yra dar labiau nepatrauklūs gyventojams nei Anykščių r. sav.

Vidaus migracijos rodiklius atspindi *vidaus migrantai*⁵⁰. Utenos apskritis priskiriama prie apskričių, iš kurių gyventojai išsikelia, nes 2017 m. iš Utenos apskrities į kitas šalies apskritis išvyko 3 476 asmenys, o atvyko 2 945 asmenys (*neto vidaus migracija*⁵¹ siekia -531).

Tos pačios tendencijos pastebimos ir Anykščių r. savivaldybėje – iš teritorijos per 2017 m. išvyko 710 asmenų, o atvyko – 567 asmenys (*neto vidaus migracija* siekia -143). Nei viena iš

⁴⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *emigracija* – išvykimas į kitą valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

⁴⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *imigracija* – atvykimas į šalį, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

⁴⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto tarptautinė migracija* – imigravusių ir emigravusių asmenų skaičiaus skirtumas.

⁵⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidaus migrantas* – asmuo, atvykęs arba išvykęs į naują gyvenamąją vietą šalies viduje ir ketinantis joje apsigyventi nuolat arba ne trumpiau kaip 6 mėnesius.

⁵¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto vidaus migracija* – atvykusių ir išvykusių gyventojų skaičiaus skirtumas.

nagrinėjamų savivaldybių nepasižymėjo teigiamu neto vidaus migracijos rodikliu. Išvykusiųjų skaičius per šešerius metus Anykščių r. sav. padidėjo 6,8 proc., o apskrityje – 2,7 proc. Tarp nagrinėjamų savivaldybių yra tokių, kuriose 2012–2017 m. laikotarpiu į kitas šalies teritorijas išvykusiųjų skaičius sumažėjo – tai Ignalinos r. sav. (27,4 proc.) ir Kupiškio r. sav. (3,5 proc.). Neigiamas dalykas yra tai, kad Anykščių r. sav. analogišku laikotarpiu atvykusių vidaus migrantų skaičius sumažėjo 2,2 proc. Tarp nagrinėjamų savivaldybių yra savivaldybių, kuriose atvykusių vidaus migrantų skaičius augo – tai Zarasų r. sav. (15,7 proc.) ir Pasvalio r. sav. (25,6 proc.).

1P.2.1.7. lentelė. Vidaus migrantai 2012–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Išvykusieji, asmenys							
Utenos apskritis	2868	3676	3440	3466	3725	3476	2,7%
Anykščių r. sav.	531	705	707	668	810	710	6,8%
Ignalinos r. sav.	555	560	499	498	554	511	-27,4%
Zarasų r. sav.	438	476	495	456	484	539	0,0%
Kupiškio r. sav.	395	546	525	557	607	538	-3,5%
Pasvalio r. sav.	480	657	588	597	725	794	24,4%
Atvykusieji, asmenys							
Utenos apskritis	3682	2953	2965	2850	3078	2945	-5,6%
Anykščių r. sav.	726	582	606	550	676	567	-2,2%
Ignalinos r. sav.	665	491	498	355	464	403	-23,2%
Zarasų r. sav.	466	400	395	350	388	438	15,7%
Kupiškio r. sav.	541	423	422	394	424	381	-0,6%
Pasvalio r. sav.	632	365	427	403	469	597	25,6%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Svarbus demografinę rajono situaciją apibūdinantis rodiklis yra *migracijos saldo arba neto migracija*⁵², kuris parodo skirtumą tarp išvykstančių ir atvykstančių gyventojų skaičiaus (tiek tarptautinės, tiek vidaus migracijos kontekste).

1P.2.1.8. lentelė. Migracijos saldo 2012–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	-21257	-16807	-12327	-22403	-30171	-27557	29,6%
Utenos apskritis	-1833	-1690	-1052	-1591	-2256	-2315	26,3%
Anykščių r. sav.	-290	-268	-177	-278	-448	-484	66,9%
Ignalinos r. sav.	-208	-173	-46	-206	-201	-247	18,8%
Zarasų r. sav.	-126	-134	-113	-176	-236	-284	125,4%
Kupiškio r. sav.	-211	-207	-182	-253	-364	-419	98,6%
Pasvalio r. sav.	-290	-412	-256	-407	-631	-593	104,5%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Migracijos saldo 2012–2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, Utenos apskrityje bei visose analizuojamose savivaldybėse buvo neigiamas. Tai reiškia, kad iš analizuojamų teritorijų daugiau gyventojų išvažiuoja, nei į jas atvažiuoja (tiek į užsienio šalis, tiek į kitas šalies teritorijas). Be to, neigiamas migracijos saldo rodiklis šalyje, Utenos apskrityje ir Anykščių rajono savivaldybėje didėjo (atitinkamai išaugo 29,6 proc., 26,3 proc. ir 66,9 proc.). Sparčiausiai migracijos saldo rodiklis blogėjo Zarasų r. sav. (per šešerius metus padidėjo 125,4 proc.) ir Pasvalio r. sav. (per šešerius metus padidėjo 104,5 proc.). Anykščių rajono savivaldybė nėra viena patraukliausių teritorijų iš nagrinėjamų savivaldybių, nes iš jos gyventojai yra linkę išvykti, ypač pastaruosiu metu (2016 ir 2017 m. tendencijos). Iš nagrinėjamų savivaldybių yra vienas rajonas, kurio patrauklumas per pastaruosius šešerius metu mažėjo ne taip drastiškai – tai Ignalinos r. sav. (2012–2017 m. migracijos saldo rodiklis blogėjo 18,8 proc.). Visose nagrinėjamose teritorijose migracijos saldo rodikliai 2012–2014 m. laikotarpiu mažėjo (gerėjo), tačiau nuo 2015 m. vėl ėmė augti, ir ši tendencija išlieka iki šiol.

⁵² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto migracija* – imigravusių ir emigravusių asmenų skaičiaus skirtumas.

Galima teigti, kad pagrindiniai, įtakos Anykščių rajono demografinės situacijos blogėjimui turintys veiksniai yra sparčiai didėjantis demografinės senatvės koeficientas, neigiama ir blogėjanti natūrali gyventojų kaita bei blogėjantis migracijos saldo rodiklis. Migracijos saldo rodiklio augimas neigiamai veikia gyventojų skaičiaus kaitą bei paspartina visuomenės senėjimo procesus. Didelę įtaką neigiamam migracijos saldo rodikliui daro spartėjantys emigracijos tempai. Spartūs emigracijos procesai tiek Anykščių rajono savivaldybėje, tiek visoje Utenos apskrityje bei aplinkinėse savivaldybėse išryškins kartų kaitos problemas, sukels negrįžtamas socialines-ekonominės pasekmes. Spartus demografinės senatvės koeficiento blogėjimas lems NGK rodiklio blogėjimą ir ateityje.

1P.2.2. Užimtumas ir darbo rinka

Darbas – tai žmogaus pragyvenimo, socialinio statuso, pilnavertiškumo šaltinis. Kiekviena valstybė, vykdydama užimtumo politiką, siekia ne tik užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę, žmonių interesus atitinkantį pragyvenimo lygį, bet ir socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių – ilgalaikių bedarbių, jaunimo, darbo rinkoje diskriminuojamų ir kt. asmenų – integraciją į darbo rinką, visuomenę, vietos bendruomenę. Užimtumas ir darbas neatsiejami nuo ekonominio stabilumo palaikymo, konkurencinio pranašumo didinimo, ir yra valstybės, regionų, apskričių ekonominės ir socialinės gerovės pagrindas.

*Užimtų gyventojų*⁵³ skaičius Anykščių rajono savivaldybėje augo gana sparčiai (per 2012–2017 metus išaugo sparčiausiai iš visų nagrinėtų savivaldybių – 28,9 proc. ir greičiau nei šalyje, kur augimas siekė 6,2 proc.). Tuo tarpu Utenos apskrityje ir Zarasų, Kupiškio bei Pasvalio rajonų savivaldybėse užimtųjų skaičius 2012–2017 m. sumažėjo (atitinkamai 2,4 proc., 10,9 proc., 26,4 proc. ir 7,2 proc.).

1P.2.2.1. lentelė. Užimtų gyventojų skaičius 2012–2017 m., tūkst.

Metai / Administracinė teritorija	Lietuvos Respublika	Utenos apskr.	Anykščių r. sav.	Ignalinos r. sav.	Zarasų r. sav.	Kupiškio r. sav.	Pasvalio r. sav.
2012 metai	1275,7	54,8	7,6	4,3	6,4	8,7	9,7
2013 metai	1292,8	58,9	8,9	4,9	7,7	7,9	9,6
2014 metai	1319,0	58,3	10,6	5,0	7,9	6,8	8,3
2015 metai	1334,9	57,4	10,2	6,8	5,5	6,1	9,3
2016 metai	1361,4	57,4	10,3	6,3	5,5	6,6	9,2
2017 metai	1354,8	53,5	9,8	4,5	5,7	6,4	9,0
<i>Procentinis pokytis</i>	6,2%	-2,4%	28,9%	4,7%	-10,9%	-26,4%	-7,2%

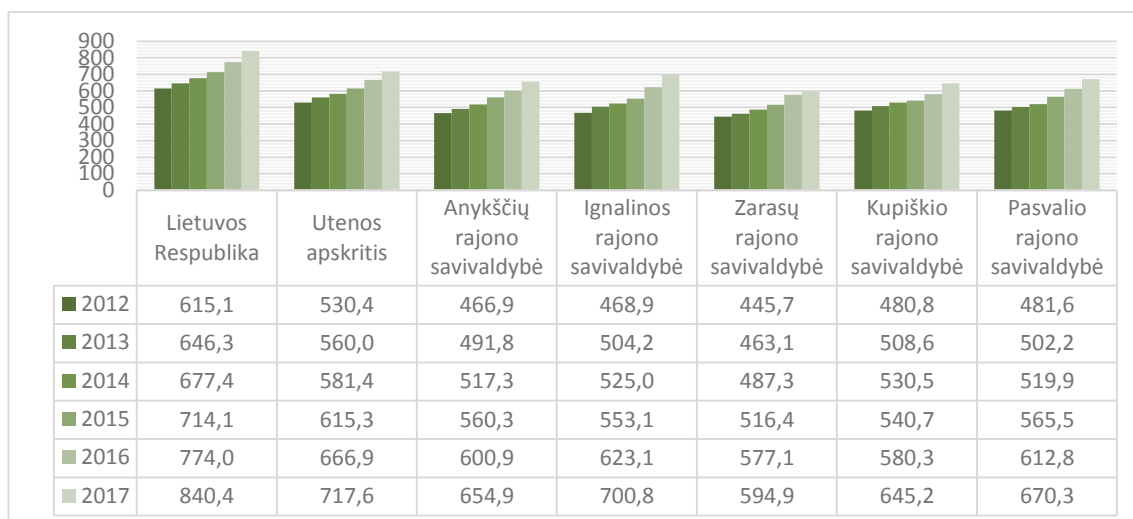
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

*Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis*⁵⁴ Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. siekė 654,9 EUR ir buvo 9,6 proc. mažesnis už Utenos apskrities rodiklį (717,6 EUR) bei net 28,3 proc. atsiliko nuo šalies rodiklio (840,4 EUR). Anykščių rajono savivaldybės vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio rodiklis buvo vienas mažiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Už jį mažesnę turėjo Zarasų rajono savivaldybė, kur vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2017 m. siekė 594,9 EUR, ir Kupiškio rajono savivaldybė, kur vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2017 m. siekė 645,2 EUR. Kitos nagrinėjamos savivaldybės 2017 m. turėjo didesnę vidutinį mėnesinį darbo užmokestį.

⁵³ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *užimti gyventojai* – 15 metų ir vyresni asmenys, dirbantys bet kokį darbą, gaunantys už jį darbo užmokestį pinigais ar natūra arba turintys pajamų ar pelno.

⁵⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bruto darbo užmokestis* – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą darbo uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį. Neįskaitoma materialinė, laikinojo nedarbingumo pašalpa, mokama neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, išeitinė išmoka ir pan.

1P.2.2.1. pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2012–2017 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Anykščių rajono savivaldybėje, lyginant 2012 m. ir 2017 m. duomenis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis išaugo 40,3 proc., šis augimas buvo spartesnis nei šalyje (36,6 proc.) ir Utenos apskrityje (35,3 proc.), bei vienas didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Greičiau vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis augo tik Ignalinos r. sav. – 49,5 proc.

1P.2.2.2. lentelė. Registruotų bedarbių skaičius 2012–2017 m., tūkst.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	216,9	201,3	173	158,2	144,9	139,6	-35,6%
Utenos apskritis	13,6	12,9	11,1	10,5	9,9	9,5	-30,1%
Anykščių r. sav.	2,8	3,1	2,6	2,5	2,5	1,6	-42,9%
Ignalinos r. sav.	1,9	2,5	2,0	1,8	1,6	1,4	-26,3%
Zarasų r. sav.	1,9	1,9	1,7	1,6	1,5	1,4	-26,3%
Kupiškio r. sav.	1,8	1,8	1,6	1,4	1,4	1,3	-27,8%
Pasvalio r. sav.	2,6	2,4	2,2	2,1	1,9	1,7	-34,6%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

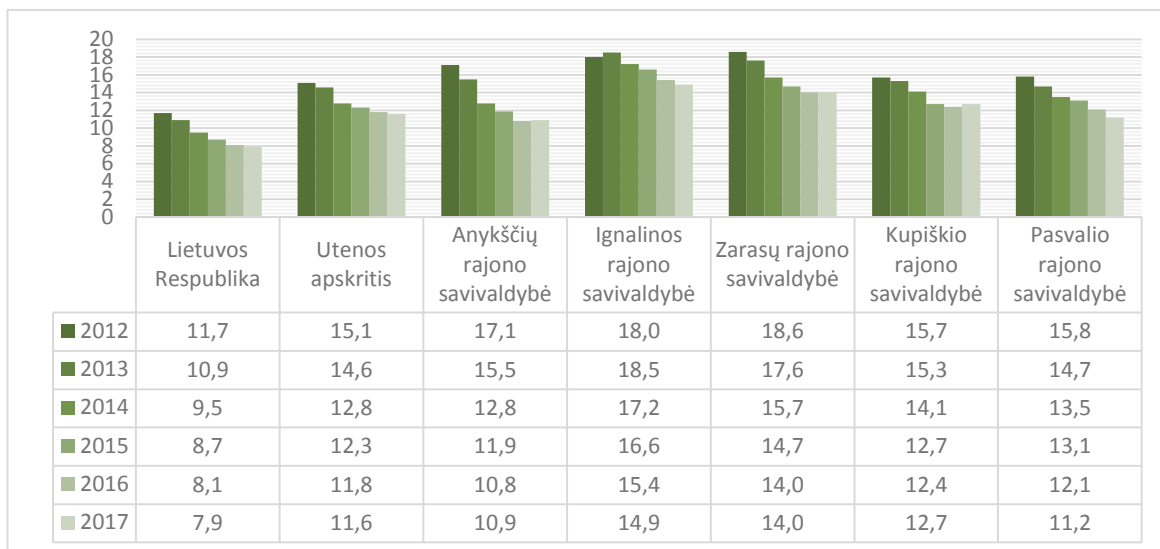
Anykščių rajono savivaldybėje, Utenos apskrityje ir šalyje registruotų *bedarbių*⁵⁵ skaičius 2012–2017 m. laikotarpiu mažėjo: šalyje registruotų bedarbių skaičius sumažėjo 35,6 proc., Utenos apskrityje – 30,1 proc., Anykščių rajono savivaldybėje – 42,9 proc. Anykščių rajono savivaldybėje registruotų bedarbių skaičius mažėjo sparčiau nei kitose nagrinėjamose savivaldybėse (Ignalinos rajone – 26,3 proc., Zarasų rajone – 26,3 proc., Kupiškio rajone – 27,8 proc. ir Pasvalio rajone – 34,6 proc.).

Registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimas iš dalies yra nulemtas gyventojų skaičiaus mažėjimo, todėl patikimesnis rodiklis, atspindintis užimtumo situaciją, yra *registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis)*⁵⁶. 2017 m. šalies nedarbo lygis siekė 7,9 proc., Utenos apskrities – 11,6 proc. Aukščiausiu nedarbo lygiu tarp nagrinėjamų savivaldybių 2017 m. pasižymėjo Ignalinos rajono savivaldybė (14,9 proc.), aukštesnis nei Utenos apskrities vidutinis nedarbo lygis buvo Zarasų rajono savivaldybėje (14,0 proc.) bei Kupiškio rajono savivaldybėje (12,7 proc.). Anykščių rajono savivaldybės registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2017 m. buvo mažiausias tarp nagrinėjamų savivaldybių, tačiau didesnis nei šalyje ir siekė 10,9 proc.

⁵⁵ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *bedarbis* – nedirbantis nustatyto (15–74 metų) amžiaus asmuo, kuris aktyviai ieško darbo ir per apibrėžtą laikotarpį gali pradėti dirbti.

⁵⁶ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *nedarbo lygis* – rodiklis, išreiškiamas bedarbių ir darbo jėgos santykiu.

1P.2.2.2. pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) 2012–2017 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Tiek šalyje, tiek Utenos apskrityje, tiek visose nagrinėjamose savivaldybėse nedarbo lygis 2012–2017 m. laikotarpiu mažėjo. Labiausiai jis sumažėjo Anykščių rajono savivaldybėje (6,2 proc. p.). Šis mažėjimas buvo spartesnis nei Utenos apskrityje (3,5 proc. p.) ir šalyje (3,8 proc. p.). Lėčiausiai nedarbo lygio rodiklis mažėjo Kupiškio r. savivaldybėje (tik 3,0 proc. p.).

2017 m. didžiausią bedarbių dalį Anykščių rajono savivaldybėje sudarė paslaugų srities specialistai (48,0 proc.), toliau – darbuotojai, dirbę pramonės (27,0 proc.), statybos (16,0 proc.), žemės ūkio, medžioklės ir miškininkystės (9,0 proc.). 5,8 proc. bedarbių rajone sudarė niekur nedirbę bedarbiai.

Pagal Lietuvos darbo biržos duomenis, vidutinis metinis jaunimo (16–29 m. amžiaus) nedarbo lygis (bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų) 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo 5,2 proc., šalyje – 4,4 proc., o Utenos apskrityje – 5,8 proc. Taigi, jaunimo nedarbo lygis yra mažesnis nei bendras nedarbo lygis Anykščių r. sav., tačiau didesnis nei tuo pačiu laikotarpiu šalyje. Vertinant dabartinę situaciją (2017 m.), pastebima, kad jaunimo nedarbo lygis Anykščių r. sav. nežymiai didėjo ir 2018 m. birželio mėn. siekė 5,5 proc., savo ruožtu, šalyje – 5,0 proc., Utenos apskrityje – 5,9 proc., todėl situacija traktuojama kaip stabili.

Vadovaujantis Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo registruotos 1 244 *laisvos darbo vietos*⁵⁷ ir įdarbinti 1 433 asmenys, iš kurių didžioji dalis (1 073 arba beveik ¾ asmenų) įdarbinti nuolatiniam darbui, o 360 arba ¼ asmenų – terminuotam darbui. Pagal lengvatinį verslo liudijimą veiklą pradėjo 751 bedarbis, o į *aktyvias darbo rinkos priemones*⁵⁸ nukreipti 532 darbo ieškantys asmenys.

⁵⁷ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *laisva darbo vieta* – naujai sukurta, neužimta arba artimiausiu metu tapsianti laisva mokamo darbo vieta, dėl kurios darbdavys imasi ir yra pasirengęs toliau imtis aktyvių veiksmų, ieškodamas tinkamo kandidato ne iš tos pačios įmonės ir į kurią iš karto ar per tam tikrą laikotarpį ketina priimti kandidatą.

⁵⁸ Vadovaujantis Lietuvos darbo birža, *aktyvios darbo rinkos priemonės* – darbo rinkos politikos priemonės, kuriomis siekiama padėti darbo ieškantiems asmenims padidinti jų užimtumo galimybes ir derinti darbo pasiūlą ir paklausą (LR užimtumo rėmimo įstatymo 2 str. 1 d.).

1P.3. EKONOMINĖ APLINKA

1P.3.1. Ekonomika ir verslas

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2018 m. kovą paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2018–2021 metams numatoma, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas⁵⁹ (toliau – BVP) vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,75 proc. per metus. Trumpuoju laikotarpiu (2018 metais), padidėjus darbo našumui, Lietuvos BVP gali augti 3,2 proc., o 2019 m. BVP 2,8 proc. 2019 m. numatomas infliacijos sumažėjimas, o nuo 2020 m. – nuosaikus didėjimas, kas turės įtakos gyventojų perkamajai galiai, ir realiam darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacija, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo. Prie ekonomikos augimo prisidės ir didėsiantis investicijų lygis šalyje, kurį vidutiniu laikotarpiu skatins palankios bankų kreditavimo sąlygos, alternatyvūs finansavimo šaltiniai, aktyvesnis Europos strateginių investicijų fondo lėšų bei ES investicijų panaudojimas.

1P.3.1.1. lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	Projekcija 2018 metų kovas				
	2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai	2021 metai
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	3,8	3,2	2,8	2,5	2,5
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis (vidutinis metinis), proc.	3,7	2,9	2,4	2,5	2,5
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, EUR	840,1	895,4	951,2	1008,4	1068,8
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc. (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	7,1	6,5	6,1	5,9	5,9

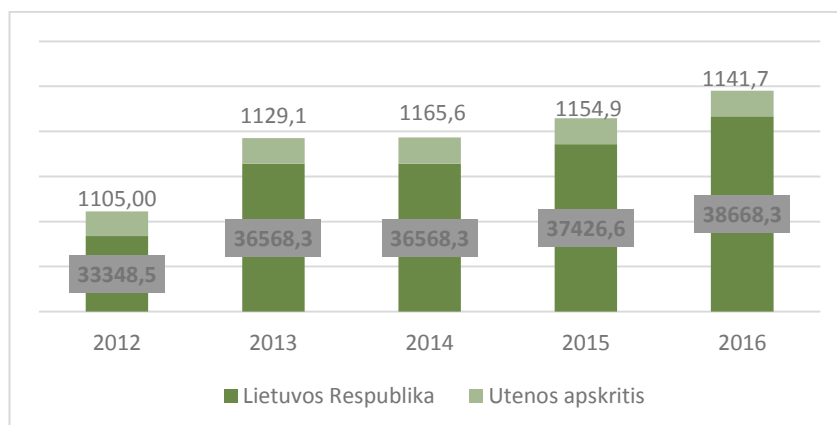
Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Siekdamas konkurencingumo augančios darbo jėgos kainos sąlygomis, verslas turės didinti darbo našumą, efektyviai naudoti gamybos priemones ir darbo jėgos išteklius, investuoti į plėtrą (inovacijoms ir žmogiškųjų išteklių kvalifikacijai kelti). Numatoma, jog vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje 2019 metais padidės 6,2 proc., 2020 m. – 6,0 proc., o 2021 m. – 6,0 proc. Darbo užmokestis sparčiausiai augs privačiame sektoriuje, ypač ten, kur didelė darbo jėgos paklausa ir kur darbo užmokestis išlieka mažiausias. Atsižvelgiant į tai, augantis darbo užmokestis atspindi stiprėjančias derybines darbuotojų galias ir darbo užmokesčio suvienodėjimą link darbo užmokesčio dydžio bendroje ES darbo rinkoje.

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis apskrities išsivystymo lygį ir augimą. 2012–2016 m. šalies BVP augo 16,0 proc. (nuo 33 348,5 mln. EUR iki 38 668,3 mln. EUR). Šio rodiklio augimą reikšmingai paveikė gamybos apimčių augimas ir atsigaunantis vartojimas. Utenos apskrities BVP padidėjo 3,3 proc. analogišku laikotarpiu (nuo 1 105,0 mln. EUR iki 1 141,7 mln. EUR). Vadinasi, apskrities vystymasis atsilieka nuo šalies vystymosi lygio.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento informacija, kasmet Utenos apskritis sukuria apie 3 proc. viso šalies BVP. Didžiausią dalį šalies BVP kuria Vilniaus apskritis (2016 m. – 41,6 proc.), Kauno apskritis (2016 m. – 20,0 proc.) ir Klaipėdos apskritis (2016 m. – 11,1 proc.). Pagal kuriamo BVP dalį Utenos apskritis tarp visų šalies apskričių yra devintoje vietoje.

⁵⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrasis vidaus produktas (BVP)* – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

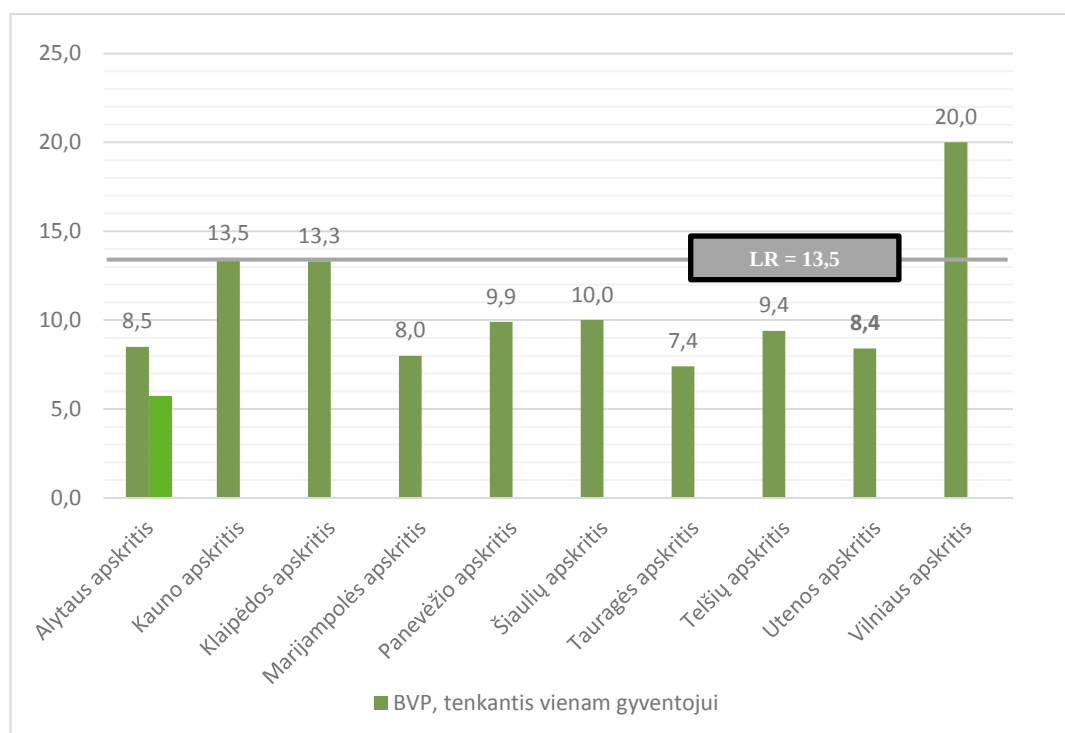

1P.3.1.1. pav. Šalies ir Utenos apskrities BVP 2012–2016 m.*, mln. EUR

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2016 m. BVP, tenkantis vienam gyventojui, Utenos apskrityje atsiliko nuo šalies vidurkio (13,5 tūkst. EUR) ir buvo mažesnis nei daugelio Lietuvos apskričių rodiklis (siekė 8,4 tūkst. EUR). Utenos apskritis pagal BVP, tenkantį vienam gyventojui, atsiliko nuo Vilniaus (20,0 tūkst. EUR), Kauno (13,5 tūkst. EUR), Klaipėdos (13,3 tūkst. EUR), Šiaulių (10,0 tūkst. EUR), Panevėžio (9,9 tūkst. EUR), Telšių (9,4 tūkst. EUR) ir Alytaus (8,5 tūkst. EUR) apskričių, o Marijampolės (8,0 tūkst. EUR) ir Tauragės (7,4 tūkst. EUR) apskričių rodiklius – viršijo.

1P.3.1.2. pav. BVP, tenkantis vienam gyventojui Lietuvos apskrityse, 2016 m.*, tūkst. EUR

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

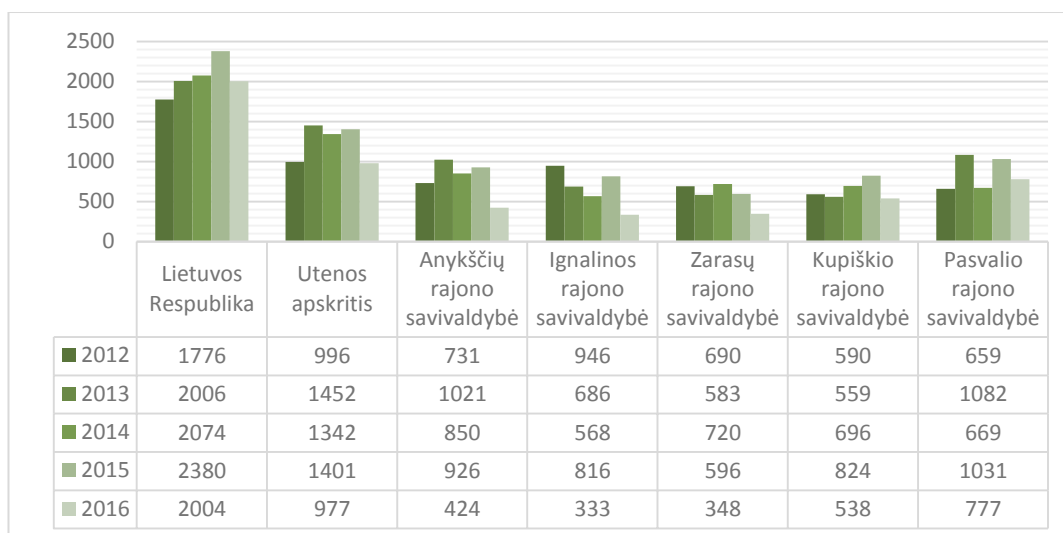
Investicijos į materialųjį turtą ir jo išlaikymą yra viena pagrindinių vietos ūkio raidos prielaidų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. Utenos apskrčiai teko 2,3 proc. (132 210 tūkst. EUR) visų šalies *materialinių investicijų*⁶⁰ (toliau – MI), o Anykščių rajono savivaldybei – 0,2 proc. (10 762 tūkst. EUR) visų šalies MI. Anykščių rajono savivaldybės MI 2016 m. buvo antros pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių. Mažiausios MI 2016 m. fiksuojamos Ignalinos rajono savivaldybėje – 5 367 tūkst. EUR ir sudarė tik 0,1 proc. visų šalies MI.

2012–2016 m. laikotarpiu Anykščių rajono MI sumažėjo 47,1 proc., savo ruožtu, šalyje materialinių investicijų srautai išaugo 8,3 proc., o apskrityje sumažėjo dešimtadaliu. Tarp nagrinėjamų savivaldybių buvo viena, kurios MI srautai nagrinėjamų laikotarpiu augo – tai Pasvalio rajono savivaldybė (8,1 proc. augimas).

Informatyvesnis rodiklis, suteikiantis galimybę lyginti skirtingo dydžio teritorijų rodiklius, yra materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. MI, tenkančios vienam gyventojui, Anykščių rajono savivaldybėje siekė 424 EUR ir buvo trečias pagal dydį rodiklis tarp nagrinėjamų savivaldybių, tačiau daugiau ne dvigubai atsiliko nuo Utenos apskrities vidurkio, kur MI vienam gyventojui siekė 977 EUR, ir buvo beveik penkis kartus mažesnės už šalies rodiklį, kur MI vienam gyventojui siekė 2 004 EUR. Didžiausios MI, tenkančios vienam gyventojui, tarp nagrinėjamų savivaldybių 2016 m. fiksuotos Pasvalio rajono savivaldybėje (777 EUR). Mažiausias MI, tenkančias vienam gyventojui, 2016 m. tarp nagrinėjamų savivaldybių turėjo Ignalinos r. sav. (333 EUR) ir Zarasų r. sav. (348 EUR).

1P.3.1.3. pav. MI, tenkančios vienam gyventojui, 2012–2016 m.*, EUR

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁶⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *materialinės investicijos (MI)* – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). Įskaitomos finansinės (išperkamosios) nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas.

Anykščių rajono savivaldybės MI, tenkančios vienam gyventojui, 2012–2016 m. laikotarpiu sumažėjo beveik 42 proc. Šis mažėjimas buvo didesnis nei apskrityje (1,9 proc.), o šalyje MI vienam gyventojui išaugo 12,8 proc. MI, tenkančios vienam gyventojui mažėjo ir visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Pasvalio r. sav., kur rodiklis išaugo 17,9 proc. Galima teigti, kad Anykščių rajono ūkio vystymosi mažėjimas apskrities kontekste yra vienas didžiausių ir smarkiai atsilieka nuo šalies ūkio vystymosi lygio.

Vienas svarbiausių ekonominių konkurencingumo rodiklių yra *tiesioginės užsienio investicijos*⁶¹ (toliau – TUI). TUI suteikia galimybes lengviau pasiekti naujas rinkas, didina vietinės ekonomikos integraciją, skatina tarptautinės vertės kūrimą.

2016 m. Anykščių rajono savivaldybės TUI siekė 7,88 mln. EUR ir buvo antros pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių (sudarė 4,6 proc. Utenos apskrities ir 0,06 proc. šalies TUI). Mažiausiomis TUI 2016 m. pasižymėjo Zarasų r. sav. (1,20 mln. EUR) ir Kupiškio r. sav. (3,41 mln. EUR). TUI srautai 2012–2016 m. laikotarpiu Anykščių rajono savivaldybėje išaugo beveik 8 kartus, visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Pasvalio r. sav. (kur TUI srautai sumažėjo trečdaliu), TUI didėjo: Ignalinos r. savivaldybėje – 42,0 proc., Kupiškio r. savivaldybėje – 5,6 proc. ir Pasvalio rajono savivaldybėje – 47,5 proc. Šalyje TUI augimas siekė 15,1 proc., o Utenos apskrityje – 2 kartus. Anykščių rajono savivaldybės administracijos preliminariais duomenimis, 2017 m. rajono TUI buvo dar didesnės ir sudarė apie 9 mln. EUR

Anykščių rajono savivaldybės TUI, tenkančios vienam gyventojui, analizuojamu periodu buvo antros pagal dydį tarp visų analizuojamų savivaldybių. 2016 m. TUI vienam gyventojui siekė 315 EUR ir buvo 4 kartus mažesnės už Utenos apskrities vidurkį (1 274 EUR) bei beveik 16 kartų mažesnės už šalies vidurkį (4 890 EUR). Kitų nagrinėjamų savivaldybių TUI, tenkančios vienam gyventojui, buvo mažesnės nei Anykščių rajono savivaldybės rodiklis, išskyrus Pasvalio r. savivaldybę, kur TUI tenkančios vienam gyventojui 2016 m. siekė 343 EUR.

1P.3.1.2. lentelė. TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2012–2016 m.*, EUR

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	4072	4321	4363	4673	4890	20,1%
Utenos apskritis	580	520	1644	1375	1274	119,7%
Anykščių r. sav.	36	37	61	366	315	775,0%
Ignalinos r. sav.	171	188	214	225	268	56,7%
Zarasų r. sav.	101	54	60	60	74	-26,7%
Kupiškio r. sav.	166	131	178	183	193	16,3%
Pasvalio r. sav.	212	242	275	308	343	61,8%

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojamuoju 2012–2016 m. laikotarpiu TUI vienam gyventojui Utenos apskrityje išaugo 119,7 proc., šalyje – 20,1 proc. Utenos apskrities rodiklio augimui įtaką padarė ir Anykščių rajono savivaldybės rodiklio augimas (per penkerius metus TUI vienam gyventojui išaugo 775,0 proc. arba beveik 9 kartus). Rodiklis augo ir kitose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Zarasų r. sav., kur sumažėjo 26,7 proc.

Šie duomenys rodo, jog tiek Utenos apskritis, tiek Anykščių rajono savivaldybė investicinį potencialą išnaudoja tinkamai, o tai didina Utenos apskrities ir Anykščių rajono savivaldybės konkurencingumą vietos ir tarptautiniu mastu. Tačiau ženkliai nuo šalies vidurkio atsiliekantys TUI rodikliai išryškina regionų skirtumus šalyje bei atotrūkį tarp didžiųjų šalies miestų ir kaimiškųjų teritorijų.

⁶¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *tiesioginė užsienio investicija (TUI)* – tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina bendras įmonių skaičius ir įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų. 2017 m. pabaigoje Anykščių rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 1 128 ūkio subjektai ir veikė 529 ūkio subjektai. Tai sudarė 18,2 proc. įregistruotų ir 18,0 proc. veikiančių Utenos apskrities ūkio subjektų.

2018 m. pradžioje 1 000-iui Anykščių rajono savivaldybės gyventojų vidutiniškai teko 46,7 įregistruoti ir 21,9 veikiančios ūkio subjektai. Pagal šiuos rodiklius Anykščių rajono savivaldybė 2018 m. pradžioje atsiliko nuo šalies ir atitiko Utenos apskrities rodiklius, o iš visų analizuojamų savivaldybių pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių turėjo didžiausią rodiklį. Per šešerius metus Anykščių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, didėjimas buvo didžiausias tarp nagrinėjamų savivaldybių – 28,1 proc. ir (labiau nei Utenos apskrityje – 22,7 proc.), o įregistruotų ūkio subjektų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, išaugo 21,6 proc. (labiau nei šalyje – 21,1 proc. ir apskrityje – 16,6 proc.). Vadinasi, Anykščių rajono savivaldybė apskrities mastu turi užsiėmusi gana stiprias verslo pozicijas.

1P.3.1.3. lentelė. 1 000-iui gyventojų tenkantis įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius 2013–2018 m. pradžioje

Vietovė / Metai	2013 m.		2014 m.		2015 m.		2016 m.		2017 m.		2018 m.	
	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.
Lietuvos Respublika	66,3	28,1	71,4	30,8	75,3	31,8	78,1	34,3	76,9	36,5	80,3	37,1
Utenos apskritis	40,9	18,5	43,3	20,1	44,6	18,1	46,5	20,1	45,7	22,0	47,7	22,7
Anykščių r. sav.	38,4	17,1	40,4	18,7	42,2	17,3	44,4	18,2	44,4	21,0	46,7	21,9
Ignalinos r. sav.	27,4	14,4	29,3	14,8	30,2	12,5	32,8	14,2	34,2	16,0	36,3	17,4
Zarasų r. sav.	35,1	17,4	37,3	18,8	38,4	14,6	40,9	16,7	42,9	19,3	45,3	18,7
Kupiškio r. sav.	38,1	15,8	41,0	16,2	41,7	14,3	43,2	15,9	43,0	18,4	45,0	18,6
Pasvalio r. sav.	33,1	16,3	35,1	16,6	36,8	13,4	38,3	14,7	38,4	16,6	40,7	17,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Didžioji dalis Anykščių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų), jos sudaro beveik 82,6 proc. visų Anykščių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (2018 m. pradžios duomenys). Mažų įmonių (nuo 10 iki 50 darbuotojų) rajone yra 13,6 proc., o vidutinių įmonių (nuo 50 iki 250 darbuotojų) – 3,8 proc. Taigi, Anykščių rajono savivaldybėje dominuoja *smulkusis ir vidutinis verslas* (toliau – SVV)⁶². Čia nėra stambių gamybinių įmonių. SVV yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių. Smulkiajame ir vidutiniame versle Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. Smulkusis ir vidutinis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams.

Vadovaujantis www.rekvizitai.lt informacija, Anykščių rajono savivaldybėje 2018 m. liepos mėn. veikė 7 daugiau nei 100 darbuotojų turintys ūkio subjektai, iš kurių tik vienas – privatus (UAB „Anšilas“ (SPA VILNIUS Anykščiai)), kiti 6 ūkio subjektai – viešosios įstaigos (Anykščių rajono savivaldybės administracija, Anykščių r. savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras, Anykščių r. vartotojų kooperatyvas, Anykščių komunalinis ūkis, Aknystos socialinės globos namai).

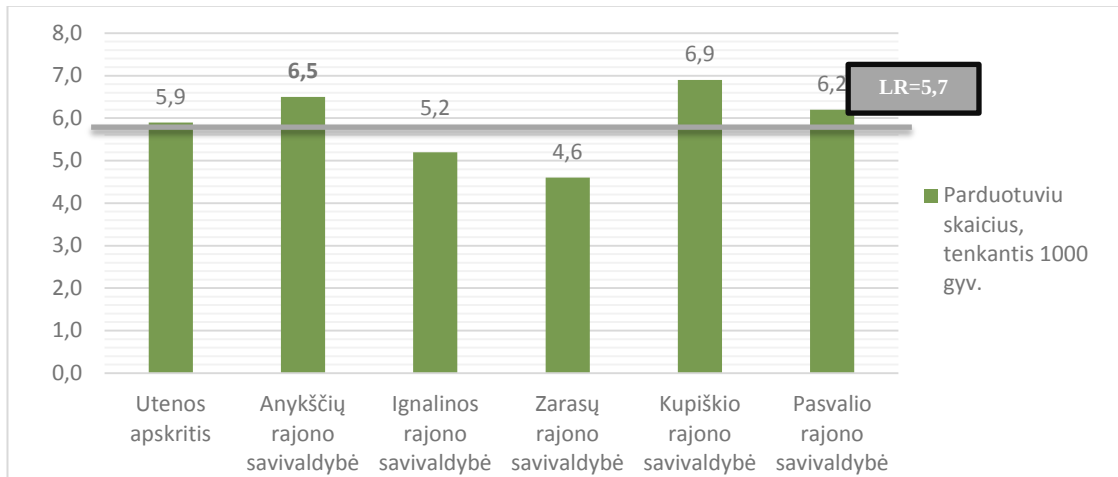
⁶² Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, *smulkusis ir vidutinis verslas (SVV)* – tai ekonominė veikla, kurią vykdo labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Labai maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. Maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. Vidutinė įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

Anykščių rajono savivaldybėje yra remiamas smulkus ir vidutinis verslas, vadovaujantis kiekvienais metais rengiamais Anykščių rajono savivaldybės projektų, įgyvendinamų pagal Anykščių rajono savivaldybės veiklos planų priemones, finansavimo tvarkos aprašais. 2017 m. SVV rėmimui panaudota 32 466,13 EUR, kurie paskirstyti 25 SVV subjektams: 10 SVV subjektų finansavimas skirtas naujai įregistruotų įmonių pradinių steigimosi išlaidų kompensavimui (5,6 proc. lėšų), 1 SVV subjektui finansavimas skirtas dalyvavimui respublikinėje parodoje (2,3 proc. lėšų), 1 SVV subjektui finansavimas skirtas daliniam palūkanų padengimui (0,3 proc. lėšų) ir 13 SVV subjektų finansavimas skirtas verslo plėtros projektų vykdymui (91,8 proc. lėšų).

Pagal *ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių*⁶³, Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. pabaigoje daugiausia ūkio subjektų buvo įregistruota didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (108 ūkio subjektai arba 20,4 proc.), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje (50 ūkio subjektų arba 9,5 proc.), kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (53 ūkio subjektai arba 12,6 proc.), apdirbamosios gamybos sektoriuje (49 ūkio subjektai arba beveik 9,3 proc.) bei meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos sektoriuje (44 ūkio subjektai arba 8,3 proc.). Savo ruožtu, šalyje labiausiai buvo išplėtotą didmeninės ir mažmeninės prekybos veikla (23,8 proc.), kita aptarnavimo veikla (10,6 proc.) bei profesinė, mokslinė ir techninė veikla (beveik 10,5 proc.). Utenos apskrityje daugiausia ūkio subjektų buvo įregistruota didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (20,9 proc.), kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (13,9 proc.) bei apdirbamosios gamybos sektoriuje (8,3 proc.). Vadinas, Anykščių rajono savivaldybėje įregistruotų ūkio subjektų specializacija yra panaši į Utenos apskrities specializaciją, tačiau nuo šalies specializacijos skiriasi tuo, kad apdirbamosios gamybos veikloje įregistruota daugiau ūkio subjektų nei profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje.

Vadovaujantis Utenos regiono specializacijų kryptių įgyvendinimo planu, Anykščių rajone planuojama vystyti kūrybinio verslumo/ kūrybinių industrijų turizmo, medienos apdirbimo, vaisių-uogų perdirbimo, gyvulininkystės veiklas.

1P.3.1.4. pav. Parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų, 2016 m. pabaigoje*

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

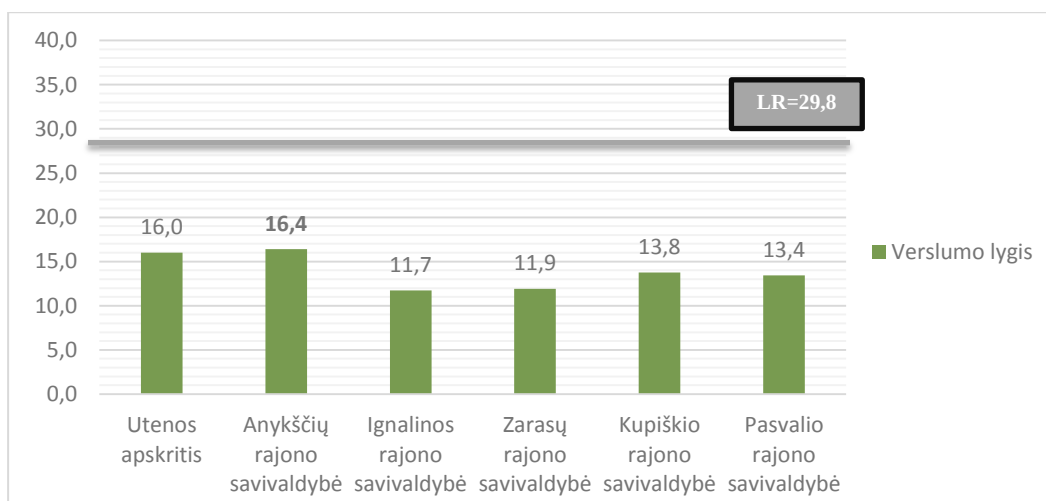
Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2016 m. (vertinant metų pabaigos duomenis) parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų, padidėjo 6,6 proc. (6,1 parduotuvės 1 000-iai gyventojų 2012 metais ir 6,5 parduotuvės 1 000-iai gyventojų 2016 metais). Šis rodiklis 2016

⁶³ Vadovaujantis www.vz.lt, *ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius* yra susistemintas visuomeninių ir ekonominių veiklos rūšių, egzistuojančių šalies ūkyje, rinkinys, kurio klasifikavimo vienetas yra veiklos rūšis. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus vartojimas leidžia visus šalyje egzistuojančius ūkio subjektus suskirstyti į kategorijas bei rinkti gyventojų, produkcijos, užimtumo, žemės ūkio, pajamų ir kitus duomenis pagal veiklos rūšis. Šis klasifikatorius naudojamas lyginant šalies ir tarpvalstybinius statistikos duomenis.

m. pabaigoje Anykščių rajono savivaldybėje buvo didesnis nei šalyje (5,7) ir Utenos apskrityje (5,9) bei vienas didžiausių tarp analizuojamų savivaldybių (už jį didesnį rodiklį turėjo Kupiškio rajono savivaldybė (6,9 parduotuvės 1000-iui gyventojų)). Apskritai vidaus prekybos situacija Utenos apskrityje yra gana gera, nes tik 2-jų Utenos apskrities savivaldybių (Ignalinos rajono savivaldybės ir Zarasų rajono savivaldybės) parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2016 m. buvo mažesnis nei šalies vidurkis.

*Verslumo lygis*⁶⁴ yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą. 2018 m. pradžioje 1 000-iui Anykščių rajono savivaldybės gyventojų teko 16,4 veikiančios labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Pagal šį rodiklį Anykščių rajono savivaldybė nesiekė šalies vidurkio (29,6), bet viršijo Utenos apskrities vidurkį (16,0) ir buvo didžiausias rodiklis tarp visų nagrinėjamų savivaldybių.

2013–2018 m. (vertinant metų pradžios duomenis) Anykščių rajono savivaldybės verslumo lygis išaugo 37,8 proc. Šalies ir Utenos apskrities verslumo lygis analizuojamuoju laikotarpiu augo lėtesniu tempu (atitinkamai 34,3 proc. ir 32,5 proc.). Spartesniu tempu verslumo lygis augo Ignalinos rajono savivaldybėje (51,7 proc.). Taigi, Anykščių rajono savivaldybė yra įgijusi nemenką konkurencinį pranašumą, lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis verslo srityje.

1P.3.1.5. pav. Verslumo lygis 2018 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Verslo plėtros skatinimui rajone yra įsteigta *viešoji įstaiga Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras*⁶⁵ (toliau – Anykščių TVIC), kuris prisideda prie verslo objektų ir čia vykdomų veiklų populiarinimo bei informacijos sklaidos Lietuvoje ir užsienyje, prie verslaus, patrauklaus ir svetingo krašto kūrimo, skatina naujų įmonių kūrimąsi, teikia informaciją, konsultacijas ir mokymų paslaugas tiek juridiniams, tiek fiziniams asmenims, praktinę pagalbą SVV subjektams bei pradedantiesiems verslo subjektams.

1P.3.2. Žemės ūkis

Žemės ūkis – ūkio šaka, apimanti žemės ūkio veiklą; žemės ūkio veikla – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą ir apdorojimą, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimą, maisto produktų gamybą ir šių produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui

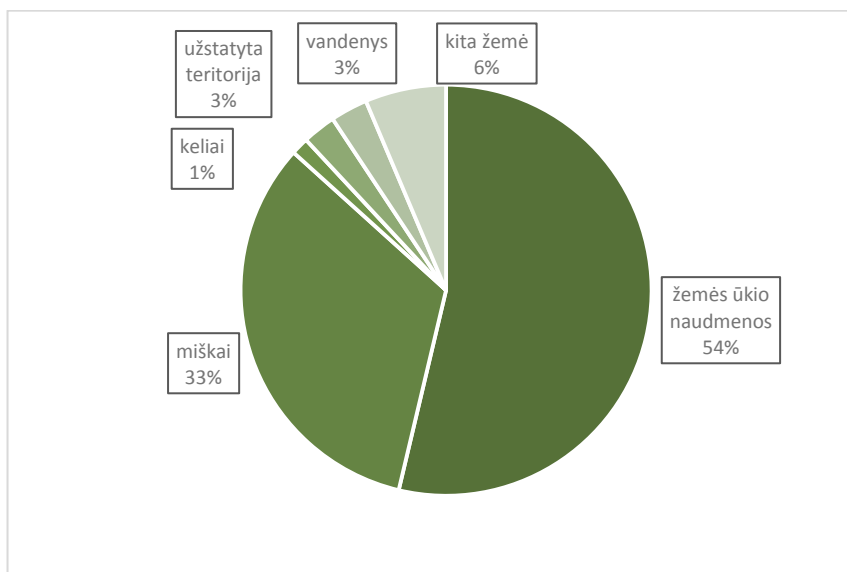
⁶⁴ Vadovaujantis www.verslilietuva.lt, *verslumo lygis* – tai mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų.

⁶⁵ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo informacijos centras* – juridinis asmuo, kurio veikla apima informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) skleidimą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

teikimą. Žemės ūkio veikla nelaikoma maisto produktų gamyba iš ne savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų ir šių produktų realizavimas⁶⁶.

Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2018 m. pradžioje *žemės ūkio naudmenos*⁶⁷ Anykščių rajono savivaldybėje (94 737 ha) sudarė 53,7 proc. viso rajono žemės ploto ir buvo didesnės nei Utenos apskrityje (44,6 proc.) bei šalyje (52,3 proc.).

Anykščių rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenos sudarė 2,8 proc. šalies ir 29,5 proc. Utenos apskrities žemės ūkio naudmenų. Didžiąją žemės ūkio naudmenų dalį Anykščių rajono savivaldybėje sudarė ariama žemė (86,7 proc.), ji didesnė nei Utenos apskrityje (80,2 proc.), tačiau mažesnė nei šalyje (89,2 proc.).

1P.3.2.1. pav. Anykščių rajono savivaldybės žemės fondo⁶⁸ sudėtis 2018 m. pradžioje, proc.

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Nors Utenos apskritis pasižymi vandeningumu (vandens telkiniai apskrityje užima 7,5 proc. teritorijos, o šalies rodiklis – 4,1 proc.), tačiau Anykščių rajono savivaldybė pagal vandens telkinių plotą nesiekia nei Utenos apskrities, nei šalies rodiklio – 2,9 proc. Tai reiškia, kad tarp nagrinėjamų savivaldybių yra vandeningesnių rajonų: Zarasų, Ignalinos. Miškų plotas Utenos apskrityje viršija šalies rodiklį (Utenos apskrities miškingumas siekia 35,1 proc., o šalies – 33,2 proc.). Anykščių rajonas pasižymi panašiais miškų plotais, kaip ir vidutiniškai Lietuvoje (miškai sudaro 33,0 proc. rajono teritorijos), tačiau atsilieka nuo apskrities vidurkio ir tarp nagrinėjamų savivaldybių yra miškingesnių teritorijų (Zarasų, Ignalinos).

Pagal Valstybės žemės fondo pateiktus duomenis, Anykščių rajone žemės našumo balas siekia 36,07. Tarp nagrinėjamų savivaldybių mažesnis balas yra Zarasų r. sav. – 29,94 ir Ignalinos r. sav. – 33,4. Didžiausias žemės našumo balas šalyje užfiksuotas Šakių r. sav. (51,48) ir Pasvalio r. sav. (49,96). Vidutinis Lietuvos žemės našumo balas yra 39,7, taigi, Anykščių r. sav. rodiklis nuo šalies vidurkio atsilieka 9,1 proc. Galima teigti, kad Anykščių rajono savivaldybės žemės našumas nėra didelis. Todėl sąlygos verstis žemės ūkiu Anykščių rajono savivaldybėje yra vidutiniškos.

⁶⁶ Apibrėžimas pateiktas www.vz.lt

⁶⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *žemės ūkio naudmenos* – tai dirbamosios žemės plotas, kurį sudaro ariamoji žemė (įskaitant šiltnamių plotą), kultūrinės ir natūralios ganyklos, pievos, daugiamečių augalų plotai ir daržai, skirti naudoti asmeniškai.

⁶⁸ Vadovaujantis <http://www.vzf.lt>, *žemės fondas* – Lietuvos Respublikos teritorijoje esanti privati, valstybinė ir savivaldybių žemė.

1P.3.2.1. lentelė. Žemės fondo sudėtis 2018 m. pradžioje, ha

Administracinė teritorija / Rodiklis	Žemės ūkio naudmenos	Mišakai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandens telkiniai	Kita žemė
Lietuvos Respublika	3411897	2167498	105423	237816	264901	341112
Utenos apskritis	320671	252560	10817	20733	53891	60462
Anykščių r. sav.	94737	58194	2423	4634	5168	11252
Ignalinos r. sav.	59992	54087	1966	3357	12920	11763
Zarasų r. sav.	47181	52411	1848	2702	16357	12631
Kupiškio r. sav.	62681	32044	1452	3104	2705	6022
Pasvalio r. sav.	96171	22001	1752	4022	2506	2435

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje bei Utenos apskrityje, dominuoja maži ūkiai, užimantys 3–10 ha plotą (2018 m. kovo 1 d. duomenimis). Anykščių rajono savivaldybėje smulkieji ūkiai, užimantys iki 1 ha, sudarė 2,8 proc. Stambiųjų ūkių, turinčių daugiau nei 80 ha žemės, dalis Anykščių rajono savivaldybėje (1,8 proc.) buvo didesnė nei šalyje (0,8 proc.) ir apskrityje (0,7 proc.), už ją mažesnę rodiklį turėjo visos nagrinėjamos savivaldybės.

Anykščių rajono savivaldybėje, vadovaujantis 2018 m. kovo 1 d. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, buvo 2 519 ūkio vienetų (vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenimis, 2017 m. Anykščių rajone įregistruotas 2 761 ūkis). Vidutinis vieno ūkio dydis, 2018-03-01 duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje (12,81 ha) viršijo tiek šalies (9,36 ha), tiek apskrities (9,57 ha) rodiklius. Lyginant su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, pagal vidutinį vieno ūkio dydį Anykščių rajono savivaldybės rodiklis buvo didžiausias. Galima teigti, kad Anykščių rajone vyrauja didesni nei vidutiniškai šalyje ir Utenos apskrityje ūkiai.

1P.3.2.2. lentelė. Ūkininkų ūkių žemėnaudų pasiskirstymas pagal bendrą plotą 2018 m. kovo 1 d., proc.

Administracinė teritorija / Plotas	iki 1 ha	1–3 ha	3–10 ha	10–20 ha	20–30 ha	30–50 ha	50–80 ha	>80 ha
Lietuvos Respublika	7,2	26,7	40,3	15,9	5,1	3,0	1,1	0,8
Utenos apskritis	6,0	23,1	42,9	18,3	5,2	2,8	0,9	0,7
Anykščių r. sav.	2,8	22,0	39,4	20,6	6,9	4,9	1,5	1,8
Ignalinos r. sav.	7,3	24,4	43,0	15,7	5,0	3,0	1,0	0,6
Zarasų r. sav.	5,9	20,2	43,0	20,4	6,2	2,7	1,2	0,4
Kupiškio r. sav.	1,4	21,0	41,8	22,0	8,2	4,4	0,8	0,4
Pasvalio sav.	1,8	37,7	34,3	15,2	6,2	3,1	1,4	0,3

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenimis, 2017 m. buvo deklaruotos 4 885 valdos (2016 m. – 3 325 valdos arba 6,1 proc. mažiau) bei 79 376 ha pasėlių plotas, kuris, lyginant su 2016 m., yra 250 ha arba 0,3 proc. didesnis. Kadangi ūkių skaičius, deklaruotas pasėlių plotas ir vidutinis ūkio dydis Anykščių r. sav. didėja, tai rodo Anykščių rajono ūkių stambėjimą ir galimybių užsiimti įvairesne žemės ūkio veikla didėjimą. Ūkių stambinimas pastaruoju metu vykdomas visoje šalyje. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programoje⁶⁹ nurodoma, jog šis procesas padės skatinti smulkios, fragmentuotos žemėnaudos, trukdančios ūkiams efektyviai panaudoti našią žemės ūkio techniką, mažėjimą. Be to, žemės ūkio konsolidacija leis ne tik efektyviai panaudoti našią žemės ūkio techniką, bet ir didinti įvairių tipų žemės ūkio veiklų konkurencingumą, ūkių perspektyvumą.

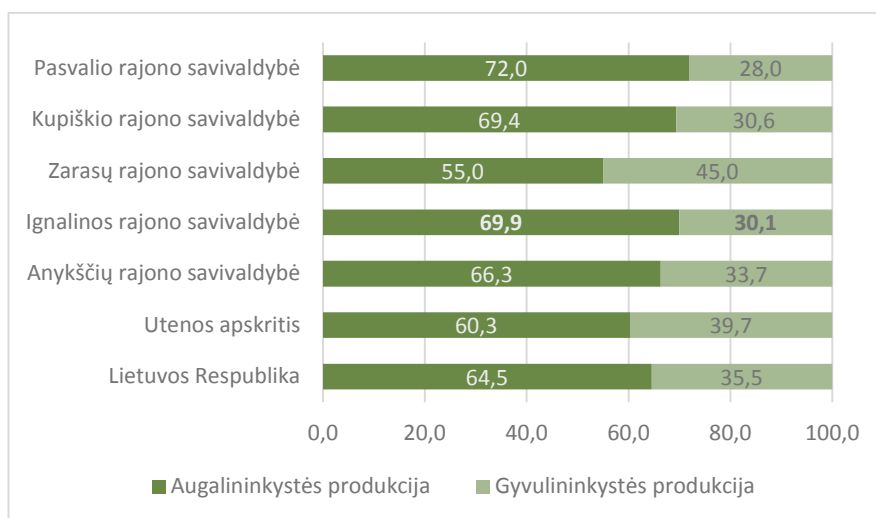
⁶⁹ Patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842

Pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenis, 2017 m. Anykščių rajono savivaldybės ūkininkams išmokėta 18 540 tūkst. EUR tiesioginių išmokų.

Vieni svarbiausių rodiklių, apibūdinančių esamą situaciją ir tolimesnes plėtros perspektyvas žemės ūkio sektoriuje, yra augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos apimtys.

*Bendrosios žemės ūkio produkcijos*⁷⁰, kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, apimtys 2012–2016 m. Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 15,7 proc., kaip ir šalyje bei Utenos apskrityje (atitinkamai 16,3 proc. ir 11,0 proc.). Be to, Anykščių rajono savivaldybės rodikliai analizuojamuoju periodu mažėjo sparčiau nei daugumos nagrinėjamų savivaldybių (sparčiau mažėjo tik Kupiškio rajono savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos mastai – 20,3 proc. ir Pasvalio r. sav. – 20,7 proc.). 2016 m. Anykščių rajone pagaminta bendroji žemės ūkio produkcija sudarė 37,4 proc. arba didžiąją dalį Utenos apskrities bendrosios žemės ūkio produkcijos.

1P.3.2.2. pav. Bendroji žemės ūkio produkcija 2016 m.*, proc.

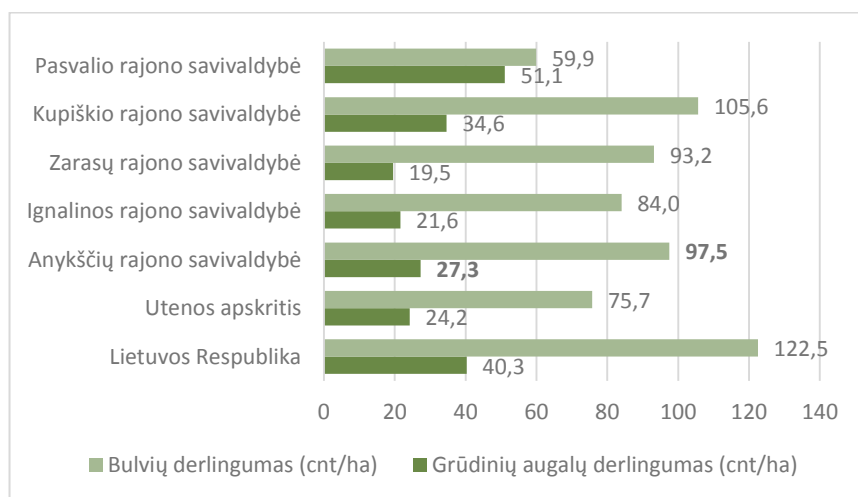
* analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nors didesnę bendrosios žemės ūkio produkcijos dalį Anykščių rajono savivaldybėje sudaro augalininkystės produkcija (2016 m. – 66,3 proc.), tačiau Anykščių rajone, kaip ir Utenos apskrityje bei šalyje yra vystoma ir gyvulininkystė. 2016 m. Anykščių rajono savivaldybės 33,7 proc. pagamintos bendrosios žemės ūkio produkcijos sudarė gyvulininkystės produkcija, savo ruožtu, šalies rodiklis – 35,5 proc., Utenos apskrities – 39,7 proc. Iš nagrinėjamų savivaldybių gyvulininkystės kryptį labiausiai vysto Zarasų rajono savivaldybė – 2016 m. ji sudarė 45,0 proc. bendrosios žemės ūkio produkcijos.

Augalininkystės produkcijos apimtys Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2016 m. laikotarpiu sumažėjo 10,5 proc., šalyje sumažėjo 16,4 proc., o Utenos apskrityje išaugo 7,2 proc. (labiausiai augalininkystės produkcijos apimtys tarp nagrinėjamų savivaldybių augo Zarasų rajone – 29,4 proc., o mažėjo Kupiškio ir Pasvalio r. sav. (atitinkamai 15,5 proc. ir 20,5 proc.)). Gyvulininkystės produkcijos apimtys Anykščių rajone analogišku periodu sumažėjo 24,3 proc., šalyje – 16,1 proc., Utenos apskrityje – 29,3 proc. Pažymėtina, kad visose nagrinėjamose savivaldybėse gyvulininkystės produkcijos apimtys mažėjo.

⁷⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrają žemės ūkio produkciją* sudaro kalendoriniais metais gautas žemės ūkio augalų derlius, daugiamečių sodinių, gyvulių ir paukščių išauginimo ir gyvulininkystės produkcija to meto kainomis. Žemės ūkio produkcijos vertės pokyčiai apskaičiuojami vadovaujantis produkcijos įvertinimu ankstesnių ir dabartinių laikotarpiu analizuojamų metų gamintojų kainomis.

Anykščių rajono savivaldybėje yra aukštesnis nei vidutinis Utenos apskrities ir žemesnis nei vidutinis šalies žemės ūkio augalų derlingumas⁷¹. 2017 m. grūdinių kultūrų derlius (100 kg arba 1 cnt iš 1 ha) Anykščių rajono savivaldybėje buvo 27,3 cnt/ha (šalyje – 40,3 cnt/ha, o Utenos apskrityje – 24,2 cnt/ha). Anykščių rajono savivaldybėje grūdinių kultūrų derlingumas buvo trečias pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių. Bulvių derlingumas (100 kg arba 1 cnt iš 1 ha) Anykščių rajono savivaldybėje (97,5 cnt/ha) buvo antras pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių ir aukštesnis nei apskrityje, bet žemesnis nei šalyje (28,8 proc. viršijo apskrities ir 20,4 proc. atsiliko nuo šalies rodiklių).

1P.3.2.3. pav. Žemės ūkio augalų (bulvių ir grūdinių augalų) derlingumas 2017 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, Anykščių rajone 2018 m. pradžioje ūkininkų ir šeimos ūkiuose buvo laikomi 11 099 galvijai. *Gyvulių skaičius*⁷² 2013–2018 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) sumažėjo 16,4 proc., šalyje – 6,8 proc., Utenos apskrityje – 9,0 proc. Karvių, laikomų Anykščių rajono savivaldybės ūkininkų ir šeimos ūkiuose, skaičius per šešerius metus sumažėjo 34,4 proc., avių ir ožkų skaičius – padidėjo 48,7 proc., arklių skaičius – sumažėjo 42,6 proc., kiaulių skaičius – sumažėjo 92,4 proc.

1P.3.2.3. lentelė. Realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekis, 2012–2016* m., t

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	313308	326540	339623	363411	347010	10,8%
Utenos apskritis	16676	15623	14302	16550	16381	-1,8%
Anykščių r. sav.	4343	4620	4652	5813	5558	28,0%
Ignalinos r. sav.	4752	4235	2751	1013	2783	-41,4%
Zarasų r. sav.	1247	999	1026	1008	1311	5,1%
Kupiškio r. sav.	4572	4782	4512	4901	3702	-19,0%
Pasvalio r. sav.	11892	13024	13016	12241	9706	-18,4%

* analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2016 m. Anykščių rajono savivaldybėje realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekis siekė 5 558 t, t. y., 28,0 proc. daugiau nei 2012 m. (4 343 t). Rodiklio augimas buvo didžiausias iš nagrinėtų savivaldybių. Realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekis analizuojamuoju laikotarpiu mažėjo Utenos apskrityje (1,8 proc.), Ignalinos rajono savivaldybėje (41,4 proc.), Kupiškio rajono savivaldybėje (19,0 proc.) bei Pasvalio rajono savivaldybėje (18,4 proc.), o šalyje išaugo 10,8

⁷¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *derlingumas* – tai produkcijos kiekis iš hektaro. Daržovių derlingumas skaičiuojamas tik laukuose auginamų daržovių.

⁷² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *įvairių rūšių gyvuliai* – tai galvijai, kiaulės, avys, ožkos, arkliai, taip pat paukščiai. Pagrindinę gyvulių bandos dalį sudaro produktyvieji gyvuliai.

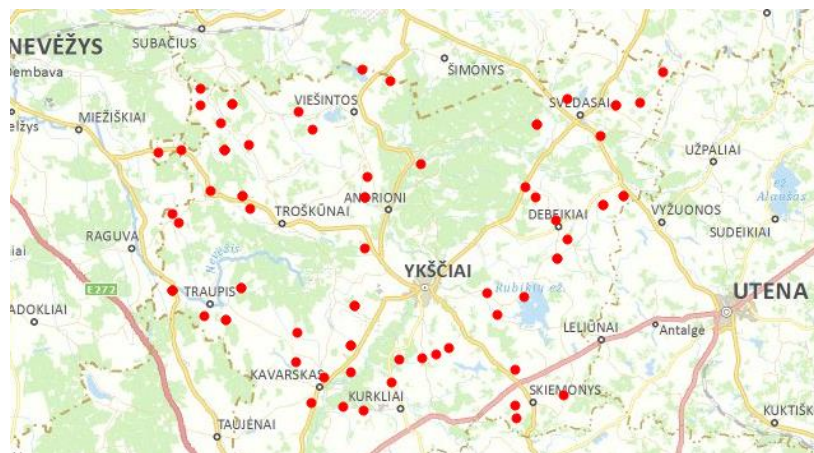
proc. Anykščių rajone yra realizuojama skersti beveik 34 proc. visų Utenos apskrityje realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekio.

Avių vilnos surinkimas 2012–2016 m. laikotarpiu augo šalyje (2,3 karto), Utenos apskrityje (2,2 karto) bei kitose analizuojamose savivaldybėse. Anykščių rajono savivaldybėje 2012 m. buvo prikirpta 109 cnt vilnos, o 2016 m. šis skaičius išaugo iki 206 cnt (padidėjo beveik 2 kartus). Čia prikerpamas didžiausias Utenos apskrities avių vilnos kiekis (28,9 proc.). Labiausiai avių vilnos surinkimas nagrinėjamuoju periodu augo Ignalinos rajono savivaldybėje (augimas siekė 2,7 karto), o mažėjo – Kupiškio rajono savivaldybėje (22,6 proc.).

Primelžto pieno kiekiai 2012–2016 m. šalyje, Utenos apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Pasvalio rajono savivaldybę, mažėjo. Labiausiai sumažėjo primelžto pieno kiekiai Ignalinos rajone (32,4 proc.), o mažiausiai – Kupiškio rajone (13,9 proc.). Iš viso Anykščių rajono savivaldybėje 2016 m. primelžta trečdalis viso Utenos apskrityje primelžto pieno kiekio, daugiausiai pieno iš Utenos apskrities savivaldybių.

Per penkerius metus surenkamų kiaušinių kiekiai šalyje padidėjo 2,3 proc., Utenos apskrityje sumažėjo trečdaliu, o Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo net 87,6 proc. 2016 m. Anykščių rajone surinkta 2,1 mln. vnt. kiaušinių, t. y., 5,6 proc. visų Utenos apskrityje surenkamų kiaušinių. Daugiausiai kiaušinių surenkama Zarasų rajono savivaldybėje (57,1 proc. visų Utenos apskrityje surenkamų kiaušinių).

Anykščių rajono savivaldybėje, vadovaujantis Ekologinių ūkių žemėlapiu⁷³, yra 76 ekologiniai ūkiai⁷⁴ (vertinant nagrinėjamas savivaldybes, rodiklis yra didžiausias, mažiausiai ekologinių ūkių turi Pasvalio rajono savivaldybė – 12), kuriuose dominuoja augalininkystės ir gyvulininkystės veikla. Pažymėtina, kad ekologinių ūkių žemėlapyje atvaizduoti tik Lietuvos ekologiniai ūkiai, kurie turi išduotą VŠĮ „Ekoagros“ sertifikatą.

1P.3.2.4. pav. Anykščių rajono ekologinių ūkių žemėlapis

Šaltinis: <http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas>

Atsižvelgiant į Lietuvos statistikos departamento duomenis, medynų produktyvumas 2016 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo 224 m³ iš 1 ha. Šis rodiklis buvo mažesnis nei šalyje (237 m³ iš 1 ha) ir Utenos apskrityje (233 m³ iš 1 ha) bei vienas mažiausių iš visų analizuojamų savivaldybių (mažesnę rodiklį turėjo Kupiškio rajono savivaldybė – 216 m³ iš 1 ha ir Pasvalio rajono savivaldybė – 199 m³ iš 1 ha). Medynų produktyvumu tarp nagrinėjamų savivaldybių pasižymi Ignalinos rajono savivaldybė (253 m³ iš 1 ha). Medynų produktyvumas 2012–2016 m.

⁷³ <http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas>

⁷⁴ Vadovaujantis www.visalietuva.lt, ekologinis ūkininkavimas – tai žemdirbystės sritis, teikianti vartotojui ypač šviežią, labai skanų bei natūralų maistą, kuris yra pagamintas nepažeidžiant natūralaus gamtos raidos ciklo. Ekologinis ūkis išaugina ekologiškus produktus – aukštos kokybės maistą, pagamintą darant mažiausią poveikį aplinkai.

laikotarpiu augo visose nagrinėjamose savivaldybėse, o labiausiai – Kupiškio rajono savivaldybėje (12,5 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje (4,7 proc.) rodiklio augimas atsiliko nuo šalies (6,8 proc. per penkerius metus), bet viršijo Utenos apskrities (4,5 proc. per penkerius metus) rodiklius.

Vadovaujantis VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, Anykščių rajono savivaldybės sodų plotas 2017 m. sudarė 479,11 ha (arba 8,7 proc. šalies rodiklio), uogynų plotas – 469,19 ha (arba 5,3 proc. šalies rodiklio), kitų sodų ir daugiamečių uogynų plotas – 63,05 ha (arba 3,3 proc. šalies rodiklio), pirmamečių ir antramečių sodų ir uogynų plotas – 22,23 ha (arba 5,5 proc. šalies rodiklio). Per trejus metus, sodų plotai Anykščių r. sav. padidėjo 22,4 ha arba 4,9 proc. uogynų plotai – 127,79 ha arba 52,9 proc., kitų sodų ir daugiamečių uogynų plotai sumažėjo 123,89 ha arba 66,3 proc., pirmamečių ir antramečių sodų ir uogynų plotai sumažėjo 24,26 ha arba 5,9 proc. Anykščių rajono savivaldybėje ŽŪB „Anykščių vaismedžiai“ ir AB „Ažužerių sodai“ yra įveisusios bei eksploatuoja didelius vaismedžių sodus.

1P.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas

Statyba – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti), rekonstruoti, suremontuoti statinį; ši sąvoka taip pat apima nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbus (pagal tų darbų apibrėžimą, pateiktą Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme)⁷⁵. Statyba yra svarbus sektorius savivaldybės ūkio struktūroje. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio, gyventojų perkamosios galios, naujų smulkiųjų ir vidutinių įmonių steigimo ir pan.

Įvertinus veikiančių statybų įmonių skaičių Anykščių rajono savivaldybėje, galima teigti, kad Anykščių rajonas analizuojamų savivaldybių mastu pasižymi gana aukšta gyventojų perkamąja galia, SVV įmonių kiekiu ir pritrauktų materialinių investicijų kiekiu, nes čia 2017 m. veikė daugiausiai statybos bendrovių – 34 įmonės (14,4 proc. Utenos apskrities rodiklio). Per šešerius metus šių įmonių skaičius Anykščių rajone išaugo 17,2 proc., o Utenos apskrities rodiklio augimas siekė 16,3 proc. Tačiau šalyje (33,0 proc.) ir visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse veikiančių statybos įmonių skaičius augo sparčiau.

1P.3.3.1. lentelė. Veikusių statybos įmonių skaičius 2013–2018 m. pradžioje, vnt.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	6038	6127	6987	7315	7749	8029	33,0%
Utenos apskritis	202	201	225	226	231	235	16,3%
Anykščių r. sav.	29	28	31	32	34	34	17,2%
Ignalinos r. sav.	11	9	12	15	13	16	45,5%
Zarasų r. sav.	11	10	14	17	19	15	36,4%
Kupiškio r. sav.	19	20	23	22	28	28	47,4%
Pasvalio r. sav.	13	16	14	16	17	19	46,2%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

*Statybos darbų apimtys*⁷⁶ Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m. kito nepastoviai: 2013 m., 2015 m. ir 2017 m. didėjo, o 2014 m. ir 2016 m. mažėjo. Tai susiję su 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimu. Kadangi maždaug apie 2016 m. 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimas baigėsi, o naujo periodo (2014–2020 m.)

⁷⁵ Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą

⁷⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybos darbų apimtys* arba *atlikti statybos darbai* – tai visų užsakovui (parduoti) arba savo reikmėms skirtų darbų, atliktų statant naują statinį, rekonstruojant, remontuojant (restauruojant) ar griauinant esamą statinį, vertė (be PVM). Atliktų statybos darbų vertė nurodoma to meto kainomis (be PVM).

įgyvendinimas dar nebuvo prasidėjęs, visoje Lietuvoje (taip pat Anykščių rajone bei Utenos apskrityje) 2016 m. buvo fiksuojamas statybos darbų apimčių sumažėjimas.

1P.3.3.2. lentelė. Statybos darbų apimtys 2012–2017 m., tūkst. EUR

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	1821077	2110143	2522466	2474716	2278909	2563712	40,8%
Utenos apskritis	85065	72115	101468	101165	63267	81572	-4,1%
Anykščių r. sav.	11673	12744	12622	14957	9234	14117	20,9%
Ignalinos r. sav.	15692	13903	12589	16127	4939	9764	-37,8%
Zarasų r. sav.	8478	5197	21846	8855	7075	10704	26,3%
Kupiškio r. sav.	7097	7255	9069	10412	6252	10497	47,9%
Pasvalio r. sav.	19309	11316	11892	13676	9179	16385	-15,1%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lyginant 2017 m. su 2013 m., statybos darbų apimtys Anykščių rajono savivaldybėje augo lėčiau (20,9 proc.) nei šalyje (40,8 proc.), tačiau Utenos apskrityje jos mažėjo (4,1 proc.). Didesniu tempu tarp nagrinėjamų savivaldybių augo Zarasų ir Kupiškio r. sav. statybos darbų apimtys (atitinkamai 26,3 ir 47,9 proc.), o Ignalinos r. savivaldybėje bei Pasvalio r. savivaldybėje nagrinėtas rodiklis sumažėjo (atitinkamai 37,8 proc. ir 15,1 proc.). 2017 metais Anykščių rajono savivaldybės statybos darbai sudarė 17,3 proc. Utenos apskrities statybos darbų apimčių.

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į *gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus*⁷⁷. Pastatams statyti visuomet reikia gauti *statybą leidžiantį dokumentą*⁷⁸.

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje išduota 15 dokumentų, leidžiančių statyti naujus gyvenamuosius pastatus (iš jų visi – vieno ir dviejų būstų pastatai). 2012–2017 m. išduotų naujų leidimų gyvenamųjų pastatų statybai skaičius Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 42,3 proc., Utenos apskrityje – 51,2 proc., o šalyje išaugo 19,3 proc. Visose analizuojamose savivaldybėse rodiklis taip pat mažėjo, išskyrus Kupiškio r. sav., kur rodiklis per šešerius metus nepakito.

1P.3.3.3. lentelė. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2012–2017 m., vnt.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Absoliutinis pokytis
Lietuvos Respublika	3198	3467	4456	5707	7051	6420	+3222
Utenos apskritis	73	54	87	119	172	99	+26
Anykščių r. sav.	11	9	10	13	17	15	+4
Ignalinos r. sav.	8	4	11	13	17	8	0
Zarasų r. sav.	4	6	4	4	9	6	+2
Kupiškio r. sav.	11	6	5	11	11	0	-11
Pasvalio r. sav.	11	11	6	6	12	15	+4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 m. laikotarpiu šalyje pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius kasmet didėjo (išaugo 2 kartus). Utenos apskrityje baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius tuo pačiu laikotarpiu taip pat tolygiai didėjo (35,6 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m. pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius išaugo 36,4 proc. (2012 m. buvo baigti statyti 11

⁷⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyvenamosios paskirties pastatų* laikomas pastatas, skirtas gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabutis, šeimos namai, vaikų namai, globos namai, nakvynės namai ir pan.). *Negyvenamasis pastatas* – tai pastatas, kurio paskirtis nėra gyvenamoji.

⁷⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybą leidžiantis dokumentas* – tai leidimas statyti naują (naujus) statinį (statinius), statinio projektas, kuriam raštu pritarė įgaliotas (įgalioti) savivaldybės valstybės tarnautojas (tarnautojai), rašytinis (rašytiniai) žemės sklypo ar gretimų žemės sklypų savininko (savininkų) ar valdytojo (valdytojų) sutikimas (sutikimai) dėl statybos.

gyvenamųjų pastatų, 2017 m. – 15 gyvenamųjų pastatų). 2017 m. Anykščių r. sav. pastatyta 15,2 proc. Utenos apskrities gyvenamųjų pastatų. Beveik visų nagrinėjamų savivaldybių gyvenamųjų pastatų statybos apimtys augo 2012–2017 m. laikotarpiu, išskyrus Ignalinos r. savivaldybę, kur gyvenamųjų pastatų statybos apimtys nesikeitė, ir Kupiškio r. savivaldybę, kur gyvenamųjų pastatų statybos apimtys mažėjo (11 gyvenamųjų namų per šešerius metus). Tai reiškia, kad Anykščių rajonas kaimyninių savivaldybių kontekste yra pakankamai patraukli vietovė gyventi.

Anykščių rajono savivaldybėje negyvenamųjų pastatų statybai 2017 m. išduoti 5 leidimai (13,2 proc. visų Utenos apskrities leidimų). Lyginant su 2012 m., išduotų leidimų skaičius sumažėjo 85,7 proc. Tai taip pat susiję su 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimo pabaiga. Dėl tos pačios priežasties šalyje išduotų leidimų negyvenamųjų namų statybai sumažėjo 47,3 proc., o Utenos apskrityje – 73,0 proc. Rodiklis mažėjo ir visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Pasvalio r. sav., kur rodiklis nesikeitė.

2012–2017 m. laikotarpiu šalyje pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius kito netolygiai, bet per laikotarpį sumažėjo 37,7 proc. Utenos apskrityje baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius sumažėjo 64,1 proc., o Anykščių rajono savivaldybėje – 27,3 proc. (2012 m. buvo baigti statyti 11 negyvenamųjų pastatų, 2017 m. – 8 negyvenamieji pastatai). 2017 m. Anykščių r. sav. pastatyta beveik 30 proc. Utenos apskrities negyvenamųjų pastatų. Beveik visų nagrinėjamų savivaldybių negyvenamųjų pastatų statybos apimtys mažėjo 2012–2017 m. laikotarpiu, išskyrus Zarasų r. savivaldybę, kur negyvenamųjų pastatų statybos apimtys išaugo 1 vnt., ir Kupiškio r. savivaldybę, kur negyvenamųjų pastatų statybos apimtys išaugo 5 vnt.

1P.3.3.4. lentelė. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius 2012–2017 m., vnt.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Absoliutinis pokytis
Lietuvos Respublika	1211	889	1070	1293	600	755	-456
Utenos apskritis	78	54	38	52	12	28	-50
Anykščių r. sav.	11	10	10	8	1	8	-3
Ignalinos r. sav.	20	18	5	11	1	3	-17
Zarasų r. sav.	0	1	4	8	1	1	+1
Kupiškio r. sav.	11	9	16	10	13	3	-8
Pasvalio r. sav.	2	5	3	18	5	7	+5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. pabaigoje bendras Anykščių rajono savivaldybės gyvenamasis butų fondas⁷⁹ sudarė 1 118,2 tūkst. m², ir tai buvo didžiausias rodiklis tarp nagrinėjamų savivaldybių (sieki daugiau nei penktadalį Utenos apskrities gyvenamojo butų fondo). 2017 m. pabaigoje 33,1 proc. Anykščių rajono savivaldybės gyvenamojo butų fondo buvo miesto vietovėse, o 66,9 proc. – kaimo vietovėse, todėl galima teigti, kad Anykščių rajono savivaldybė yra orientuota į kaimo išvystymą. 2012–2017 m. laikotarpiu Anykščių rajono savivaldybės gyvenamasis butų fondas augo lėčiausiai (3,4 proc.) iš visų nagrinėjamų savivaldybių ir nepasiekė nei šalies (7,9 proc.), nei Utenos apskrities (4,7 proc.) augimo tempo.

1P.3.3.5. lentelė. Gyvenamasis butų fondas 2012–2017 m. pabaigoje, tūkst. m²

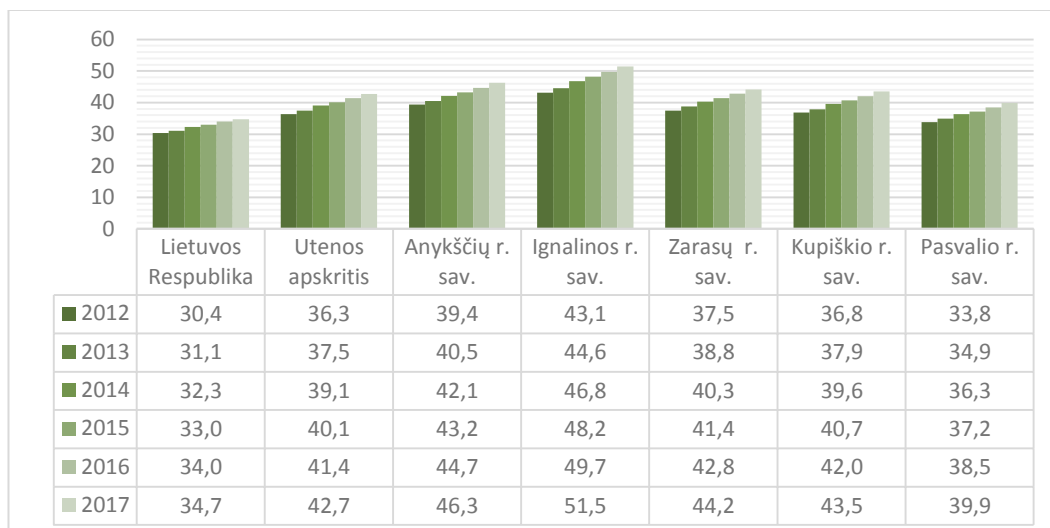
⁷⁹ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, gyvenamasis butų fondas – tai gyvenamosios patalpos namuose ir negyvenamuosiuose pastatuose (įskaitant sodų namus, t. y., pastatus, esančius sodininkų bendrijose, mėgėjiškų sodų žemės sklypuose). Gyvenamajam butų fondui nepriskiriami bendrabučiai, viešbučiai, medžiotojų nameliai, poilsio namai, sanatorijos ir kiti pastatai, skirti laikinai gyventi.

Metai/ Administracinė teritorija	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	90426,2	91500,8	94305,8	95388,8	96890,3	97597,2	7,9%
Utenos apskritis	5291,1	5347,8	5475,1	5495,2	5531,5	5538,3	4,7%
Anykščių r. sav.	1081,5	1089,9	1110,9	1113,4	1117,5	1118,2	3,4%
Ignalinos r. sav.	758,0	764,1	786,3	787,6	790,5	791,1	4,4%
Zarasų r. sav.	663,8	672,4	687,3	688,9	691,4	691,8	4,2%
Kupiškio r. sav.	714,7	722,5	740,0	741,5	742,9	743,0	4,0%
Pasvalio r. sav.	920,8	928,9	951,6	953,6	955,8	956,6	3,9%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. *naudingasis plotas*⁸⁰, tenkantis vienam gyventojui, Anykščių rajono savivaldybėje buvo 46,3 m², t. y., 25,1 proc. viršijo šalies (34,7 m²) bei 7,8 proc. Utenos apskrities (42,7 m²) vidurkį. Tai buvo vienas didžiausių rodiklių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Didžiausią naudingą plotą 2017 m. turėjo Ignalinos r. sav. (51,5 m²). 2012–2017 m. laikotarpiu naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, šalyje padidėjo 14,1 proc., Utenos apskrityje – 17,6 proc., o Anykščių rajono savivaldybėje – 17,5 proc., ir tai buvo lėčiausias augimas iš visų nagrinėtų savivaldybių.

1P.3.3.1. pav. Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, 2012–2017 m., m²

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenimis, 2017 m. pradžioje Anykščių rajono savivaldybės *socialinio būsto*⁸¹, kaip Savivaldybės būsto dalies, sąraše buvo 90 objektų (socialinių būstų), o Anykščių rajono savivaldybės sąrašuose socialiniam būstui nuomoti buvo 50 asmenų (šeimų), iš kurių 36 proc. (18 asmenų (šeimų)) – jaunų šeimų sąraše, po 24 proc. (po 12 asmenų (šeimų)) – bendrajame ir neįgaliųjų asmenų (šeimų) sąrašuose, 22 proc. (11 asmenų (šeimų)) – tris ir daugiau vaikų (įvairių) turinčių šeimų sąraše, 4 proc. (2 asmenys (šeimos)) – socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į būsto sąlygų pagerinimą, sąraše.

⁸⁰ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, *naudingasis plotas* – gyvenamųjų kambarių ir kitų buto patalpų (virtuvių, sanitarinių mazgų, koridorių, įstatytų spintų, lodžių ir kitų šildomų pagalbinių patalpų) bendrasis grindų plotas. Į naudingąjį buto plotą neįeina balkonų, terasų, rūšių, nešildomų lodžių grindų plotas.

⁸¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinis būstas* – mažas pajamas gaunantiems ir mažai turto turintiems asmeniui ar šeimai nekomerciniu pagrindu pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarką nuomojamas savivaldybės būstas. Pagal šio įstatymo nustatytas sąlygas prie socialinio būsto kategorijos nepriskiriamos tarnybinės gyvenamosios patalpos, bendrabučiai, nakvynės namai, gydymo ar globos (rūpybos) įstaigos gyvenamosios patalpos.

1P.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas

Turizmas – 1) sporto, laisvalaikio ar aktyvaus poilsio viena veiklų – kelionė, išvyka, žygis pavieniui arba grupėmis sveikatai stiprinti, fizinėms ir asmenybės ypatybėms ugdyti, pramogai ar šviečiamuoju tikslu; 2) kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, kultūros paslaugų

turistams teikimo verslas; 3) veikla, susijusi su kelionėmis ir jų tikslų įgyvendinimu.⁸²

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu, Anykščių rajono savivaldybė priskiriama šiaurės rytų Lietuvos regionui (Trakų–Švenčionių-Zarasų zonai ir Utenos–Švenčionių arealui) – ypač didelių socialinių, ekonominių, ekologinių bei urbanistinių problemų bei

didžiausios depopuliacijos zonai. Kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme Anykščių rajonas priskiriamas ypač svarbiems nacionalinės reikšmės arealams. Rekreacine prasme Anykščių rajonas priskiriamas labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniams arealams, kurie sudaro nacionalinės svarbos rekreacines sistemas, o konkrečiai Anykščių miestas išsiskiria gydamosios (sanatorinės) rekreacijos plėtojimo tikslais, nes turi didelį gamtinių kurortologinių išteklių potencialą.

Vadovaujantis Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 metų programa⁸³, pagal Lietuvos gamtinių ir kultūrinių turizmo išteklių potencialo išskirtinumą ir sankaupą skiriami 6 savivaldybių teritorijose esančius patraukliausius turistinius objektus apimantys prioritetiniai turizmo plėtros regionai. Viena iš jų – Rytų Aukštaitijos regionas, apimantis Zarasų rajono, Ignalinos rajono, Utenos rajono, Anykščių rajono ir Molėtų rajono savivaldybes.

Anykščių rajonas šalyje laikomas svarbiu nacionalinės reikšmės turizmo rajonu, po didžiųjų Lietuvos miestų ir žymiausių istorinių vietovių, tokių kaip Kernavė ir Trakai. Rajonui 2007 m. suteiktas kurortinės teritorijos statusas.

Anykščių rajone telkšo 17 ežerų (didžiausi jų – Rubikių, Juostino, Nevėžos), prateka 22 upės (didžiausios ir reikšmingiausios jų – Šventoji, Anykšta, Jara ir kt.), gausu tvenkinių. Trečdalį rajono teritorijos užima miškai, vyrauja pušynai, yra eglynų ir mišrių miškų (didžiausi jų – Šimonių giria, Romuldavos ir Troškūnų miškai).

Geologiniu – geomorfologiniu požiūriu Anykščių rajonas yra vienas iš vertingiausių ir įdomiausių Lietuvoje. Šventosios upė ir jos intakai – Šlavė, Varis, Virinta ir kiti upeliai – per tūkstančius metų išgraužė gilius slėnius ir atidengė tolimoje geologinėje praeityje suklostytus žemės sluoksnius. Didžioji Anykščių rajono dalis išsidėsčiusi Vakarų Aukštaičių plynaukštėje, pietryčiuose pereinanči į Aukštaičių aukštumą. Čia yra aukščiausia (194 m) rajono vieta – Storių kalnas. Anykščių rajono vakarinė dalis yra Nevėžio žemumos pakrastyje. Anykščių kraštą Šventosios upė dalija į kairiakrantę kalvotąją ir dešiniakrantę banguotąją, vietomis lyguminę

⁸² Apibrėžimas pateiktas Turizmo terminų žodyne

http://www.tourism.lt/uploads/documents/Naudinga_informacija/turizmo_terminu_zodynas/Turizmo_zod.pdf (išleistas Valstybinio turizmo departamento prie LR ūkio ministerijos užsakymu).

⁸³ Patvirtinta LR Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 238.

dalis. Anykščių rajono dirvožemiai yra įvairūs, čia plyti ir ežerai, ir pelkės, ir miškai. Anykščių rajone daugiausia moreninių, įvairiai pajaurėjusių priemolių tipų dirvožemių, tačiau vietomis pasitaiko ir žvyringų priesmėlių tipų dirvožemių, o kitose vietose nemažai smėlėtų dirvų.

Pagrindiniai turizmo ištekliai Anykščių rajone – rekreaciniai ir gamtos (žr. kitą lentelę), istorijos, kultūros, architektūros, technikos paminklai. Nuolat augantį lankytojų domėjimąsi įvairiais turizmo objektais Anykščių rajone lemia turizmo verslo plėtra bei intensyvėjanti turizmo informacijos sklaida. Turizmo plėtros požiūriu Anykščių rajonas išskiriamas kaip regionas, turintis itin geras turizmo plėtros galimybes, ypač vandens ir transporto srityse.

1P.3.4.1. Rekreaciniai ištekliai Anykščių rajone

Rodiklis	Vertė
Ežerų skaičius, vnt.	17
Tvenkinių skaičius, vnt.	7
Upių skaičius, vnt.	22
Vandens telkinių plotas, proc.	2,9
Miškingumas, proc.	33
Parkų skaičius, vnt.	8
Miškų skaičius, vnt.	42
Saugomų teritorijų skaičius, vnt.	47 (18 – Savivaldybės ir 19 – valstybės saugomų)
Saugomų teritorijų plotas, ha	20 090,4
Saugomų teritorijų plotas, proc.	36,4
Kultūros paveldo objektų skaičius, vnt.	577 (524 – nekilnojamosios ir 53 – kilnojamosios)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenis

Anykščių kraštas yra tinkamas turizmui dėl gamtinių sąlygų: jis apsuptas ežerų, kalvų, piliakalnių, turtingas ne tik įstabių gamtos kampelių, bet ir kultūros paveldo objektų. Dėl kalvotų ir vaizdingų vietovių kraštas dažnai vadinamas Lietuvos Šveicarija. Vertingiausi ir įdomiausi gamtinio turizmo objektai, galintys pritraukti didžiausius turistų srautus ir tinkami aktyviam poilsiui bei kaimo turizmui, yra išsidėstę Anykščių regioniniame parke.

Turizmo informacijos sklaidą Anykščių rajone vykdo bei turizmo paslaugas koordinuoja *viešoji įstaiga Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras*⁸⁴ (Anykščių TVIC), turintis padalinį – pramogų ir sporto centrą „Kalita“. Anykščių TVIC yra Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos narys.

Anykščių rajone nuo 2013 m. veikia *asociacija „Anykščių turizmo klasteris“* (toliau – Anykščių turizmo klasteris), kurios vizija suponuoja siekiamybę, kad Anykščiai taptų kultūrinio turizmo sostine. Anykščių turizmo klasterio tikslai: 1) padvigubinti Anykščių rajono turistų (lankytojų) skaičių; 2) Anykščių rajone sukurti patrauklius laisvalaikio pramogų paketus; 3) vystyti stovyklų, konferencijų paslaugų teikimo sferas Anykščių rajone. Anykščių turizmo klasteris vienija 19 organizacijų (UAB „Deivana“, sporto klubas „Vilartas“, Rimanto Juodelio kaimo turizmo sodyba „Kankorėžis“, kaimo turizmo sodyba „Geras“, VšĮ „Anykščių menų inkubatorius“, VšĮ „Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras“, VšĮ „Sveikatos oazė“, UAB „Anykščių sporto ir laisvalaikio centras“, UAB „Amatų kalnelis“, UAB „Aktyvaus poilsio centras“, MB „Spruda“, MB „Pramogų ir paslaugų grupė“, kaimo turizmo sodyba „Pušų takas“, BĮ A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus, BĮ „Anykščių menų centras“, Anykščių menininkų asociacija, Anykščių baseinas „Bangenis“, A. Gasiniausko maitinimo įmonė („Kavarsko koldūnai“)).

⁸⁴ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo informacijos centras* – juridinis asmuo, kurio veikla apima informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) skleidimą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Turistiniai objektai ir lankytinos vietos⁸⁵ prisideda prie vietovės žinomumo didinimo, įvairių vietos ir tarptautiniu mastu gerinimo. Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos bei Anykščių TVIC pateikiama informacija, pagrindiniai Anykščių rajono lankytini objektai išdėstyti kitoje lentelėje.

1P.3.4.2. Lankytini objektai Anykščių rajone

Grupė	Lankytini objektai
Gamtinio turizmo objektai (32)	<u>Miškai, šileliai, parkai (2):</u> Anykščių šilelis, Anykščių regioninis parkas <u>Atodangos, karjerai (7):</u> Mikierių atodanga, Daumantų atodanga, Šlavės atodanga, Variaus atodanga, Vetygalos atodanga, Vildžiūnų (Virintos) atodanga, kvarcinio smėlio karjeras <u>Medžiai (7):</u> Buivydų uosis, Pavarių liepa, Pušis Šventosios kairiojo kranto sveikatingumo take, Šventieji qžuolai, Uksinė pušis, Variaus qžuolas, Žažumburio qžuolas <u>Šaltiniai (2):</u> Kavarsko šaltinis vadinamas Šv. Jono krikštytojo šaltiniu, Karalienės liūnas <u>Akmenys (6):</u> Akmuo vad. Puntuku, akmuo vad. Barboros akmeniu, akmuo vad. Puntuko broliu, Katinų - Sedeikių akmuo (senovės kulto vieta), Pavarių akmuo, akmuo vad. Marčiupio akmeniu. <u>Pažintiniai takai (5):</u> Medžių lajų takas, Šventosios kairiojo kranto sveikatingumo takas, Eko takas, pažintinis maršrutas „Algimanto apygardos partizanų kovos takais“, pažintinis takas medžiotojams. <u>Botanikos, zoologijos sodai (3):</u> Traupio botanikos daržas, danielynas, Anūkis – ūkis (gyvasis muziejus)
Architektūriniai kultūros paveldo objektai (15)	<u>Bažnyčios, koplyčios, cerkvės, sinagogos (9):</u> Anykščių Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas su apžvalgos aikštele, Šv. Aleksandro Nevskio cerkvė, Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir Bernardinų vienuolyno statinių ansamblis, Kurklių sinagoga, Anykščių sinagoga, Traupio Šv. Onos bažnyčia, Andrioniškio Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčia, Surdegio stačiatikių Šv. Dvasios vyrų vienuolyno ir Švč. M. Marijos ėmimo į dangų bažnyčios pastatų kompleksas, Svėdasų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia ir koplyčia. <u>Dvarai (6):</u> Burbiškio dvaras, rūmai vad. Okuličiūtės dvareliu, Raguvėlės dvaro sodyba, Pienionių dvaro sodyba, Antalinos dvaras, Akmenos dvaras ir vėjo malūnas.
Archeologiniai kultūros paveldo objektai (7)	Šeimyniškėlių (Vorutos) piliakalnis su papilais ir gyvenvieta, Bijeikių piliakalnis su gyvenvieta, Buivydų piliakalnis su gyvenvieta, Liudiškių piliakalnis ir gyvenvietė, Palatavio piliakalnis, Svirnų (Žiogų) piliakalnis su gyvenvieta, Buteikių piliakalnis su gyvenvieta.
Istoriniai kultūros paveldo objektai (memorialinės vietos) (13)	1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro Stepono Kairio gimtinės vieta, rašytojo A. Vienuolio-Žukausko gimtinės vieta, rašytojo Jono Biliūno kapas su antkapiniu paminklu, buvusios mokyklos pastatai (Anykščių menų inkubatorius-menų studija, Anykščių regioninio parko direkcija), senosios žydų kapinės, Lietuvos partizanų kapai, rašytojo A. Vienuolio - Žukausko kapas, Siaurojo geležinkelio komplekso Troškūnų, Anykščių, Surdegio stočių kompleksai, Petro Biržio-Pupų Dėdės gimtinės vieta, J. Tumo - Vaižganto paminklas gimtinės vietoje.
Muziejai (12)	Poeto ir vyskupo Antano Baranausko klėtelė, Siauruko muziejus, Šeimyniškėlių piliakalnio istorinis kompleksas, Arklio muziejus, rašytojo Jono Biliūno sodyba-muziejus, rašytojo Antano Vienuolio-Žukausko memorialinis namas-muziejus, rašytojos Bronės Buivydaitės memorialinis namas-muziejus, knygnešių Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių memorialinė sodyba-muziejus, Angelų muziejus – Sakralinio meno centras, Miško muziejus (pažintinis takas, Arboretumas, Skulptūrų parkas), Svėdasų krašto (J. Tumo-Vaižganto) muziejus, tautodailininko Stanislovo Petraškos akmens tapybos ekspozicija.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenis

⁸⁵ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, objektai ar vietovės, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms, apibūrinami kaip turizmo ištekliai (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Pagrindiniai *gamtinio turizmo objektai*, pritraukiantys didžiausius turistų srautus, – tai Šventosios ir į ją įtekančių upelių slėniai, Rubikių-Mušėjaus ežerynas su salomis, Variaus, Vetygalos, Daumantų, Šlavės atodangos, Karalienės liūnas, Puntuko akmuo bei vienas iš lankomiausių turistinių objektų Anykščių rajone – A. Baranausko išgarsintas Anykščių šilelis, kuriame 2015 m. pastatytas unikalus objektas (pažintinis takas) – Medžių lajų takas.

Šiuo metu Anykščiuose yra 22 piliakalniai (turintis didžiausią vertę – Šeimyniškėlių (Vorutos), kur XIII a. stovėjo valstybės kūrėjo Mindaugo pilis), 524 kultūros paveldo objektai iš jų 37 – paminklai, 174 – valstybės saugomi, 313 registriniai (maždaug apie 1,5 karto daugiau nei kituose Utenos apskrities rajonuose), gausu literatūrinių, memorialinių, agrarinių, technikos muziejų. Muziejininkystės pradžia ir pagrindas Anykščių rajone – garsiausių krašto rašytojų memorialiniai muziejai, įsikūrę senuose paminkliniuose pastatuose.

Anykščių senamiestis, vertingas dėl senosios planinės struktūros. Išskirtinis senamiesčio pastatas – Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu. Prie urbanistikos vertybių priskiriama ir neogotikinė Anykščių Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčia (1899–1909 m.) – ryškiausias Anykščių panoramos akcentas. Tai aukščiausia dvibokštė bažnyčia Lietuvoje.

*Turizmo paslaugos*⁸⁶ yra svarbi turizmo plėtros prielaida. Turizmo paslaugos, apimančios įvairias veiklas, glaudžiai susijusios su įvairiais ekonomikos sektoriais. Dėl šios priežasties turizmo paslaugos gali garantuoti vietovės ekonominį augimą, stabilias pajamas.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos informacija, Anykščių rajono turizmo paslaugas sudaro:

- *turistinės trasos, pažintiniai, pėsčiųjų-dviračių takai*: Šventosios kairiojo kranto sveikatingumo takas (ilgis – 14 km), kuris jungia esamas pėsčiųjų-dviračių trasas Anykščiai-Niūronys ir Anykščiai-Puntuko akmuo ir patenka į Anykščių regioninio parko teritoriją; Medžių lajų takas (ilgis – 300 m, kuris tolygiai kyla iki 21 m aukščio); pėsčiųjų dviračių takai Anykščiai-Niūronys, Anykščiai-Puntuko akmuo ir Anykščiai-Elmininkai; Eko takas – nuo Dvarionių kaimo iki Medžių Lajų tako, automobilių turizmo trasos (Anykščių šilelio, Rubikių, Anykščių regioninio parko) ir kt.;
- *vandens turizmo paslaugos*: Nevėžos ežere – vandens sportas, pramogos, laivo nuoma; Wake Pond (vandlenčių sportas) Pagojės tvenkinyje; vandens ir mini spa pramogos baseine „Banginis“; SPA Vilnius Anykščiai paslaugos; vandens paslaugų inventoriaus (baidarių, irklenčių, valčių, vandens dviračių ir kt.) nuoma ir kt.;
- *aktyvaus poilsio paslaugos*: Anykščių kartodromas; Dainuvos nuotykių slėnis; jojimo paslaugos; Labirintų parkas; pramogų ir sporto centro „Kalita“ paslaugos – rogučių trasa vasaros sezonu ir kalnų slidinėjimas žiemos sezonu, Kalitos salto ir kt.; sporto ir pramogų centras „Nykščio namai“; šaudymo centras „Zala arms“; Anykščių teniso kortai ir kt.;
- *edukacinės ir pažintinės programos*: „Amatų kalnelis“ (Inkūnų k., keramikos), Anykščių krašto valgiai (Niūronių k., lietuviškų valgių su degustacija), „Arbato kelias“ Anykščiuose (arbatinė „Arbato magija“ apie vaistažoles), edukacinė-meninė programa „Smėlio daržas“ (Girelės k., smėlio piešinių), edukacinė programa „Avelė“ (Antežerio k., apie avis), pažintinė programa „Anykščių šilelis: miškas kitaip“ (Medžių lajų tako komplekse, ekskursija), „Plėšikų užpuolimas“ (teatralizuota muzikinė

⁸⁶ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo paslauga* – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, turistų informavimo, pramogų ar kita paslauga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

programa), žuvių virimas (Rubikių k., žuvių virimas ir degustacija), „Poezijos vakaras“, „Saulės blynas“ (Burbiškio k., kelios edukacinės programos), pažintinė iškyla su gidu „Plaustu per Rubikių ežerą“, „Juosta“ (Pajuostinio k., 3 edukacinės programos), Anykščių meno inkubatoriuje siūlomos 7 edukacinės programos, Angelų muziejuje – 6 edukacinės programos, tapyba ant vandens „Ebru“ (Anykščių koplyčia), įvairios edukacinės programos Anykščių muziejuose, tautinio paveldo pažintinė programa „Pasagėlės“ rūsyje (Niūronų k. apie Balio Karazijos sukurtą vyno istoriją), tautinio paveldo programa ant Rubikių ežero (Rubikių k., kelionė plaustu per Rubikių ežerą su degustacija), tautinio paveldo veranda (Rubikių k., nacionalinės vyndarystės) ir kt.;

- *kitos turizmo paslaugos* (išvyka siaurojo geležinkelio traukiniu, apverstas namas šalia Labirintų parko, „Cosmos“ paukščių takas, pramoginis traukinukas, teminiai užsiėmimai virtualioje realybėje Anykščių menų inkubatoriuje, alternatyvaus turizmo, laisvalaikio ir ekologinio mąstymo gido Teku Taku Tipis paslaugos ir kt.).

Anykščių rajono savivaldybės iniciatyva nuo 2016 metų organizuojami „Turizmo gilių“ apdovanojimai – įvairiomis nominacijomis įvertinami turizmo paslaugų teikėjai bei turizmo iniciatyvų autoriai ir įgyvendintojai.

Visas šis aktyvus ir augantis įdirbis turizmo srityje tiesiogiai įtakoja atvykstančių *turistų*⁸⁷ srautus. Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, bendras Anykščių rajone besilankančių turistų skaičius 2017 m. siekė 643 986 asmenis (2016 m. – 765 594, 2015 m. – 625 590, 2014 m. – 312 634). Vadinas, nors lyginant su 2016 m., turistų skaičius Anykščių rajone šiek tiek sumažėjo, tačiau per 2014-2017 m. laikotarpį turistų srautai išaugo beveik 2,1 karto. Iš jų užsienio turistų dalis 2017 m. sudarė – beveik 2,5 proc., 2014 m. – 0,4 proc. Galima teigti, kad ir užsienio turistų skaičius, nors ir nežymiai, bet auga.

Vadovaujantis Anykščių TVIC pateikiama informacija 2017 m. Anykščių TVIC apsilankė 7 794 turistai. Lyginant su 2015 m. turistų srautai sumažėjo 3,2 kartus – 2015 m. Anykščių TVIC apsilankė beveik 25 tūkst. turistų. Tai rodo turistų susidomėjimo mažėjimą Anykščių TVIC, nes reikiamą informaciją turistas randa, pavyzdžiui, Anykščių TVIC internetinėje svetainėje, socialiniuose tinkluose ir kt. skaitmeninės erdvės šaltiniuose.

Be turizmo objektų ir turizmo paslaugų turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima *apgyvendinimo paslaugos*, kurių pakankamas skaičius ir kokybė daro įtaką turistų srautams.

1P.3.4.3. lentelė. Apgyvendinimo įstaigų skaičius 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	1032	1217	1400	1664	2025	2303	123,2%
Utenos apskritis	54	54	74	84	92	111	105,6%
Anykščių r. sav.	4	3	6	10	9	19	375,0%
Ignalinos r. sav.	8	9	10	12	13	10	25,0%
Zarasų r. sav.	10	12	21	21	19	20	100,0%
Kupiškio r. sav.	3	3	3	3	5	3	0,0%
Pasvalio r. sav.	5	7	5	6	6	5	0,0%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁸⁷ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turistas* – fizinis asmuo, kuris pažintiniais, profesiniais, dalykiniais, etniniais, kultūriniais, rekreaciniais, sveikatinimo, sveikatingumo, religiniais ar specialiais tikslais keliauja po savo šalį ar į kitą šalį ir bent vienai nakvynei, tačiau ne ilgiau kaip vienerius metus apsistoja ne savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, jeigu ši veikla nėra mokymasis ar mokamas darbas lankomoje vietoje. Lietuvos Respublikos gyventojai, keliaujantys po Lietuvą, vykdo vietinį turizmą, o turistų kelionės po užsienio valstybes priskiriamos išvykstamajam turizmui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2012–2017 m. laikotarpiu Anykščių rajono *apgyvendinimo įstaigų*⁸⁸ (neskaitant kaimo turizmo sodybų) skaičius smarkiai išaugo (padidėjimas siekia 4,8 karto, nuo 4 apgyvendinimo įstaigų 2012 m. iki 19 apgyvendinimo įstaigų 2017 m.). 2017 m. tai sudarė 17,1 proc. visų Utenos apskrities apgyvendinimo įstaigų ir 0,8 proc. šalies apgyvendinimo įstaigų. Visose nagrinėjamose savivaldybėse apgyvendinimo įstaigų skaičius 2012–2017 m. augo, išskyrus Kupiškio r. sav. ir Pasvalio r. sav., kur apgyvendinimo įstaigų skaičius išliko nepakitęs. Sparčiausiai išaugo Anykščių r. sav. rodiklis (4,8 karto), o lėčiausiai – Ignalinos r. sav. rodiklis (25,0 proc.).

*Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose*⁸⁹ (neskaitant kaimo turizmo sodybų) 2012–2017 m. laikotarpiu Anykščių rajono savivaldybėje išaugo 2,7 karto (sparčiausiai tarp nagrinėjamų savivaldybių), augimas viršijo šalies (21,3 proc.) ir Utenos apskrities (16,8 proc.) rodiklio didėjimą.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2018 m. Anykščių rajone veikia 20 apgyvendinimo sektoriaus juridinių asmenų (neskaitant kaimo turizmo sodybų), iš kurių 4 viešbučiai – „SPA Vilnius Anykščiai“, „Punktas“, „Romuvos parkas“, „Nyksčio namai“, kuriuose yra 360 vietų. Lyginant su 2017 m. apgyvendinimo įstaigų skaičius padidėjo 1 vnt.

*Apgyvendintų turistų*⁹⁰ skaičius apgyvendinimo įstaigose (neskaitant kaimo turizmo sodybų) analizuojamuoju laikotarpiu Anykščių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, Utenos apskrityje bei kitose nagrinėjamose savivaldybėse didėjo. Lyginant 2012 m. ir 2017 m., Anykščių rajono savivaldybėje apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose išaugo 4,1 karto, šalyje – 48,1 proc., o Utenos apskrityje – 81,4 proc. Anykščių rajone apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose augo sparčiausiai iš visų nagrinėjamų savivaldybių. Anykščių rajono savivaldybės apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2017 m. siekė 22 810 turistų arba trečdalį Utenos apskrities rodiklio. Iš visų 2017 m. Anykščių rajono apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų turistų 17,1 proc. buvo užsieniečiai (Utenos apskrityje – 15,9 proc.).

1P.3.4.4. lentelė. Apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	1977526	2184456	2363140	2502479	2746554	2928560	48,1%
Utenos apskritis	41026	41050	65768	69287	75584	74419	81,4%
Anykščių r. sav.	5606	4996	13461	20526	22779	22810	306,9%
Ignalinos r. sav.	4755	5621	7177	6852	7279	6653	39,9%
Zarasų r. sav.	2286	2606	5560	3980	4928	5225	128,6%
Kupiškio r. sav.	2399	3865	3293	3624	2656	2763	15,2%
Pasvalio r. sav.	3990	4524	3983	5540	5645	5538	38,8%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 m. laikotarpiu šalyje tiek Lietuvos gyventojams, tiek užsieniečiams suteiktų *nakvynių skaičius*⁹¹ apgyvendinimo įstaigose (neskaitant kaimo turizmo sodybų) augo. 2017 m.

⁸⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendinimo įstaiga* – vietinis veiklos rūšies vienetas, teikiantis trumpalaikio apgyvendinimo paslaugas už mokestį ir sudarantis sąlygas tenkinti nakvynės ir higienos poreikius.

⁸⁹ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose* siejamas su apgyvendinimo įstaigose esančių kambarių (numerų) skaičiumi. *Kambarys (numeris)* – apgyvendinimui skirtame pastate specialiai įrengta patalpa ar jų grupė, apgyvendinimo paslaugų teikėjo siūloma asmenims nuomotis kaip nedalomas vienetas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁹⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendintų turistų* skaičius apima Lietuvos gyventojus ir atvykusius užsieniečius, kurie bent vienai nakvynei apsistoja apgyvendinimo įstaigoje.

⁹¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *nakvynė* – tai kiekviena naktis, kurią svečias faktiškai praleidžia ar yra įregistruotas (jo fizinis buvimas nebūtinai) apgyvendinimo įstaigoje ar privataus turistų apgyvendinimo patalpose.

palyginus su 2012 m., Lietuvos gyventojams suteikta 28,2 proc. daugiau nakvynių, o užsieniečiams – 27,9 proc. daugiau nakvynių. Utenos apskrityje Lietuvos gyventojams ir užsieniečiams suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose augo dar didesne sparta (atitinkamai 44,9 proc. ir 69,3 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje nakvynių, suteiktų tiek šalies, tiek užsienio piliečiams, skaičius analizuojamuoju laikotarpiu augo sparčiau nei šalyje ir apskrityje (atitinkamai 2,3 ir 2,9 karto). Lietuvos piliečiams suteiktų nakvynių skaičius sparčiausiai augo Anykščių rajone, užsienio – Zarasų rajone. Užsienio gyventojams suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose nagrinėjamuoju periodu sumažėjo Ignalinos r. sav. (19,6 proc.) ir Pasvalio r. sav. (42,8 proc.).

1P.3.4.5. lentelė. Suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose 2012–2017 m.

Adminis- tracinė teritorija	Suteikta nakvynių / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	Lietuvos gyventojams	2643265	2724632	2907869	3 058 094	3189324	3388076	28,2%
	užsieniečiams	2622298	2838638	2966354	2 943 169	3197471	3354560	27,9%
Utenos apskritis	Lietuvos gyventojams	88555	89446	120312	129877	137431	128307	44,9%
	užsieniečiams	14898	13498	21131	28381	25293	25217	69,3%
Anykščių r. sav.	Lietuvos gyventojams	15793	16906	27851	37569	36894	35624	125,6%
	užsieniečiams	4090	3731	5732	6897	7175	12050	194,6%
Ignalinos r. sav.	Lietuvos gyventojams	17783	16892	20806	20484	18448	21409	20,4%
	užsieniečiams	1105	1339	1653	1046	971	888	-19,6%
Zarasų r. sav.	Lietuvos gyventojams	3719	2170	6608	7382	5850	5936	59,6%
	užsieniečiams	691	1021	1641	3483	4152	2393	246,3%
Kupiškio r. sav.	Lietuvos gyventojams	7286	12687	13452	13651	7522	14506	99,1%
	užsieniečiams	471	927	413	7041	728	608	29,1%
Pasvalio r. sav.	Lietuvos gyventojams	6591	8234	6782	8630	7700	7449	13,0%
	užsieniečiams	2051	2418	1851	1629	2213	1174	-42,8%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenis, iš 35 624 nakvynių, 2017 m. suteiktų Lietuvos gyventojams, didžioji dalis – 75,2 proc. arba 26 794 nakvynės – suteiktos Anykščių mieste, savo ruožtu užsieniečiams Anykščių mieste suteikta 53,7 proc. arba 6 476 nakvynių.

Galima teigti, kad Anykščių rajonas ir Anykščių miestas yra patraukliausias mūsų šalies piliečiams, tuo tarpu užsienio turistų spartesniam pritraukimui reikalinga atlikti atitinkamus marketinginius ir rinkodaros veiksmus.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos pateikiama informacija, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra 33 stovyklavietės ir poilsiavietės (18 stovyklaviečių ir poilsiaviečių yra Anykščių regioninio parko teritorijoje ir 15 – Anykščių miškų urėdijos pavaldume esančios poilsiavietės ir stovyklavietės) ir 1 kempingas „Po žvaigždėm“ (Anykščių mieste, kuris atidaromas tik vasaros sezono metu). Minėtame kempinge 2017 m. buvo suteikta apie 715 nakvynių (kai 2014 m. – tik 40), apie penktadalį nakvynių suteikta užsieniečiams.

Pagal internetinio tinklapio www.infoanyksciai.lt pateikiamą informaciją, 2018 m. Anykščių rajono savivaldybėje veikia 43 kaimo turizmo sodybos.

2017 m. Anykščių r. savivaldybės kaimo turizmo sodybose, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, buvo apgyvendinta 6,7 tūkst. asmenų (tai sudarė 15,4

proc. Utenos apskrities kaimo turizmo sodybose bei 2,1 proc. šalies kaimo turizmo sodybose apgyvendintų turistų skaičiaus). Per šešerius metus rodiklis išaugo 11,7 proc. Apgyvendintų turistų kaimo turizmo sodybose skaičiaus didėjimas fiksuojamas visoje Utenos apskrityje (4,1 proc.), šalyje rodiklis taip pat turėjo augimo tendencijas (24,5 proc.). Lietuvos statistikos departamentas nepateikia duomenų apie kaimo turizmo sodybose apgyvendintų turistų skaičių Kupiškio ir Pasvalio rajonų savivaldybėse.

1P.3.4.6. lentelė. Apgyvendintų turistų skaičius kaimo turizmo sodybose 2012–2017 m., tūkst.

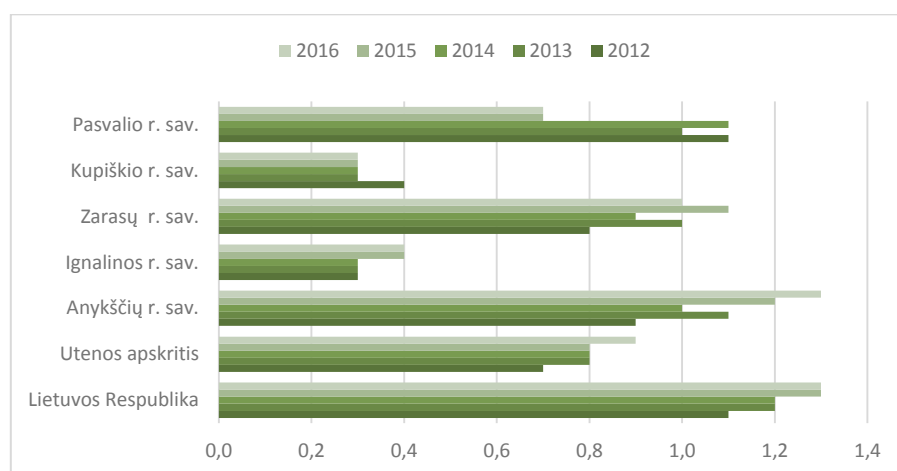
Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	260,7	275,8	310,4	303,3	318	324,7	24,5%
Utenos apskritis	41,9	47,6	46	42,1	41	43,6	4,1%
Anykščių r. sav.	6,0	6,8	6,5	5,5	5,6	6,7	11,7%
Ignalinos r. sav.	6,3	9,3	9,7	8,7	8,0	8,0	27,0%
Zarasų r. sav.	8,6	8,4	9,3	9,2	9,1	9,2	7,0%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2017 m. Anykščių r. savivaldybės kaimo turizmo sodybose buvo suteiktos 15 058 nakvynės. Lyginant su 2014 m., nakvynių skaičius kaimo turizmo sodybose sumažėjo penktadaliu.

Šalia apgyvendinimo paslaugų svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis tenka *maitinimo paslaugoms*.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. pabaigoje Anykščių rajono savivaldybėje veikė 32 *maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įmonės*⁹², turinčios 2,2 tūkst. maitinimo vietų. Tai buvo didžiausias maitinimo įstaigų skaičius iš visų nagrinėjamų savivaldybių ir sudarė 27,1 proc. Utenos apskrities bei 0,9 proc. šalies rodiklio. Maitinimo vietų maitinimo įstaigose Anykščių r. sav. (2,2 tūkst.) buvo didžiausiais iš visų nagrinėjamų savivaldybių. 2016 metų pabaigoje mažiausiai maitinimo įstaigų veikė Ignalinos r. sav. (6), o mažiausiai maitinimo vietų turėjo Ignalinos ir Kupiškio r. sav. (atitinkamai 0,5 tūkst. ir 0,4 tūkst.). Per penkerius metus maitinimo įstaigų skaičius augo šalyje, Utenos apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Kupiškio ir Pasvalio r. sav. (kur sumažėjo 14,3 proc. ir 41,9 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje maitinimo įstaigų skaičius išaugo labiausiai (33,3 proc.), labiau nei šalyje (17,5 proc.) ir Utenos apskrityje (21,6 proc.). Maitinimo vietų skaičius Anykščių rajono savivaldybės maitinimo įstaigose išaugo 29,4 proc.

1P.3.4.1. pav. Maitinimo įstaigų skaičius, tenkantis 1 000-ii gyventojų, 2012–2016 m. pabaigoje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁹² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *maitinimo ir gėrimų teikimo veiklą* sudaro restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla, pagaminto valgio tiekimas renginiams, kitų maitinimo paslaugų teikimas, gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla.

Anykščių rajono savivaldybėje 2016 m. pabaigoje 1 000-iui gyventojų teko 1,3 maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įstaigos. Šiuo rodikliu Anykščių rajono savivaldybė prilygo šalies (1,3) ir viršijo Utenos apskrities (0,9) rodiklius bei turėjo vieną iš didžiausių rodiklių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Analizuojamuoju laikotarpiu maitinimo įstaigų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, Anykščių rajono savivaldybėje išaugo sparčiausiai tarp visų nagrinėjamų savivaldybių (44,4 proc.), daugiau nei šalyje (18,2 proc.) ir Utenos apskrityje (28,6 proc.). Visose analizuojamose savivaldybėse 1 000-iui gyventojų tenkantis maitinimo įstaigų skaičius didėjo, išskyrus Kupiškio ir Pasvalio r. sav., kuriose šis skaičius mažėjo atitinkamai 25,0 proc. ir 36,4 proc.

Pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos pateikiamą informaciją, 2018 m. Anykščių mieste veikia 24 maitinimo įstaigos (2 restoranai, 15 kavinių, 2 picerijos, 3 greito maisto užkandinės ir 2 kepyklėlės), o Anykščių rajone – 9 maitinimo įstaigos (3 restoranai ir 6 kavinės), t. y. iš viso 38 maitinimo įstaigos. Lyginant su 2016 m. pabaigos duomenimis, maitinio įstaigų skaičius padidėjo 1 vnt.

Įvertinus tiek apgyvendinimo, tiek maitinimo paslaugas teikiančių įmonių bei klientų statistiką, darytina išvada, kad Anykščių rajone vyksta tiek apgyvendinimo, tiek maitinimo paslaugų plėtra, kas rodo, jog Anykščių rajonas turi gana aukštą turistinį potencialą.

Kultūros paveldas⁹³ – tai per kelias kartas perimtos etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu svarbios kultūros vertybės, kurios skirstomos į *nekilnojamąsias kultūros vertybes*⁹⁴ ir *kilnojamąsias kultūros vertybes*⁹⁵. Pagal Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją, kultūros paveldas apima paminklus (architektūros kūriniai, monumentaliosios skulptūros ir tapybos kūriniai, archeologinio tipo elementai ir struktūros, įrašai, urviniai būstai ir ypatybių deriniai, turintys išskirtinę visuotinę vertę istorijos, meno ir mokslo požiūriu), pastatų grupes (atskirų ar susijusių pastatų grupės, kurios savo architektūra, visumos darna ar sandora su kraštovaizdžiu turi išskirtinę visuotinę vertę istorijos, meno ar mokslo požiūriu), vietas (žmogaus arba bendri gamtos ir žmogaus kūriniai bei plotai, įskaitant archeologines vietas, turintys išskirtinę visuotinę vertę istoriniu, estetiniu, etnologiniu ar antropologiniu požiūriu).

Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą⁹⁶, šalies kultūros vertybių registre (<https://kvr.kpd.lt/>) įrašyta apie 16 000 *kultūros paveldo objektų*⁹⁷, iš jų daugiau kaip 6 000 pripažinti valstybės saugomais, o iš šių – apie 1 200 turi kultūros paminklo statusą. Kultūros paveldas yra valstybei strategiškai svarbus istorijos raidoje visuomenės tęstinai kuriamas išteklius, kuris atspindi istorinę ir kultūrinę šalies raidą, vaidina svarbų vaidmenį išsaugant ir puoselėjant tautinį tapatumą. Tačiau Lietuvoje visuomenė nepakankamai tapatina save su kultūros paveldu ir neišnaudoja visų jo teikiamų galimybių. Vadovaujantis užsienio šalių patirtimi⁹⁸ ir geraisiais pavyzdžiais Lietuvoje, kultūros paveldas savo *aktualizavimo*⁹⁹ prasme turi didžiulį pritaikymo visuomenės socialiniams, ekonominiams,

⁹³ Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *paveldas* – išskirtinė materialinė ir dvasinė kultūra, perduodama vėlesnėms kartoms; kultūrinio turizmo pagrindas.

⁹⁴ Pagal LR nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *nekilnojamosios kultūros vertybės* – kultūrinės vertės ir visuomeninės reikšmės statiniai, jų priklausiniai bei kompleksai, ansambliai ir vietovės, įregistruoti šio įstatymo nustatyta tvarka.

⁹⁵ Pagal LR kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *kilnojamosios kultūros vertybės* – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apsaiką.

⁹⁶ Patvirtinta LR kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. JV-711 (LR kultūros ministro 2016 m. spalio 14 d. įsakymo Nr. JV-815 redakcija).

⁹⁷ Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, *kultūros paveldo objektas* – kultūros paveldo dalis, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos medžiaginės kultūros vertybės, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

⁹⁸ „Renovation of Estonian manor houses secured local schools“, <http://eeagrants.org/News/2011/Renovation-of-Estonian-manor-houses-secured-local-schools>, 2011.

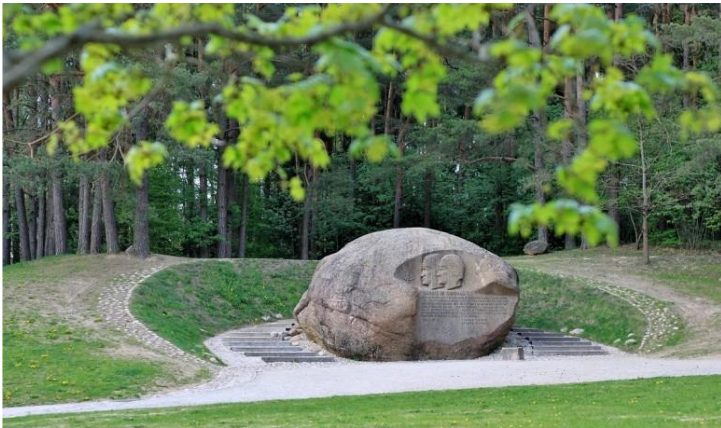
⁹⁹ Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, *aktualizavimas* – objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos

kultūros ir edukacijos poreikiams potencialą – sutvarkytame ir pritaikytame kultūros paveldo objekte gali įsikurti bendruomenės centras, menų inkubatorius, mokykla, kultūros įstaiga ar kita bendruomenei reikalinga įstaiga ar organizacija.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro (<https://kvr.kpd.lt/>) duomenimis, šiuo metu Anykščių rajone yra įregistruota 524 nekilnojamosios kultūros vertybės, iš kurių 174 – valstybės saugomi objektai, 37 – paminklai, 313 – registrinių kultūros paveldo objektų, o 26 nekilnojamosios kultūros paveldo objektams kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta. Registre taip pat yra 53 kilnojamosios kultūros vertybės. Iš viso Anykščių rajone 603 kultūros vertybės yra įtrauktos į minėtą registrą. Palyginimui su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, į minėtą registrą įtraukta: Ignalinos r. sav. – 293 nekilnojamųjų ir 1 kilnojamoji vertybė (iš viso 294), Zarasų r. sav. – 460 nekilnojamosios ir 11 kilnojamųjų (iš viso 471), Kupiškio r. sav. – 372 nekilnojamųjų ir 5 kilnojamųjų vertybių (iš viso 377), Pasvalio r. sav. – 339 nekilnojamųjų ir 115 kilnojamųjų vertybių (iš viso 454). Galima teigti, kad Anykščių rajono savivaldybėje kultūros vertybių yra daugiau nei kaimyninėse savivaldybėse.

Pagal Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją, **gamtos paveldas** apima gamtos ypatybes, susidedančias iš fizinių ir biologinių darinių ar tokių darinių grupių, turinčias išskirtinę visuotinę vertę estetiniu ar moksliniu požiūriu; geologinius ar fizinius-geografinius darinius ir nykstančių gyvūnų ir augalų rūšių buveines, turinčias išskirtinę visuotinę vertę mokslo ar išsaugojimo požiūriu; gamtines vietas arba tiksliai apibrėžtus gamtinius plotus, turinčius išskirtinę visuotinę vertę mokslo, išsaugojimo ar gamtos grožio požiūriu (2 straipsnis).

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra 47 *saugomos teritorijos*¹⁰⁰:

- 11 valstybės saugomų teritorijų: 1 parkas (Anykščių regioninis parkas), 9 valstybiniai draustiniai (1 geomorfologinis – Baldonio, 1 botaninis – Gykių, 1 geologinis – Pelyšos, 2 hidrografiniai – Plaštakos ir Virintos, 1 ichtiologinis – Šventosios, 1 kraštovaizdžio – Šventosios, 1 botaninis-zoologinis – Žaliosios pievos ir 1 genetinis – Troškūnų miško beržo) bei 1 biosferos poligonas (Šimonių girios);
- 18 savivaldybės saugomų teritorijų: 17 draustinių (3 botaniniai – Gečionių, Variaus, Vilkatėnų, 4 geomorfologiniai – Gojaus, Janydžių, Kurklių, Judinio, 4 hidrografiniai – Rubikių, Anykštos, Šventosios senvagių, Variaus, 4 kraštovaizdžio – Storių, Elmės, Anykščių šilelio, Virintos, 1 telmologinis – Pakalnių ir 1 urbanistinis – Anykščių senamiesčio) bei 1 gamtinis rezervatas – Budragaidžio;
- 17 buveinių apsaugai svarbių *Natura 2000* teritorijų: Baldonio ežeras, Rubikių ežeras ir jo apyežerės, Girelės miškas, Šventosios upė žemiau Andrijoniškio, Šimonių giria, Variaus upelio slėnis, Viešinto ežeras, Gykių Vaitkūnų pelkė,

bendruomenės kultūriniais, socialiniais ir (arba) ekonominiais (t. y., teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams.

¹⁰⁰ Pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą, *saugomos teritorijos* – tai sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytais aiškiais ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka).

Anykščių šilelis, Vilkatėnų miškas, Virintos upė, Siersarties upė ties Valais, Paviriničių-Pakalnių pelkė, Žaliosios pievos, Užuraiščių kaimo apylinkės, Šventosios senvagės ir Žalioji giria;

- 1 paukščių apsaugai svarbi *Natura 2000* teritorija: Šimonių giria.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra 22 *saugomi gamtos paveldo objektai*:

- 13 valstybės saugomų gamtos paveldo objektų: 10 geologinių (6 atodangos – Abromišio, Daumantų, Šlavės, Variaus, Vertygalos ir Vildžiūnų ir 4 rieduliai – Puntuko akmuo, Puntuko brolis, Barboros akmuo ir Pavarių akmuo) ir 3 hidrografiniai (šaltiniai bei versmės – Kavarsko tufų šaltinis, Riklikų šaltinis ir Karalienės liūnas);
- 9 savivaldybės saugomi gamtos paveldo objektai – visi botaniniai (1 augimvietė – mūrinės kalnarūtės ir 8 medžiai ir krūmai – Buivydų uosis, Elmės šešiakamienis ąžuolas, Pavarių liepa, pušis Šventosios kairiojo kranto sveikatingumo take, Šventieji ąžuolai, Uoksinė pušis, Variaus ąžuolas ir Žažumbario ąžuolas).

1P.4. SOCIALINĖ APLINKA

1P.4.1. Švietimas

Švietimas – ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklų visuma¹⁰¹. Švietimui tenka svarbus vaidmuo kuriant atvirą pilietinę visuomenę, stiprinant jos kultūrinės ir ūkinės galias, mažinant socialinę žmonių atskirtį bei skurdą, atkuriant socialinį teisingumą. Švietimo sistema turi padėti telkti vietos bendruomenę, užtikrinti aukštą jos narių dorinę brandą, ugdyti šiuolaikines kompetencijas, naują kultūrinį, politinį, ekonominį raštingumą.

Vienas iš svarbiausių švietimo lygį savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas. Jis vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrą ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi.

Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje veikia 18 savivaldybės pavaldumo švietimo įstaigų¹⁰² ir 5 švietimo įstaigų skyriai: 4 ikimokyklinio ugdymo įstaigos (iš kurių visos – vaikų lopšeliai-darželiai), 10 bendrojo ugdymo mokyklų ir 5 jų skyriai (iš kurių 3 gimnazijos ir 4 skyriai, 1 progimnazija, 6 pagrindinės mokyklos ir 1 skyrius), 3 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios mokyklos, 1 švietimo pagalbos įstaiga. Anykščių rajone taipogi veikia 1 profesinio mokymo mokykla.

1P.4.1.1. lentelė. Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigos

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas
Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	
Lopšeliai-darželiai (4)	Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Eglutė“
	Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Žiogelis“
	Anykščių lopšelis-darželis „Žilvitis“
	Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Spindulėlis“
Bendrojo ugdymo mokyklos (toliau – BUM)	
Gimnazijos (3) ir jų skyriai (4)	Anykščių Jono Biliūno gimnazija
	Anykščių Jono Biliūno gimnazijos Kavarsko vidurinio ugdymo skyrius
	Anykščių r. Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija
	Anykščių r. Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos Ikimokyklinio ugdymo skyrius
	Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazija
	Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos Ikimokyklinio ugdymo skyrius
	Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos Raguvėlės pradinio ugdymo skyrius
Progimnazijos (1)	Anykščių Antano Vienuolio progimnazija
Pagrindinės mokyklos (6) ir jų skyrius (1)	Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla
	Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos Specialiojo ugdymo skyrius-daugiafunkcis centras

¹⁰¹ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁰² Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, švietimo įstaiga – mokykla arba švietimo pagalbos įstaiga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas
	Anykščių r. Kavarsko pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras
	Anykščių r. Traupio pagrindinė mokykla
	Anykščių r. Viešintų pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras
	Anykščių r. Kurklių Stepono Kairio pagrindinė mokykla
	Anykščių r. Debeikių pagrindinė mokykla
Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios įstaigos	
Formalųjį švietimą papildančios įstaigos (3)	Anykščių muzikos mokykla
	Anykščių kūrybos ir dailės mokykla
	Anykščių kūno kultūros ir sporto centras
Švietimo pagalbos įstaigos	
Švietimo pagalbos įstaiga (1)	Anykščių švietimo pagalbos tarnyba

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenis

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

Anykščių rajono savivaldybėje ikimokyklinis ugdymas¹⁰³ ir priešmokyklinis ugdymas teikiamas 4 vaikų lopšeliuose-darželiuose (Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Eglutė“, Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Žiogelis“, Anykščių lopšelis-darželis „Žilvitis“, Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Spindulėlis“), 2 gimnazijose (Anykščių r. Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto ir Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijose) ir 3 jų skyriuose (Anykščių r. Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos Ikimokyklinio ugdymo skyriuje, Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos Ikimokyklinio ugdymo skyriuje bei Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos Raguvėlės pradinio ugdymo skyriuje), 5 pagrindinėse mokyklose (Anykščių r. Kavarsko pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre, Anykščių r. Viešintų pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre, Anykščių r. Debeikių pagrindinėje mokykloje, Anykščių r. Kurklių Stepono Kairio pagrindinėje mokykloje ir Anykščių r. Traupio pagrindinėje mokykloje) bei 1 jų skyriuje (Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos Specialiojo ugdymo skyriuje-daugiafunkciame centre). Šiose švietimo įstaigose vaikai ugdomi pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.

1P.4.1.2. lentelė. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius

Administracinė teritorija / Mokslo metai	2012–2013 mokslo metai	2013–2014 mokslo metai	2014–2015 mokslo metai	2015–2016 mokslo metai	2016–2017 mokslo metai	2017–2018 mokslo metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	104530	110125	113657	115574	116814	119336	14,2%
Utenos apskritis	3933	3983	3944	3912	3921	3961	0,7%
Anykščių r. sav.	533	591	578	576	619	630	18,2%
Ignalinos r. sav.	295	302	297	292	284	285	-3,4%
Zarasų r. sav.	266	295	327	303	285	312	17,3%
Kupiškio r. sav.	376	417	404	399	400	391	4,0%
Pasvalio r. sav.	526	608	642	652	688	718	36,5%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Anykščių rajono savivaldybėje pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas 2017–2018 mokslo metais buvo ugdoma 630 vaikų. 2017–2018 mokslo metus lyginant su 2012–2013, vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, Anykščių rajono savivaldybėje padidėjo 18,2 proc., kai šalyje – 14,2 proc., o Utenos apskrityje – 0,7 proc. Ugdytinių skaičius sumažėjo Ignalinos rajono savivaldybėje 3,4 proc., o visose kitose

¹⁰³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo programas vykdo lopšeliai-darželiai, darželiai, mokyklos-darželiai ir kitos mokyklos, laisvieji mokytojai ar kiti švietimo teikėjai.

nagrinėjamose savivaldybėse išaugo (labiausiai, t. y., 36,5 proc. per šešerius metus, išaugo Pasvalio r. sav.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. fiksuojama didžiausia vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis, kuri sudaro 60,6 proc. 1–6 metų amžiaus vaikų skaičiaus (lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis), šalies rodiklis – 72,7 proc., o Utenos apskrities – 66,3 proc. Blogiausia situacija iš kaimyninių savivaldybių fiksuojama Zarasų ir Ignalinos rajonuose (atitinkamai vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis sudaro 50,4 proc. ir 49,5 proc. 1–6 metų amžiaus vaikų skaičiaus).

Bendrasis ugdymas. Anykščių rajono savivaldybės bendrasis ugdymas teikiamas 10-yje bendrojo ugdymo mokyklų¹⁰⁴ ir 3 jų skyriuose (3 gimnazijose¹⁰⁵ ir 2 skyriuose: Anykščių Jono Biliūno gimnazijoje ir Anykščių Jono Biliūno gimnazijos Kavarsko vidurinio ugdymo skyriuje, Anykščių r. Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijoje, Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijoje ir Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos Raguvėlės pradinio ugdymo skyriuje; 1 progimnazijoje¹⁰⁶ - Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje; 6 pagrindinėse mokyklose¹⁰⁷ ir 1 jų skyriuje: Anykščių Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje ir Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos Specialiojo ugdymo skyriuje-daugiafunkciame centre¹⁰⁸, Anykščių r. Traupio pagrindinėje mokykloje, Anykščių r. Kavarsko pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre, Anykščių r. Viešintų pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre, Anykščių r. Kurklių Stepono Kairio pagrindinėje mokykloje ir Anykščių r. Debeikių pagrindinėje mokykloje).

1P.4.1.3. lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai

Administracinė teritorija / Mokslo metai	2012–2013 mokslo metai	2013–2014 mokslo metai	2014–2015 mokslo metai	2015–2016 mokslo metai	2016–2017 mokslo metai	2017–2018 mokslo metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	373874	357530	344721	335202	330869	326061	-12,8%
Utenos apskritis	16232	15140	14275	13570	12930	12465	-23,2%
Anykščių r. sav.	3098	2800	2593	2452	2287	2173	-29,9%
Ignalinos r. sav.	1779	1663	1518	1461	1398	1329	-25,3%
Zarasų r. sav.	1888	1770	1669	1581	1517	1439	-23,8%
Kupiškio r. sav.	2554	2450	2260	2108	1988	1830	-28,3%
Pasvalio r. sav.	3745	3462	3247	3034	2919	2797	-25,3%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, bendrojo ugdymo mokyklų mokinių¹⁰⁹ skaičius mažėjo šalyje, Utenos apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse (atitinkamai per šešerius metus sumažėjo 12,8 proc., 23,2 proc. ir vidutiniškai 26,5 proc.). Iš visų nagrinėjamų savivaldybių mokinių skaičius sparčiausiai mažėjo Anykščių rajono savivaldybėje – 29,9 proc.

¹⁰⁴ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *bendrojo ugdymo mokykla* – juridinis asmuo, valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje teisės aktų nustatyta tvarka, kurio pagrindinė veikla yra formalusis arba (ir) neformalusis švietimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁰⁵ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *gimnazija* – vidurinės mokyklos tipas, vykdančios švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka akredituotą vidurinio ugdymo programą ir pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį (4 skirsnis, 41 str.).

¹⁰⁶ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *progimnazija* – mokykla, vykdanči pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį arba pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ir pradinio ugdymo programą (4 skirsnis, 41 str.).

¹⁰⁷ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *pagrindinė mokykla* – pagrindinės mokyklos tipas, vykdančios pagrindinio ugdymo programą ar pagrindinio ugdymo ir pradinio ugdymo programas (4 skirsnis, 41 str.).

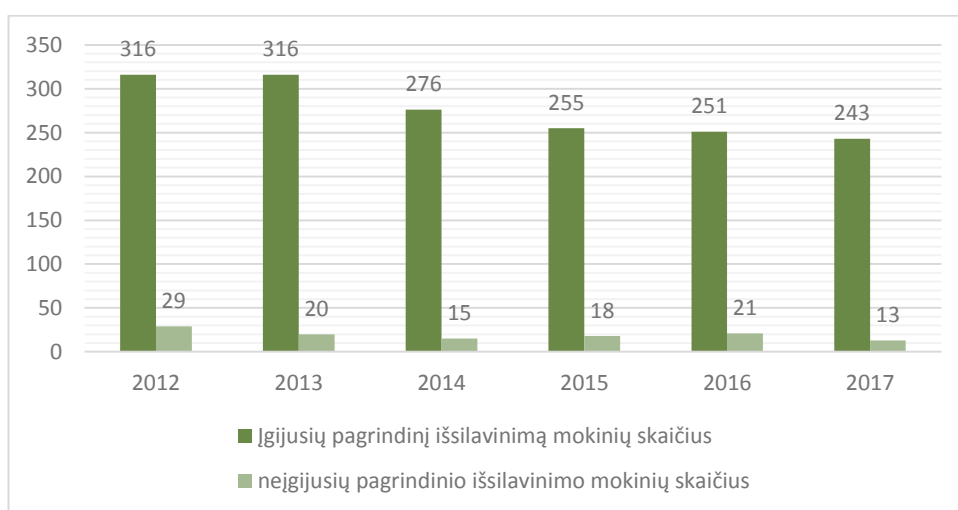
¹⁰⁸ Vadovaujantis www.daugiafunkciai.blogspot.lt, *daugiafunkcis centras* – tai švietimo, kultūros, socialinės, sveikatos, sporto, užimtumo ir kitas paslaugas vaikams bei vietos bendruomenei teikianti įstaiga, kurios veikla gali būti: ikimokyklinis, priešmokyklinis ir neformalusis vaikų švietimas, vaikų priežiūra dieną, neformalusis suaugusiųjų švietimas, švietimo pagalba, specialusis ugdymas, nuotolinis mokymas pagal formaliojo ir neformaliojo ugdymo programas ar jų modulius, pramoginė, socialinė, sociokultūrinė, meninė vaikų ir suaugusiųjų veikla ir pan.

¹⁰⁹ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokinys* – asmuo, kuris mokosi (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2018 mokslo metais Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose mokėsi 2 173 mokiniai, taigi, lyginant su prieš tai buvusiais mokslo metais, mokinių skaičius sumažėjo 114 mokinių. Įvertintus laikotarpį nuo 2012–2013 mokslo metų iki 2017–2018 mokslo metų, Anykščių rajono savivaldybėje mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose vidutiniškai mažėja 154 mokiniais per metus (arba 925 mokiniais per laikotarpį).

Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 m. bendrajame plane¹¹⁰ nurodoma, jog pagrindinės mokinių skaičiaus mažėjimo priežastys – mažėjantis gimstamumas bei mokinių kartu su šeima išvykimas gyventi į kitas savivaldybes ir užsienį.

1P.4.1.1. pav. Įgiję ir neįgiję pagrindinio išsilavinimo mokiniai Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

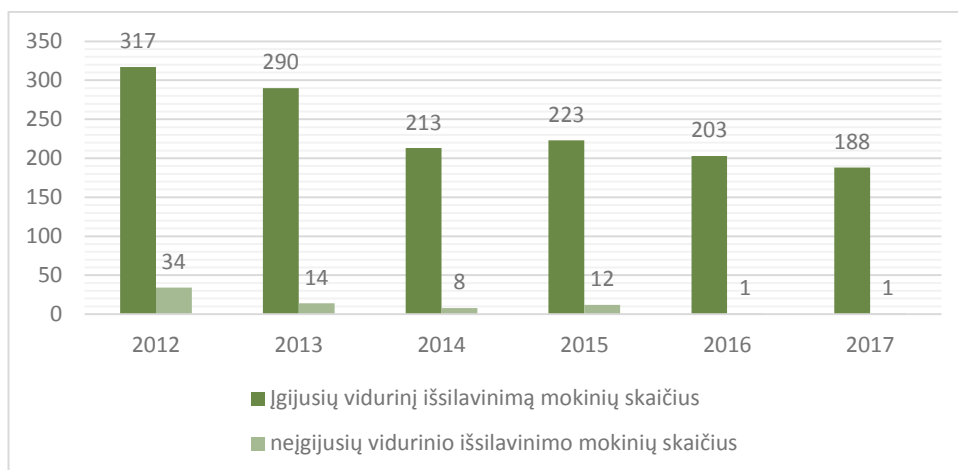
Anykščių rajono savivaldybėje mokinių, įgijusių *pagrindinį išsilavinimą*¹¹¹, skaičius 2012–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 23,1 proc. (nuo 316 iki 243). Utenos apskrityje ir šalyje pagrindinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičius tuo pačiu laikotarpiu mažėjo spartesniu tempu (atitinkamai 26,0 proc. ir 27,0 proc.). Mokinių, neįgijusių pagrindinio išsilavinimo, skaičius 2012–2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo kintantis: 2012–2014 m. jis sumažėjo nuo 29 iki 15, 2014–2016 m. jis padidėjo nuo 15 iki 21, o 2017 m. sumažėjo iki 13. Lyginant su 2012 m., 2017 m. Anykščių rajono savivaldybės mokinių, neįgijusių pagrindinio išsilavinimo, skaičius sumažėjo 55,2 proc., Utenos apskrityje – 39,8 proc., o šalyje – 25,9 proc.

2012 m. Anykščių rajono savivaldybėje bendrojo ugdymo mokyklose vidurinio ugdymo programą baigė ir *vidurinį išsilavinimą*¹¹² įgijo 317 mokinių, 2017 m. – 188 mokiniai (per šešerius metus mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, skaičius sumažėjo 40,7 proc., t. y., sparčiau nei šalyje – 28,2 proc. ir apskrityje – 39,2 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje 2012 m. vidurinio išsilavinimo neįgijo 34 mokiniai, o 2017 m. – 1 mokinys (sumažėjo 97,1 proc.). Utenos apskrityje tuo pačiu laikotarpiu neįgijusių vidurinio išsilavinimo mokinių skaičius sumažėjo 79,2 proc., o šalyje – 38,4 proc. Galima teigti, kad išsilavinimą įgijusių asmenų dalis šalyje, Utenos apskrityje ir Anykščių rajono savivaldybėje didėja.

¹¹⁰ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-179.

¹¹¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pagrindinis išsilavinimas* – tai išsilavinimas, įgytas baigus pagrindinio ugdymo programą, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

¹¹² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidurinis išsilavinimas* – išsilavinimas, įgytas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

1P.4.1.2. pav. Įgiję ir neįgiję vidurinio išsilavinimo mokiniai Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2018 mokslo metais Anykščių rajono savivaldybės BUM nesimokė 98 Anykščių rajono savivaldybėje registruoti mokiniai, 96 iš jų buvo išvykę iš šalies. Mokinių, nesimokusių Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose, skaičius 2017–2018 mokslo metais sudarė 13,6 proc. Utenos apskrities rodiklio ir 0,6 proc. šalies rodiklio. 2012–2013 mokslo metais šis rodiklis siekė 96 mokinius, ir didžiosios jų dalies nesimokymo priežastis buvo ta pati – išvykimas iš šalies.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos leidinyje „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. Mokytojas“ (2017) nurodoma, jog 2016 m. Anykščių rajono savivaldybėje bent 3 valstybinius brandos egzaminus išlaikė 53 proc. abiturientų, bent 1 – 77 proc. Leidinyje nurodoma, kad rajone fiksuojami aukšti pasaulio pažinimo, skaitymo ir socialinių mokslų pasiekimai (remiantis standartizuotų testų rezultatais), žemi matematikos ir aukšti lietuvių kalbos pasiekimai (remiantis pagrindinio ugdymo pasiekimo patikrinimais). Vertinant valstybinių brandos egzaminų rezultatus, aukštesni nei šalies yra informacinių technologijų, biologijos ir geografijos rezultatai, o kaimo mokyklų rezultatai yra prastesni nei miesto mokyklų.

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2017–2018 mokslo metais Anykščių rajono savivaldybės BUM (be Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos Specialiojo ugdymo skyriaus-daugiafunkcio centro) buvo mokomi 462 *mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių*¹¹³ (specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis savivaldybėje siekė 21,3 proc.). Didžioji dalis tokių mokinių (107) turėjo fonologinių sutrikimų, 74 mokiniai turėjo bendrųjų mokymosi sutrikimų, o 68 mokiniai – nežymų intelekto sutrikimą. Iš minėtų 462 mokinių beveik 36,8 proc. arba 170 mokinių turėjo nedidelių specialiųjų poreikių lygį, 28,1 proc. arba 130 mokinių – vidutinių specialiųjų poreikių lygį, 34,8 proc. arba 161 mokinys – didelių specialiųjų poreikių lygį, o labai didelių poreikių lygį turinčių mokinių buvo 1. Anykščių rajono savivaldybė siekia integruoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius į savivaldybės ugdymo sistemą, pritaikant mokyklos aplinką, teikiant psichologinę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą, aprūpinant ugdymuisi skirtomis techninės pagalbos priemonėmis ir specialiosiomis mokymo priemonėmis mokyklose.

Mažėjant mokinių skaičiui, mažėjo ir *mokytojų*¹¹⁴ skaičius. Lyginant 2017–2018 mokslo metus su 2012–2013, Anykščių rajono savivaldybėje mokytojų skaičius sumažėjo 46

¹¹³ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *specialieji ugdymosi poreikiai* – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹⁴ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokytojas* arba *pedagogas* – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

darbuotojais arba 14,8 proc. (nuo 311 iki 265). Iš visų mokytojų 2017–2018 mokslo metais Anykščių rajono savivaldybėje aukštesnei kvalifikacinei kategorijai¹¹⁵ buvo atestuota 84,2 proc. mokytojų. Iš jų – 103 vyresnieji mokytojai, 116 metodininkų ir 4 ekspertai. Tai buvo vienas mažiausių rodiklių tarp nagrinėjamų savivaldybių, mažesnę aukštesnei kvalifikacinei kategorijai atestuotų mokytojų dalį turėjo tik Pasvalio r. savivaldybė (2017–2018 mokslo metais siekė 81,8 proc.).

1P.4.1.4. lentelė. Mokytojai ir aukštesnei kvalifikacinei kategorijai atestuoti mokytojai 2017–2018 mokslo metais

Administracinė teritorija / Mokytojai	Iš viso / Mokytojų	Mokytojų, atestuotų aukštesnei kvalifikacinei kategorijai, skaičius			Mokytojų, atestuotų aukštesnei kvalifikacinei kategorijai, procentas
		vyresniojo mokytojo	metodininko	eksperto	
Anykščių r. sav.	265	103	116	4	84,2%
Ignalinos r. sav.	160	79	55	2	85,0%
Zarasų r. sav.	167	61	77	6	86,2%
Kupiškio r. sav.	218	111	85	3	91,3%
Pasvalio r. sav.	308	146	104	2	81,8%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis (<http://svis.emokykla.lt/>)

2017–2018 mokslo metais 93,8 proc. Anykščių r. sav. mokytojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 1,1 proc. – aukštesnįjį išsilavinimą, pensinio amžiaus mokytojų buvo 8 arba 3,0 proc. Lyginant su 2012–2013 mokslo metų laikotarpiu, Anykščių rajono savivaldybėje aukštąjį išsilavinimą turinčių mokytojų dalis padidėjo 1,4 proc. p., o pensinio amžiaus mokytojų dalis sumažėjo 4,7 proc. p.

Iš viso Anykščių rajono savivaldybėje 2017-09-01 duomenimis yra 423 *pedagoginiai darbuotojai*¹¹⁶.

Neformalusis švietimas. Anykščių rajone veikia 3 *formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos*¹¹⁷ – Anykščių muzikos mokykla, Anykščių kūrybos ir dailės mokykla, Anykščių kūno kultūros ir sporto centras.

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2017–2018 mokslo metais šias įstaigas lankė 606 mokiniai arba 27,9 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų mokinių (488 mokiniai dalyvavo formalųjį švietimą papildančiose ugdymo programose, 118 mokinių – neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) programose, kurių finansavimo pobūdis nėra tikslinis). Kiti bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai dalyvavo tikslinėse NVŠ programose (494 mokiniai arba 22,7 proc.), lankė būrelius bendrojo ugdymo mokyklose (414 mokinių arba 19,1 proc.). Iš viso 2017–2018 mokslo metais Anykščių r. sav. NVŠ programose ar formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose dalyvavo bei BUM būrelius lankė 1 514 mokinių arba beveik 70 proc.

Anykščių rajone taipogi veikia neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokykla – asociacija Anykščių trečiojo amžiaus universitetas (toliau – ATA), kurios paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kompetencijų.

¹¹⁵ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *kvalifikacinė kategorija* rodo pedagoginio darbuotojo kvalifikaciją, kuri apibrėžiama kaip Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma. Kvalifikacinės kategorijos nustatomos pagal kvalifikacinių kategorijų klasifikatorių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹⁶ Į sąvoką *pedagoginiai darbuotojai* įeina mokytojai, ikimokyklinio ir (arba) priešmokyklinio ugdymo įstaigų auklėtojai, švietimo pagalbos specialistai, švietimo įstaigų vadovai.

¹¹⁷ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *neformalusis švietimas* – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas. Įstaigos vykdančios neformalųjį vaikų švietimą vadinamos neformaliojo vaikų švietimo įstaigomis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Švietimo pagalbos įstaigos. Anykščių rajono savivaldybėje veikia viena švietimo pagalbos įstaiga¹¹⁸ – Anykščių švietimo pagalbos tarnyba, kurios veiklos tikslas – didinti specialiųjų poreikių, psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų turinčių asmenų ugdymosi veiksmingumą, psichologinį atsparumą bei tenkinti asmens karjerai būtinų kompetencijų ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą, pažinimo, lavinimosi poreikius.

Profesinis mokslas. Anykščių rajone veikia Anykščių technologijos mokykla, kuri veiklą pradėjo 1985 metais, kaip 62-oji profesinė technikos mokykla. Mokykla vykdo profesinio (pirminio ir tęstinio) mokymo programas pagal išduotą LR švietimo ir mokslo ministerijos licenciją. Anykščių technologijos mokykloje 2017–2018 mokslo metais buvo vykdomos 6 mokymo programos (technikos priežiūros verslo darbuotojo, tarptautinių vežimų vairuotojo-ekspeditoriaus, apsaugos darbuotojo, virėjo, poilsio paslaugų agento, automobilių mechaniko mokymo programos), mokėsi 185 mokiniai ir dirbo 21 mokytojas. Kartu su profesinio mokymo programomis vykdoma ir akredituota vidurinio ugdymo programa.

Materialieji švietimo įstaigų išteklių. Pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenis, visi mokiniai, gyvenantys nuo mokyklos toliau kaip 3 km atstumu, buvo vežami į mokyklas. 2017–2018 mokslo metais buvo pavežamas 1151 mokinyss arba beveik pusė visų BUM mokinių ir priešmokyklinukų. Mokinius paveža 16 mokyklinių autobusų, iš kurių 12 gauti pagal LR švietimo ir mokslo ministerijos vykdomas aprūpinimo programas, 4 – įsigyti už savivaldybės biudžeto lėšas.

ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2017–2018 mokslo metais buvo 902 kompiuteriai, iš jų mokinių mokymui skirta 506 kompiuteriai arba 56,1 proc. Taigi, vienu kompiuteriu mokinių mokymui 2017–2018 mokslo metais Anykščių bendrojo ugdymo mokyklose dalinosi 4 mokiniai. Lyginant su 2013–2014 mokslo metais (ankstesnių duomenų ITC Švietimo valdymo informacinė sistema nepateikia), kompiuterių skaičius Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose padidėjo 7 kompiuteriais arba 0,8 proc.

Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų plotas 2017–2018 mokslo metų pradžioje siekė 39 184,63 m², taigi, 1 mokiniui teko 18,03 m² mokyklos ploto, o klasių plotas siekė 15 712,53 m², taigi, 1 mokiniui teko 7,23 m² klasės ploto.

1P.4.2. Sveikatos priežiūra

Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programoje numatytas svarbiausias tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų *sveikata*¹¹⁹ ir sumažėtų sveikatos netolygumai. Siekiama, kad iki 2025 m. bendrosios vidutinės būsimo gyvenimo trukmės riba būtų 77,5 metų amžius. Taip pat planuojama sumažinti vidutinės būsimo gyvenimo trukmės skirtumą tarp vyrų ir moterų – nuo 11,06 metų (2012 m.) iki 8 metų (2025 m.), ilgėjant vyrų vidutinei būsimo gyvenimo trukmei. Įgyvendinant šią programą, siekiama sumažinti mirtingumą dėl savižudybių (nuo 31,03 savižudybių rodiklio, tenkančio 100-ui tūkst. gyventojų 2012 m., iki 12,0 – 2025 m.), mirtingumą nuo piktybinių navikų ir kraujotakos sistemos ligų, dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo ir pan.

¹¹⁸ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *švietimo pagalbos įstaiga* - įstaiga, kurios pagrindinė veikla – švietimo pagalbos teikimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

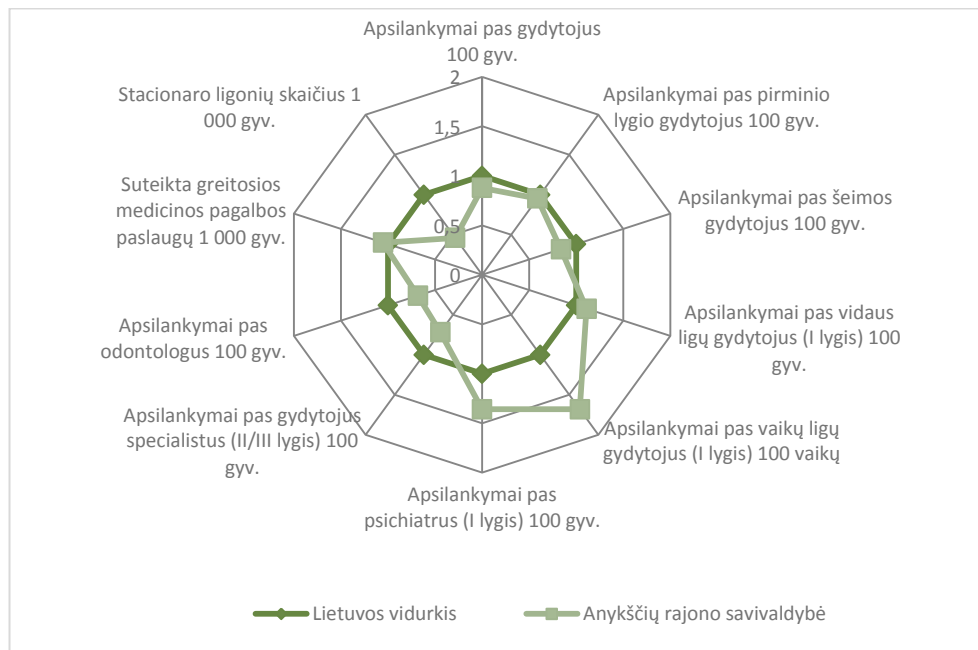
¹¹⁹ Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą, *sveikata* – ne tik ligų ir fizinių defektų nebuvimas, bet ir fizinė, dvasinė bei socialinė žmonių gerovė. Sveikatos potencialą ir jo palaikymo sąlygas lemia ekonominės sistemos raidos stabilumas, visuomenės socialinio saugumo ir švietimo garantijos, gyventojų užimtumas ir jų pakankamos pajamos, apsirūpinimas būstu, prieinama, priimtina ir tinkama sveikatos priežiūra, kokybiška mityba, darbo, gyvenamosios ir gamtinės aplinkos kokybė ir kt.

Viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra *pirminė asmens sveikatos priežiūra*¹²⁰ ir *visuomenės sveikatos priežiūra*¹²¹. Pirminė sveikatos priežiūra sprendžia pagrindines bendruomenės sveikatos problemas, teikdama vidaus ligų profilaktikos, gydymo, sveikatos išsaugojimo bei reabilitacijos paslaugas, o visuomenės sveikatos priežiūra siekiama ugdyti sveikatą (sveikatos žinių populiarinimas, sveikatos mokymas), užkirsti kelią vartojimui skirtų produktų, maisto, geriamojo vandens, gyvenamosios, darbo ir gamtinės aplinkos kokybės blogėjimui, užkirsti kelią ligoms ir traumoms, sumažinti sergamumą.

Anykščių rajono savivaldybėje *pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas* teikia 2 įstaigos ir 12 padalinių (VŠĮ Anykščių rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras (toliau – Anykščių PSPC), kuris turi 2 tarnybas – Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos tarnybą ir Greitosios medicinos pagalbą, 6 ambulatorijas – Viešintų, Troškūnų, Svėdasų, Kurklių, Kavarsko, Debeikių ir 4 medicinos punktus – Andriuniškio, Skiemonių, Technologijos mokyklos ir Traupio (pavaldis Troškūnų ambulatorijai) bei VŠĮ Anykščių rajono psichikos sveikatos centras (toliau – Anykščių PSC)); *antrinio lygio medicinos paslaugas* teikia 1 įstaiga (VŠĮ Anykščių rajono savivaldybės ligoninė (toliau – Anykščių ligoninė)); *visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas* teikia 1 įstaiga (Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Anykščių VSB)).

Sveikatos priežiūros išteklių ir paslaugos. Anykščių rajono savivaldybės gyventojų *apsilankymų pas gydytojus*¹²² rodiklis (tenkantis 100-ai gyventojų) nedaug atsiliko nuo Lietuvos vidurkio.

1P.4.2.1. pav. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo palyginimas su Lietuvos vidurkiu, 2016* m.

* analizės rengimo metu HISIC, Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (toliau – HISIC), Lietuvos statistikos departamentas

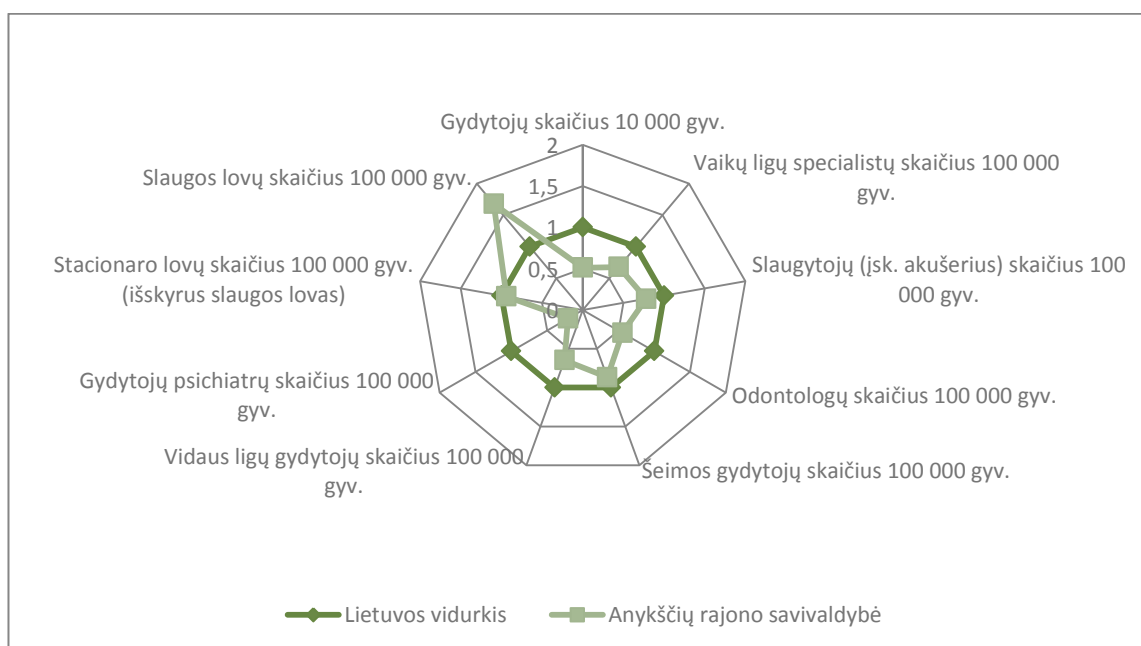
¹²⁰ Vadovaujantis <http://www.vlk.lt>, *pirminė sveikatos priežiūra* – tai nespecializuotų, kvalifikuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų pagal šeimos (bendrosios praktikos) gydytojo ir bendrosios praktikos slaugytojo bei bendruomenės slaugytojo ir akušerio medicinos normų reikalavimus ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje (t. y. įstaigoje, neteikiančioje stacionarinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų), pacientų namuose ir globos įstaigose, kompleksas. Paslaugų teikimo pacientų namuose tvarką ir apimtį nustato įstaigos vadovas.

¹²¹ Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, *visuomenės sveikatos priežiūra* – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma (1 skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹²² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apsilankymai pas gydytojus* – apsilankymai poliklinikoje (konsultacijoje, ambulatorijoje), sveikatos punkte, gydytojų apsilankymai namuose, greitoji medicinos pagalba ir skubiosios konsultacijos. Apsilankymai pas odontologus neįtraukiami.

Anykščių rajono savivaldybės gyventojai ženkliai dažniau lankėsi pas vaikų ligų gydytojus, dažniau – pas psichiatrus¹²³ ir vidaus ligų gydytojus, o bendras apsilankymų pas pirminio lygio gydytojus rodiklis buvo šiek tiek mažesnis nei šalyje. Pas gydytojus specialistus (II/III lygis) bei gydytojus odontologus Anykščių rajono savivaldybės gyventojai lankėsi rečiau nei bendras Lietuvos vidurkis. Greitosios medicinos pagalbos paslaugų 1 000-iai gyventojų Anykščių rajone suteikta panašiai kaip ir šalyje, o stacionaro ligonių skaičius (tenkantis 1 000-iai gyventojų) – per pusę mažesnis nei šalies vidurkis.

Dauguma Anykščių rajono savivaldybėje sveikatos priežiūros išteklių¹²⁴ rodiklių yra mažesni nei šalies vidurkis. Ypatingai Anykščių rajone trūksta gydytojų psichiatrų, odontologų bei vidaus ligų gydytojų, iš dalies trūksta ir vaikų ligų specialistų. Tik du rodikliai – stacionaro lovų skaičius bei slaugos lovų skaičius 100 000 gyventojų – yra tokie pat kaip šalyje arba didesni.

1P.4.2.2. pav. Sveikatos sistemos išteklių palyginimas su Lietuvos vidurkiu, 2016* m.

* analizės rengimo metu HISIC, Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: HISIC, Lietuvos statistikos departamentas

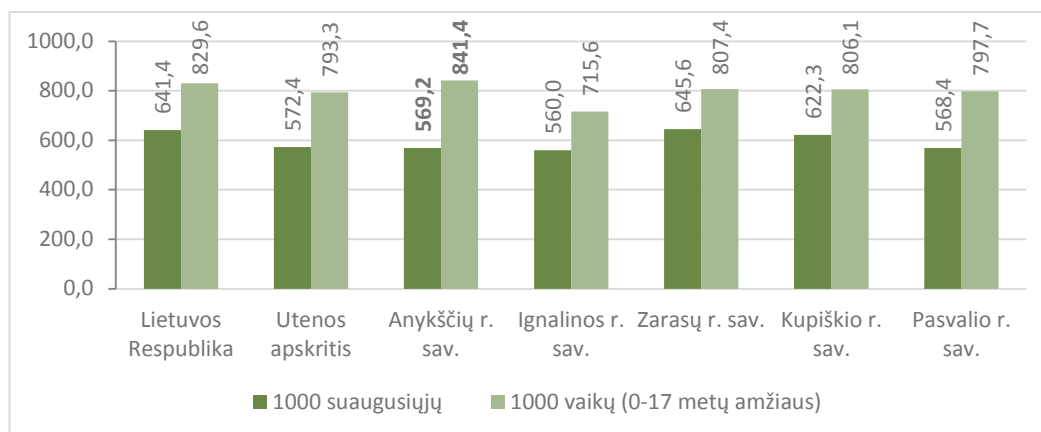
*Sergamumo*¹²⁵ rodiklis padeda įvertinti gyventojų sveikatą, leidžia prognozuoti ir inicijuoti pokyčius sveikatos apsaugos srityje.

2017 m. išankstiniais HISIC duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje vaikams nustatyta 48,0 proc. daugiau naujų susirgimų nei suaugusiesiems. Savivaldybės suaugusiems gyventojams naujai diagnozuotų susirgimų rodiklis (569,2 susirgimų 1 000-iai suaugusiųjų) buvo vienas mažiausių, lyginant su Utenos apskritimi (572,4 susirgimų 1 000-iai suaugusiųjų), šalimi (641,4 susirgimų 1 000-iai suaugusiųjų) ir kaimyninių savivaldybių rodikliais (mažesnę rodiklį turėjo tik Ignalinos r. sav. – 560,0 susirgimų 1 000-iai suaugusių asmenų). Savo ruožtu, naujų susirgimų, tenkančių 1 000-iai vaikų, rodiklis Anykščių rajono savivaldybėje (841,4 susirgimų 1 000-iai vaikų) buvo didžiausias tarp kaimyninių savivaldybių ir viršijo Utenos apskrities vidurkį (793,3 susirgimų 1 000-iai vaikų) bei šalies vidurkį (829,6 susirgimų 1 000-iai vaikų).

¹²³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gydytojas (-ai)* – asmenys, turintys universitetinį medicinos (gydytojo) išsilavinimą, įstatymo nustatyta tvarka galintys teikti sveikatos priežiūros paslaugas ir dirbantys sveikatos priežiūros srityje.

¹²⁴ Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Sveikatos priežiūros išteklių“, *sveikatos priežiūros išteklių* – tai sveikatos priežiūros įstaigų techniniai resursai (ligoninių lovų skaičius, medicininės aparatūros skaičius ir kt.).

¹²⁵ Vadovaujantis www.sic.hi.lt, *sergamumas* – per nustatytą laikotarpį užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių žmonės kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Jis reiškia populiacijos suminį sergamumą visomis ligomis.

1P.4.2.3. pav. Naujai užregistruoti susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyventojų (suaugusiųjų ir vaikų), 2017 m. (išankstiniai duomenys)

Šaltinis: HISIC

*Ligotumas*¹²⁶ yra dar vienas iš sveikatos statistikos rodiklių. Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2016 m. didžiausias ligotumas 100 000 gyventojų Anykščių rajono savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, buvo kraujotakos sistemos ligomis. 2016 m. dauguma Anykščių rajono savivaldybės ligotumo rodiklių buvo mažesni nei Utenos apskrities (išskyrus ligotumą endokrininės sistemos, nervų sistemos ir akių ligomis) ir šalies (ligotumas ausų ligomis nuo šalies vidurkio skiriasi 49,4 proc., nuo Utenos apskrities – 47,8 proc.; ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis nuo šalies vidurkio skiriasi 18,7 proc., nuo Utenos apskrities – 15,1 proc.; ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais nuo šalies vidurkio skiriasi 20,4 proc., nuo Utenos apskrities – 15,9 proc.).

1P.4.2.1. lentelė. Ligotumas Anykščių rajono savivaldybėje 2016 m.* (100 000 gyventojų)

Rodiklis / Vietovė	Lietuvos Respublika	Utenos apskritis	Anykščių r. sav.
Ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis	6621	6337	5383
Ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis	2398	2458	2325
Ligotumas endokrininės sistemos ligomis	14655	13519	14644
Ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais	7412	7019	5903
Ligotumas nervų sistemos ligomis	10945	9577	12179
Ligotumas akių ligomis	16188	13682	15497
Ligotumas ausų ligomis	6180	5987	3127
Ligotumas kraujotakos sistemos ligomis	24866	27998	27936

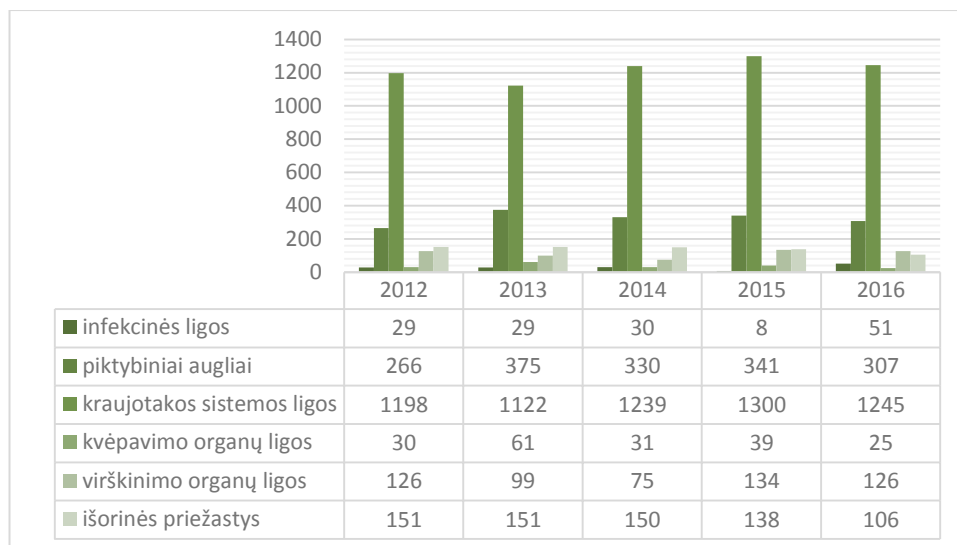
* analizės rengimo metu HISIC dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: HISIC

Gyventojų sveikatos būklę tiksliau atspindi *mirtingumo pagal priežastis vertinimas*. Šis rodiklis parodo, kokios sveikatos problemos dominuoja visuomenėje ir kaip jos kinta. Anykščių rajono savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. Šis rodiklis, tenkantis 100 000 gyventojų, Anykščių rajono savivaldybėje 2016 m. (1 245 atvejai) buvo aukštesnis nei šalyje (805 atvejai) ir Utenos apskrityje (1 128 atvejai) ir 2012–2016 m. laikotarpiu išaugo 3,9 proc. (šalyje – 3,4 proc., Utenos apskrityje – beveik 9,0 proc.). Didelį mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų lemia senstanti visuomenė. Antroji priežastis, lemianti mirtingumą šalyje, Utenos apskrityje ir Anykščių rajono savivaldybėje, yra mirtingumas nuo piktybinių navikų – Anykščių rajono savivaldybėje 2016 m. mirė 307 asmenys 100 000

¹²⁶ Vadovaujantis www.sic.hi.lt, *ligotumas* – tai bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu.

gyventojų, Utenos apskrityje – 319 asmenų 100 000 gyventojų ir šalyje – 286 asmenys 100 000 gyventojų.

1P.4.2.4. pav. Mirtingumas pagal priežastis Anykščių rajono savivaldybėje (100 000 gyventojų), 2016* m.

* analizės rengimo metu HISIC dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: HISIC

Lyginant su šalies vidurkiu, 2016 m. Anykščių rajono savivaldybėje mažesnis mirtingumas fiksuojamas nuo kvėpavimo organų ligų (savivaldybės rodiklis – 25 atvejai 100 000 gyventojų, o šalies – 45 atvejai 100 000 gyventojų) ir dėl išorinių priežasčių (savivaldybės rodiklis – 106 atvejai 100 000 gyventojų, o šalies – 107 atvejai 100 000 gyventojų). Todėl trečioji priežastis, lemianti mirtingumą Anykščių rajone, yra virškinimo organų ligos (126 atvejai 100 000 gyventojų), o Utenos apskrityje ir šalyje – išorinės priežastys. Mirtingumas dėl išorinių priežasčių – ketvirtoji pagal eiliškumą priežastis Anykščių rajono savivaldybėje. Dėl tinkamai vykdomų prevencinių priemonių mirtingumas dėl išorinių priežasčių Anykščių r. sav. 2012–2016 m. sumažėjo beveik 30 proc. (kai Utenos apskrityje – 8,8 proc., šalyje – 12,3 proc.).

1P.4.3. Socialinė apsauga

Socialinė apsauga – tai socialinių, ekonominių, organizacinių priemonių sistema, teikianti gyvenimui reikalingas lėšas ir paslaugas gyventojams, kurie įstatymų nustatytais atvejais dėl senatvės, negalios (invalidumo), mirties, ligos, motinystės (tėvystės), nedarbo ir kitų aplinkybių praranda savarankiškumą, pajamas ir negali pakankamai savimi pasirūpinti.

Pagrindinė *socialinių paslaugų*¹²⁷ organizatorė Lietuvoje yra savivaldybė. Organizuojant socialines paslaugas, vis daugiau funkcijų perduodama savivaldybėms, siekiant socialines paslaugas priartinti prie jų gavėjų gyvenamosios vietos. Socialinių paslaugų tinklą Anykščių rajono savivaldybėje sudaro *socialinės paslaugų įstaigos*¹²⁸ (valstybinio ir savivaldybės lygmens pavaldumo), viešosios įstaigos ir nevyriausybinių organizacijos (toliau – NVO). Kaip ir kitų savivaldybių, Anykščių rajono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikį lemia šie veiksniai: mažas gimstamumas ir visuomenės senėjimas (neigiamas gyventojų prieaugis), negalia, emigracija, socialinė rizika, nedarbas.

¹²⁷ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės paslaugos* yra paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹²⁸ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinių paslaugų įstaiga* – tai socialines paslaugas teikianti įmonė (akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, individuali įmonė), įstaiga (viešoji įstaiga, biudžetinė įstaiga), organizacija (asociacija, labdaros ir paramos fondas, religinė bendruomenė ar bendrija (centras), šeimyna (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, Anykščių rajono savivaldybė kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą (šiuo metu savivaldybė vadovaujasi Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2018 m.¹²⁹).

Socialinių paslaugų teikėjai. Anykščių rajono savivaldybės gyventojams socialines paslaugas teikia 1 LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) pavaldumo įstaiga – Aknystos socialinės globos namai (čia 2017 m. buvo 330 vietų, iš jų 32 vietos buvo finansuojamos Anykščių r. sav.); 3 savivaldybės pavaldumo įstaigos ir jų filialai/ padaliniai – Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras (juose 2017 m. iš viso buvo 50 vietų, gyveno 42 vaikai), Anykščių socialinės globos namai ir 2 padaliniai/ filialai (Svėdasų senelių globos namai ir Burbiškio grupinio gyvenimo namai) ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras su 7 padaliniais (Bendrųjų paslaugų tarnyba, Pagalbos į namus tarnyba, Paramos šeimai tarnyba, Motinos ir vaiko krizių centras, Dienos centras asmenims su negalia, Debeikių savarankiško gyvenimo namai, Vaikų dienos centras); 1 šeimyna – Jokūbavos šeimyna (čia 2017 m. iš viso buvo 10 vietų, gyveno 7 vaikai); 14 nevyriausybinių organizacijų (labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“ Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras, „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras, Anykščių socialinės gerovės centras, Anykščių rajono neįgaliųjų draugija, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Anykščių r. filialas, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių Viltis“, neįgaliųjų teatras „Anykščių šviesa“, Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Anykščių skyrius, Anykščių rajono diabetikų klubas „Ateitis“, Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centro Anykščių skyrius, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Anykščių skyrius, Anykščių rajono sutrikusio intelekto jaunuolių globos asociacija „Vertės ratas“) bei 1 viešoji įstaiga („Anykščių jausmų ratas“), kuriuose dažnu atveju Savivaldybės finansuojamos vietos finansuojamos arba pagal ES projektus, arba pagal neįgaliųjų socialinės integracijos programą.

1P.4.3.1. lentelė. Įstaigos ir organizacijos, kuriose teikiamos socialinės paslaugos Anykščių rajono savivaldybės gyventojams, 2017 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	1.1. Aknystos socialinės globos namai 1.2. Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras 1.3. Anykščių socialinės globos namų filialas Svėdasų senelių globos namai	LR SADM Savivaldybės BĮ Savivaldybės BĮ	330 (336) 50 (42) 40 (40)	32 (32) 41 (41) 24 (24)
2.	Šeimynos	2.1. Jokūbavos šeimyna	Savivaldybės	10 (7)	10 (7)
3.	Laikino gyvenimo namai	3.1. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Motinos ir vaiko krizių tarnyba	Savivaldybės BĮ	4 (42)	4 (42)
4.	Dienos socialinės globos centrai	4.1. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Dienos centras asmenims su negalia	Savivaldybės BĮ	20 (20)	7 (7)
5.	Savarankiško gyvenimo namai	5.1. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namai 5.2. Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“	Savivaldybės BĮ NVO	12 (12) 30 (28)	0 (0) -
6.	Socialinės priežiūros centrai	6.1. Anykščių Vaikų ir jaunimo užimtumo centras 6.2. „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos užimtumo centras 6.3. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Vaikų dienos centras 6.4. Anykščių socialinės gerovės centras	NVO NVO Savivaldybės BĮ NVO	45 (25) 30 (30) 20 (25) Pagal poreikį	25 (25) - 20 (25) Finansuojama pagal ES projektą
7.	Bendruomeninės įstaigos	7.1. Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras	NVO	Pagal poreikį	Finansuojama pagal socialinių paslaugų programą

¹²⁹ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. 1-TS-44.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				<i>iš viso</i>	<i>iš jų finansuojamų savivaldybės</i>
8.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos namų tarnyba, socialinių paslaugų centras, NVO įstaigos ir kt.)	8.1. Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Savivaldybės BJ	Pagal poreikį 20 (20)	Pagal poreikį 20 (20)
		8.2. Anykščių socialinės globos namų filialas Burbiškio grupinio gyvenimo namai	Savivaldybės BJ		
		8.3. Anykščių rajono neįgaliųjų draugija	NVO	643 nariai (623 neįgalieji)	Finansuojama pagal neįgaliųjų socialinės integracijos programą
					Tas pats
		8.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Anykščių r. filialas	NVO	61 narys (neįgalusis)	Tas pats
		8.5. Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių Viltis“	NVO	96 nariai (40 neįgaliųjų)	Tas pats
		8.6. Neįgaliųjų teatras „Anykščių šviesa“	NVO	28 nariai (22 neįgalieji)	Tas pats
		8.7. Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Anykščių skyrius	NVO	18 narių (15 neįgaliųjų)	Tas pats
		8.8. Cukriniu diabetu sergančių asmenų klubas „Ateitis“	NVO	85 nariai	Tas pats
		8.9. Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centro Anykščių skyrius	NVO	100 narių 33 neįgalieji	Tas pats
		8.10. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Anykščių skyrius	NVO	74 nariai	-
		8.11. Anykščių rajono sutrikusio intelekto jaunuolių globos asociacija „Vertės ratas“	NVO	33 nariai	Tas pats
		8.12. „Anykščių jausmų ratas“	VšĮ	Pagal poreikį	Tas pats

Šaltinis: Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas 2018 metams

Taigi, iš viso 2017 metais Anykščių rajono savivaldybėje veikė 4 socialines paslaugas teikiančios įstaigos ir 9 filialai/ padaliniai, 14 NVO ir 1 šeimyna.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2018 metams, socialinių paslaugų įstaigų išsidėstymas nėra tolygus (Anykščių rajono kaimiškose vietovėse veikia tik 3 socialinių paslaugų teikėjai (iš 25) – „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras, Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namai senyvo amžiaus asmenims bei Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ įkurti savarankiško gyvenimo namai Troškūnuose), todėl skiriasi socialinių paslaugų poreikio patenkinimo lygis miesto ir kaimo vietovių gyventojams.

Socialinės paslaugos ir jų gavėjai. Anykščių r. sav. yra teikiamos *bendrosios socialinės paslaugos* pagal poreikį. Bendrąsias socialines paslaugas (informavimo ir konsultavimo, tarpininkavimo bei atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais darbužiais ir avalyne, sociokultūrinės paslaugos) kiekvienoje rajono seniūnijoje vidutiniškai teikia 2 socialiniai darbuotojai: socialinio darbo organizatorius bei socialinis darbuotojas darbui su socialinės rizikos šeimomis. Bendrąsias socialines paslaugas (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, sociokultūrinės paslaugos) Anykščių r. sav. teikia NVO ir įvairios įstaigos bei organizacijos.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2018 metams, Anykščių rajono savivaldybėje 2017 metais *ilgalaikės socialinės globos paslaugas*¹³⁰ gavo 212 asmenų, *trumpalaikės socialinės globos paslaugas* – 17 asmenų, *dienos socialinės globos paslaugas institucijose* – 49 asmenys, *dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose*¹³¹ – 86 asmenys, *apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugas* – 26 asmenys, *integralios pagalbos į namus*¹³² (dienos socialinės globos ir slaugos) paslaugas – 261 asmuo, *socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas institucijose* – 80 asmenų, *socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas asmens (šeimos) namuose* – 122 šeimos, *laikino apnakvindinimo* – 22 asmenys, *kitas socialinės priežiūros paslaugas* – 20 asmenų. Iš viso per 2017 m. socialines paslaugas gavo 896 asmenys (šeimos) ir buvo nepatenkinta 11 asmenų (šeimų) poreikiai – 10 asmenų (šeimų) negavo ilgalaikės socialinės globos paslaugų ir 1 asmuo (šeima) – pagalbos į namus paslaugų.

Poreikį socialinėms paslaugoms turi įvairios Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančių žmonių grupės: *senyvo amžiaus asmenys*¹³³; *asmenys, turintys negalią*¹³⁴; *asmenys, turintys sunkią negalią*¹³⁵; *socialinės rizikos šeimos*¹³⁶ ir *jose augantys vaikai*¹³⁷; *vaikai, likę be tėvų globos; kiti asmenys, turintys socialinių problemų*.

Ilgalaikę socialinę globą Anykščių rajone teikia šie subjektai: Aknystos socialinės globos namai, Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras, Jokūbavos šeimyna, Anykščių socialinės globos namai ir 2 filialai (Burbiškio grupinio gyvenimo namai ir Svėdasų senelių globos namai) bei privatūs senelių globos namai „Sidabrinis amžius“. Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras, Jokūbavos šeimyna, Anykščių socialinės globos namai socialinės globos paslaugas teikia Anykščių miesto ir rajono gyventojams, Aknystos socialinės globos namai ir privatūs senelių globos namai „Sidabrinis amžius“ paslaugas teikia visiems LR gyventojams.

Trumpalaikės socialinės globos paslaugas vaikams, likusiems be tėvų globos, ir kuriems nustatyta laikinoji globa, teikiama Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centre ir Jokūbavos šeimynoje iki tol, kol vaikui nustatoma nuolatinė globa. Trumpalaikės socialinės globos

¹³⁰ Vadovaujantis <http://www.lietuva.gov.lt>, *ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa* – tai visuma paslaugų, kuriomis visiškai nesavarankiškam asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės priežiūros reikalaujanti pagalba.

¹³¹ Pagal socialinių paslaugų katalogą, *dienos socialinės globos paslaugas* – tai asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu jo namuose.

¹³² Pagal socialinių paslaugų katalogą, *integrali pagalba* – tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu..

¹³³ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *senyvo amžiaus asmuo* – sukakęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuris dėl amžiaus iš dalies ar visiškai yra netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹³⁴ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, skiriamas *suaugęs asmuo su negalia* ir *vaikas su negalia*. *Suaugęs asmuo su negalia* – darbingo amžiaus asmuo, kuris dėl neįgalumo yra iš dalies ar visiškai netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. *Vaikas su negalia* – vaikas iki 18 metų, kuris dėl neįgalumo yra iš dalies ar visiškai negalintis jo amžių atitinkančio savarankiškumo ir kurio galimybės ugdytis bei dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹³⁵ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *asmuo su sunkia negalia*: 1) *vaikas su sunkia negalia* – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiškai nesavarankiškumo lygis ir pagal Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymą pripažintas sunkaus neįgalumo lygis; 2) *suaugęs asmuo su sunkia negalia* – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiškai nesavarankiškumo lygis ir kuris pagal Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymą yra pripažintas nedarbingu; 3) *senatvės pensijos amžių sukakęs asmuo su sunkia negalia* – sukakęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiškai nesavarankiškumo lygis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹³⁶ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės rizikos šeima* – šeima, kurioje auga vaikų iki 18 metų ir kurioje bent vienas iš tėvų piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka ar negali tinkamai prižiūrėti vaikų, naudoja prieš juos psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimos interesams ir todėl iškyla pavojus vaikų fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi bei saugumui. Socialinės rizikos šeimai priskiriama ir šeima, kurios vaikui įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta laikinoji globa (rūpyba) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹³⁷ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės rizikos vaikas* – vaikas iki 18 metų, kuris vaikatauja, elgetauja, nelanko mokyklos ar turi elgesio problemų mokykloje, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, yra įsitraukęs ar linkęs įsitraukti į nusikalstamą veiklą, yra patyręs ar kuriam kyla pavojus patirti psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, smurtą šeimoje ir dėl šių priežasčių jo galimybės ugdytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

paslaugas asmenys gauna nepriklausomai nuo to, ar asmuo gyvena mieste, ar kaimiškoje vietovėje.

Nuo 2017 m. rugpjūčio mėn. Anykščių rajono savivaldybėje pradėtos teikti socialinio globotojo paslaugos vaikams, kurie netenka tėvų globos ir kuriems nustatoma globa. Šių paslaugų tikslas – tėvų globos netekusiems vaikams sudaryti sąlygas gyventi šeimoje, bet ne globos institucijoje. Per 2017 m. 3 globotojų šeimose gyveno 3 globojami vaikai.

Dienos socialinės globos institucijose paslaugas suaugusiems asmenims su negalia teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Dienos centras asmenims su negalia; vaikams su negalia – Antano Baranausko pagrindinės mokyklos specialiojo ugdymo skyrius – daugiafunkcis centras (ši įstaiga neturi socialinių paslaugų įstaigos statuso ir veikia kaip švietimo įstaiga).

Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugas teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centras (suaugusiems asmenims su negalia ir senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims su sunkia negalia). Integralios pagalbos į namus paslaugos Anykščių rajono savivaldybėje teikiamos nuo 2013 m. birželio mėn., jos finansuojamos ES struktūrinių fondų lėšomis.

Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugas teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namai (senyvo amžiaus asmenims), labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“ (socialiai pažeidžiamiems asmenims, turintiems problemų su priklausomybėmis), Aknystos socialinės globos namų Šlavėnų filiale „Namų užuovėja“ (neįgaliesiems).

Pagalbos į namus socialines paslaugas teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centas (neįgaliesiems senyvo amžiaus asmenims bei darbingo amžiaus asmenims su negalia), Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Anykščių rajono skyrius (Anykščių mieste gyvenantiems asmenims).

Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centras, mokyklinio amžiaus socialinės rizikos vaikams ir socialinės rizikos šeimų vaikams – Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Vaikų dienos centras, vaikams – Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras ir „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras.

Laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo paslaugas teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Motinos ir vaiko krizių tarnyba (asmenims ir jų vaikams, patekusiems į krizinę situaciją, suteikiant palaikymą ir konsultacijas).

Anykščių rajono savivaldybėje teikiamos reintegracijos paslaugos asmenims, susidūrusiems su priklausomybių problema (teikia VŠĮ „Anykščių jausmų ratas“, kuris Anykščių rajone įkūrė reintegracijos centrą moterims „Vilties namai“); Laikino atokvėpio tarnybos paslaugos asmenims su proto ir (ar) psichikos negalia, jų šeimų nariams, tėvams ar globėjams (teikia Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių viltis“).

Pagal Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą 2018 metams, 2017 m. Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose dirbo 53 socialiniai darbuotojai bei 73 socialinių darbuotojų padėjėjai, o savivaldybės administracijoje (seniūnijose) – 11 socialinių darbuotojų.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. pabaigoje gyveno 122 socialinės rizikos šeimos, kuriose augo 249 socialinės rizikos vaikai.

1P.4.3.2. lentelė. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius 2012–2017 m. pabaigoje

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Socialinės rizikos šeimų skaičius							
Lietuvos Respublika	10389	10235	9930	9757	9676	9786	-5,8%
Utenos apskritis	815	770	740	712	716	708	-13,1%
Anykščių r. sav.	131	132	124	131	136	122	-6,9%
Ignalinos r. sav.	138	125	114	106	99	101	-26,8%
Zarasų r. sav.	136	139	141	127	119	117	-14,0%
Kupiškio r. sav.	134	128	131	138	149	154	14,9%
Pasvalio r. sav.	246	231	223	219	196	172	-30,1%
Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius							
Lietuvos Respublika	21303	20664	19668	19043	18756	18415	-13,6%
Utenos apskritis	1610	1505	1373	1314	1322	1286	-20,1%
Anykščių r. sav.	293	288	259	262	266	249	-15,0%
Ignalinos r. sav.	260	245	215	213	201	198	-23,8%
Zarasų r. sav.	302	307	287	257	241	239	-20,9%
Kupiškio r. sav.	324	316	314	301	311	316	-2,5%
Pasvalio r. sav.	608	591	577	560	498	437	-28,1%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 metų laikotarpiu šalyje socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius mažėjo (atitinkamai 5,8 ir 13,6 proc.). Utenos apskrityje bei visose analizuojamose savivaldybėse socialinės rizikos šeimų skaičius ir jose augančių vaikų skaičius taipogi mažėjo. Anykščių rajono savivaldybėje nuo 2012 m. socialinės rizikos šeimų skaičius sumažėjo 6,9 proc. (Utenos apskrityje – 13,1 proc.), o socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius – 15,0 proc. (Utenos apskrityje – 20,1 proc.).

Nemokamą maitinimą Anykščių rajono savivaldybėje 2012 m. gavo 1 630 moksleivių. 2017 m. šis skaičius sumažėjo 61,5 proc. – iki 628 moksleivių. Utenos apskrityje ir šalyje nemokamą maitinimą gaunančių moksleivių skaičius mažėjo ne taip sparčiai (atitinkamai 59,1 proc. ir 57,8 proc.).

2012–2017 m. laikotarpiu šalyje *socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius*¹³⁸ išaugo 34,0 proc., Utenos apskrityje – 36,7 proc., o Anykščių rajono savivaldybėje šis rodiklis tarp nagrinėtų savivaldybių augo beveik sparčiausiai – 40,7 proc. (sparčiau augo tik Zarasų r. savivaldybėje – 65,3 proc.). Augantis socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius rodo, jog Anykščių rajono savivaldybėje gerėja socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas – tai lemia glaudesnis įstaigų, teikiančių šias socialines paslaugas, bendradarbiavimas ir efektyvesnis šių socialinių paslaugų organizavimas.

1P.4.3.3. lentelė. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjai 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	15902	16179	18083	17826	18630	21303	34,0%
Utenos apskritis	912	969	1182	1169	1026	1247	36,7%
Anykščių r. sav.	248	263	284	292	230	349	40,7%
Ignalinos r. sav.	99	146	113	75	104	113	14,1%
Zarasų r. sav.	173	139	194	136	124	286	65,3%
Kupiškio r. sav.	127	114	104	109	166	162	27,6%
Pasvalio r. sav.	193	364	264	164	193	200	3,6%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2017 m. laikotarpiu vaikų iki 17 metų amžiaus, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius Anykščių rajono savivaldybėje išaugo 6,3 proc. (tuo tarpu šalyje ir Utenos

¹³⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinių paslaugų asmens namuose gavėjus* apibrėžia šias paslaugas gaunančių asmenų grupės – senyvo (pensinio) amžiaus asmenys, darbingo amžiaus asmenys su negalia, vaikai su negalia ir pan.

apskirtyje mažėjo atitinkamai 9,1 proc. ir 19,6 proc.). Mažiausiai vaikų Anykščių r. sav. neįgaliaisiais pripažinta 2013 m. (9), o daugiausiai – 2017 m. (17). Vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius dar augo Zarasų ir Kupiškio rajonų savivaldybėse (atitinkamai 30,8 proc. ir 20,0 proc.), o visose kitose nagrinėjamosiose savivaldybėse – mažėjo.

1P.4.3.4. lentelė. Asmenys, pirmą kartą pripažinti neįgaliaisiais, 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Vaikai (0–17 metų amžiaus)							
Lietuvos Respublika	2107	1723	1920	1760	1716	1915	-9,1%
Utenos apskritis	112	69	86	76	75	90	-19,6%
Anykščių r. sav.	16	9	15	14	15	17	6,3%
Ignalinos r. sav.	14	15	10	9	15	10	-28,6%
Zarasų r. sav.	13	9	8	16	6	17	30,8%
Kupiškio r. sav.	10	15	22	7	12	12	20,0%
Pasvalio r. sav.	30	10	23	23	18	14	-53,3%
Darbingo amžiaus asmenys (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus)							
Lietuvos Respublika	13993	13096	12951	12148	13133	11600	-17,1%
Utenos apskritis	757	720	709	608	619	577	-23,8%
Anykščių r. sav.	133	151	133	117	137	127	-4,5%
Ignalinos r. sav.	93	108	84	74	90	64	-31,2%
Zarasų r. sav.	107	87	99	67	67	63	-41,1%
Kupiškio r. sav.	104	99	110	111	114	79	-24,0%
Pasvalio r. sav.	139	125	117	111	108	122	-12,2%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius 2012–2017 m. šalyje sumažėjo 17,1 proc., Utenos apskrityje – 23,8 proc., o Anykščių rajono savivaldybėje – 4,5 proc. (lėčiau nei šalyje ir apskrityje bei lėčiausiai iš visų kaimyninių savivaldybių).

1P.4.3.5. lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir išlaidos socialinėms pašalpoms 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius, asmenys							
Lietuvos Respublika	221922	190009	140114	110701	87898	74548	-66,4%
Utenos apskritis	14890	13143	9671	7904	6361	5865	-60,6%
Anykščių r. sav.	3765	3312	2429	1980	1497	1336	-64,5%
Ignalinos r. sav.	2245	2116	1745	1433	1136	1141	-49,2%
Zarasų r. sav.	2496	2193	1585	1290	1175	1137	-54,4%
Kupiškio r. sav.	1999	1906	1324	1060	873	797	-60,1%
Pasvalio r. sav.	3356	2624	1712	1269	1007	1041	-69,0%
Išlaidos socialinėms pašalpoms, tūkst. EUR							
Lietuvos Respublika	173622,4	147174,1	103786,5	77323,2	60709,8	58581,4	-66,3%
Utenos apskritis	11999,9	10411,4	7294,3	5636,8	4503,5	4832,2	-59,7%
Anykščių r. sav.	3160,3	2604,6	1812,4	1405,6	1063,2	1108,3	-64,9%
Ignalinos r. sav.	1873,4	1719	1385,6	1060,5	818,7	973,5	-48,0%
Zarasų r. sav.	1998,4	1781,5	1131,2	902,1	825,4	875,3	-56,2%
Kupiškio r. sav.	1495,5	1447,3	989,5	720,6	558,7	573,9	-61,6%
Pasvalio r. sav.	2684,9	2060,4	1311,0	942,1	737,9	840,0	-68,7%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Anykščių rajono savivaldybėje *socialinės pašalpos gavėjų*¹³⁹ skaičius 2012–2017 m. laikotarpiu mažėjo (64,5 proc.) lėčiau nei šalyje (66,4 proc.), bet sparčiau nei Utenos apskrityje (60,6 proc.). Vertinant visas nagrinėjamas savivaldybes šis rodiklis sparčiau mažėjo tik Pasvalio rajono savivaldybėje – 69,0 proc. Socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimą lėmė glaudus

¹³⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinės pašalpos gavėjai* yra asmenys, gaunantys socialinės apsaugos išmokas pinigais.

tarpinstitucinis bendradarbiavimas sprendžiant socialinės apsaugos problemas, aktyvus vietos bendruomenės dalyvavimas, nedarbo lygio mažėjimas ir kitos priežastys.

Sumažėjus socialinių pašalpų gavėjų skaičiui bei socialinei paramai tapus tikslingesnei, atitinkamai sumažėjo ir *išlaidos socialinėms pašalpoms*¹⁴⁰. Lietuvoje analizuojamuoju laikotarpiu didžiausios išlaidos socialinėms pašalpoms buvo 2012 m., mažiausios – 2017 m. (atitinkamai 173 622,4 tūkst. EUR ir 58 581,4 tūkst. EUR), Anykščių rajone – analogiškai (didžiausios – 2012 m., jos siekė 3 160,3 tūkst. EUR, mažiausios – 2016 m., jos siekė 1 063,2 tūkst. EUR). Mažesnes išlaidas socialinėms pašalpoms 2017 m. turėjo visos kitos nagrinėjamos savivaldybės, o mažiausias – Kupiškio r. sav. (573,9 tūkst. EUR) ir Pasvalio r. sav. (840,0 tūkst. EUR). Nuo 2012 m. iki 2016 m. šios išlaidos kasmet mažėjo visose analizuojamose savivaldybėse, o 2017 m. vėl išaugo. Anykščių rajono savivaldybėje (64,9 proc.) išlaidų socialinėms pašalpoms pokytis 2012–2017 m. buvo mažesnis nei šalyje (66,3 proc.) bet didesnis nei Utenos apskrityje (59,7 proc.) ir antras pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių.

1P.4.4. Kultūra ir menas

Kultūra gali būti apibrėžiama kaip: 1) žmogaus bei visuomenės gerbiami ir puoselėjami objektai ir reiškiniai, jų formos ir sistemos, kurių funkcionavimas leidžia kurti, panaudoti ir perteikti tai, kas suvokiama kaip materialinės ir dvasinės vertybės; 2) sukeliantis pagarbą tobulumo laipsnis, pasiektas kurioje nors veiklos srityje; išprusimas. Kultūra yra sudėtinė visuma, apimanti žinias, tikėjimus, moralę, teisę, papročius ir kitus vertingus, gerbiamus ir puoselėjamus gebėjimus, kuriuos žmogus įgyja kaip konkrečios visuomenės narys konkrečiu istoriniu laikotarpiu.

Menas gali būti apibrėžiamas kaip: 1) kūrybinis tikrovės atspindėjimas vaizdais (pavyzdžiui, dailė); 2) kuri nors kūrybinio tikrovės atspindėjimo vaizdais sritis (pavyzdžiui, vaizduojamasis menas, taikomasis menas); 3) mokėjimas dailiai, nepriekaištingai, gerai ką daryti, meistriškumas (pavyzdžiui, aktorystės menas, karo menas, vadovavimo menas, bendravimo menas) ir kt. Menas atlieka 5 esmines funkcijas – pramoginę, jausmų išlaisvinimo (katarsinę), techninę, gyvenimo pajvairinimo arba idealinimo, gyvenimo intensyvinimo.

Kultūra ir menas yra priemonės, kurios padeda bendruomenei atskleisti savo gebėjimus, kurti tapatybę ir ją puoselėti. *Kultūros centrai*¹⁴¹, *bibliotekos*¹⁴², *muziejai*¹⁴³ ir kitos kultūros įstaigos, vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. Ši sritis apima ne tik institucines struktūras, bet ir pavienes gyventojų kūrybines iniciatyvas.

Kultūros politiką rajone formuoja Anykščių rajono savivaldybės taryba, mero institucija ir Anykščių rajono savivaldybės administracija. Pasiūlymus ir rekomendacijas kultūros klausimais teikia Anykščių rajono savivaldybės kultūros taryba. Rajono kultūros veiklas koordinuoja bei kultūros srities viešąjį administravimą vykdo Anykščių rajono savivaldybės administracijos vyriausiasis specialistas (kultūrai ir turizmui).

¹⁴⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *išlaidas socialinėms pašalpoms* sudaro socialinės apsaugos išmokos pinigais.

¹⁴¹ Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁴² Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁴³ Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muziejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Anykščių rajone kultūros politiką įgyvendina 4 biudžetinės įstaigos ir 44 jų skyriai: Anykščių kultūros centras (toliau – AKC), turintis 14 skyrių (Andrijoniškio, Ažuožerių, Burbiškio, Debeikių, Kavarsko, Kurklių, Troškūnų, Viešintų, Leliūnų, Mačionių, Skiemonių, Traupio, Vaitkūnų ir Svėdasų); A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus (toliau – Anykščių muziejus), turintis 3 skyrius

(Rašytojų memorialinis, Etninės kultūros (Arklio muziejus) ir Istorijos paveldo), Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka (toliau – Anykščių VB), turinti 24 kaimų filialus (Andrijoniškio, Ažuožerių, Budrių, Burbiškio, Debeikių, Elmininkų, Kurklių, Kurklių II, Leliūnų, Mačionių, Piktagalio, Raguvėlės, Rubikių, Skiemonių, Staškūniškio, Surdegio, Svėdasų, Svirnų II, Šerių, Traupio, Vaitkūnų, Troškūnų, Viešintų, Kavarsko) ir Anykščių menų centras, turintis 3 skyrius (Angelų muziejus, Sakralinio meno centras, Koplyčia-Pasaulio anykštėnų kūrybos centras), bei 1 viešoji įstaiga – VšĮ Anykščių menų inkubatorius-menų studija (toliau – Anykščių menų inkubatorius). Anykščių muziejus dalį eksponatų eksponuoja šiose ekspozicijose: Antano Baranausko klėtelėje (A. Vienuolio g. 2, Anykščiai), Antano Vienuolio-Žukausko memorialiniame name-muziejuje (A. Vienuolio g. 2, Anykščiai), Jono Biliūno memorialinėje sodyboje (Niūronių k., Anykščių r.), Bronės Buivydaitės memorialiniame name-muziejuje (Vilniaus g. 21, Anykščiai), Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių memorialiniame muziejuje (Griežionėlių k., Anykščių r.), Arklio muziejuje (Niūronių k., Anykščių r.), Siauruko muziejuje (Stoties g. 4B, Anykščiai), Šeimyniškių piliakalnio istoriniame komplekse (J. Biliūno g. 125 - 133, Anykščiai).

Anykščių rajono savivaldybės kultūros įstaigos bendradarbiauja su visuomeninėmis organizacijomis, tarybomis, kitomis institucijomis. Anykščių rajono savivaldybės kultūros įstaigose ruošiamos ir įgyvendinamos kultūrinės programos apima profesionalios kūrybos sklaidą, mėgėjų kūrybinę veiklą, kilnojamų ir nekilnojamų kultūros vertybių ir etninės kultūros apsaugą, kultūros leidybines veiklas, muziejinių ekspozicijų bei kūrybinių industrijų plėtrą, kultūrinio švietimo edukacijas, tradicinių festivalių organizavimą ir kt.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Utenos apskrityje 2012–2017 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius išaugo 5,8 proc. Tam didžiausios įtakos turėjo meno mėgėjų kolektyvų augimas Ignalinos rajono savivaldybėje (nuo 15 – 2012 m. iki 70 – 2017 m.). Meno mėgėjų kolektyvų skaičius tarp nagrinėjamų savivaldybių taip pat augo Anykščių rajono (4,5 proc.), mažėjo Zarasų rajono (20,0 proc.), Kupiškio rajono (9,7 proc.) ir Pasvalio rajono (45,8 proc.) savivaldybėse. Šalyje mėgėjų meno kolektyvų skaičius sumažėjo 3,5 proc.

Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius šalyje ir Utenos apskrityje per šešerius metus beveik nepakito (šiek tiek sumažėjo), o Anykščių r. sav. – išaugo 0,6 proc. Didžiausias šuolis fiksuojamas Ignalinos r. sav., kur meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius padidėjo nuo 186 – 2012 m. iki 681 – 2017 m. (3,7 karto). Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius 2012–2017 m. sumažėjo visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse. Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo ir mažėjantis gyventojų skaičius.

1P.4.4.1. lentelė. Meno mėgėjų kolektyvai ir dalyviai juose 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Meno mėgėjų kolektyvai, vienetai							
Lietuvos Respublika	3982	3985	3908	3877	3863	3841	-3,5%
Utenos apskritis	308	281	280	288	337	326	5,8%
Anykščių r. sav.	67	74	84	77	68	70	4,5%
Ignalinos r. sav.	15	14	14	26	76	70	366,7%
Zarasų r. sav.	85	65	64	63	65	68	-20,0%
Kupiškio r. sav.	62	67	73	60	62	56	-9,7%
Pasvalio r. sav.	166	129	106	120	104	90	-45,8%
Meno mėgėjų kolektyvų dalyviai, asmenys							
Lietuvos Respublika	53131	53216	52823	52967	53106	52956	-0,3%
Utenos apskritis	3765	3639	3480	3573	3871	3750	-0,4%
Anykščių r. sav.	834	1028	1072	975	815	839	0,6%
Ignalinos r. sav.	186	191	191	330	698	681	266,1%
Zarasų r. sav.	1075	720	728	734	689	701	-34,8%
Kupiškio r. sav.	742	914	854	761	742	695	-6,3%
Pasvalio r. sav.	1613	1168	1150	1322	1054	968	-40,0%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Anykščių rajone kultūrinę veiklą vykdo įvairios asociacijos, klubai, bendruomenės, bendrijos, pavieniai iniciatyvūs asmenys. Aktyviausiai kultūrinę veiklą vykdo šios Anykščių rajone registruotos nevyriausybinių kultūros organizacijos: Pasaulio anykštėnų bendrija, Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugija, Vaižgantiečių klubas „Pragiedruly“, Anykščių menininkų asociacija, Anykščių tautinių šokių ansamblio „Gojus“ klubas, VŠĮ „Prasmingas garsas“, Anykščių kultūros draugija „Meno atodangos“, Anykščių literatų klubas „Marčiupys“, Asociacija „Anykščių šventės“, Anykščių naujų vėjų bendruomenė, Sveikos gyvensenos klubas „Anykščių vaivorykstė“ ir kt. Anykščių rajono savivaldybės administracijos Kultūrinės veiklos plėtros programos lėšomis kasmet finansuojama apie dvidešimt asociacijų ir viešųjų organizacijų kultūrinės veiklos projektų.

2017 m. vienas ryškiausiai kuriančių bei gastroliuojančių po šalį ir užsienį kolektyvų buvo AKC teatras (režisierius Jonas Buziliauskas), kuris per metus įvykdė 44 išvažiuojamus spektaklius.

2016 metais parengta ir visuomenei pristatyta Anykščių rajono kultūros strategija „Anykščiai. Žmonės kuria“, kurios paskirtis – apibrėžti Anykščių krašto kultūros plėtros viziją, numatyti prioritetus, tikslus ir uždavinius, svarbius siekiant vizijos įgyvendinimo. Strategija siekiama darniai ir pažangiai plėtoti Anykščių krašto kultūrą, išskiriant kultūros indėlį ilgalaikiai regiono raidai bei pabrėžiant Anykščių krašto savitumą regiono, Lietuvos ir Europos kontekste. 2017 metais Anykščių rajono savivaldybės administracija išsikėlė siekį jungtis į UNESCO kūrybiškų miestų (literatūros srities) tinklą.

Anykščių rajono savivaldybėje įvairūs kultūriniai renginiai vyksta Anykščių kultūros centre ir jo padaliniuose, Anykščių menų centre ir jo padaliniuose, Anykščių menų inkubatorijoje, Anykščių šv. Mato bažnyčioje, Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose, muziejuose, bendruomenėse. Per 2017 m. vykusią renginių skaičius siekė 1 925 renginius. Iš jų, pagal Anykščių kultūros centro direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitą¹⁴⁴, AKC surengė 513 renginių (arba 26,6 proc.). AKC 2017 m. taipogi buvo surengta 15 tautodailės, profesionalaus meno darbų parodų. Lyginant su 2016 m., renginių skaičius Anykščių rajono savivaldybėje išliko tame pačiame lygyje – sumažėjo 14 renginių ir 2016 m. siekė 2009 renginius (savo ruožtu AKC suorganizuotų renginių skaičius, lyginant su 2016 m., sumažėjo 8,8 proc.). AKC suorganizuotuose renginiuose 2017 m. dalyvavo

¹⁴⁴ Patvirtinta Anykščių rajono tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. 1-TS-86

apie 120 tūkst. lankytojų, o visuose Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje suorganizuotuose renginiuose – apie 161 tūkst. lankytojų.

2017 m. AKC parengė ir įgyvendino 9 projektus, kurių reikšmingiausi: tarptautinis mėgėjų teatrų festivalis „ARTimi“ (AKC), profesionalių teatrų nacionalinės dramaturgijos festivalis „Pakeleivingi“ (AKC), meno terapijos ir kūrybinių improvizacijų stovykla-festivalis „Troškimai“ (AKC Troškūnų sk.), muzikos vakarų ciklas „Muzikos garsų spalvos“ (AKC Troškūnų sk.), jaunimo ir etninės kultūros ir keistojo folkloro stovykla „Folk-virus“ (AKC Troškūnų sk.), respublikinė kapelų šventė „Gaida“ (AKC), respublikos sveikatos priežiūros įstaigų meno kūrėjų ir atlikėjų šventė „Muzikos sparnais“ (AKC) ir kt. 2017 m. vykdyti pagrindiniai renginiai AKC skyriuose: Teatro šventė „Tegyvuoja teatras“ (Svėdasų sk.), Kraštiečių šventė „Čia gera sugrįžti“ (Traupio sk.), Utenos, Rokiškio, Anykščių rajonų seniūnijų mėgėjų meno šventė „Sveiki, kaimynėliai“ (Debeikių sk.), Joninių šventė „Ant švento Jono ant Jomarkelio“ (Kavarsko sk.), „Muzikinė vasara Ažuožeriuose“ (Ažuožerių sk.), „Sugrįžkime į savo tėviškę“ (Andrioniškio sk.), „Skrendanti muzikos paukštė“ (Leliūnų sk.) ir kt.

Be pagrindinių AKC organizuojamų kultūrinių renginių Anykščių rajono savivaldybėje vyksta kiti, ne mažiau populiarūs, kultūros įstaigų, asociacijų, bendruomenių organizuojami kultūriniai renginiai: tradiciniai renginiai (tradicinės kultūros ir žirgų sporto šventė „Bėk bėk, žirgeli!“ Niūronyse, Anykščių miesto šventė, Rudens šventė Obuolinės, kt.); kamerinių renginių ciklai ir festivaliai netradicinėse erdvėse, kultūros, gamtos, istorijos paveldo objektų prieigose (profesionaliosios muzikos festivalis „Muzikos savaitgaliai Anykščiuose“, nacionalinis bardų festivalis „Purpurinis vakaras“, tarptautinis alternatyvios muzikos festivalis „Devilstone“ (Velnio akmuo), Europos dokumentinių filmų festivalis EDOX, Šiaurės Europos šalių mėgėjų teatro aljanso NEATA festivalis ir kt.); etniniai renginiai (Pavasario ir Rudens lygiadieniai, Rasų ir Žolinės šventės, kalėdinės (Saldaturgio) mugės, Blukio deginimas, kitos kalendorinės šventės ir apeigos); tautiškumą skatinantys renginiai (Atminties valanda prie Puntuko akmens, skirta paminėti lakūnų Dariaus ir Girėno skrydį); istorinę atmintį palaikantys renginiai (Tėvynę mylinčių žmonių sąskrydis „Trakinių partizanai“ Trakinių km., Kurklių sen.); religiniai renginiai (tarptautinis vargonų muzikos festivalis Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje) bei kiti populiarūs renginiai (regioninė romansų atlikėjų šventė „Aukštaitijos žiedynai“, tarptautinis šiuolaikinio šokio festivalis „Pėdos“, ir kt.).

Anykščių rajono savivaldybės kaimiškose vietovėse taip pat vyksta įvairūs kultūriniai renginiai: turistinio sezono pradžios šventė Andrioniškėse, respublikinė Mažų miestelių solistų, vokalinių ir romansinių kolektyvų šventė-konkursas Leliūnuose, tradicinis respublikinis renginys „Vaižgantinės“ Malaišiuose (rašytojo J. Tumo-Vaižganto gimtinėje) ir kt.

VšĮ Anykščių menų inkubatorius-menų studija organizuoja įvairių temų kūrybinių industrijų festivalius, dizaino savaitės renginius, netradicinius renginius, parodas, kūrėjų muges.

2017 metais Anykščiuose įvyko 3 nauji šalies ir tarptautiniai renginiai: Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų festivalis „Dvi paukštės“, literatūros, muzikos ir teatro festivalis „Rašytojų balsai A. Vienuolio verandoje: klasika ir modernumas“, tarptautinis Anykščių pasakojimo festivalis SEKAS.

Pažymėtina, kad kultūriniame gyvenime aktyviai dalyvauja ir ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo ir neformalaus švietimo įstaigos.

Galima teigti, kad net ir mažėjant gyventojų skaičiui Anykščių rajone, kultūrinė veikla kasmet darosi vis aktyvesnė, o Anykščių kultūros centro veikla – populiareesnė. Informacija apie kultūrinę veiklą ir renginius Anykščių mieste ir Anykščių rajone skelbiama interneto svetainėje

<http://www.anyksciukc.lt>, www.anyksciai.lt, Anykščių rajono savivaldybės administracijos socialinio tinklo Facebook paskyroje.

Nuo 2001 metų Anykščių rajone teikiama Anykščių rajono savivaldybės Teresės Mikeliūnaitės kultūros premija Anykščių krašto (rajono) asmeniui arba savo kilme anykštėnui už paskutinių 5 metų nuopelnus krašto (rajono) kultūrai, o 2010 metais įsteigta Anykščių rajono savivaldybės Antano Baranausko literatūrinė premija, kuri skiriama už 3 pastarųjų metų profesionalių kūrėjų grožinės literatūros kūrinius (knygas), skiepijančius meilę Lietuvos gamtai ir Antano Baranausko gimtinės aplinkai, skleidžiančius žmogaus ir gamtos dvasinį ryšį, arba už 3 pastarųjų metų profesionalius literatūrologijos kūrinius, skirtus Antano Baranausko kūrybai.

Anykščių rajono savivaldybės teritoriją aptarnauja Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka su 24 skyriais. 2017 m. Anykščių VB buvo 8 613 registruotų vartotojų (lyginant su 2016 m., sumažėjo 212 vartotojų, o su 2015 m. – 225 vartotojais). Vartotojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo mažėjantis gyventojų skaičius. Vaikai iki 14 metų amžiaus sudarė 24,0 proc. visų vartotojų skaičiaus, studentai – 11,0 proc., senjorai – 20,0 proc., o darbingo amžiaus asmenys – 43,0 proc.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešosios bibliotekos veiklos ataskaita už 2017 m., 2017 m. Anykščių VB paslaugomis naudojosi Anykščių rajono savivaldybės gyventojai ir svečiai iš Lietuvos bei užsienio šalių. 2017 m. Anykščių VB fiksuota 150 875 fizinių apsilankymų. Lyginant su 2016 m., apsilankymų skaičius sumažėjo 10,0 proc. arba 16 712 apsilankymais, o lyginant su 2015 m. – 9,2 proc. arba 15 929 apsilankymais). Fizinių apsilankymų Anykščių VB skaičiaus mažėjimą lemia gyventojų skaičiaus mažėjimas Anykščių rajono savivaldybėje ir šalyje. Virtualių apsilankymų skaičius Anykščių VB 2017 m. siekė 3 474 ir lyginant su 2016 m., sumažėjo 244 apsilankymais.

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešosios bibliotekos veiklos ataskaita už 2017 m., 2017 m. Anykščių VB dokumentų fondas sudarė 206 457 egzempliorių (lyginant su 2016 m., egzempliorių skaičius sumažėjo 0,8 proc. arba 1 577 vnt., o lyginant su 2015 m. – 4,4 proc. arba 9 532 vnt.).

1P.4.4.2. lentelė. Muziejų lankytojų skaičius 2012–2017 m., tūkst. asmenų

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	2716	3267	3757	3898	3981	4152	52,9%
Utenos apskritis	147	154	174	219	223	209	42,2%
Anykščių r. sav.*	85	86	97	130	106	144	69,4%
Ignalinos r. sav.	2	3	6	5	6	18	800,0%
Zarasų r. sav.	2	8	9	11	11	15	650,0%
Kupiškio r. sav.	9	13	14	14	13	15	66,7%
Pasvalio r. sav.	29	32	33	31	24	29	0,0%

* Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenys

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Anykščių rajono savivaldybės administracija

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, šalies muziejuose per 2017 m. apsilankė 4 152 tūkst. lankytojų, Utenos apskrityje – 209 tūkst. lankytojų. Anykščių r. sav. muziejų lankytojų skaičius 2017 m. siekė 144 tūkst. asmenų (Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenys). Tai sudarė didžiausią Utenos apskrities muziejų lankytojų skaičių. Tiek šalyje, tiek apskrityje, tiek visose analizuojamose savivaldybėse muziejų lankytojų skaičius augo (labiausiai išaugo Zarasų r. sav. ir Ignalinos r. sav.). Anykščių r. sav. lankytojų skaičius (69,4 proc.) 2012–2017 m. augo sparčiau nei šalyje (52,9 proc.) ir Utenos apskrityje (42,2 proc.).

1P.4.5. Kūno kultūra ir sportas

Sportas yra 1) profesionali ar mėgėjiška veikla, kuria siekiama pergalės varžybose; apima sistemingą mokymąsi, lavinimąsi (treniravimąsi) ir varžybas; 2) socialinis reiškiny, neatsiejama visuomenės kultūros dalis – rengimosi varžyboms ir dalyvavimo jose sistema siekiant geriausių sportinių rezultatų.

Kūno kultūra yra 1) asmens ir visuomenės bendrosios kultūros dalis, glaudžiai susijusi su sveikatos stiprinimu ir sportu; 2) mokykloje dėstomas dalykas, kurį dėstant mokama judesių ir veiksmų, lavinančių psichofizinę asmenybę, teikiama moksliai apibendrintų žinių apie fizinį ugdymą ir sportą.

Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, sporto politiką Anykščių rajone įgyvendina 1 biudžetinė sporto įstaiga (Anykščių kūno kultūros ir sporto centras (toliau – AKKSC)), 22 sporto klubai (Anykščių slidinėjimo sporto klubas „Viesulas“, Anykščių žemės ūkio mokyklos plaukimo sporto klubas „Vandenis“, futbolo sporto klubas „Anykščiai“, Anykščių karatė sporto klubas „Takas“, Anykščių krepšinio lyga, Anykščių rajono graikų-romėnų imtynių klubas „Ažuolas“, Anykščių technikos sporto klubas „Motosportas“, Anykščių rajono šachmatų klubas „Šešiasdešimt keturi“, Anykščių rajono sunkiosios atletikos sporto klubas „Heraklis“, Anykščių krepšinio klubas „Veteranas“, sportinių šokių klubas „Saltus“, Anykščių rajono sporto klubas „Vėtrungė“, sporto klubas „Vilartas“, sporto klubas „Orionas“, sporto klubas „Anykščių burės“, sporto klubas „Troškūnietis“, Anykščių teniso klubas „Anykščių kortas“, sporto klubas „Ugnius moto“, Kavarsko sporto ir pramogų klubas, sporto klubas „Elmis“, asociacija „Kalitos kalnas“ ir gatvės vaikų futbolo federacija Anykščių skyrius) ir 2 viešosios sporto įstaigos (VŠĮ „Sveikatos oazė“, VŠĮ „MKS-ČIVERSA“).

Anykščių kūno kultūros ir sporto centras yra biudžetinė įstaiga, kurios misija – kūno kultūros ir sporto priemonėmis sudaryti sąlygas asmenybės saviraiškai, ugdyti vaikų, jaunimo bei suaugusiųjų sveikos gyvensenos įgūdžius; nustatyti potencialius vaikų sportinius gebėjimus ir juos ugdyti parengiant didelio meistriškumo sportininkus atstovauti rajoną apskrities, šalies varžybose ir Lietuvą tarptautinio rango varžybose, plėtoti ir organizuoti kūno kultūros bei sporto renginius; teikti metodinę paramą suinteresuotoms struktūroms (organizacijoms).

Pagal Anykščių kūno kultūros ir sporto centro vadovo 2017 metų ataskaitą¹⁴⁵ 2017 m. AKKSC 2017 m. dirbo 16 trenerių, veikė 7 pradinio rengimo, 14 meistriškumo ugdymo, 4 meistriškumo tobulinimo ir 12 neformaliojo vaikų ugdymo grupių, sportavo 354 ugdytiniai 9 sporto šakose (krepšinis, plaukimas, graikų-romėnų imtynės, sunkioji atletika, slidinėjimas, biatlonas, futbolas, žirginis sportas ir tenisas).

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtais 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 ir 2017 m. sporto statistikos metraščiais, 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje veikė 25 *sporto organizacijos*¹⁴⁶, iš kurių 22 – *sporto klubai*¹⁴⁷. Šie rodikliai – vieni didžiausių apskrityje (sudarė 37,4 proc. Utenos apskrities ir 1,4 proc. šalies sporto organizacijų). Šiose sporto organizacijose Anykščių rajone 2017 m. sportavo

¹⁴⁵ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-138.

¹⁴⁶ Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto organizacijos* – yra juridinio asmens teises turintys sporto klubai, sporto mokyklos, sporto centrai, sporto bazės, sporto šakų federacijos, asociacijos, draugijos ir kitos kūno kultūra ir sporto veikla užsiimančios organizacijos bei institucijos, kurios sudaro sąlygas praktikuoti kūno kultūrą ir sportą, rengti sportininkus, organizuoti sporto varžybas ir kitus kūno kultūros bei sporto renginius (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹⁴⁷ Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto klubas* – tai pagrindinė sporto institucija, vienijanti gyventojus ir sportininkus fiziniam aktyvumui, sveikai gyvensenai, kūno kultūrai ir sportui plėtoti bei populiarinti (I skyrius, bendrosios nuostatos, 4 straipsnis).

728 asmenys (iš jų trečdalis arba 227 – moterys). Taigi, *sportuojantieji*¹⁴⁸ 2017 m. sudarė 3,0 proc. visų Anykščių rajono gyventojų (savo ruožtu, šalies rodiklis – 4,9 proc.).

Lyginant su 2012 m., sporto organizacijų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje išaugo 4,2 proc. arba 1-a sporto organizacija, o jose sportuojančiųjų skaičius sumažėjo 65,7 proc. (turėjo įtakos gyventojų skaičiaus mažėjimas rajone). Sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius mažėjo ir dėl to, kad rajone yra sudarytos puikios sąlygos individualiai sportuoti – įrengti dviračių, pasivaikščiojimo takai, maudyklos upėse ir ežeruose, labai populiarius yra šiaurietiškas vaikščiojimas.

1P.4.5.1. lentelė. Sporto rodikliai Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Rodiklis / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Sporto organizacijų skaičius	24	24	22	25	27	25	4,2%
<i>Iš jų – sporto klubų skaičius</i>	20	20	18	21	23	22	10,0%
Sportuojančiųjų skaičius sporto organizacijose	2123	2126	2157	3305	997	728	-65,7%
<i>Iš jų – moterų</i>	582	602	712	1328	333	227	-61,0%
Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius	331	338	408	315	290	216	-34,7%
Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius	13242	13259	11934	16054	14414	11133	-15,9%
Išmokyta plaukti asmenų	273	294	235	203	202	154	-43,6%
Parengta sportininkų iš viso	34	38	25	46	22	21	-38,2%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenis

Analizuojamuoju 2012–2017 m. laikotarpiu *sporto varžybų*¹⁴⁹, *sporto visiems renginių*¹⁵⁰ bei *sporto stovyklų*¹⁵¹ skaičius ir dalyvių juose skaičius Anykščių rajono savivaldybėje pasižymėjo mažėjimu (atitinkamai 34,7 proc. bei 15,9 proc. sumažėjimas). Tuo tarpu sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius šalyje (nevertinant nacionalinių sporto organizacijų) analogišku laikotarpiu padidėjo beveik 44 proc., o dalyvių skaičius – 6,4 proc. Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų Anykščių rajono savivaldybėje mažiausiai buvo surengta 2017 m. (216), o daugiausiai – 2014 m. (408). 2017 m. suorganizuotų sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius ir dalyvių skaičius Anykščių r. sav. buvo didžiausias tarp nagrinėjamų savivaldybių.

Bendradarbiaujant su Lietuvos sporto federacijomis Anykščiuose organizuojami: Lietuvos graikų-romėnų, laisvųjų ir moterų imtynių čempionatas, Lietuvos plaukimo 25 m baseine čempionatas, Lietuvos virvės traukimo čempionatas, Lietuvos jaunučių ir vaikų graikų-romėnų imtynių pirmenybės, Lietuvos dviračių maratonų taurės „Anykščių dviračių maratonas“ varžybos, Lietuvos moksleivių slidininkų rudens kroso varžybos.

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. buvo išmokyti plaukti 154 asmenys, tai sudarė 16,9 proc. visų Utenos apskrityje išmokytų plaukti asmenų skaičiaus, tačiau rodiklis per šešerius metus sumažėjo 43,6 proc.

¹⁴⁸ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sportuojantysis* apibrėžiamas kaip asmuo, lavinantis savo fizinius gebėjimus, siekiantis fizinės sveikatos sporto institucijose – sporto klubuose.

¹⁴⁹ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sporto varžybos* – tai sportininkų, komandų, klubų varžymasis, rungtyniavimas pagal tam tikrus nuostatus; joms pasibaigus nustatomi nugalėtojai, prizininkai, skiriamos vietos.

¹⁵⁰ Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto visiems renginys* – mėgėjų sporto varžybos, sporto festivaliai, šventės, konkursai ir kitos visapusiško ugdymo priemonės.

¹⁵¹ Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto stovyklos* – poilsio, sporto, sveikatinimo, mokomųjų treniruočių ir kitos stovyklos.

1P.4.5.2. lentelė. Sporto infrastruktūra (2017 m. duomenys)

Rodiklis / Metai	Anykščių r. sav.	Utenos apskritis	Šalis
Universali sporto arena	-	-	15
Sporto kompleksai	-	3	28
Stadionai	13	38 (34,2 proc.)	594 (2,2 proc.)
<i>Iš jų – su 3 000 ir daugiau vietų tribūnomis</i>	-	3	18
<i>Iš jų - kiti</i>	13	35 (37,1 proc.)	576 (2,3 proc.)
Lengvosios atletikos maniežai	-	-	6
Futbolo maniežai	-	-	3
Baseinai	1	5 (20 proc.)	47 (2,1 proc.)
<i>Iš jų – su 25 m ilgio takeliais</i>	1	4 (25 proc.)	42 (2,4 proc.)
<i>Iš jų – su 50 m ilgio takeliais</i>	-	1	5
Sporto salės	14	89 (15,7 proc.)	1633 (0,9 proc.)
Irklavimo sporto bazės	-	2	18
Buriavimo sporto bazės	-	-	8
Žirgų sporto maniežai	1	1 (100,0 proc.)	27 (3,7 proc.)
Dviračių treka	-	-	2
Aerodromai	-	-	12
Ledo arenos	-	-	10
Šaudyklos	1	3 (33,3 proc.)	42 (2,4 proc.)
Krepšinio aikštelės	10	103 (9,7 proc.)	1314 (0,8 proc.)
Tinklinio aikštelės	5	49 (10,2 proc.)	764 (0,7 proc.)
Futbolo aikštelės	13	45 (28,9 proc.)	632 (2,1 proc.)
Rankinio aikštelės	-	15	58
Teniso aikštelės	5	25 (20,0 proc.)	279 (1,8 proc.)
Automobilių kroso trasos	-	1	11
Motokroso trasos	1	1 (100 proc.)	7 (14,3 proc.)
Slidžių ir riedučių trasos	1*	1	14
BMX dviračių trasos	-	1	9
Beisbolo aikštės	-	1	1
Golfo aikštynai	-	-	6
Hipodromai	1	2 (50 proc.)	6 (16,7 proc.)
Kartodromai	2	2 (100 proc.)	12 (16,7 proc.)
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	12	33 (36,4 proc.)	278 (4,3 proc.)
Snow arena	-	-	1

* Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Anykščių rajono savivaldybės administracijos pateiktus duomenis

Pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV pateikiamus 2017 m. duomenis, Anykščių rajono savivaldybėje buvo ši sporto infrastruktūra: 13 stadionų (34,2 proc. apskrities ir 2,2 proc. šalies rodiklio), 1 baseinas su 25 m ilgio takeliais (1 iš 5 apskrityje ir 1 iš 42 šalyje), 14 sporto salių (15,7 proc. apskrities ir 0,9 proc. šalies rodiklio), 1 žirgų sporto maniežas (vienintelis apskrityje), 1 šaudykla (1 iš 3 apskrityje ir iš 42 šalyje), 10 krepšinio aikštelių (9,7 proc. apskrities ir 0,8 proc. šalies rodiklio), 5 tinklinio aikštelės (10,2 proc. apskrities ir 0,7 proc. šalies rodiklio), 13 futbolo aikščių (daugiausiai apskrityje), 5 teniso aikštelės (penktadalis apskrities ir 1,8 proc. šalies rodiklio), 1 motokroso trasa (iš viso jų šalyje yra 7, kitose Utenos apskrities savivaldybėse – nėra), 1 hipodromas (iš viso jų šalyje yra 7, apskrityje dar yra Utenos r. sav.), 2 kartodromai (vieninteliai apskrityje, o šalyje jų – 12), 12 universalių dirbtinės dangos sporto aikštelių (36,4 proc. apskrities ir 4,3 proc. šalies rodiklio). Anykščių rajone „Kalitos“ pramogų ir sporto centre yra slidinėjimo trasa. Anykščių r. sav. nėra universalių sporto arenų, sporto kompleksų, lengvosios atletikos maniežų, futbolo maniežų, baseinų su 50 m ilgio takeliais, irklavimo, buriavimo sporto bazių, dviračių trekų, aerodromų, ledo arenų, rankinio aikštelių, automobilių kroso trasų, riedučių trasų, BMX dviračių trasų, beisbolo aikščių, golfo aikštynų, Snow arenų.

1P.4.6. Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenės

Nevyriausybinių organizacija – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų nevyriausybinių organizacijų visuotiniame dalyvių susirinkime. Prie NVO priskiriamos *asociacijos*¹⁵², *labdaros ir paramos fondai* bei dauguma *viešųjų organizacijų*.

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. aktyviai veiklą vykdė 77 nevyriausybinių organizacijų. Iš jų – 28 sporto ir sveikos gyvensenos propagavimo srityje veikiančios organizacijos, 32 švietėjiškos veiklos, pilietinės visuomenės ugdymo ir kultūros srityje veikiančios organizacijos, 17 socialinės paramos srityje veikiančių organizacijų. Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. veikė 50 įvairių bendruomenių bei 13 parapijų ir religinių organizacijų. Lyginant su 2012 m., kaimo parapijų ir religinių organizacijų skaičius išliko nepakitęs, o nevyriausybinių organizacijų skaičius išaugo apie 10 proc. arba 7 organizacijomis.

Anykščių rajono savivaldybėje yra patvirtintas nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017–2019 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2.3 priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo Anykščių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas¹⁵³, pagal kurį bendruomeninės veiklos rėmimas vykdomas paskirstant lėšas seniūnijoms.

Pagal Anykščių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano priemonę „NVO sektoriaus institucinis stiprinimas“ skiriamas finansavimas NVO: 2016 m. skirta 17 601,53 EUR, 2017 m. – 21 973,27 EUR (ketvirtadaliu daugiau). NVO turi galimybę kreiptis dėl finansavimo gavimo leidybinei, sakralinio meno, sveikatinimo, kultūros veikloms. Anykščių rajono savivaldybėje skatinama religinių bendruomenių veikla, siekiant išsaugoti sakralinę, architektūrinę bei istorinę vertę turinčius statinius. 2016 m. finansuoti 5 religinių bendruomenių projektai (skirta 10 000 EUR), 2017 m. – 4 projektai (17 000 EUR), 2018 m. planuojami 4 projektai (34 000 EUR).

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje šiuo metu veikia 2 vietos veiklos grupės (toliau – VVG). Anykščių mieste veikia Anykščių miesto vietos veiklos grupė (toliau – Anykščių miesto VVG), įsteigta 2015 m. rugpjūčio 21 d., kurioje yra 14 narių. Anykščių miesto VVG yra parengusi strategiją, kuri, vadovaujantis 2016 m. liepos 20 d. LR Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-505, įtraukta į finansuojamų strategijų sąrašą. Anykščių miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimui numatyta skirti beveik 0,422 mln. EUR ES ir LR valstybės biudžeto lėšų.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje taip pat veikia Anykščių rajono vietos veiklos grupė (toliau – Anykščių rajono VVG). Anykščių rajono VVG buvo įsteigta 2004 metais, joje yra 46 nariai. Anykščių rajono VVG yra parengusi „Anykščių rajono kaimo vietovių 2014–2020 m. plėtros strategiją“, pagal kurią taipogi gautas finansavimas.

1P.4.7. Jaunimo politika ir jaunimo organizacijos

Jaunimas (jaunas žmogus) – asmuo nuo 14 iki 29 metų¹⁵⁴.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 metų pabaigoje Anykščių rajono savivaldybėje gyveno 4 724 jauni (14–29 m.) asmenys. Tai sudarė 18,9 proc. visų Anykščių

¹⁵² Pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, *asociacija* – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.

¹⁵³ Patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-243

¹⁵⁴ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą (pirmas skirsnis, bendrosios nuostatos, 1 straipsnis)

rajonas savivaldybės gyventojų (šalyje jaunimo dalis siekė 19,5 proc., o Utenos apskrityje – 18,1 proc.). Lyginant su 2012 m. pabaiga, Anykščių rajono savivaldybėje jaunų gyventojų skaičius mažėjo lėčiau (12,4 proc.) nei šalyje (13,8 proc.) ir apskrityje (16,5 proc.). Sparčiausiai iš visų nagrinėjamų savivaldybių mažėjo Kupiškio ir Pasvalio rajonų savivaldybių jaunų asmenų skaičius – po 13,7 proc.

1P.4.7.1. lentelė. Jaunimas (14–29 m.)

Administracinė teritorija / Rodiklis	2012 metų pabaigos duomenys	2017 metų pabaigos duomenys	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	643440	554715	-13,8%
Utenos apskritis	28897	24121	-16,5%
Anykščių r. sav.	5392	4724	-12,4%
Ignalinos r. sav.	3277	2828	-13,7%
Zarasų r. sav.	3481	3004	-13,7%
Kupiškio r. sav.	3932	3541	-9,9%
Pasvalio r. sav.	5796	5171	-10,8%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Jaunimo organizacijos, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės. Organizacijos, dirbančios su jaunimu, skirstomos į *jaunimo organizacijas*¹⁵⁵ (toliau – JO), *su jaunimu dirbančias organizacijas*¹⁵⁶ bei *neformalias jaunimo grupes*¹⁵⁷.

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje veikė 2 JO (kai 2012 m. – 6, t. y. sumažėjo 4 organizacijomis) ir 68 su jaunimu dirbančios organizacijos (tiek pat kaip ir 2012 m.), iš kurių 15 – NVO (2012 m. – 13), 12 sporto klubų (kaip ir 2012 m.), 18 bendruomeninių organizacijų (2012 m. – 20) ir 23 Savivaldybės biudžetinės ir viešosios įstaigos (kaip ir 2012 m.).

Pagal organizacijų pobūdį su jaunimu Anykščių rajone dirba biudžetinės ir viešosios įstaigos (23), bendruomeninės organizacijos (18), nevyriausybinės organizacijos (15), sporto klubai (12), jaunimo organizacijos (2).

Viena iš naujausių bei patraukliausių darbo su jaunimu formų yra atvirasis darbas su jaunimu, kuris vykdomas atvirosiose jaunimo erdvėse ir atvirose jaunimo centruose. Anykščių rajone veikia 2 atvirosios jaunimo erdvės: Anykščių r. Kavarsko pagrindinės mokykloje-daugiafunkciame centre ir Anykščių kultūros centro Ažuožerių skyriuje. Kiekvienoje atvirojoje jaunimo erdvėje kas savaitę vidutiniškai apsilanko nuo 10 iki 35 jaunų žmonių. Anykščių VB veikia jaunimo saviraiškos ir realizacijos erdvė „Idėjų labas“, į kurią renkasi kūrybingas, kuriantis, dainuojantis, muzikuojantis jaunimas (per 2017 m. Idėjų labe“ apsilankė 38 jaunieji kūrėjai). Atviro jaunimo centro Anykščių rajono savivaldybėje nėra.

Trumpalaikiams tikslams įgyvendinti Anykščių rajone veikia įvairios neformalios jaunimo grupės.

¹⁵⁵ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *jaunimo organizacija* – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

¹⁵⁶ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *su jaunimu dirbanti organizacija* – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

¹⁵⁷ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *neformali jaunimo grupė* – įstatymų tvarka neįregistruota, savanoriškai susibūrusi visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ir kuri vykdo veiklą, projektus, organizuoja renginius, groja, dainuoja, šoka, sportuoja ir kt. bei gali priklausyti bendruomenės centrums, organizacijoms.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

1P.4.7.2. lentelė. Anykščių rajono jaunimo organizacijos, su jaunimu dirbančios organizacijos 2012 m. ir 2017 m.

Pobūdis		2012 m.	2017 m.
Jaunimo organizacijos			
Jaunimo organizacijos	1. Anykščių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“	-	-
	2. Andrioniškio jaunimo organizacija „Prie Šventosios“	-	-
	3. VŠĮ „Anykščių jaunimo verslumo centras“	1. VŠĮ „Anykščių jaunimo verslumo centras“	-
	4. Anykščių rajono Troškūnų Kazio Inčiūros vidurinės mokyklos mokinių klubas „Europietis“	-	-
	5. Anykščių jaunimo klubas	-	-
	6. Anykščių rajono jaunimo kultūros ir paramos centras „VERSMĖ“	-	-
	-	2. Anykščių jaunimo klubas „Čia gera sugrįžti“	-
Su jaunimu dirbančios organizacijos			
Įvairios nevyriausybinės	1. Skautų klubas „Vis budžiu“	1. Skautų klubas „Vis budžiu“	-
	2. Anykščių Dariaus ir Girėno šaulių 1-oji kuopa	2. Anykščių Dariaus ir Girėno šaulių 901-A kuopa	-
	3. Lietuvos jaunųjų krikščionių sąjungos Traupio skyrius	3. Lietuvos jaunųjų krikščionių sąjungos Traupio skyrius	-
	4. Ažuoterių moterų klubas	4. Ažuoterių moterų klubas	-
	5. Debeikių moterų veiklos centras	5. Debeikių moterų veiklos centras	-
	6. Lietuvos Raudono kryžiaus draugijos Anykščių skyrius	6. Lietuvos Raudono kryžiaus draugijos Anykščių skyrius	-
	7. Neįgalųjų teatras „Anykščių šviesa“	7. Neįgalųjų teatras „Anykščių šviesa“	-
	8. Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras	8. Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras	-
	9. „Gelbėkit vaikus“ Anykščių struktūrinis padalinys	9. „Gelbėkit vaikus“ Anykščių struktūrinis padalinys	-
	10. „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras	10. „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras	-
	11. VŠĮ „Anykščių televizijos ir informacijos centras“	11. VŠĮ „Anykščių televizijos ir informacijos centras“	-
	12. Anykščių rajono vietos veiklos grupė	12. Anykščių rajono vietos veiklos grupė	-
	13. Sveikos gyvensenos klubas „Anykščių vaivorykštė“	13. Sveikos gyvensenos klubas „Anykščių vaivorykštė“	-
	-	14. Pasaulio anykštėnų bendrija	-
	-	15. Asociacija „Anykščių šventės“	-
Sporto klubai	1. Sunkiosios atletikos sporto klubas „Heraklis“	1. Sunkiosios atletikos sporto klubas „Heraklis“	-
	2. Slidinėjimo klubas „Viesulas“	2. Slidinėjimo klubas „Viesulas“	-
	3. Sporto klubas „Vilartas“	3. Sporto klubas „Vilartas“	-
	4. Graikų-romėnų imtynių klubas „Ažuolas“	4. Graikų-romėnų imtynių klubas „Ažuolas“	-
	5. Tradicinis Aikido klubas	-	-
	6. Anykščių karate sporto klubas	5. Anykščių karate sporto klubas	-
	7. Žirginio sporto klubas „Orionas“	6. Žirginio sporto klubas „Orionas“	-
	8. Anykščių žemės ūkio mokyklos plaukimo sporto klubas „Vandenis“	-	-
	9. Futbolo sporto klubas	7. Futbolo sporto klubas	-
	10. Sporto klubas „Vėtrungė“	8. Sporto klubas „Vėtrungė“	-
	11. Šachmatų klubas „64“	9. Šachmatų klubas „64“	-
	12. Sporto klubas „Troškūnietis“	10. Sporto klubas „Troškūnietis“	-
	-	11. Asociacija „Kalitos kalnas“	-
	-	12. Lietuvos Gatvės vaikų futbolo federacijos Anykščių skyrius	-
	-	-	-
Bendruomeninės organizacijos	1. Anykščių Jono Biliūno gimnazijos bendruomenės centras	1. Anykščių Jono Biliūno gimnazijos bendruomenės centras	-
	2. Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos bendruomenė	2. Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos bendruomenė	-
	3. Andrioniškio bendruomenės centras	3. Andrioniškio bendruomenės centras	-
	4. Anykščių rajono Burbiškio kaimo bendruomenė	4. Anykščių rajono Burbiškio kaimo bendruomenė	-
	5. Anykščių rajono Kurklių miestelio bendruomenė	5. Anykščių rajono Kurklių miestelio bendruomenė	-
	6. Anykščių rajono Mačionių bendruomenė	6. Anykščių rajono Mačionių bendruomenė	-
	7. Anykščių rajono Skiemonių kaimo bendruomenė	7. Anykščių rajono Skiemonių kaimo bendruomenė	-
	8. Anykščių rajono Skiemonių seniūnijos Katlėrių bendruomenė	8. Anykščių rajono Skiemonių seniūnijos Katlėrių bendruomenė	-
	9. Anykščių rajono Traupio bendruomenė	9. Anykščių rajono Traupio bendruomenė	-
	10. Anykščių rajono Viešintų bendruomenė	10. Anykščių rajono Viešintų bendruomenė	-
	11. Antrųjų Svirnų bendruomenė	11. Antrųjų Svirnų bendruomenė	-
	12. Anykščių rajono Budrių kaimo bendruomenė	12. Anykščių rajono Budrių kaimo bendruomenė	-
	13. Debeikių bendrija	-	-
	14. Grikiapelių bendruomenės kultūros centras	-	-
	15. Leliūnų kaimo bendruomenė	-	-
	16. Levaniškų bendruomenė „Abipus Nevėžio“	-	-
	17. Svėdasų bendruomenė	13. Svėdasų bendruomenė	-
	18. Šlavėnų kaimo bendruomenė	14. Šlavėnų kaimo bendruomenė	-
	19. Troškūnų bendruomenė	15. Troškūnų bendruomenė	-
	20. Labdaros fondas „Burbiškio bendruomenės centras“	16. Labdaros fondas „Burbiškio bendruomenės centras“	-
	-	17. Anykščių naujų vėjų bendruomenė	-
	-	18. Anykščių Jurzdiko bendruomenė	-

Pobūdis	2012 m.	2017 m.
Biudžetinės įstaigos ir savivaldybės VŠĮ	1. Anykščių Jono Biliūno gimnazija	1. Anykščių Jono Biliūno gimnazija
	2. Anykščių Antano Vienuolio gimnazija	2. Anykščių Antano Vienuolio progimnazija
	3. Anykščių Antano Baranausko vidurinė mokykla	3. Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla
	4. Kavarsko vidurinė mokykla	4. Kavarsko pagrindinė mokykla- daugiafunkcis centras
	5. Troškūnų Kazio Inčiūros vidurinė mokykla	5. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazija
	6. Svėdasų Juozo Tumo- Vaižganto gimnazija	6. Svėdasų Juozo Tumo- Vaižganto gimnazija
	7. Debeikių pagrindinė mokykla	7. Debeikių pagrindinė mokykla
	8. Kurklių Stepono Kairio pagrindinė mokykla	8. Kurklių Stepono Kairio pagrindinė mokykla
	9. Raguvėlės pagrindinė mokykla	9. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos Raguvėlės pradinio ugdymo skyrius
	10. Traupio pagrindinė mokykla	10. Traupio pagrindinė mokykla
	11. Viešintų pagrindinė mokykla	11. Viešintų pagrindinė mokykla – daugiafunkcis centras
	12. Anykščių technologijos mokykla	12. Anykščių technologijos mokykla
	13. Anykščių muzikos mokykla	13. Anykščių muzikos mokykla
	14. Anykščių rajono kūrybos ir dailės mokykla	14. Anykščių rajono kūrybos ir dailės mokykla
	15. Anykščių kūno kultūros ir sporto centras	15. Anykščių kūno kultūros ir sporto centras
	16. Anykščių kultūros centras ir jo skyriai	16. Anykščių kultūros centras ir jo skyriai
	17. Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo viešojoji biblioteka ir jos skyriai	17. Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo viešojoji biblioteka ir jos skyriai
	18. Anykščių socialinių paslaugų centras	18. Anykščių socialinių paslaugų centras
	19. A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus	19. A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus
	20. Anykščių menų centras	20. Anykščių menų centras
	21. VŠĮ „Anykščių menų inkubatorius – menų studija“	21. Anykščių menų inkubatorius – menų studija
	22. VŠĮ „Sveikatos oazė“	22. VŠĮ „Sveikatos oazė“
	23. Anykščių regioninio parko direkcija	23. Anykščių regioninio parko direkcija

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos pateiktus duomenis

Jaunimo politika¹⁵⁸ užtikrina jaunimo interesus įvairiose viešosios politikos srityse, sudaro sąlygas jauniems žmonėms išreikšti save, mokytis vieniems iš kitų.

Anykščių rajono savivaldybės jaunimo politikos tikslas – sudaryti sąlygas jaunimui būti aktyvia visuomenės dalimi, plėtojant jaunimo politiką regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis bei plėtoti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti, skatinti jaunus žmones dalyvauti jaunimo veikloje.

2017 m. Lietuvoje tęsiamas Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo projektas „Atrask save“ (projektą Anykščių rajone įgyvendina Lietuvos darbo birža). Utenos teritorinės darbo biržos Anykščių skyriaus duomenimis, 2017 m. projekte dalyvavo 225 asmenys (196 nepasirengę darbo rinkai, 24 pasirengę darbo rinkai, 5 savanoriai). Iš jų 41 asmuo nusprendė įgyti profesiją ir grįžti į švietimo sistemą, 62 asmenims pavyko įsidarbinti, 5 asmenys įsteigė savo verslus.

Anykščių rajone įgyvendinami įvairūs jaunimo projektai, kurių metu organizuojamos įvairios kūrybinės-pažintinės veiklos, socialinių įgūdžių ugdymo stovyklos, muzikiniai vakarai, sportinės varžybos, protmūšiai ir kt. 2017 m. Anykščių Jono Biliūno gimnazijos bendruomenės centro įgyvendinto projekto „Kartų portretai“ metu sukurti 4 filmai dalyvavo tarptautiniame kino edukacijos projekte „Moving cinema“ Prancūzijoje. Du stovyklos metu sukurti filmai „teka.teka“ ir „Jauna, graži ir sveika“ laimėjo apdovanojimus Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuotame mokinių kino festivalyje „REC 2017“.

Rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, jauni žmonės ir kiti suinteresuoti asmenys nuolat informuojami bei konsultuojami jiems aktualiais klausimais. Įgyvendinant rajono savivaldybės jaunimo politiką glaudžiai bendradarbiaujama su LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos,

¹⁵⁸ Vadovaujantis <http://www.jrd.lt>, jaunimo politika – tai sistemų ir priemonių visuma, siekianti kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę.

Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, kitais socialiniais partneriais.

Jaunimo projektų finansavimas. Anykščių rajono savivaldybėje jaunimo organizacijų veiklai vykdyti finansavimas skiriamas vadovaujantis atskirais rajono savivaldybės tarybos sprendimais, ir kasmet yra nustatomos finansuojamų projektų sritys bei prioritetai. 2017 m. buvo finansuoti 8 jaunimo projektai, kurių įgyvendinimui iš rajono savivaldybės biudžeto skirta 5 000 EUR (2016 m. buvo finansuoti 3 jaunimo projektai, kurių įgyvendinimui taipogi skirta 5 000 EUR).

1P.4.8. Viešasis saugumas

Viešasis saugumas – tai asmens ir visuomenės interesų apsauga nuo nusikalstamų kėsinimųsi ir gaisrų, technologinių avarijų ar gaivalinių nelaimių¹⁵⁹.

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo užregistruotos 535 *nusikalstamos veikos*¹⁶⁰, ir tai buvo antras aukščiausias rodiklis lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis.

1P.4.8.1. lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	82492	84715	82872	72343	59075	63846	-22,6%
Utenos apskritis	3198	3342	3305	2599	1896	2714	-15,1%
Anykščių r. sav.	577	611	612	471	432	535	-7,2%
Ignalinos r. sav.	455	479	486	248	194	359	-21,0%
Zarasų r. sav.	340	364	406	292	200	340	0%
Kupiškio r. sav.	472	478	607	458	383	428	-9,3%
Pasvalio r. sav.	560	749	954	710	442	663	18,3%

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos statistikos departamentas

Anykščių rajono savivaldybės nusikalstamumas sudarė 19,7 proc. Utenos apskrities rodiklio ir 0,8 proc. šalies rodiklio. Mažiausiai nusikalstamų veikų 2017 m. užfiksuota Zarasų rajono savivaldybėje (340). Per šešerius metus nusikalstamų veikų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 7,2 proc. Lyginant su kitomis savivaldybėmis, sparčiausiai rodiklis mažėjo Ignalinos rajono savivaldybėje (21 proc.). Zarasų rajono savivaldybėje nusikalstamų veikų skaičius nepakito (0 proc.), o Pasvalio rajono savivaldybėje – išaugo 18,3 proc.

Informatyvesnis rodiklis – užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, 2017 m. Anykščių r. sav. (2 177 nusikalstamos veikos) buvo mažesnis nei šalyje (2 257 nusikalstamos veikos), tačiau didesnis nei Utenos apskrityje (2 063 nusikalstamos veikos). Mažesnj rodiklį iš nagrinėtų savivaldybių 2017 m. turėjo tik Zarasų r. sav. – 2 136 nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyventojų. Per šešerius metus tik Ignalinos r. sav. (10,1 proc.), šalyje (18,3 proc.) ir Utenos apskrityje (4,9 proc.) nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, sumažėjo, visur kitur – išaugo (Anykščių r. sav. – 4,9 proc.).

1P.4.8.2. lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	2761	2864	2826	2490	2060	2257	-18,3%
Utenos apskritis	2170	2318	2338	1874	1401	2063	-4,9%
Anykščių r. sav.	2076	2248	2297	1806	1702	2177	4,9%
Ignalinos r. sav.	2556	2760	2863	1497	1204	2297	-10,1%
Zarasų r. sav.	1904	2080	2364	1734	1219	2136	12,2%

¹⁵⁹ Remiantis www.vrm.lrv.lt

¹⁶⁰ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, *nusikalstama veika* – teisės pažeidimas; veika, už kurią baudžiamasis įstatymas numato sankciją (pvz., *bausmė, baudžiamojo* ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Kupiškio r. sav.	2404	2484	3217	2482	2134	2462	2,4%
Pasvalio r. sav.	2037	2779	3609	2741	1754	2719	33,5%

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos statistikos departamentas

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. iš visų nusikalstamų veikų daugiausiai buvo įvykdyta *nusikaltimų*¹⁶¹ (502 iš 535 nusikalstamų veikų arba beveik 94 proc. visų nusikalstamų veikų). *Baudžiamųjų nusižengimų*¹⁶² buvo įvykdyta 33 iš 535 nusikalstamų veikų arba 6 proc. visų nusikalstamų veikų. Iš nusikaltimų daugiausiai buvo įvykdyta vagysčių (153 arba 30,5 proc.) bei kelių transporto priemonių taisyklių pažeidimų (45 arba beveik 9,0 proc.). Analizuojamuoju laikotarpiu nusikalstamų veikų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 42 nusikalstamomis veikomis (nuo 577 nusikalstamų veikų 2012 m. iki 535 – 2017 m.). 2012–2017 metais labiausiai mažėjo vagysčių skaičius (33,8 proc.). Tačiau 33 veikomis padaugėjo nusikaltimų, susijusių su kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimais. Baudžiamųjų nusižengimų skaičius šiuo laikotarpiu sumažėjo 38 veikomis (53,5 proc.).

1P.4.8.3. lentelė. Nusikalstamos veikos Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Nusikalstamos veikos / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Absoliutus pokytis
Nusikalstamos veikos	577	611	612	471	432	535	-42
<i>Nusikaltimai</i>	506	562	564	437	406	502	-4
<i>Sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai</i>	16	11	32	4	15	22	6
<i>Nužudymai</i>	0	1	6	0	2	0	0
<i>Sunkūs sveikatos sutrikdymai</i>	4	1	1	1	1	0	-4
<i>Išžaginimai ir pasikėsinimai</i>	0	0	4	0	2	2	2
<i>Plėšimai</i>	8	6	7	2	3	3	-5
<i>Vagystės</i>	231	207	216	183	175	153	-78
<i>Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai</i>	12	13	9	6	12	45	33
<i>Viešosios tvarkos pažeidimai</i>	17	32	30	26	9	15	-2
<i>Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda</i>	9	2	15	5	2	12	3
Baudžiamieji nusižengimai	71	49	48	34	26	33	-38

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos

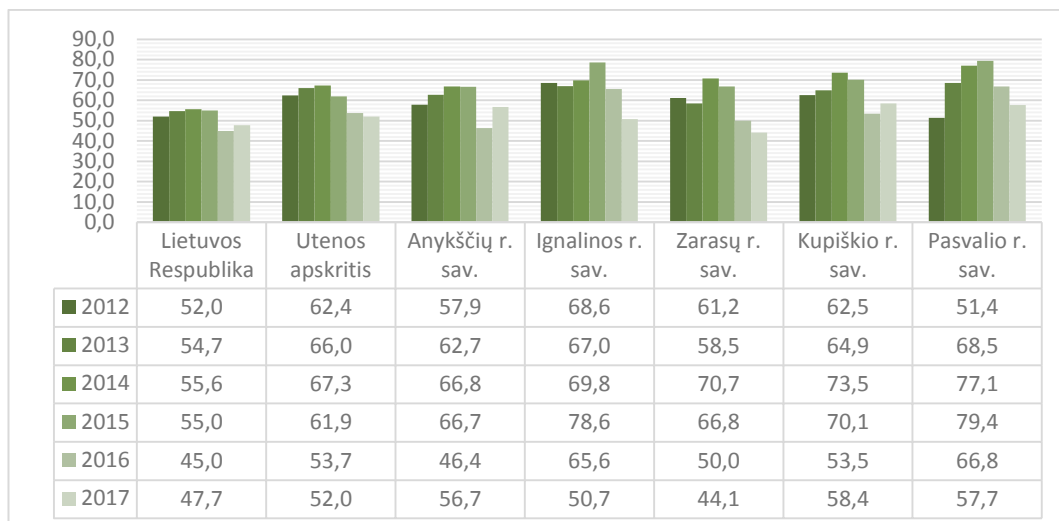
*Ištirtų nusikalstamų veikų dalis*¹⁶³ 2012–2017 m. šalyje, Utenos apskrityje bei Anykščių rajono savivaldybėje mažėjo. Šalyje 2012 m. buvo ištirta 52 proc. nusikalstamų veikų, o 2017 m. šis rodiklis sumažėjo iki 47,7 proc. (4,3 proc. p.). Utenos apskrityje ištiriamų nusikalstamų veikų dalis sumažėjo nuo 62,4 proc. 2012 m. iki 52 proc. (10,4 proc. p.) 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje per 2012–2017 m. laikotarpį ištiriamų nusikalstamų veikų skaičius sumažėjo 1,2 proc. p. (nuo 57,9 proc. 2012 m. iki 56,7 proc. 2017 m.). Visose nagrinėjamose savivaldybėse ištirtų nusikalstamų veikų dalis, analizuojamuoju periodu taip pat mažėjo, išskyrus Pasvalio rajono savivaldybę (padidėjo 6,3 proc. p.). Efektyviausiai nusikalstamos veikos yra ištiriamos Kupiškio rajono savivaldybėje (2017 m. rodiklis siekė 58,4 proc.), Pasvalio rajono savivaldybėje (2017 m. rodiklis siekė 57,7 proc.) bei Anykščių rajono savivaldybėje (2017 m. rodiklis siekė 56,7 proc.), o žemiausias rodiklis fiksuojamas Zarasų rajone (2017 m. rodiklis siekė 44,1 proc.).

¹⁶¹ Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *nusikaltimas* yra pavojinga ir baudžiamajame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią nustatyta laisvės atėmimo bausmė.

¹⁶² Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *baudžiamasis nusižengimas* yra pavojinga ir baudžiamajame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta bausmė nėra susijusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą.

¹⁶³ Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *ištirtų nusikalstamų veikų dalis* – tai ištirtų ir ataskaitiniu laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų santykis, išreikštas procentais.

1P.4.8.1. pav. lūštų nusikalstamų veikų dalis 2012–2017 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos

Nusikaltimų išaiškinamumas neatsiejama *policijos pareigūnų*¹⁶⁴ darbo dalis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Utenos apskrityje dirbo 420 policijos pareigūnų, iš jų Anykščių rajono savivaldybėje – 54. Šioje savivaldybėje pareigūnų skaičius yra didžiausias, lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis. Lyginant 2012–2017 m., Anykščių rajono savivaldybė pasižymi dideliu policijos pareigūnų pokyčiu, kuris sudaro 21,7 proc. mažėjimą.

1P.4.8.4. lentelė. Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje 2012–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	9530	9416	9484	8915	8382	8231	-13,6%
Utenos apskritis	447	447	447	441	416	420	-6,0%
Anykščių r. sav.	69	67	68	59	52	54	-21,7%
Ignalinos r. sav.	52	51	47	47	40	43	-17,3%
Zarasų r. sav.	46	46	46	41	32	37	-2,2%
Kupiškio r. sav.	61	48	53	49	44	45	-16,4%
Pasvalio r. sav.	47	60	62	56	52	51	-21,3%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

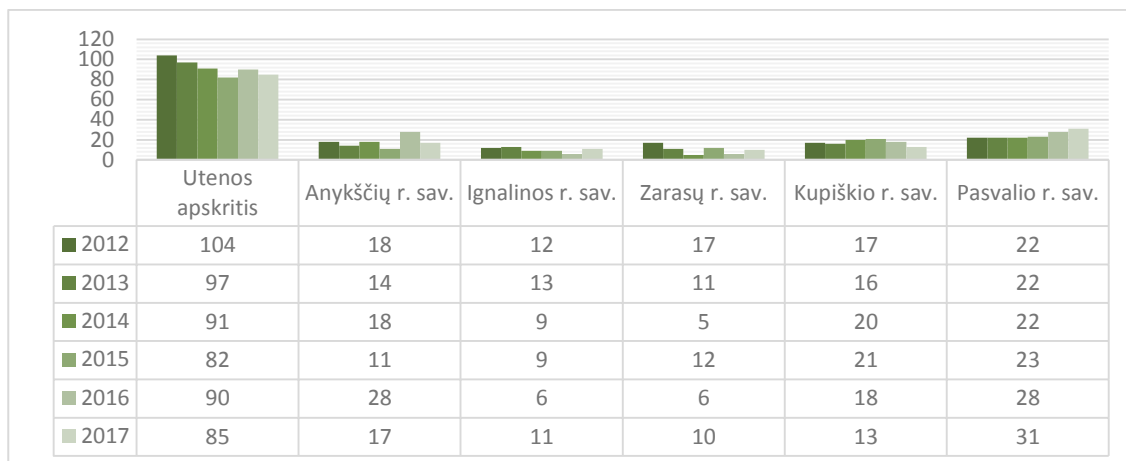
Anykščių rajono savivaldybėje skiriamas didelis dėmesys viešojo saugumo prevencinių programų skatinimui, skiriant kas metai apie 15 000 EUR ir finansuojant vidutiniškai 10 programos dalyvių. Anykščių mieste yra įrengta 11 vaizdo stebėjimo kamerų viešosios aplinkos saugumo didinimui. 2018 m. Anykščių rajono savivaldybėje yra sudaryta Anykščių rajono savivaldybės kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo darbo grupė.

Policijos ir kitos institucijos aktyviai vykdo prevencines akcijas bei veiklas. Nuolat griežtinamos sankcijos už kelių eismo taisyklių pažeidimus ir taikomos kitos prevencinio pobūdžio priemonės davė rezultatų – *kelių eismo įvykių*¹⁶⁵ skaičius nuo 2012 m. iki 2017 m. Utenos apskrityje sumažėjo 18,3 proc., Anykščių rajono savivaldybėje – 5,6 proc. Kitose savivaldybėse taip pat pastebimas eismo įvykių mažėjimas, ženkiausiai įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius sumažėjo Zarasų rajono savivaldybėje (41,2 proc.). Didžiausias kelių eismo įvykių augimas pastebimas Pasvalio rajono savivaldybėje – 40,9 proc. per šešerius metus.

¹⁶⁴ Pagal Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymą, *policijos pareigūnas* – Lietuvos Respublikos pilietis, priimtas statutiniu valstybės tarnautoju į policijos įstaigą ir turintis viešojo administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁶⁵ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *kelių eismo įvykis* – įvykis kelyje, viešojoje arba privačioje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, kroviny, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

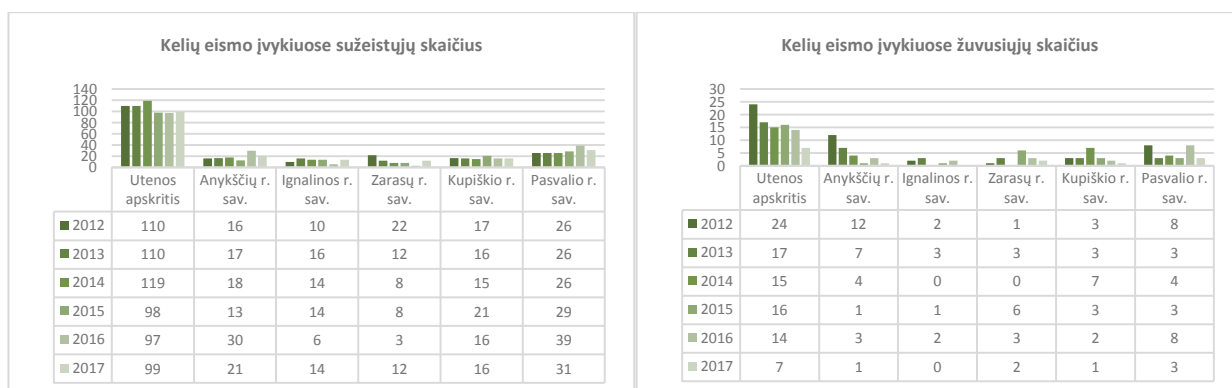

1P.4.8.2. pav. Kelių eismo įvykių skaičius 2012–2017 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Policijos e-paslaugų sistema

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje užregistruota 17 įskaitinių kelių eismo įvykių, kurių metu buvo sužeistas 21 žmogus, 1 žmogus žuvo. Šis rodiklis 2012–2017 m. padidėjo 31,3 proc., žuvusiųjų skaičius sumažėjo 91,7 proc. Utenos apskrityje bei kitose savivaldybėse (išskyrus Anykščių, Ignalinos ir Pasvalio rajonų savivaldybes, kur fiksuojamas sužeistų kelių eismo įvykiuose asmenų augimas atitinkamai 31,3 proc., 40,0 proc. ir 19,2 proc.) įskaitinių kelių eismo įvykiuose sužeistų asmenų skaičius mažėjo. Nuo 2012 m. iki 2017 m. žuvusiųjų kelių eismo įvykiuose asmenų skaičius Utenos apskrityje ir kitose analizuojamose savivaldybėse mažėjo, išskyrus Zarasų r. savivaldybę (žuvusiųjų skaičius padidėjo 1 arba 100 proc.).

1P.4.8.3. pav. Kelių eismo įvykiuose sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičius 2012–2017 m., asmenys

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje užregistruoti 73 gaisrai¹⁶⁶, kuriuose nežuvo nei vienas žmogus. Gaisrų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 31,1 proc. (šalyje sumažėjo 16,5 proc., Utenos apskrityje – 20,5 proc.). Analizuojamuoju laikotarpiu labiausiai gaisrų skaičius sumažėjo Ignalinos r. savivaldybėje – 35,4 proc. bei Anykščių r. savivaldybėje – 31,1 proc. Gaisrų skaičius kitose analizuojamose savivaldybėse taip pat mažėjo: Zarasų r. savivaldybėje – 27,6 proc., Kupiškio r. savivaldybėje – 6,0 proc., Pasvalio r. savivaldybėje – 13,8 proc.

2017 m. Anykščių rajone buvo 22 ugniagesiai savanoriai. Lyginant su 2016 m., ugniagesių savanorių skaičius išaugo 5 asmenimis (pirmieji ugniagesiai savanoriai buvo priimti tik 2016 m. kovo mėn.). 2018 m. III-ią ketvirtį ugniagesių savanorių skaičius Anykščių r. sav. buvo 26 asmenys.

¹⁶⁶ Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, gaisras – tai nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

1P.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA

1P.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas

Aplinka – gamtoje funkcionuojanti visuma tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršius ir gelmės, oras, vanduo, dirvožemis, augalai, organinės ir neorganinės medžiagos, antropogeniniai komponentai) bei juos vienijančios natūraliosios ir antropogeninės sistemos¹⁶⁷.

Aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio neigiamo poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdančią ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius¹⁶⁸.

Pagrindiniai **aplinkos oro** taršos šaltiniai yra pramoniniai procesai, įskaitant energijos gavybą ir gamybinę veiklą, transportas, namų šildymas, atliekų apdorojimas ir kt.

2012–2016 m. laikotarpiu šalyje stacionarių taršos šaltinių¹⁶⁹ išmetamų teršalų¹⁷⁰ kiekis išaugo 8,6 proc., Utenos apskrityje – 19,1 proc. Išmetamų teršalų kiekiai smarkiau nei šalyje ir Utenos apskrityje išaugo dviejuose nagrinėjamosiose savivaldybėse: labiausiai augo Anykščių rajono savivaldybėje (dvigubai per penkerius metus) ir Pasvalio rajono savivaldybėje (35,3 proc.). Ignalinos rajono savivaldybėje stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų 2012–2016 m. sumažėjo 8,1 proc. Šis rodiklis taip pat mažėjo Zarasų rajono savivaldybėje (29,1 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje stacionarių teršalų šaltinių išmetamų teršalų kiekis per 2016 m. (251,8 t) sudarė 11,4 proc. Utenos apskrities teršalų kiekio, ir tai antras pagal dydį rodiklis Utenos apskrityje.

1P.5.1.1. lentelė. Stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis tonomis, 2012–2016* m.

Administracinė teritorija / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	Procentinis pokytis
Lietuvos Respublika	64864	60691	56514	65929	70468	8,6%
Utenos apskritis	1861	1724	1756	1997	2216	19,1%
Anykščių r. sav.	121,5	108,2	93,7	140,2	251,8	107,2%
Ignalinos r. sav.	193,0	93,9	64,4	138,4	177,3	-8,1%
Zarasų r. sav.	214,6	172,0	128,8	155,8	152,2	-29,1%
Kupiškio r. sav.	304,9	272,3	281,3	314,8	322,9	5,9%
Pasvalio r. sav.	337,3	293,2	325,7	499,4	456,2	35,3%

* analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Informatyvesnis rodiklis yra stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui. 2016 m. šalyje šis rodiklis siekė 25 kg/ gyventojui, Utenos apskrityje – 16 kg/ gyventojui, Anykščių rajono savivaldybėje – 10 kg/ gyventojui. Nagrinėjamų savivaldybių kontekste Anykščių rajono savivaldybės rodiklis yra vienas mažiausių – mažesnę rodiklį turėjo tik Ignalinos rajono savivaldybė (9 kg/ gyventojui). Lyginant su 2012 m., išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Anykščių rajono savivaldybėje išaugo 1,5 karto, Utenos apskrityje – 23,1 proc., o šalyje – 13,6 proc. Kitose nagrinėjamosiose savivaldybėse rodiklis augo lėčiau (Kupiškio r. sav. – 12,5 proc., Pasvalio r. sav. – 50,0), išskyrus Ignalinos rajono savivaldybę, kur rodiklis išliko tame pačiame lygyje ir Zarasų rajono savivaldybę, kur rodiklis sumažėjo ketvirtadaliu.

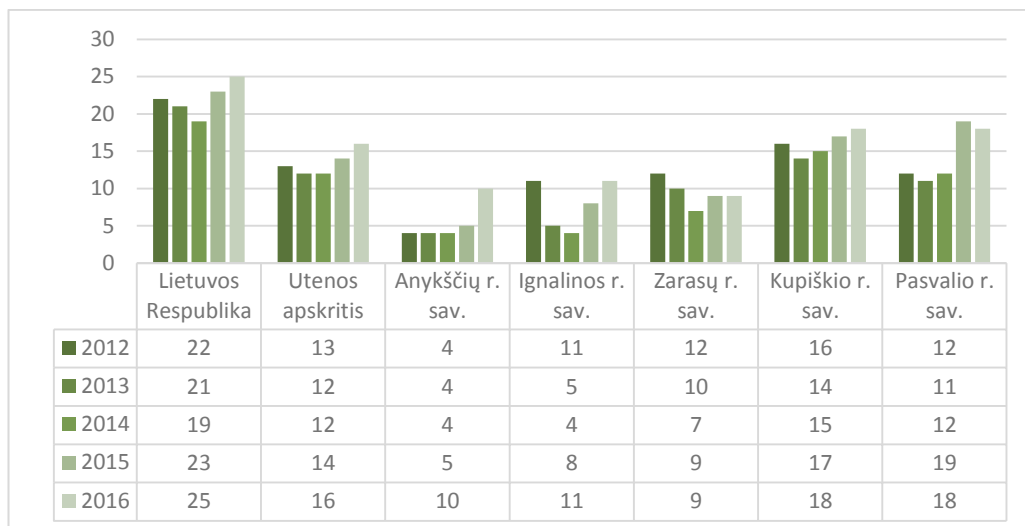
¹⁶⁷ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (pirmas skyrius, bendrieji nuostatai, 1 straipsnis)

¹⁶⁸ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (pirmas skyrius, bendrieji nuostatai, 1 straipsnis)

¹⁶⁹ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, stacionarus taršos šaltinis – taršos šaltinis, esantis nekintamoje buvimo vietoje. Taršos šaltinis – įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁷⁰ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, teršalai – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

1P.5.1.1. pav. Stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, 2012–2016 m. *, kg

* analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant išmestų teršalų sudėtį Anykščių rajono savivaldybėje, matyti, kad didžiąją dalį (92,1 proc.) bendros išmestų teršalų sudėties 2017 m. sudarė *dujinės ir skystosios medžiagos*¹⁷¹, o *kietosios medžiagos*¹⁷² sudarė 7,9 proc. išmestų teršalų bendros sudėties (procentine dalimi kietosios medžiagos šalyje sudarė mažesnę procentinę dalį, o dujinės ir skystosios – didesnę).

1P.5.1.2. lentelė. Išmestų teršalų sudėtis 2017 m., proc.

Administracinė teritorija / Rodiklis	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Iš jų:							
			Sieros anhidridas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakieji organiniai junginiai	Benzolas	Ksilolas	Toluolas	Acetonas
Lietuvos Respublika	5,7	94,3	16,5	12,9	38,8	20,7	0,06	0,25	0,14	1,44
Anykščių r. sav.	7,9	92,1	1,3	7,6	53,2	0,0	0,00	1,19	0,32	0,08
Ignalinos r. sav.	10,2	89,8	0,1	9,1	64,5	0,5	0,00	0,00	0,00	0,00
Zarasų r. sav.	4,7	95,3	3,8	8,3	80,9	0,2	0,00	0,00	0,00	0,00
Kupiškio r. sav.	5,6	94,4	1,3	10,4	75,5	3,1	0,00	0,00	0,00	0,00
Pasvalio r. sav.	9,1	90,9	0,4	13,1	48,4	4,6	0,00	0,03	0,00	0,00

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

Iš skystųjų ir dujinių medžiagų Anykščių rajono savivaldybėje daugiausiai buvo išmesta *anglies monoksido*¹⁷³ – 53,2 proc. (šalyje šis rodiklis siekė 38,8 proc.), visiškai neišmesta *benzolo*¹⁷⁴ (šalyje rodiklis siekė 0,06 proc.) ir lakiųjų junginių (šalyje rodiklis siekė 20,07 proc.). Didesnė anglies monoksido koncentracija skystųjų ir dujinių medžiagų sudėtyje 2017 m. fiksuojama visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Pasvalio r. sav. (48,4 proc.). Anykščių r. sav. fiksuojama ženkliai mažesnė nei šalyje *sieros dioksido*¹⁷⁵ dalis (atitinkamai –

¹⁷¹ Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, *dujinių ir skystųjų medžiagų* apibrėžimas atskirai neteikiamas, vertinant dujinių ir skystųjų medžiagų kiekį aplinkos ore, atskirai vertinama anglies monoksido ir azoto oksidų koncentracija. Tiksliausi anglies monoksido ir azoto oksidų apibrėžimai pateikiami chemijos vadovėliuose.

¹⁷² Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, kietųjų dalelių koncentracija apskaičiuojama vadovaujantis bendra Europos Sąjungos metodika EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2016.

¹⁷³ Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *anglies monoksidas* – bespalvės, bekvapės, degios toksiškos dujos. Cheminė formulė – CO (Chemijos pagrindai, 2006).

¹⁷⁴ Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *benzolas* – kancerogeninis, aromatinis angliavandenis, bespalvis degus skystis. Organinis cheminis junginys, kurio cheminė formulė – C₆H₆ (Chemijos pagrindai, 2006).

¹⁷⁵ Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *sieros dioksidas (ai)* – cheminė medžiaga, kurios cheminė formulė – SO₂. Tai yra bespalvės dujos su aštriu, erzinančiu kvapu.

16,5 proc. ir 1,3 proc.) ir azoto oksido¹⁷⁶ dalis (atitinkamai – (12,9 proc. ir 7,6 proc.) dujinių ir skystųjų medžiagų sudėtyje.

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, 2018 m. liepos mėn. Anykščių rajono savivaldybėje iš viso buvo 233 *potencialūs taršos židiniai*, tai sudaro 18,0 proc. visų Utenos apskrities potencialių taršos židinių. Mažiau potencialių taršos židinių tarp nagrinėjamų savivaldybių yra tik Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose (atitinkamai 230 ir 229). Iš Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių potencialių taršos židinių 87 yra veikiantys, 63 – sugriauti, 18 – rekultivuotų, 65 – neveikiantys.

1P.5.1.3. lentelė. Potencialūs taršos židiniai Anykščių rajono savivaldybėje (2018 m. liepos mėn. duomenys)

Objektai	Veikiantys	Sugriauti	Rekultivuoti	Neveikiantys	Iš viso:
Gyvulininkystės objektai	5	2			7
- galvijų fermos	2	2			4
- kiaulidė	3				3
Pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai	31	29		31	91
- degalinės	11				11
- garažai	1				1
- katilinės	1			5	6
- naftos bazės	7	24		7	38
- plovyklos				2	2
- skerdyklos				2	2
- technikos kiemai	11	5		15	31
Teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietos	51	32	18	34	135
- automobilių demontavimo aikštelės	1				1
- filtracijos laukai	2			2	4
- gyvulių laidojimo vietos		1		4	5
- juodligės židiniai				12	12
- rezervuarai	1	6		2	9
- sandėliai	26	24		10	60
- saugojimo aikštelės	3				3
- sąvartynai	7		18	1	26
- valymo įrenginiai	11	1		3	15
IŠ VISO:	87	63	18	65	233

Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba

Iš visų veikiančių potencialių taršos židinių daugiausiai (51) yra teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietos (iš jų – 1 automobilių demontavimo aikštelė, 2 filtracijos laukai, 1 rezervuaras, 26 sandėliai, 3 saugojimo aikštelės, 7 sąvartynai, 11 valymo įrenginių); 31 pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektas (11 degalinių, 1 garažas, 1 katilinė, 7 naftos bazės, 11 technikos kiemų); 5 gyvulininkystės objektai (2 galvijų fermos ir 3 kiaulidės).

Iš visų sugriautų potencialių taršos židinių daugiausiai (32) yra taršiųjų medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietų (1 gyvulių laidojimo vieta, 6 rezervuarai, 24 sandėliai, 1 valymo įrenginys), 29 pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai (iš jų 24 naftos bazės, 5 technikos kiemai) ir 2 gyvulininkystės objektai (2 galvijų fermos).

Iš visų neveikiančių potencialių taršos židinių daugiausiai (34) yra teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietų (2 filtracijos laukai, 4 gyvulių laidojimo vietos, 12 juodligės židinių, 10 sandėlių, 1 sąvartynas ir 3 valymo įrenginiai), 31 pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektas (5 katilinės, 7 naftos bazės, 2 plovyklos, 15 technikos kiemų).

¹⁷⁶ Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *azoto oksidas (ai)* – bendras terminas, vartojamas įvairiems azoto ir deguonies junginiams (oksidams) nurodyti. Cheminė formulė – NO.

Iš visų rekultivuotų potencialių taršos židinių daugiausiai (18) yra teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietų (sąvartynų).

Aplinkos monitoringas¹⁷⁷.

Anykščių rajono savivaldybė vykdo Anykščių rajono teritorijos aplinkos monitoringą (pagal Anykščių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2015–2020 m. programą¹⁷⁸). Pagal minėtą programą šešerių metų laikotarpiu Anykščių rajono savivaldybė vykdo aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio, gyvosios gamtos, triukšmo stebėseną.

Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, pagrindinę **atliekų tvarkymo**¹⁷⁹ sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Anykščių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema yra Utenos komunalinių atliekų tvarkymo regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Anykščių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo, vežimo, naudojimo ir šalinimo) sistemos operatoriaus funkcijos yra perduotos UAB „Anykščių komunalinis ūkis“, kurio veiklos sritys aplinkos apsaugos srityje: gazonų bei gėlynų įrengimas ir priežiūra, žolės pjovimas, medžių sodinimas, genėjimas, pjovimas, šakų smulkinimas; *komunalinių atliekų*¹⁸⁰ surinkimas, presavimas, transportavimas, *antrinių žaliavų*¹⁸¹ surinkimas, rūšiavimas, *stambiagabaričių (didžiųjų) atliekų*¹⁸² surinkimas, pavojingų atliekų surinkimas ir saugojimas.

2004 m. regioninės atliekų tvarkymo sistemos įkūrimui, plėtrai ir su tuo susijusių investicinių projektų įgyvendinimui Utenos apskrities savivaldybės įsteigė UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centrą“ (toliau – URATC). URATC steigimo sutartimi Anykščių rajone yra įpareigotas per eksploatuojamas aikšteles surinkti savivaldybės teritorijoje susidarančias antrines žaliavas, biologiškai skaidžias, didžiasias, statybos ir griovimo, padangų, elektros ir elektroninės įrangos buityje susidarančias pavojingas atliekas. Antrinėms žaliavoms surinkti naudojami specialūs antrinių žaliavų surinkimo 1,8 m³ varpo formos 1 100 litrų talpos plastikiniai bei 0,24 m³ ir 0,12 m³ individualūs konteineriai. Anykščių rajone veikia 1 *didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštė*¹⁸³ (Vairuotojų g. 18, Anykščiuose). Čia gyventojai gali pristatyti buityje susidariusias pavojingas ir didelio gabarito atliekas, kurios gali būti renkamos iš gyventojų apvažiavimo būdu (4 kartus per metus). Anykščių rajone veikia 1 *žaliųjų atliekų*

¹⁷⁷ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą, *aplinkos stebėseną (monitoringą)* – sistemingas aplinkos bei jos elementų būklės ir kitimo stebėjimas, antropogeninio poveikio įvertinimas ir prognozė.

¹⁷⁸ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015-09-24 sprendimu Nr. 1-TS-263

¹⁷⁹ Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *atliekų tvarkymas* – atliekų prevencijos, apskaitos, deklaravimo, surinkimo, rūšiavimo, ženklinimo, gabenimo, saugojimo, naudojimo bei šalinimo veikla (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁸⁰ Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *komunalinės atliekos* – tai buitinės ir komercinės, pramoninės, institucijų bei kitokios prigimtios atliekos, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

¹⁸¹ Vadovaujantis www.ecoservice.lt, *antrinės žaliavos* – tai perdirbti tinkamos pakuočių, stiklo, plastiko, metalo, popieriaus ir kartono atliekos.

¹⁸² Vadovaujantis www.atliekos.gamta.lt, *stambiagabarišės (didžiosios) atliekos* – seni baldai (kėdės, lovos, spintos, stalai, komodos ir kt.), langai, durys, dviračiai, kilimai, radiatoriai, automobilinės kėdutės, naudotos padangos, vežimėliai, talpos ir kitos buityje susidarančios didelių matmenų atliekos.

¹⁸³ Vadovaujantis www.atliekos.gamta.lt, *didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės* yra skirtos surinkti tas komunalines atliekas, kurios negali būti pilamos ar paliekamos prie atliekų konteinerių ir kurių gyventojai bei kiti smulkūs atliekų turėtojai neturi galimybės pristatyti į šių atliekų perdirbimo arba šalinimo vietas.

*kompostavimo aikštelė*¹⁸⁴ (Šeimyniškių kaime), Anykščių miesto individualių namų kvartaluose organizuojamas atskiras kompostuojamų atliekų surinkimas, Anykščių rajone yra skatinamas kompostavimas namų ūkiuose, išdalinus kompostavimo dėžes.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Anykščių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės¹⁸⁵ bei Anykščių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas.¹⁸⁶

Vadovaujantis VĮ Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, 2017 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 98,0 proc. gyventojų ir 94,0 proc. ūkio subjektų, pašalinta 6 366,1 t mišrių komunalinių atliekų ir 2 235,4 t biologiškai skaidžių atliekų.

Anykščių rajono savivaldybėje veikia komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios sistemos:

- elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEĮ) atliekų bei baterijų ir akumuliatorių surinkimo sistema, įdiegta 2017 m. pasirašius sutartį su asociacija „EEPA“; sistemą Anykščių rajone eksploatuoja 4 operatoriai;
- EEĮ atliekų surinkimo sistema, įdiegta 2013 m. pasirašius sutartį su VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“;
- buityje susidarančių pavojingų atliekų ir padangų atliekų surinkimo sistema, įdiegta 2013 m. pasirašius sutartį su Autogamintojų ir importuotojų asociacija (sistemą eksploatuoja 1 operatorius).

Vadovaujantis VĮ Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, Anykščių rajone 2017 metais buvo įsigyti 3 193 vnt. 240 l talpos individualūs rūšiavimo konteineriai, skirti plastiko, metalo, popieriaus pakuočių surinkimui (2012 metais – 247 vnt.), 3 193 vnt. 240 l talpos individualūs rūšiavimo konteineriai, skirti stiklo ir stiklo pakuočių surinkimui (2012 metais šių konteinerių buvo įsigyta 134 vnt.).

Anykščių rajono savivaldybės administracija, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“ ir URATC (regioniniu mastu) vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą aplinkos kokybės gerinimui ir sistemos plėtros galimybes.

1P.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra

Geriamojo *vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo* organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą Anykščių rajono savivaldybėje reglamentuoja Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas¹⁸⁷ bei kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Anykščių rajono savivaldybėje geriamojo *vandens tiekimą*¹⁸⁸ ir *nuotekų tvarkymą*¹⁸⁹

¹⁸⁴ Vadovaujantis www.atliekos.gamta.lt, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse yra priimamos bioskaidžios atliekos: želdynų karpymo atliekos, nukritę lapai, nupjauta žolė; gėlės, piktžolės; vaisių, daržovių atliekos; medžio žievė, pjuvenos, drožlės, skiedros; smulkios medžių, krūmų genėjimo šakos.

¹⁸⁵ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. 1-TS-319

¹⁸⁶ Patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. 1-TS-262

¹⁸⁷ Priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. X-764

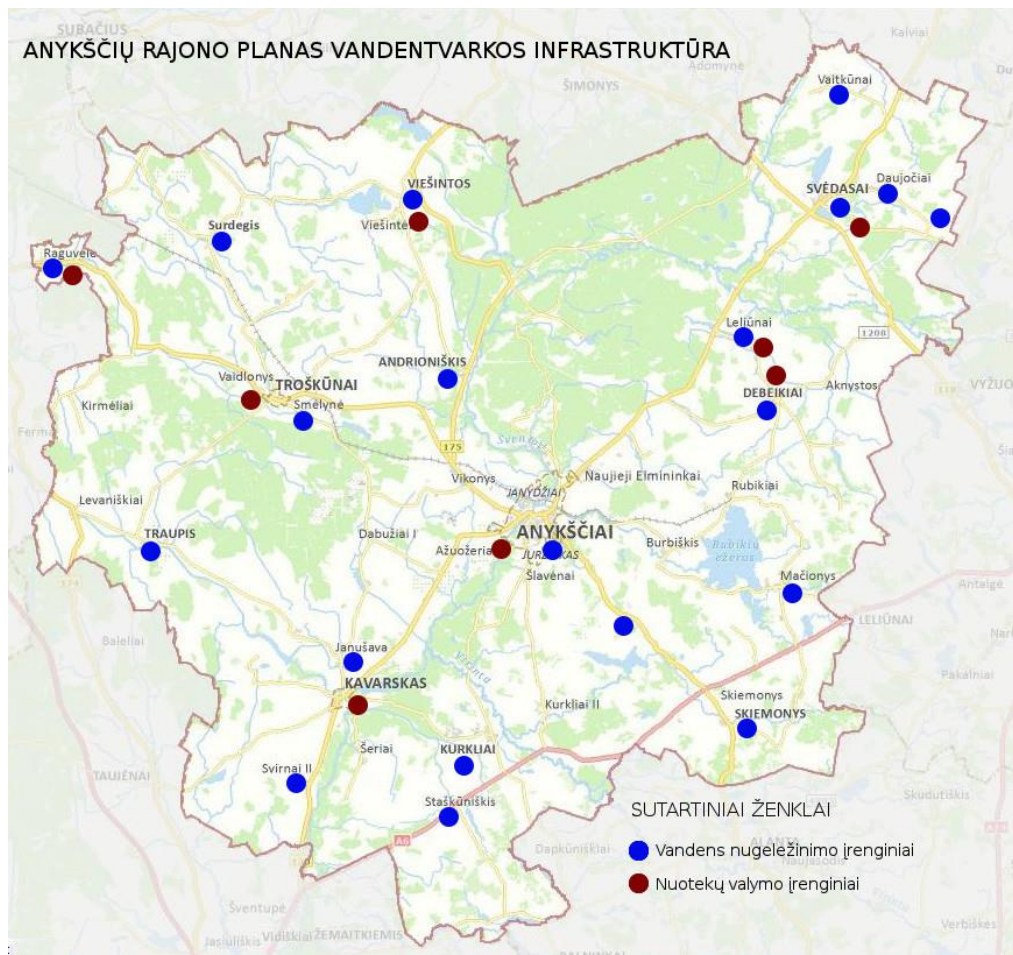
¹⁸⁸ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimas* – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, reikalingų geriamajam vandeniui išgauti, pristatyti ir parduoti abonentui (vartotojui). Vandens tiekimą vykdo *vandens tiekėjas* – juridinis asmuo, taip pat užsienio valstybės juridinio asmens filialas, įregistruotas Lietuvos Respublikoje, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs teisę vykdyti geriamojo vandens tiekimą ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁸⁹ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymas* – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas. *Nuotekos* – tai

vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Anykščių vandenys“.

Vertinant vandens tiekimo infrastruktūrą¹⁹⁰ ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą¹⁹¹, Anykščių rajone yra 37 vandenvietės, 43 gręžiniai, 239,0 km vandentiekio tinklų, 10 nuotekų valymo įrenginių, 44 nuotekų siurblynės ir 146,0 km nuotekų tinklų.

1P.5.2.1. pav. UAB „Anykščių vandenys“ eksploatuojami vandentvarkos objektai

Šaltinis: www.anyksciuvandenys.lt

Geriamasis požeminis vanduo Anykščių rajone tiekiamas Anykščių mieste ir Ažuožerių, N. Elmininkų, Vėjališkių, Bikūnų, Burbiškio, Elmininkų, Andrioniškio, Debeikių, Leliūnų, Aušros, Čekonių, Kavarsko, Janušavos, Dabužių, Medžiuočių, Pravydžių, Svirnų, Šovenių, Kurklių, Staškūniškio, Katlėrių, Pašilių, Skiemonių, Mačionių, Svėdasų, Daujočių, Vaitkūnų, Aulelių, Traupio, Klaibūnų, Levaniškio, Smėlynės, Vaidlonių, Surdegio, Latavėnų, Raguvėlės, Kirmėlių, Viešintų gyvenvietėse.

Anykščių rajone geriamojo vandens nugeležinimo įrenginiai veikia Anykščių mieste; (Ažuožeriai, N. Elmininkai, Vėjališkiai), Janušavos (Kavarskas), Elmininkų, Andrioniškio, Debeikių,

buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas arba perteklinis (kritulių, paviršinis, drenažinis ar pan.) vanduo, kurį jo turėtojas, naudodamasis nuotekų tvarkymo infrastruktūra, išleidžia į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančią nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁹⁰ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, vandens tiekimo infrastruktūra – vandeniui išgauti, geriamajam vandeniui ruošti, laikyti, transportuoti, tiekti ir apskaitai skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vandens kaptazo įrenginiai, vandens gerinimo įrenginiai, siurblynės, vamzdynai, šuliniai, apskaitos prietaisai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁹¹ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, nuotekų tvarkymo infrastruktūra – nuotekoms tvarkyti skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vamzdynai, šuliniai, siurblynės, nuotekų valymo įrenginiai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

Leliūnų, Čekonių, Katlėrių, Kurklių, Kirmėlių, Mačionių, Svirnų, Smėlynės (Troškūnai, Vaidlonys), Skiemionių, Surdegio, Staškūniškio, Raguvėlės, Traupio, Viešintų gyvenvietėse.

Anykščių rajone nuotekų valyklos veikia Anykščių mieste (N. Elmininkai, Ažuožeriai, Vėjališkis), Kavarske, Dabužiuose, Vaidlonyse (Troškūnai, Smėlynė), Raguvėlėje, Auleliuose, Svėdasuose, Leliūnuose, Debeikiuose, Viešintose. Anykščių rajono teritorijoje veikia 10 nuotekų išleistuvių – Anykščių m. (N. Elmininkai, Ažuožeriai, Vėjališkis), Kavarske, Dabužiuose, Vaidlonyse (Troškūnai, Smėlynė), Raguvėlėje, Auleliuose, Svėdasuose, Leliūnuose, Debeikiuose, Viešintose.

1P.5.2.1. lentelė. Abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, skaičius Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Rodiklis / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, skaičius	7021	7121	7204	7349	7582	7671	9,3%
<i>iš jų gyventojų:</i>	6766	6853	6945	7082	7313	7400	9,4%
<i>iš jų įmonių / įstaigų (juridinių asmenų):</i>	255	268	259	267	269	271	6,3%
Abonentų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, skaičius	5183	5344	6463	5578	5716	5837	12,6%
<i>iš jų gyventojų:</i>	4982	5134	6254	5360	5501	5619	12,8%
<i>iš jų įmonių / įstaigų (juridinių asmenų):</i>	201	210	212	218	215	218	8,5%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Anykščių vandenys“ (www.anyksciusvandenys.lt) duomenis

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje prie vandens tiekimo tinklų buvo prisijungęs 7 671 *abonentas*¹⁹², iš jų – 7 400 gyventojai (96,5 proc.) ir 271 įmonė (3,5 proc.). 2012–2017 m. laikotarpiu bendras abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, skaičius išaugo 9,3 proc. (gyventojų padaugėjo 9,4 proc., o įmonių – 6,3 proc.).

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje prie nuotekų surinkimo tinklų buvo prisijungę 5837 abonentai, iš jų – 5 619 gyventojų ir 218 įmonių. 2012–2017 m. laikotarpiu bendras abonentų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, skaičius išaugo 12,6 proc. (gyventojų padaugėjo 12,8 proc., o įmonių – 8,5 proc.).

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. buvo išgauta 579,0 tūkst. m³ vandens, o parduota 472,7 tūkst. m³ vandens (vandens netektys sudarė 18,0 proc.). 2012–2017 m. laikotarpiu išgauto vandens kiekiai sumažėjo 23,3 proc., o parduoto vandens kiekiai didėjo 1,7 proc. Vandens netektys analizuojamuoju laikotarpiu sumažėjo 20,4 procentiniais punktais.

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo išleista 878,5 tūkst. m³ nuotekų (9 proc. daugiau nei 2012 m.), o surinkta 878,5 m³ nuotekų (9 proc. daugiau nei 2012 m.), taigi, nesurinktų nuotekų kiekiai Anykščių rajono savivaldybėje per šešerius metus nesikeitė.

¹⁹² Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *abonentas* – fizinis arba juridinis asmuo, Lietuvos Respublikoje įsteigtas užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, perkantis geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas verslo reikmėms ar ūkinei veiklai vykdyti ir su geriamojo vandens tiekėju ir nuotekų tvarkytoju ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkytoju sudarę geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį arba, jeigu sutartis nesudaryta, teisės aktų nustatyta tvarka prijungę nuosavybės teise ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančias ar kitaip valdomas ir (arba) naudojamas geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo komunikacijas, geriamojo vandens naudojimo ir (arba) nuotekų tvarkymo įrenginius prie geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros ar išleidžiantys paviršines nuotekas į šių nuotekų tvarkytojo paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

2017 m. bendras išvalytų nuotekų kiekis Anykščių rajono savivaldybėje sudarė 878,5 tūkst. m³. 2012–2017 m. laikotarpiu išvalytų nuotekų kiekis padidėjo 9,0 proc. Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonėse išvalytų nuotekų iki normų buvo 100 proc., šis rodiklis visu vertinamuoju laikotarpiu nekito. 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės pašalino 366 avarijas¹⁹³. Lyginant 2017 m. ir 2012 m., pašalintų avarijų skaičius sumažėjo 3,9 proc.

1P.5.2.2. lentelė. Vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo įmonių veiklos rodikliai Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Rodiklis / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Vandens išgavimas ¹⁹⁴ , tūkst. m ³	755	702	688	695	694	579	-23,3%
Vandens pardavimas ¹⁹⁵ , tūkst. m ³	465	448	482	462	474,4	472,7	1,7%
Vandens netektys ¹⁹⁶ , proc.	38,4	36,2	29,9	34,0	32,0	18,0	-20,4%
Išleistos nuotekos, tūkst. m ³	806	931	826	628	717,4	878,5	9,0%
Surinktos nuotekos, tūkst. m ³	806	931	826	628	717,4	878,5	9,0%
Nesurinktos nuotekos, tūkst. m ³	0	0	0	0	0	0	0,0%
Išvalyta nuotekų ¹⁹⁷ , tūkst. m ³	806	931	826	628	717,4	878,5	9,0%
Išvalyta nuotekų ¹⁹⁸ iki normų, proc.	100	100	100	100	100	100	0,0%
Pašalintų avarijų skaičius	381	418	560	502	616	366	-3,9%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Anykščių vandenys“ (www.anyksciuvandenys.lt) duomenis

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. vienam abonentui buvo išgauta 75,5 m³ vandens, o parduota – 61,6 m³ vandens. Per 2012–2017 metus išgauto vandens kiekis vienam abonentui sumažėjo 29,8 proc., o parduoto vandens kiekis - 6,9 proc.

1P.5.2.3. lentelė. Išgauto ir parduoto vandens kiekiai vienam abonentui 2012–2017 m., m³

Rodiklis / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Išgauto vandens kiekis 1 abonentui, m ³	107,5	98,6	95,5	94,6	91,5	75,5	-29,8%
Parduoto vandens kiekis 1 abonentui, m ³	66,2	62,9	66,9	62,9	62,6	61,6	-6,9%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Anykščių vandenys“ (www.anyksciuvandenys.lt) duomenis

Anykščių rajono savivaldybėje vykdoma vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra: per šešerius metus vandentiekio tinklų ilgis padidėjo 48,0 km, nuotekų tinklų – 39,0 km. 2012-2017 m. laikotarpiu Anykščių r. sav. įgyvendinti 3 vandens kokybės gerinimo („nugeležinimo“)

¹⁹³ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, vandentiekio avarija – avarija vandentiekio tinkle (trečiasis skirsnis, 12 straipsnis, 13 straipsnis).

¹⁹⁴ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, išgautas vandens kiekis – vandenvietėje išgautas ir iškeltas – eksploatuojamas – vandens kiekis (trečiasis skirsnis, 12 straipsnis, 13 straipsnis).

¹⁹⁵ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, parduotas vandens kiekis – suvartotas vandens kiekis (12 straipsnis, 13 straipsnis).

¹⁹⁶ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, vandens netektys – skirtumas tarp į vandentiekio tinklą patiekto ir vartotojams parduoto vandens kiekio (trečiasis skirsnis, 12 straipsnis, 13 straipsnis).

¹⁹⁷ Pagal nuotekų tvarkymo reglamentą, iki normos išvalytos nuotekos – nuotekos, išvalytos iki nustatytų užterštumo normų.

¹⁹⁸ Pagal nuotekų tvarkymo reglamentą, išvalytos nuotekos – nuotekos, išvalytos nuotekų valymo įrenginyje.

projektai – Svėdasų, Kavarsko ir Troškūnų vandens nugeležinimo įrenginių statyba, kurių našumas – 100 m³/ parą.

Anykščių rajono geriamojo vandens kokybę tikrina ir prižiūri UAB „Anykščių vandenys“ geriamojo vandens laboratorija. Kiekvienais metais yra parengiamas „Anykščių miesto ir Anykščių rajono gyvenviečių tiekiamo vandens programinės priežiūros planas“, suderintas su Valstybine veterinarijos tarnyba.

Vadovaujantis UAB „Anykščių vandenys“ pateikiama informacija, Anykščių rajono savivaldybėje yra atliekami šie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros darbai: 2017 m. pradėti naujų vandens tiekimo ir nuotekų tinklų tiesimo/rekonstrukcijos ir nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcijos Kurklių m. Anykščių raj. statybos darbai; baigti Debeikių nuotekų valymo įrenginių modernizavimo darbai; pradėti vandens gerinimo, geležies šalinimo sistemų įrengimo darbai Anykščių rajono Čekonių, Kirmėlių, Senųjų Elmininkų kaimuose; pradėti vandens gerinimo, geležies šalinimo bei geriamojo vandens tiekimo sistemų plėtra Kavarsko seniūnijos Dabužių I kaime statybos darbai; baigti Leliūnų nuotekų valymo įrenginių modernizavimo darbai.

Anykščių rajono savivaldybėje *paviršinės nuotekos*¹⁹⁹ tvarko ir prižiūri UAB „Anykščių vandenys“, kuri šiuo metu Anykščių mieste eksploatuoja 8 lietaus (paviršinių) nuotekų išleistuvus. Anykščių mieste yra 2,78 km paviršinių nuotekų tinklų ir 8 nuotekų valyklos.

Kaimiškose Anykščių rajono savivaldybės seniūnijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra.

1P.5.3. Energetinė infrastruktūra

Centralizuotas šilumos tiekimas. Centralizuotos šilumos gamybos²⁰⁰ ir šilumos tiekimo²⁰¹ paslaugas Anykščių rajono savivaldybėje teikia UAB „Anykščių šiluma“. Anykščių rajono savivaldybėje eksploatuojama 21 katilinė, kurių instaliuota galia siekia 51,16 MW (pagal kuro rūšį instaliuota galia skirstoma į biokuro – 19,6 proc., gamtinių dujų – 60,9 proc. ir kito kuro – 19,5 proc.).

2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje bendras centralizuoto šilumos tiekimo vartotojų skaičius siekė 3 353, iš jų – 3 208 gyventojai (95,7 proc.) ir 145 įmonės (4,3 proc.). 2012–2017 m. laikotarpiu bendras vartotojų, besinaudojančių centralizuotu šildymu, skaičius padidėjo 11,9 proc. (gyventojų skaičius padidėjo 9,5 proc., o įmonių – 2,2 karto).

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. buvo pagaminta 40 092 MWh šilumos, o realizuota – 33 873 MWh šilumos. 2012–2017 m. laikotarpiu pagamintos ir realizuotos šilumos kiekiai mažėjo atitinkamai 9,1 proc. ir 9,9 proc. Tam įtakos turėjo ir vykdomi daugiabučių gyvenamųjų namų bei viešųjų pastatų renovacijos projektai.

¹⁹⁹ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos ministerija, *paviršinės nuotekos* – tai ant urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) patenkantis kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto plovimo, laistymo ir pan.) vanduo, kurį teritorijos valdytojas nori arba privalo organizuoti (naudojant nuotekų tvarkymo sistemas) surinkti ir pašalinti į aplinką arba išleisti į kitoms asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas (perduoti nuotekų tvarkytojui).

²⁰⁰ Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *šilumos gamyba* – kuro pavertimo šiluma procesas. Šilumos gamyba grindžiama šilumos gamintojų konkurencija (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

²⁰¹ Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *šilumos tiekimas* – centralizuotai pagamintos šilumos pristatymas ir pardavimas šilumos vartotojams. Šilumos tiekimą vykdo *šilumos tiekėjas* – asmuo, turintis šilumos tiekimo licenciją ir tiekiantis šilumą vartotojams pagal pirkimo–pardavimo sutartis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

1P.5.3.1. lentelė. Centralizuoto šilumos tiekimo ir gamybos įmonių veiklos rodikliai Anykščių rajono savivaldybėje 2012–2017 m.

Rodiklis / Metai	2012 metai	2013 metai	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	Procentinis pokytis
Vartotojų skaičius	2996	3005	3207	3228	3256	3353	11,9%
iš jų gyventojų:	2930	2939	3104	3125	3125	3208	9,5%
iš jų įmonių / įstaigų (juridinių asmenų):	66	66	103	103	131	145	119,7%
Pagaminta šilumos ²⁰² , MWh	44097	43800	40273	37739	39899	40092	-9,1%
Realizuota šilumos ²⁰³ , MWh	37584	36578	33980	31947	33824	33873	-9,9%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Anykščių šiluma“ (www.anyksciusiluma.lt) duomenis

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos informacija, Anykščių rajone 2015–2017 m. laikotarpiu buvo renovuoti 35 daugiabučiai namai, dar 10 namų renovaciją planuojama baigti 2018 m. (renovacija gali užsitęsti į 2019 m.). 2018-2019 m. planuojama pradėti dar 11 daugiabučių gyvenamųjų namų renovaciją. Daugiabučių namų modernizavimas Anykščių rajono savivaldybėje padeda siekti šilumos vartojimo efektyvumo didinimo, kuris naudingas tiek gyventojams dėl mažėjančių išlaidų šildymui, tiek apskritai dėl didėjančios energetinės nepriklausomybės ir teigiamo poveikio ekonomikai, vidaus rinkoms. Pastebima ir reikšminga nauda aplinkai – mažėja užterštumas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas.

Anykščių rajone vystoma energijos gavyba iš alternatyvių energijos šaltinių: saulės kolektoriai naudojami Anykščių baseino „Bangenis“, Anykščių ligoninės, Anykščių rajono policijos komisariato, Anykščių menų inkubatoriaus pastatuose, o UAB „Anykščių vandenys“ naudoja geoterminį šildymą.

Elektros energija ir apšvietimas. Elektros energijos tiekimą Anykščių rajono savivaldybėje užtikrina AB „ESO“. Į Anykščių rajono savivaldybę *elektros energija*²⁰⁴ tiekama iš bendros Lietuvoje elektros *energijos tiekimo sistemos*²⁰⁵. Anykščių rajono savivaldybės apšvietimo sistema priklauso Anykščių rajono savivaldybei ir elektros skirstomųjų tinklų operatoriui „ESO“ (elektros energijos perdavimo apšvietimui oro linijos nuosavybės teise priklauso Anykščių rajono savivaldybei ir AB „ESO“; atramos su oro linijomis – AB „ESO“; šviestuvai – Anykščių rajono savivaldybei). Apšvietimo sistemų priežiūrą ir eksploatavimą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje vykdo UAB „Anykščių komunalinis ūkis“.

2017 m. Anykščių mieste iš viso buvo naudojami 1 936 šviestuvai (gyvsidabrio 125 W – 68 (3,5 proc.), natrio 250 W – 204 (10,5 proc.), natrio 100 W – 336 (17,4 proc.), natrio 70 W – 888 (45,9 proc.), natrio 150 W – 139 (7,2 proc.), metalo halogenų 50 W – 44 (2,3 proc.), metalo halogenų 100 W – 39 (2,0 proc.) ir LED – 218 (11,3 proc.)). Kaip matome, tik 11,3 procento visų Anykščių miesto šviestuvų įrengtos energiją taupančios LED lempos. Per metus Anykščių miesto apšvietimui skirti šviestuvai šviečia iki 3 920 valandų.

Atramų su šviestuvais 2017 m. Anykščių mieste buvo 1 853 vnt., iš kurių metalinių – 1 248 vnt. (67,4 proc.) ir 605 (32,6 proc.) – gelžbetoninės. Visų gelžbetoninių ir metalinių

²⁰² Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *pagamintos šilumos kiekis* – šilumos tiekėjo pagaminta šiluma (2 skirsnis).

²⁰³ Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *realizuotas šilumos kiekis* – šilumos tiekėjo realizuota šiluma. Realizuotos šilumos kiekis priklauso nuo išorės veiksnių – lauko temperatūros, vėjo, vartotojų skaičiaus, vartojimo intensyvumo ir kt. (9 skirsnis).

²⁰⁴ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *elektros energija* – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

²⁰⁵ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *energijos tiekimo arba energetikos sistema* – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

atramų susidėvėjimas siekia apie 50 proc.. Anykščių miesto apšvietimo valdymui naudojamos 23 valdymo spintos.

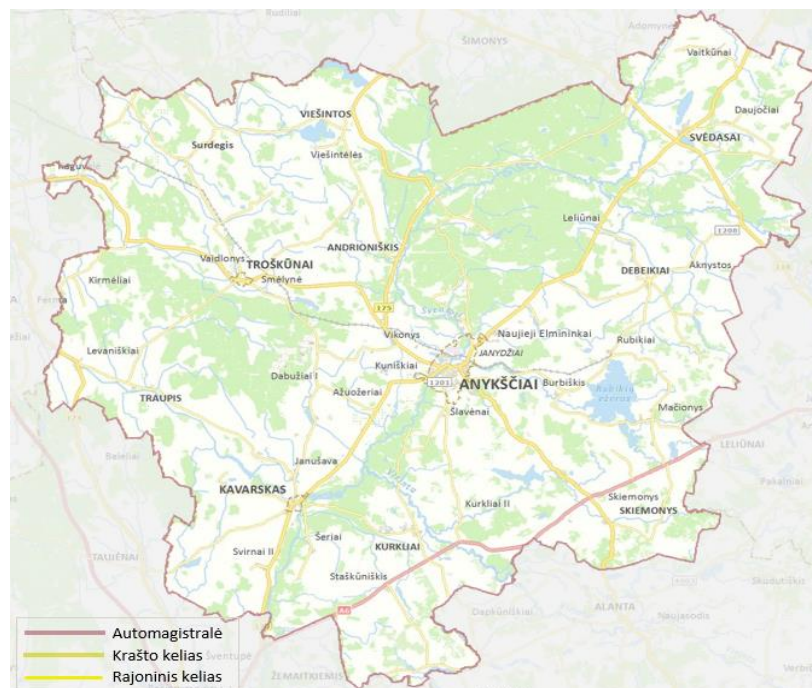
Anykščių rajono savivaldybės kaimiškose seniūnijose iš viso yra 1 505 šviestuvai, iš jų daugiausiai (1 141 šviestuvas arba 75,8 proc.) – natrio lempų šviestuvai, 309 šviestuvai arba 20,5 proc. – gyvsidabrio lempų šviestuvai, 39 šviestuvai arba 2,6 proc. – halogenų lempų šviestuvai, o likusi dalis (16 vnt. arba beveik 1,1 proc.) – LED arba energiją taupančių lempų šviestuvai. Atramų skaičius Anykščių rajono savivaldybės kaimiškose seniūnijose siekia 1 505, valdymo spintų skaičius – 63. Anykščių rajono savivaldybės administracijos teigimu, tik 6-se Anykščių rajono savivaldybės gyvenvietėse apšvietimo nėra.

1P.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra

Gera išplėtotą kelių infrastruktūrą yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių regiono ekonominę ir socialinę raidą. Transportas skirstomas į keturias kategorijas – oro, sausumos, vandens ir kosminį.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje yra siaurojo geležinkelio ruožas Rubikiai-Anykščiai-Panevėžys. Tai Aukštaitijos siaurojo geležinkelio, nuo 1996 m. turinčio kultūros paveldo objekto statusą, dalis. Reguliarūs reisai nutraukti, tačiau siauroju geležinkeliu traukinys iš Anykščių stoties išvyksta tik į anksto užsakytas keliones.

Anykščių rajono savivaldybės automobilių tinklą formuoja 1 *magistralinis kelias*²⁰⁶ *Kaunas – Zarasai – Daugpilis*, 6 *krašto keliai*²⁰⁷ ir jų dalys bei 33 *rajoniniai keliai*²⁰⁸ ir jų dalys.

1P.5.4.1. pav. Kelių infrastruktūra Anykščių rajono savivaldybėje

Šaltinis: www.geoportal.lt

Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – esama kelių danga. 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje automobilių kelių ilgis siekė 1 870 km, iš jų 525 km (28,1 proc.)

²⁰⁶ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, *magistraliniais keliais* vadinami tarptautinio susisiekimo Lietuvos keliai (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

²⁰⁷ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, *krašto keliais* vadinami keliai, jungiantys magistralinius kelių, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

²⁰⁸ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, *rajoniniais keliais* vadinami keliai, jungiantys krašto kelių, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

buvo kelių su patobulinta danga²⁰⁹, 1 192 km (63,7 proc.) sudarė žvyrkeliai²¹⁰ ir 153 km (8,2 proc.) – grunto kelių²¹¹.

Kelių su patobulinta danga 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje dalis (28,1 proc.) buvo santykinai mažesnė nei šalyje (30,6 proc.), tačiau didesnė nei Utenos apskrityje (27,3 proc.). Per šešerius metus kelių su patobulinta danga kiekis Anykščių r. sav. sumažėjo 2,8 proc., kai šalyje padidėjo 2,6 proc., o apskrityje sumažėjo 1 proc.

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. žvyro kelių rodiklis (63,7 proc.) viršijo šalies (54,5 proc.) bei Utenos apskrities (54,5 proc.) rodiklius. 2012–2017 m. laikotarpiu žvyro kelių skaičius Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 1,1 proc., kai šalyje išaugo 2,6 proc., Utenos apskrityje sumažėjo 6,1 proc. Tuo tarpu ir kitose analizuojamose savivaldybėse žvyro kelių skaičius mažėjo, išskyrus Pasvalio rajono savivaldybę, kurioje žvyro kelių padaugėjo 24,3 proc. ir Zarasų rajono savivaldybę – 8,1 proc.

2017 m. grunto kelių dalis Anykščių rajono savivaldybėje (8,2 proc.) buvo mažesnė nei šalyje (14,9 proc.) ir Utenos apskrityje (18,2 proc.). Lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis: Ignalinos r. savivaldybėje grunto kelių dalis sudarė 15,6 proc. kelių dalies, Kupiškio r. savivaldybėje – 0,7 proc., Pasvalio r. savivaldybėje – 6,7 proc., o Zarasų r. savivaldybėje – 0,2 proc. 2012–2017 m. laikotarpiu grunto kelių dalis Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo 9,5 proc., šalyje išaugo 6,1 proc., o Utenos apskrityje sumažėjo 13,1 proc. Iš kitų analizuojamų savivaldybių grunto kelių dalis sumažėjo Ignalinos r. savivaldybėje (50,0 proc.) ir Zarasų r. savivaldybėje (99,1 proc.). Pasvalio r. savivaldybėje grunto kelių ilgis padidėjo 66,7 proc., o Kupiškio r. savivaldybėje rodikliai nepakito.

1P.5.4.1. lentelė. Automobilų kelių ilgis 2012–2017 m., km

Parametras	Administracinė teritorija/Metai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Procentinis pokytis
Kelių ilgis	Lietuvos Respublika	84166	84468	85034	84933	84495	84317	0,2%
	Utenos apskritis	8950	9062	8955	8950	8970	8400	-6,1%
	Anykščių r. sav.	1914	1916	1916	1874	1870	1870	-2,3%
	Ignalinos r. sav.	1839	1839	1839	1880	1897	1501	-18,4%
	Zarasų r. sav.	1825	1935	1825	1825	1825	1758	-3,7%
	Kupiškio r. sav.	1218	1218	1218	1218	1215	1215	-0,2%
	Pasvalio r. sav.	1280	1280	1280	1566	1566	1566	22,3%
Kelių su danga ilgis	Lietuvos Respublika	72297	72591	72848	72716	71908	71723	-0,8%
	Utenos apskritis	7192	7302	7195	7208	7228	6872	-4,4%
	Anykščių r. sav.	1745	1745	1745	1722	1717	1717	-1,6%
	Ignalinos r. sav.	1371	1371	1371	1412	1429	1267	-7,6%
	Zarasų r. sav.	1474	1584	1474	1474	1474	1755	19,1%
	Kupiškio r. sav.	1210	1210	1210	1210	1207	1207	-0,2%
	Pasvalio r. sav.	1216	1216	1216	1461	1462	1462	20,2%
Kelių su patobulinta danga ilgis	Lietuvos Respublika	25150	25249	25518	25648	25462	25812	2,6%
	Utenos apskritis	2315	2424	2320	2308	2298	2291	-1,0%
	Anykščių r. sav.	540	541	542	527	523	525	-2,8%
	Ignalinos r. sav.	481	481	484	485	487	424	-11,9%
	Zarasų r. sav.	397	507	397	399	398	429	8,1%
	Kupiškio r. sav.	343	344	344	345	343	345	0,6%
	Pasvalio r. sav.	402	396	402	450	450	449	11,7%
Žvyro kelių ilgis	Lietuvos Respublika	47147	47342	47330	47068	46446	45912	-2,6%
	Utenos apskritis	4877	4878	4875	4900	4930	4581	-6,1%
	Anykščių r. sav.	1205	1204	1204	1195	1195	1192	-1,1%
	Ignalinos r. sav.	891	891	888	927	943	843	-5,4%
	Zarasų r. sav.	397	507	397	399	398	429	8,1%
	Kupiškio r. sav.	868	866	866	865	864	863	-0,6%
	Pasvalio r. sav.	814	820	814	1011	1011	1012	24,3%
Grunto kelių	Lietuvos Respublika	11868	11877	12185	12217	12587	12594	6,1%

²⁰⁹ Lietuvos automobilių kelių direkcija *kelių su patobulinta danga* skirsto į asfaltbetonio ir cementbetonio.

²¹⁰ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilų kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *žvyrkeliai* – tai keliai, padengti žvyru.

²¹¹ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilų kelių statistinio tyrimo metodika (2015), grunto keliai – keliai be dangos.

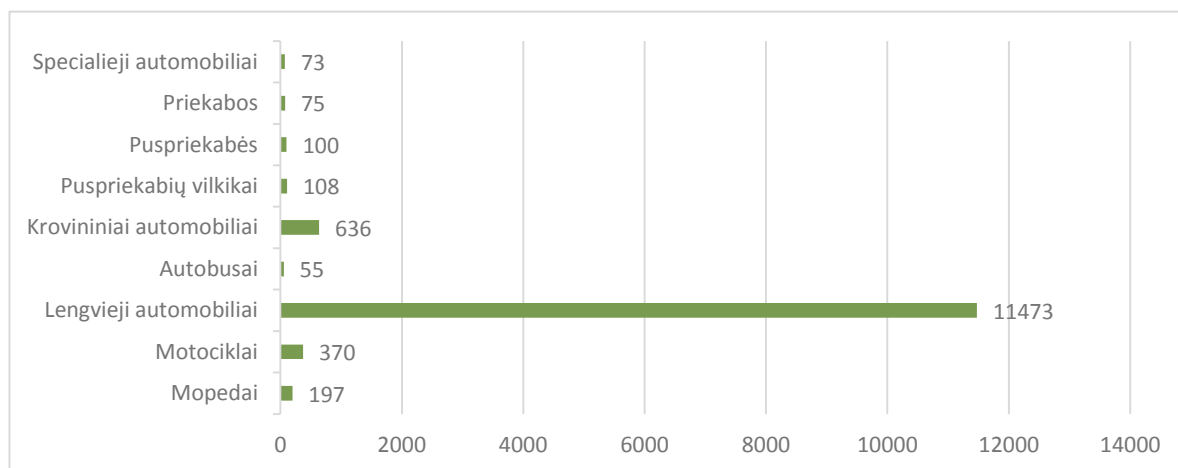
Parametras	Administracinė teritorija/Metai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Procentinis pokytis
ilgis	Utenos apskritis	1759	1760	1760	1743	1743	1528	-13,1%
	Anykščių r. sav.	169	170	170	153	153	153	-9,5%
	Ignalinos r. sav.	468	468	468	468	468	234	-50,0%
	Zarasų r. sav.	351	351	351	351	351	3	-99,1%
	Kupiškio r. sav.	8	8	8	8	8	8	0,0%
	Pasvalio r. sav.	63	63	63	105	105	105	66,7%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Atsižvelgiant į kelių dangos rodiklius, didžiausias susisiekimo infrastruktūros trūkumas Anykščių rajono savivaldybėje yra didelis žvyrkelių ilgis, kuris sudaro 1 192 km bei mažėjanti kelių su patobulinta danga dalis. Tai rodo, kad kelių būklę tikslinga tobulinti.

Anykščių rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros ir remonto darbus vykdo VĮ „Kelių priežiūra“.

Išplėtotą *dviračių takų*²¹² infrastruktūra ne tik palengvina susisiekimą, tačiau yra svarbi turizmo infrastruktūros dalis, pasitarnaujanti turizmo skatinimui, aktyvaus poilsio propagavimui. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pabaigoje Anykščių rajono savivaldybėje dviračių takų ilgis siekė 15 km (tai sudarė 36,1 proc. viso Utenos apskrities dviračių takų ilgio). 2017 metais pradėti įvairūs dviračių takų infrastruktūros projektai: „Bendruomeninės aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros įrengimas Anykščių mieste“ – miesto parke naujai įrengiant specialios konstrukcijos dviračių, riedučių ir riedlenčių trasą; „Anykščių miesto viešųjų erdvių sistemos pertvarkymas (II etapas)“ – įrengiant Anykščių miesto apžvalgos aikštelę ir pėsčiųjų-dviračių taką Šventosios upės dešiniajame krante; „Susisiekimo sąlygų pagerinimas tarp kuriamų Anykščių miesto traukos centrų bei patogus gyvenamosios aplinkos pasiekiamumo užtikrinimas“ – J. Jablonskio gatvėje įrengiant naują gatvės dangą, pėsčiųjų ir pėsčiųjų-dviračių takus²¹³.

1P.5.4.2. pav. Kelių transporto priemonių skaičius Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje 2017 metais buvo registruotos 13 087 *transporto priemonės*²¹⁴, tai sudarė 18,7 proc. visų Utenos apskrityje ir 0,8 proc. visų šalyje registruotų transporto priemonių. Anykščių rajono

²¹² Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, *dviračių takas* – dviračių eismui skirtas kelias arba kelio dalis, pažymėti tam skirtais kelio ženklais. Dviračių takas privalo būti atskirtas nuo kelio ar jo dalių kelio inžinerinėmis priemonėmis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

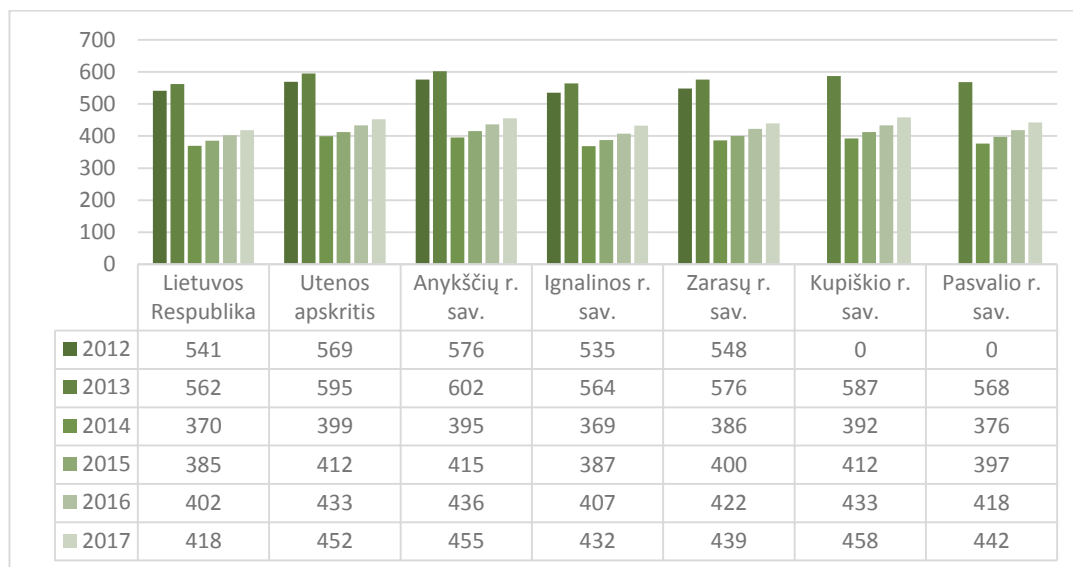
²¹³ Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir administracijos 2017 metų veiklos ataskaita.

²¹⁴ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *transporto priemonė* – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuotai stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorių, savaeigę mašiną ir eismui ne keliais skirtas transporto priemones (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, didžiausią transporto priemonių dalį 2017 m. sudarė *lengvieji automobiliai*²¹⁵ (jų buvo registruota 11 473 ir tai sudarė 87,7 proc. visų Anykščių rajono savivaldybės transporto priemonių). Šalyje lengvieji automobiliai sudarė beveik 86,0 proc., o Utenos apskrityje – 88,5 proc. visų transporto priemonių.

Anykščių rajono savivaldybėje 2017 m. *krovininiai automobiliai*²¹⁶ sudarė 4,9 proc., o *motociklai*²¹⁷ ir *mopedai*²¹⁸ – 4,3 proc. visų transporto priemonių. Tuo tarpu, šalyje krovininiai automobiliai atitinkamai sudarė 5,4 proc., o motociklai ir mopedai – 2,7 proc. visų transporto priemonių.

1P.5.4.3. pav. Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2012–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2013 m. lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, augo visoje šalyje (3,9 proc.), ne išimtis ir Anykščių rajono savivaldybė (augo 4,5 proc.). Nuo 2014 m. visoje šalyje buvo stebimas staigus registruotų lengvųjų automobilių skaičiaus sumažėjimas dėl vykdytos griežtesnės, nebenaudojamų, bet neišregistruotų automobilių atžvilgiu, politikos. 2017 m. Anykščių rajono savivaldybėje 1 000-iui gyventojų teko 455 lengvieji automobiliai. Šis rodiklis buvo šiek tiek didesnis, nei Utenos apskrityje (452) ir šalyje (418). Lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, Anykščių rajono savivaldybės rodiklis buvo vienas didžiausių, didesnis rodiklis buvo tik Kupiškio rajono savivaldybėje – 458 individualūs lengvieji automobiliai 1 000-iui gyventojų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2012–2016 m. laikotarpiu Utenos apskrityje *autobusais*²¹⁹ vežamų keleivių (tūkst.) skaičius augo (Utenos apskrityje augimas siekė 38,4 proc.). Anykščių rajono savivaldybėje autobusais vežamų keleivių skaičius mažėjo ir

²¹⁵ Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *lengvasis automobilis* – motorinė kelių transporto priemonė, turinti ne daugiau kaip 9 sėdimas vietas, įskaitant vairuotojo vietą, skirta keleiviams bei bagažui vežti. (2 straipsnis).

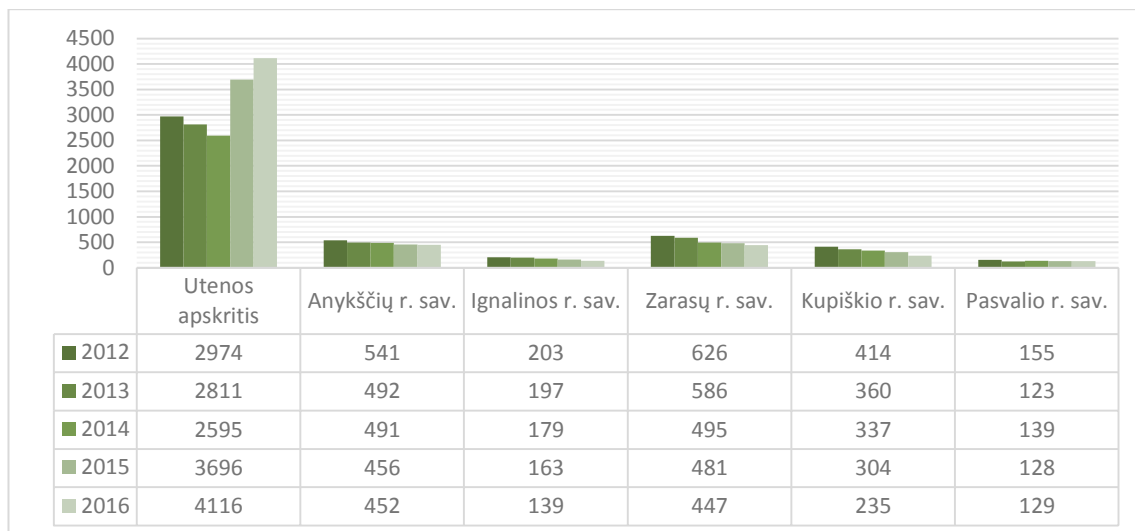
²¹⁶ Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *krovininis automobilis* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti krovinius, vilkti priekabas ar puspriekabas. Traktoriai ir savaeigės (visureigės) mašinos nelaikomi krovininiais automobiliais (2 straipsnis).

²¹⁷ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *motociklas* – dviratė motorinė transporto priemonė (su šonine priekaba arba be jos), kurios vidaus degimo variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm³ ir (arba) didžiausias projektinis greitis didesnis kaip 45 km/h. (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

²¹⁸ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *mopedas* – dviratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausias projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm³ (esant vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui), ar triratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausias projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm³ (esant kibirkštinio (priverstinio) uždegimo varikliui), didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant kitokio tipo vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui).

²¹⁹ Remiantis Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksu, *autobusas* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti žmonėms bei bagažui ir turinti daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą (2 straipsnis).

lyginant 2012 m. ir 2016 m. duomenis, sumažėjo 16,5 proc. Keleivių vežimas autobusais kitose analizuojamose savivaldybėse taip pat atitinkamai mažėjo: Ignalinos r. savivaldybėje – 31,4 proc., Zarasų r. savivaldybėje – 28,6 proc., Kupiškio r. savivaldybėje – 43,2 proc., Pasvalio r. savivaldybėje – 16,7 proc.

1P.5.4.4. pav. Keleivių vežimas autobusais 2012–2016 m.*, tūkst.

* analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 m. duomenų
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nors Anykščių rajono savivaldybėje keleivių vežamų autobusais skaičius nuo 2012 m. iki 2016 m. sumažėjo 16,5 proc., tačiau lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, jos rodiklis išlieka didžiausias.

1P.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra

Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (toliau – IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Anykščių rajono savivaldybėje, nuolat atnaujinant Savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos kartos viešosios paslaugos, diegiami *e. demokratijos*²²⁰ plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

1P.5.5.1. lentelė. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2012–2017 m., proc.

Administracinė teritorija/Metai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Procentinis pokytis
Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis							
Lietuvos Respublika	62,1	65,9	66,2	67,6	70,5	73,0	10,9%
Alytaus apskritis	52,8	58,9	62,4	65,9	65,5	71,3	18,5%
Kauno apskritis	65,8	73,2	71,9	73,4	77,5	73,8	8,0%
Klaipėdos apskritis	60,5	67,2	70,5	68,4	73,3	73,5	13,0%

²²⁰ Lietuvoje vieningo *e. demokratijos* apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu *e. valdžia*. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, *e. valdžia* yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškiau ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Administracinė teritorija/Metai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Procentinis pokytis
Marijampolės apskritis	68,1	64,4	61,8	64,9	62,6	80,1	12,0%
Panevėžio apskritis	59,4	62,7	63,3	66,2	70	69,5	10,1%
Šiaulių apskritis	57,4	63,7	63,5	61,6	65,9	70,6	23,3%
Tauragės apskritis	53,9	56,8	51,6	60,2	61,1	72,9	19,0%
Telšių apskritis	51,9	66	69,5	67,1	75,5	63,5	11,6%
Utenos apskritis	54,5	53,9	53,7	60,5	69,8	64,5	10,0%
Vilniaus apskritis	68,3	66,7	67,3	69,6	68,9	76,6	8,3%
Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis							
Lietuvos Respublika	60,1	64,7	66	68,3	71,7	75,0	14,9%
Alytaus apskritis	51,1	58,6	62,4	64,7	65,5	72,9	21,8%
Kauno apskritis	62,9	72,7	71,3	73,9	78,5	75,9	13,0%
Klaipėdos apskritis	59,6	66,7	70,2	67,5	74,8	75,3	15,7%
Marijampolės apskritis	64,1	62,5	60,7	65,7	64,6	81,1	17,0%
Panevėžio apskritis	57,5	61,4	64	70,1	70,5	71,5	14,0%
Šiaulių apskritis	54,9	61,7	62,8	61,8	68,2	71,3	16,4%
Tauragės apskritis	51,1	58,5	51,2	63	63,4	75,3	24,2%
Telšių apskritis	51,3	61,3	70,7	71,1	77,4	66,4	15,1%
Utenos apskritis	52,9	53,7	54,2	61,3	70,3	68,2	15,3%
Vilniaus apskritis	66,6	65,2	67,1	69,1	70,2	78,7	12,1%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2012–2017 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius augo (atitinkamai 10,9 proc. p. ir 14,9 proc. p.). Utenos apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per šešerius metus augo lėčiau nei šalyje (10,0 procentinių punktų) ir 2017 metais sudarė 64,5 proc. Šis rodiklis atsiliko šalies vidurkio (73,0 proc.) ir viršijo tik Telšių apskrities rodiklį (63,5 proc.). Pagal namų ūkių, turinčių prieigą prie interneto, dalį 2017 metais Utenos apskritis (68,2 proc.) atsiliko nuo šalies (75,0 proc.) rodiklio ir viršijo tik Telšių apskrities (66,4 proc.) rodiklį. Šio rodiklio augimas 2012–2017 metų laikotarpiu Utenos apskrityje (15,3 proc. p.) buvo spartesnis nei šalyje (14,3 proc. p.).

Vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Anykščių rajono savivaldybėje yra vykdomas tęstinis serverių sistemos modernizavimo procesas, užtikrinantis savivaldybėje naudojamų informacinių sistemų duomenų saugą, automatinį atsarginių kopijų darymą ir atstatymą. Kompleksiškai atnaujinama techninė ir programinė įranga Anykščių rajono savivaldybės administracijos ir padalinių darbo vietose leidžia didinti darbo vietų patikimumą ir atitikimą duomenų saugos reikalavimams, užtikrinti naudojamos programinės įrangos legalumą.

Anykščių rajono savivaldybės administracijos informacinių technologijų specialistai administruoja ir prižiūri 144 kompiuterizuotas darbo vietas (102 – savivaldybės administracijoje, 42 – seniūnijose).

Atsižvelgiant į Anykščių rajono savivaldybės administracijos pateiktus duomenis, 2017 metais Anykščių rajono savivaldybėje:

- atnaujinta techninė ir programinė įranga 22 darbo vietose arba 15,3 proc. visų Anykščių rajono savivaldybės administracijos kompiuterizuotų darbo vietų (prioritetas teiktas

toms darbo vietoms, kur darbuotojai tiesiogiai dirba su klientais ir strategiškai savivaldybės veiklai svarbiomis informacinėmis sistemomis);

- atnaujinta DVS „Kontora“, programa „Finnet“, atnaujinta sena jau nepalaikoma platforma.

Siekiant pateikti gyventojams lengvai prieinamą, aktualią informaciją, nuolat pildomi teminiai regionų geoinformacinės aplinkos REGIA informaciniai sluoksniai, užtikrinant nuolatinę informacijos apie teritorijų planavimo, aplinkos apsaugos, civilinės saugos, savivaldybės valdomo turto, komunalinio ūkio, kelių, lankytinų objektų, kitas savivaldybės veiklas pateikimą ir atnaujinimą REGIA sistemoje. 2017 m. REGIA sistemoje Anykščių rajono savivaldybės administracija pildė ir tikslino 55 informacinių sluoksnių duomenis. Anykščių rajono savivaldybės administracija taip pat naudoja REGIA gyventojų pranešimų paslaugos galimybę, kuria naudodamiesi gyventojai interaktyviame žemėlapyje gali pažymėti pastebėtas problemas ar poreikius: tvarkytinas bei savivaldybės priežiūros reikalaujančias teritorijas, avarines situacijas, kelių dangos problemas ir pan. Pranešimus interaktyviame žemėlapyje mato seniūnijų seniūnai, atsakingi atskirų sričių savivaldybės skyrių specialistai, kurie įvertina pranešime pateiktą problemą, kartu su savivaldybės įmonėmis ir organizacijomis organizuoja jos sprendimą ir informuoja gyventoją apie situaciją.

Siekiant nuolat laiku ir tiksliai pateikti žinias Anykščių rajono gyventojams apie svarbiausias aktualijas ir Anykščių rajono savivaldybės veiklą, kurti teigiamą Anykščių miesto ir Anykščių rajono savivaldybės įvaizdį, nuolat skelbiama informacija, užtikrinant nuolatinę šios informacijos pateikimą piliečiams žiniasklaidos priemonėmis: savivaldybės interneto svetainėje (<http://www.anyksciai.lt>), seniūnijų interneto svetainėse, savivaldybės paskyroje socialiniuose tinkluose „Facebook“, Youtube, Anykščių rajono ir nacionalinėje spaudoje.

Visose Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigose naudojamas šviesolaidinis internetas. Anykščių rajono savivaldybės administracija užtikrina šviesolaidinio interneto ryšio įrangos techninę priežiūrą, ryšio kanalų nuomos paslaugų apmokėjimą, galinės įrangos techninį modernizavimą ir atnaujinimą. Visose Anykščių rajono švietimo įstaigose, organizuojančiose pradinio ir pagrindinio ugdymo procesą, įdiegta saugi belaidžio interneto ryšio sistema su vartotojų hierarchija ir administravimo funkcijomis.

Nuo 2011 m. Savivaldybės tarybos posėdžių vaizdo transliacijas galima stebėti internetu (prieiga per interneto svetainę www.anyksciai.lt). Esant tokioms transliacijoms savivaldybės gyventojai ir kiti suinteresuoti asmenys gali ne tik stebėti posėdžius realiu laiku, bet ir naudotis papildoma posėdžių medžiaga. Galima stebėti ne tik einamuosius posėdžius, bet ir esančius archyve.

2004 m. savivaldybės administracijoje įdiegta dokumentų valdymo sistema „Kontora“. Kasmet dokumentų valdymo sistema „Kontora“ atnaujinama ir papildoma naujais moduliais. Dokumentų valdymo sistema ne tik spartina dokumentų apyvartą Savivaldybėje, bet ir daro įtaką gyventojų aptarnavimui, sąveikai tarp skyrių, administracijos ir Tarybos narių. Siekiant efektyvesnio duomenų valdymo, 2015 m. buvo įdiegta e-siunta ir administracinės paslaugos buvo perkeltos į elektroninę erdvę, kurios šiuo metu yra teikiamos 3–4 interaktyvumo lygiu.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymą Savivaldybėje, e-parą naudojami apie 40 proc. Savivaldybės darbuotojų.

Anykščių savivaldybė naudoja 3 informacines sistemas, kurios buvo įdiegtos 2011 m.: QPR – strateginio planavimo ir veiklos sistema, FinNet – Savivaldybės biudžeto apskaitos sistema, FVAS – Savivaldybės administracijos finansų apskaitos sistema.

Savivaldybėje nuolat tobulinamos esamos ir diegiamos naujos informacinės sistemos, kurių dėka plačiau diegiamos elektroninio parašo, elektroninių dokumentų technologijos bei kitos paslaugos ir tikimasi, kad ateityje padidės elektroninių paslaugų vartotojų skaičius.

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

2 priedas. Priemonių planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
I PRIORITETAS. KULTŪRINIO TURIZMO VYSTYMAS IR KURORTINĖ PLĖTRA				
1.1. tikslas. Kultūrinio turizmo vystymas rajone				
1.1.1. uždavinys. Plėsti ir atnaujinti turizmo bei rekreacijos infrastruktūrą				
1.1.1.1.	Kurti ir (arba) atnaujinti, prižiūrėti rekreacines teritorijas, erdves Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų rekreacinių teritorijų, erdvių skaičius (vnt.) Prižiūrėtų rekreacinių teritorijų, erdvių skaičius (vnt./ metus) Naujai sukurtų estetizuotų gatvių skaičius (vnt.) Naujai sukurtų reprezentacinių patekimų į Anykščius skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.2.	Kurti ir (arba) atnaujinti aktyvaus poilsio paslaugų ir pramogų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų aktyvaus poilsio paslaugų ir pramogų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.3.	Kurti ir (arba) atnaujinti pažintinio turizmo paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų pažintinio turizmo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.4.	Kurti ir (arba) atnaujinti ekologinio turizmo paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų ekologinio turizmo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.5.	Kurti ir (arba) atnaujinti vandens turizmo paslaugų ir pramogų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų vandens turizmo paslaugų ir pramogų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.1.6.	Kurti ir (arba) atnaujinti sveikatingumo ir (arba) reabilitacijos paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų sveikatingumo ir (arba) reabilitacijos paslaugų (SPA, sanatorijos, kita) infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.7.	Kurti ir (arba) atnaujinti kaimo turizmo paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų kaimo turizmo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Anykščių rajono VVG
1.1.1.8.	Įrengti ir (arba) sutvarkyti stovyklavietes, kempingus, apžvalgos aikšteles Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) sutvarkytų stovyklaviečių skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) sutvarkytų kempingų skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) sutvarkytų apžvalgos aikštelių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, VĮ „Miškų urėdija“ Anykščių regioninis padalinys, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.9.	Kurti ir skatinti kurti apgyvendinimo, maitinimo paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Naujai įkurtų apgyvendinimo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.) Naujai įkurtų maitinimo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.10.	Ženklinėti Anykščių rajono savivaldybės turistinius objektus, įrengti ir (arba) atnaujinti informacinę turizmo infrastruktūrą	Pastatytų ir (arba) atnaujintų informacinių stendų, kelio ženklų skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuorodų, informacijos terminalų, kitų informacinės turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.1.11.	Kurti ir skatinti kurti oreivystės turizmo paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų oreivystės turizmo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.12.	Kurti ir skatinti kurti konferencinio turizmo paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų konferencinio turizmo paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.1.13.	Kurti ir (arba) atnaujinti muziejinės-educacinės veiklos bei paslaugų infrastruktūrą Anykščių rajone	Sukurtų ir (arba) atnaujintų muziejinės-educacinės veiklos ir paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, ARS kultūros įstaigos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.2. uždavinys. Stiprinti kultūrinio turizmo paslaugas, gerinant jų kokybę ir prieinamumą, didinant įvairovę				
1.1.2.1.	Parengti ir įgyvendinti Anykščių rajono turizmo strategiją	Parengta ir įgyvendinta strategija	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC
1.1.2.2.	Plėtoti Anykščių turizmo klasterio veiklą	Pasiūlytų ir įgyvendintų paslaugų paketų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių turizmo klasteris, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.2.3.	Tobulinti Anykščių TVIC ir turizmo bei rekreacijos objektus aptarnaujančių darbuotojų kvalifikaciją, kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.3. uždavinys. Užtikrinti kultūros ir gamtos paveldo išsaugojimą bei populiarinimą, pritaikant jį turizmo, rekreacijos, kultūrinėms, edukacinėms, bendruomeninėms reikmėms				
1.1.3.1.	Ženklinti Anykščių rajono savivaldybės kultūros ir gamtos paveldo objektus, įrengti ir (arba) atnaujinti informacinę kultūros ir gamtos paveldo lankymo infrastruktūrą	Pastatytų ir (arba) atnaujintų informacinių stendų, kelio ženklų skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuorodų, informacijos terminalų, kitų informacinės kultūros ir gamtos paveldo lankymo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.3.2.	Išsaugoti Anykščių rajono savivaldybės kultūros paveldo objektus ir pritaikyti juos viešiesiems poreikiams	Išsaugotų ir pritaikytų kultūros paveldo objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, ARS kultūros įstaigos, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs asmenys
1.1.3.3.	Pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančius piliakalnių ir kitas kultūros paveldo vertybes viešiesiems poreikiams	Pritaikytų piliakalnių skaičius (vnt.) Pritaikytų kitų kultūros vertybių skaičius (vnt.) Prižiūrėtų piliakalnių teritorijų skaičius (vnt./metus)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.3.4.	Sutvarkyti Anykščių rajono savivaldybės sakralinio paveldo objektus ir pritaikyti viešiesiems poreikiams	Sutvarkytų ir pritaiktų sakralinio paveldo objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos
1.1.3.5.	Sutvarkyti Anykščių rajono savivaldybės gamtos paveldo objektus ir pritaikyti viešiesiems poreikiams	Sutvarkytų ir pritaiktų gamtos paveldo objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.3.6.	Išsaugoti viešuosius kultūros paveldo objektus (įvykio, laidojimo, memorialinių vietų ir kt.) Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Išsaugotų viešųjų kultūros paveldo objektų skaičius (vnt.) Prižiūrėtų neveikiančių senųjų kapinių skaičius (vnt./ metus) Atliktų memorialinių ženklų restauravimo-konservavimo darbų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, Anykščių TVIC
1.2. tikslas. Krašto kultūrinių tradicijų saugojimas ir puoselėjimas				
1.2.1. uždavinys. Vystyti kultūros infrastruktūrą				
1.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS kultūros įstaigos
1.2.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės kultūros įstaigų informacinių technologijų bazę	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų bazė, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos
1.2.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono sav. kultūros įstaigų materialinę bazę	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta materialinė bazė, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos
1.2.1.4.	Formuoti kultūrinės erdves Anykščių rajone, jas pritaikant įvairių renginių organizavimui, meno ekspozicijoms, kultūros poreikiams	Suformuotų, pritaiktų kultūrinių erdvių skaičius (vnt.) Įrengtų, išplėstų ekspozicijų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS kultūros įstaigos
1.2.1.5.	Plėtoti kultūros įstaigų infrastruktūros įveiklinimą Anykščių rajone	Įveiktos kultūros įstaigų infrastruktūros skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.2.2. uždavinys. Aktyvinti bei įvairinti rajono kultūrinę veiklą, tenkinti bendruomenės kultūrinius poreikius				
1.2.2.1.	Organizuoti, rengti ir įgyvendinti įvairius kultūrinius, kultūrinio turizmo renginius bei projektus Anykščių rajone	Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Parengtų ir įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) Priemonių, kuriuose dalyvavo socialinę atskirtį patiriantys asmenys, skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.2.	Plėtoti ir skatinti Anykščių rajono savivaldybės kūrybinių industrijų sektorių	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, parodų, mugių, plenerų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, seniūnijos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.3.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės kultūros įstaigų vadovų bei kultūros ir meno darbuotojų kvalifikaciją, didinti jų kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos
1.2.2.4.	Skatinti savanorystę Anykščių rajone organizuojamuose kultūros renginiuose	Savanorių skaičius (asm.) Suorganizuotų kultūros renginių, kuriuose dirba savanoriai, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, seniūnijos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, privatūs fiziniai asmenys
1.2.2.5.	Teikti reprezentacines kultūros premijas Anykščių rajone	Suteiktų reprezentacinių kultūros premijų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.6.	Įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės kultūrinės srities programas	Įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius
1.2.2.7.	Įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės viešųjų paslaugų programą kūrybinių industrijų plėtrai	Įgyvendinta programa	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių menų inkubatorius
1.2.3. uždavinys. Plėsti tarptautinių kultūrinių paslaugų įvairovę ir gerinti kokybę				
1.2.3.1.	Anykščių rajone organizuoti ir (arba) dalyvauti tarptautiniuose kultūriniuose renginiuose	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų tarptautinių renginių (švenčių, plenerų ir pan.) skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.2.3.2.	Anykščių rajone rengti ir įgyvendinti ir (arba) dalyvauti rengiant ir įgyvendinant tarptautinius kultūros bendradarbiavimo projektus	Parengtų ir įgyvendintų tarptautinių bendradarbiavimo projektų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės
1.2.3.3.	Plėtoti Anykščių rajono savivaldybės administracijos, kultūros, turizmo paslaugų įstaigų bei organizacijų bendradarbiavimą su užsienio šalių institucijomis, kultūros, turizmo paslaugų įstaigomis ir organizacijomis	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų susitikimų, turų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Įgyvendintų ir (arba) dalyvautų edukacinių programų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Naujų užsienio partnerių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, ARS turizmo paslaugų įstaigos ir organizacijos
1.2.3.4.	Didinti Anykščių rajono kultūrinės veikos žinomumą tarptautiniu mastu	Įgyvendintų informacijos sklaidos priemonių skaičius (vnt.) Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, seniūnijos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.3.5.	Sudaryti sąlygas kultūrinių ir kūrybinių industrijų ekosistemos plėtrai Anykščių rajone	Įgyvendintų užsienio menininkų rezidencijų programų skaičius (vnt.) Suorganizuotų kūrybinių industrijų stovyklų, edukacinių programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
1.2.3.6.	Didinti Anykščių kaip kūrybinio (kūrybiško) miesto žinomumą šalyje ir užsienyje	Pristatytų kūrybinių ir kultūrinių industrijų produktų užsienio rinkose skaičius (vnt.) Tarptautinių kūrybiškų miestų tinklų renginių, kuriuose dalyvauta, skaičius (vnt.) Pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
1.3. tikslas. Kurorto statuso siekimas ir rajono įvaizdžio stiprinimas				
1.3.1. uždavinys. Plėtoti Anykščių rajono savivaldybės įvaizdį, užtikrinti efektyvią viešųjų ryšių bei rinkodaros sistemą				
1.3.1.1.	Parengti ir įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės įvaizdžio formavimo strategiją	Parengta ir įgyvendinta strategija	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių TVIC

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.1.2.	Įgyvendinti priemones Anykščių miesto kurorto statuso gavimui	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.) Gautas kurorto statusas	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Anykščių TVIC
1.3.1.3.	Įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės kultūrinio turizmo rinkodaros priemones	Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, ARS kultūros įstaigos
1.3.1.4.	Dalyvauti šalies ir tarptautinėse turizmo, kultūros, meno parodose Lietuvoje bei užsienio šalyse, siekiant pristatyti Anykščių rajoną	Parodų, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, ARS kultūros įstaigos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.5.	Užtikrinti kultūros ir turizmo informacijos apie Anykščių rajono kultūrinio turizmo paslaugų teikėjus, turizmo ir rekreacijos objektus, kultūros bei gamtos paveldo objektus sklaidą	Sukurtas informacijos sklaidos tinklas Publikuotų straipsnių, publikacijų skaičius (vnt.) Sukurtų filmų, reklaminių žinučių skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių TVIC, ARS kultūros įstaigos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2. uždavinys. Skatinti tarpinstitucinį, tarptautinį bendradarbiavimą				
1.3.2.1.	Plėtoti Anykščių rajono savivaldybės tarptautinį bendradarbiavimą	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų turų (išvykų) skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Parengtų bendrų projektų skaičius (vnt.) Naujų užsienio partnerių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA struktūriniai padaliniai
1.3.2.2.	Plėtoti Anykščių rajono savivaldybės administracijos, Savivaldybei pavaldžių įstaigų, NVO, JO, bendruomenių bendradarbiavimą tarpusavyje ir su kitomis regiono, šalies bei užsienio institucijomis, įstaigomis, NVO, JO, bendruomenėmis	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų turų (išvykų) skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Įgyvendintų ir (arba) dalyvautų edukacinių programų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, ARS įstaigos, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.2.3.	Užtikrinti Anykščių rajono savivaldybės administracijos, Savivaldybei pavaldžių įstaigų, mokslo institucijų, verslo skatinimo institucijų, asocijuotų verslo struktūrų, verslo įmonių, verslininkų bei investuotojų bendradarbiavimą	Naujų partnerių skaičius (vnt.) Pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, ARS įstaigos, mokslo institucijos, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės, verslininkai ir investuotojai

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
II PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMO SKATINIMAS				
2.1. tikslas. Patrauklios investicinės ir verslo aplinkos kūrimas				
2.1.1. uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui, vystant reikalingą infrastruktūrą				
2.1.1.1.	Planuoti ir formuoti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos žemės sklypus, skirtus investicijoms bei komercinei paskirčiai	Suplanuotų ir suformuotų žemės sklypų skaičius (vnt.) Atliktų kadastrinių matavimų, topografinių darbų skaičius (vnt.) Žemės sklypų, paimtų visuomenės poreikiams, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius
2.1.1.2.	Kurti, skatinti kurti ir (arba) plėsti verslui bei investicijoms svarbią infrastruktūrą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įkurtų ir (arba) išplėstų verslo centrų, verslo/ menų inkubatorių, kūrybinių dirbtuvių, kultūros (kūrybinių) industrijų, pramoninių parkų arba jų filialų, laisvų ekonominių zonų arba jų filialų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių TVIC, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, investuotojai
2.1.1.3.	Pritraukti potencialius investuotojus, konvertuojant apleistus, nenaudojamus Anykščių rajono savivaldybėje esančius statinius ir (arba) teritorijas	Konvertuotų statinių, pastatų skaičius (vnt.) Konvertuotų teritorijų skaičius (vnt.) Pritrauktų investuotojų skaičius (asm./ vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, investuotojai
2.1.1.4.	Kurti ir skatinti kurti verslo klasterius Anykščių rajono savivaldybėje	Įkurtų verslo klasterių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, ARS verslo įmonės ir verslininkai, ūkininkai
2.1.2. uždavinys. Užtikrinti paramą bei plėtoti kitas paslaugas verslui				
2.1.2.1.	Parengti Anykščių rajono savivaldybės ekonominės plėtros/ investicijų pritraukimo studiją/strategiją	Parengta studija/ strategija	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius
2.1.2.2.	Parengti ir taikyti mokesčių lengvatas verslui Anykščių rajone	Parengta ir taikyta mokesčių lengvatų verslui teikimo tvarka	2019–2025	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius
2.1.2.3.	Įgyvendinti Anykščių rajono smulkaus ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą	Įgyvendinta programa	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.1.2.4.	Dalyvauti ir skatinti dalyvauti Anykščių rajono savivaldybės verslo subjektus, kitus suinteresuotus asmenis verslo bei verslumo skatinimo parodose Lietuvoje, užsienio šalyse	Parodų, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, Anykščių menų inkubatorius, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS bendruomenės, ARS verslo įmonės, verslininkai
2.1.2.5.	Teikti metodinę ir (arba) techninę pagalbą Anykščių rajono savivaldybės verslininkams, verslo įmonėms ir organizacijoms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą	Verslininkų, verslo įmonių ir organizacijų, asmenų ketinančių pradėti verslą, kuriems suteikta metodinė ir (arba) techninė pagalba, skaičius (vnt./asm.)	2019–2025	Anykščių TVIC, ARS verslo įmonės, verslininkai
2.1.3. uždavinys. Skatinti gyventojų verslumą, viešojo ir privataus sektorių sinergiją				
2.1.3.1.	Didinti Anykščių rajono investicinės aplinkos žinomumą, pristatant galimybes užsienio investuotojams investuoti Anykščių rajone	Suorganizuotų susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų gerosios praktikos mainų skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS bendruomenės, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros
2.1.3.2.	Skatinti ir organizuoti verslumą skatinančius, gerąją verslo patirtį viešinančius renginius, mokymus, verslo iniciatyvas Anykščių rajone	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS bendruomenės, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros
2.1.3.3.	Organizuoti mokymus Anykščių rajono kaimiškų vietovių gyventojams, skatinančius verslumą ir alternatyvias veiklas kaime	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS bendruomenės, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros
2.1.3.4.	Skatinti ir plėtoti viešojo bei privataus sektorių partnerystę Anykščių rajone	Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, verslo įmonės, verslininkai, ARS įstaigos
2.1.3.5.	Skatinti vystyti „žaliąją“ ir socialiai atsakingą verslą Anykščių rajone	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų gerosios praktikos mainų sk. (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, ARS verslo įmonės, verslininkai

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.1.3.6.	Skatinti Anykščių rajono jaunimo verslumą, šviesti ekonominio raštingumo ir karjeros planavimo klausimais	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Jaunimo reikalų koordinatorius, Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, ARS švietimo įstaigos, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, ARS verslo įmonės ir verslininkai, ARS JO, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių rajono VVG, Anykščių miesto VVG
2.2. tikslas. Darnaus ir konkurencingo žemės ūkio plėtra				
2.2.1. uždavinys. Sudaryti tinkamas sąlygas žemės ūkio vystymui				
2.2.1.1.	Konsultuoti Anykščių rajono ūkininkus, žemės, žemės ūkio ir miškų ūkio valdų savininkus	Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, seniūnijos, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Anykščių r. biuras (toliau – LŽŪKT Anykščių r. biuras)
2.2.1.2.	Įgyvendinti Kaimo verslo ir investicijų programą Anykščių rajone	Įgyvendinta programa	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius
2.2.1.3.	Tobulinti Anykščių rajono ūkininkų, žemės, žemės ūkio ir miškų ūkio valdų savininkų kompetencijas, gebėjimus	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, seniūnijos, LR žemės ūkio rūmai, LŽŪKT Anykščių r. biuras, ARS ūkininkų sąjunga, Anykščių TVIC
2.2.1.4.	Atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančius melioracijos statinius Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų sausinimo sistemų plotas (ha), griovių ilgis (km), įrenginių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
2.2.1.5.	Atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančius hidrotechninius statinius Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų hidrotechninių statinių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
2.2.1.6.	Skatinti žemių savininkams nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių atnaujinimą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įregistruotų melioracijos sistemų naudotojų asociacijų skaičius (vnt.) Paskatintų žemių savininkų skaičius (asm.) Sudarytų jungtinės veiklos sutarčių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, ARS ūkininkų sąjunga, ARS žemių savininkai, ARS melioracijos naudotojų asociacijos
2.2.1.7.	Skatinti sodininkystės bei gyvulininkystės ūkio šakų plėtojimą Anykščių rajone	Paskatintų ūkininkų, ūkių skaičius (asm./vnt.) Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, ARS ūkininkų sąjunga, ARS ūkininkai
2.2.1.8.	Skatinti ekologinių bei specializuotų ūkio šakų plėtojimą Anykščių rajone	Paskatintų ūkininkų, ūkių skaičius (asm./vnt.) Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Žemės ūkio skyrius, ARS ūkininkų sąjunga, ARS ūkininkai
2.3. tikslas. Teritorinės sanglaudos didinimas				
2.3.1. uždavinys. Didinti Anykščių miesto gyvenamųjų teritorijų patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir skatinti ekonomikos augimą				

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.1.1.	Kompleksiškai tvarkyti Anykščių miesto teritoriją	Įgyvendintų Anykščių miesto kompleksinės plėtros projektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius
2.3.1.2.	Tvarkyti ir pritaikyti Anykščių miesto teritorijos viešąsias erdves bendruomeniniams, rekreaciniams ir verslo poreikiams	Sutvarkytų ir pritaikytų viešųjų erdvių skaičius (vnt.) Sutvarkytų ir (arba) įkurtų maudymosi vietų, maudyklų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Anykščių miesto VVG, Anykščių miesto bendruomenės
2.3.1.3.	Tvarkyti ir pritaikyti Anykščių miesto teritorijoje esančią viešąją infrastruktūrą bendruomeniniams, rekreaciniams ir verslo poreikiams	Sutvarkytų ir pritaikytų viešosios paskirties infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Anykščių miesto VVG, Anykščių miesto bendruomenės
2.3.1.4.	Įgyvendinti Anykščių miesto vietos veiklos grupės strategiją	Įgyvendinta strategija	2019–2020	Anykščių miesto VVG, ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius
2.3.1.5.	Įgyvendinti priemones, leisiančias Anykščių miestui gauti Lėto miesto (<i>Slow City</i>) statusą	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.) Gautas Lėto miesto statusas	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, struktūriniai padaliniai pagal poreikį, Anykščių TVIC, ARS įstaigos
2.3.2. uždavinys. Didinti Anykščių rajono (išskyrus Savivaldybės centrą) gyvenamųjų teritorijų patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir skatinti ekonomikos augimą				
2.3.2.1.	Kompleksiškai tvarkyti Anykščių rajono savivaldybės teritoriją (išskyrus Savivaldybės centro teritoriją)	Įgyvendintų Anykščių rajono savivaldybės teritorijos (išskyrus Savivaldybės centrą) kompleksinės plėtros projektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, seniūnijos
2.3.2.2.	Tvarkyti ir pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės (išskyrus Savivaldybės centrą) teritorijos viešąsias erdves bendruomeniniams, rekreaciniams ir verslo poreikiams	Sutvarkytų ir pritaikytų viešųjų erdvių skaičius (vnt.) Sutvarkytų ir (arba) įkurtų maudymosi vietų, maudyklų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, seniūnijos, Anykščių rajono VVG, ARS bendruomenės
2.3.2.3.	Tvarkyti ir pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės (išskyrus Savivaldybės centrą) teritorijoje esančią viešąją infrastruktūrą bendruomeniniams, rekreaciniams ir verslo poreikiams	Sutvarkytų ir pritaikytų viešosios paskirties infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, seniūnijos, Anykščių rajono VVG, ARS bendruomenės
2.3.2.4.	Įgyvendinti Anykščių rajono vietos veiklos grupės strategiją	Įgyvendinta strategija	2019–2020	Anykščių rajono VVG, ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
III PRIORITETAS. SUMANIOS, SVEIKOS, SAUGIOS, PILIETIŠKOS IR APRŪPINTOS VISUOMENĖS KŪRIMAS				
3.1. tikslas. Sumanios visuomenės poreikius atitinkančios ugdymo sistemos plėtojimas				
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti švietimo infrastruktūrą, diegti inovacijas				
3.1.1.1.	Atnaujinti Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų infrastruktūrą	Bendrojo ugdymo mokyklų, kuriose atnaujinta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, ARS BUM
3.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūrą	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, ARS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos
3.1.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės neformaliojo švietimo įstaigų infrastruktūrą	Neformaliojo švietimo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, ARS neformaliojo švietimo įstaigos, Anykščių regioninio parko direkcija, ARS NVO, ARS bendruomenės, ARS miesto VVG, ARS rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti informacinių technologijų bazes Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigose	Švietimo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėtos informacinių technologijų bazės, skaičius (vnt.) Švietimo įstaigų, kuriose atnaujintos ir prižiūrimos interneto svetainės, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti materialiąsias ir (arba) edukacines bazes Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigose	Švietimo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėtos materialiosios ir (arba) edukacinės bazės, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.1.6.	Tobulinti ir diegti naujas Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigų elektronines paslaugas	Įdiegtų naujų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.) Patobulintų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.2. uždavinys. Plėsti švietimo paslaugų spektrą, gerinti kokybę ir prieinamumą				
3.1.2.1.	Tobulinti Anykščių rajono mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų kompetencijas ir kvalifikaciją	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.2.2.	Plėtoti švietimo, socialinės, psichologinės ir kitos kompleksinės pagalbos teikimą Anykščių rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams bei jų šeimoms	Suburtų specialistų komandų skaičius (vnt.) Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.) Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų bei jų šeimų, gavusių pagalbą, skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, ARS švietimo įstaigos
3.1.2.3.	Steigti universalius daugiafunkčius centrus ir mokyklas-daugiafunkčius centrus Anykščių rajone	Įsteigtų universalių daugiafunkčių centrų ir mokyklų-daugiafunkčių centrų skaičius (vnt.)	2020–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Socialinės paramos skyrius, ARS švietimo įstaigos, ARS socialinių paslaugų įstaigos
3.1.2.4.	Didinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų prieinamumą Anykščių rajono savivaldybėje	Finansuojamų NVŠ programų skaičius (vnt.) Vaikų, gaunančių NVŠ paslaugas, skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS neformaliojo švietimo įstaigos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.1.2.5.	Informuoti visuomenę apie ugdymo galimybes Anykščių rajone	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Publikuotos elektroninės informacijos skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės
3.1.2.6.	Sudaryti sąlygas Anykščių rajono savivaldybės BUM ugdytiniams popamokiniam užimtumui	Naujai įsteigtų pailgintos dienos grupių (klasių) BUM skaičius (vnt.) Visos dienos BUM skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS BUM
3.1.2.7.	Skatinti kurti ir įgyvendinti vaikų bei jaunimo socializacijos priemones Anykščių rajone	Suorganizuotų vaikų ir jaunimo vasaros stovyklų skaičius (vnt.) Veikiančių įstaigų, įmonių, organizacijų, kurios organizuoja vaikų ir jaunimo vasaros stovyklas, skaičius (vnt.) Sukurtų ir įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.8.	Pritraukti jaunų specialistų į Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigas	Sukurta ir įgyvendinta jaunų specialistų pritraukimo sistema Švietimo įstaigų, kuriose pradėjo dirbti jauni specialistai, skaičius (vnt.) Pradėjusių dirbti jaunų asmenų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.2.9.	Tobulinti mokinių pavėžėjimo paslaugas Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įsigytų transporto priemonių skaičius (vnt.) Reguliarių vietinio susisiekimo maršrutų, pritaikytų mokinių poreikiams, skaičius (vnt.) Įdiegta elektroninė pavėžėjimo išlaidų apskaitos sistema Mokytojų, kuriems kompensuotos vykimo pas mokinius į namus, skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Bendrasis ir ūkio skyrius, Finansų ir apskaitos skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.2.10.	Skatinti privačių švietimo įstaigų steigimą(-si) Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įsteigtų privačių švietimo įstaigų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.11.	Užtikrinti Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigų išorės vertinimo atlikimą	Įvertintų švietimo įstaigų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos, Nacionalinio mokyklų vertinimo agentūra
3.1.2.12.	Skatinti Anykščių rajono savivaldybės švietimo sistemos dalyvius	Paskatintų mokinių skaičius (asm.) Paskatintų studentų skaičius (asm.) Paskatintų pedagogų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Anykščių švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Anykščių ŠPT)
3.1.2.13.	Formuoti Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigų vadovų rezervą ir tobulinti kvalifikaciją	Suformuotas rezervas Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.2.14.	Gerinti Anykščių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių pasiekimus	Savivaldybės mokyklose 5-8 klasėse sumažėjusių klasių komplektų skaičius (kompl.) Sumažėjusių juridinių vienetų, kuriuose mokosi iki 120 mokinių skaičius (vnt.) Padaugėjusių mokytojo pareigybėje visu etatu dirbančių mokytojų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Finansų ir apskaitos skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.3. uždavinys. Skatinti mokymąsi visą gyvenimą				
3.1.3.1.	Didinti suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugų įvairovę Anykščių rajone	Įgyvendintų priemonių ir (arba) projektų skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, seniūnijos, ARS švietimo įstaigos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių technologijos mokykla (toliau – ATM), ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ATA

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.3.2.	Plėtoti Anykščių Trečiojo amžiaus universiteto veiklą bei infrastruktūrą	Įgyvendintų priemonių ir (arba) projektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ATAU
3.1.3.3.	Skleisti informaciją apie mokymosi visą gyvenimą galimybes Anykščių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, seniūnijos, ARS švietimo įstaigos, ARS kultūros įstaigos, ATM, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ATAU
3.2. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas bei stiprinimas				
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą				
3.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS sveikatos priežiūros įstaigos
3.2.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų įrangą ir (arba) materialinę bazę	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta įranga, skaičius (vnt.) Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta materialinė bazė, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS sveikatos priežiūros įstaigos
3.2.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti elektronines paslaugas Anykščių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėtos elektroninės paslaugos, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, ARS sveikatos priežiūros įstaigos
3.2.2. uždavinys. Užtikrinti kokybišką sveikatos priežiūros paslaugų plėtrą ir prieinamumą				
3.2.2.1.	Plėtoti sveikatos priežiūros paslaugas ir didinti jų prieinamumą Anykščių rajone	Naujai teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius (vnt.) Sveikatos priežiūros paslaugų gavėjų skaičius (asm.) Paremtų medicinos punktų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS sveikatos priežiūros įstaigos
3.2.2.2.	Skatinti privačių sveikatos priežiūros paslaugų įgyvendinimą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įkurtų privačių sveikatos priežiūros įstaigų, jų filialų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2.2.3.	Pritraukti naujų specialistų į Anykščių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigas	Sukurta ir įgyvendinta jaunų specialistų pritraukimo sistema Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose pradėjo dirbti nauji specialistai, skaičius (vnt.) Pradėjusių dirbti asmenų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, ARS sveikatos priežiūros įstaigos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.2.2.4.	Įtraukti savanorius į Anykščių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros sistemą	Savanorių skaičius (asm.) Sveikatos priežiūros įstaigų, kurios naudoja savanorių paslaugomis, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.2.2.5.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros specialistų kvalifikaciją ir kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, ARS socialinių paslaugų įstaigos
3.2.3. uždavinys. Formuoti visuomenės sveikatos gyvensenos įpročius				
3.2.3.1.	Užtikrinti su sveikatos stiprinimu, sveikatinimu bei ligų prevencija susijusių priemonių ir programų vykdymą Anykščių rajone	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.) Prevencinėse priemonėse, programose dalyvavusių asmenų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, ARS sveikatos priežiūros įstaigos
3.2.3.2.	Organizuoti ir skatinti Anykščių rajono bendruomenės sveikatinimo iniciatyvas bei veiklas, skleisti informaciją apie jas	Įgyvendintų projektų, suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.) Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, seniūnijos, Anykščių VSB, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.2.3.3.	Diegti ir vykdyti triukšmo prevencijos bei mažinimo priemones Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įdiegtų ir įgyvendintų triukšmo prevencijos bei mažinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Anykščių VSB
3.2.3.4.	Užtikrinti Anykščių rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio, mokyklinio amžiaus vaikų visuomenės sveikatos priežiūros vykdymą	Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, ARS švietimo įstaigos, Anykščių VSB
3.2.3.5.	Įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos programas	Įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Anykščių VSB
3.2.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę				
3.2.4.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės lauko ir vidaus sporto infrastruktūrą	Atnaujintos ir (arba) įrengtos lauko sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.) Atnaujintos ir (arba) įrengtos vidaus sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, AKKSC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.2.4.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti sporto infrastruktūrą prie Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigų	Švietimo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) įrengta sporto infrastruktūra, skaičius (vnt.) Atnaujinimų švietimo įstaigų stadionų, lauko sporto aikštelių, sporto aikštynų bei sporto salių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.2.4.3.	Atnaujinti, plėsti ir (arba) nuomotis sporto inventorių Anykščių rajono savivaldybės švietimo įstaigose	Švietimo įstaigų, kuriose atnaujintas ir (arba) išplėstas sporto inventorių, skaičius (vnt.) Švietimo įstaigų, kurios nuomavo(-si) sporto inventorių, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.2.4.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti bendruomeninę fizinio aktyvumo infrastruktūrą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujinimų vaikų žaidimo aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų atnaujinimų sporto aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų lauko treniruoklių skaičius (vnt.) Įrengtų kitų fizinio aktyvumo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.2.4.5.	Organizuoti ir skatinti organizuoti sporto renginius Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje bei skatinti dalyvauti juose	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų sporto renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Suorganizuotų tradicinių sporto renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, ARS švietimo įstaigos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.2.4.6.	Sudaryti sąlygas asmenims su negalia integruotis į visuomenę, dalyvaujant sportinėse veiklose Anykščių rajone	Sportuojančiųjų neįgalųjų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Socialinės paramos skyrius, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.2.4.7.	Skatinti sporto veiklas, sporto organizacijas ir sportininkus Anykščių rajone	Paskatintų sporto veiklų skaičius (vnt.) Paskatintų sporto organizacijų skaičius (vnt.) Paskatintų sportininkų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, AKKSC, ARS sporto organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2.4.8.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės kūno kultūros bei sporto specialistų kvalifikaciją ir kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, AKKSC, ARS sporto organizacijos, Anykščių ŠPT
3.2.4.9.	Pritraukti jaunų specialistų į Anykščių rajono savivaldybės sporto įstaigas	Sukurta ir įgyvendinta jaunų specialistų pritraukimo sistema Sporto įstaigų, kuriose pradėjo dirbti jauni specialistai, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, AKKSC, ARS BUM, ARS sporto organizacijos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.2.4.10.	Skatinti savanorystę Anykščių rajono savivaldybės sportinėje veikloje	Pradėjusių dirbti jaunų asmenų skaičius (asm.) Savanorių skaičius (vnt.) Suorganizuotų sporto renginių, kuriuose dirbo savanoriai, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos, seniūnijos, ARS sporto organizacijos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.2.4.11.	Koncentruoti Anykščių rajono savivaldybės kūno kultūrai ir sportui skiriamus išteklius sporto šakoms, kurios prieinamos ir reikšmingos gyventojams	Nustatyti prioritetinių sporto šakų nustatymo principai Apibrėžtų sporto šakų plėtros kryptių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, AKKSC, ARS sporto organizacijos
3.2.4.12.	Vystyti naujas sporto šakas Anykščių rajone	Pradėtų teikti naujų sporto šakų skaičius (vnt.) ir sportuojančiųjų jose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, AKKSC, ARS sporto organizacijos
3.2.4.13.	Mokyti plaukti Anykščių rajono savivaldybės mokinius, besimokančius pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas	Išmokytų plaukti mokinių, besimokančių pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, dalis (procentas)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos, ARS sporto organizacijos
3.3. tikslas. Saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas				
3.3.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti socialinių paslaugų infrastruktūrą				
3.3.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų infrastruktūrą	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
3.3.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų informacinių technologijų bazę	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų bazė, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriai	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.3.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų materialinę bazę	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta materialinė bazė, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
3.3.2. uždavinys. Užtikrinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų įvairovę				
3.3.2.1.	Užtikrinti socialinių paslaugų vykdymą, kokybę ir plėtrą Anykščių rajone	Naujai sukurtų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Socialinių paslaugų gavėjų skaičius (asm.) Parengta ir įgyvendinta socialinių paslaugų kokybės vertinimo tvarka	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS NVO, ARS bendruomenės
3.3.2.2.	Teikti perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų socialinių paslaugų Anykščių rajone	Įkurtų šeimynų skaičius (vnt.) Parengtų ir apmokytų globėjų (rūpintojų) ir įtėvių skaičius (asm.) Įkurtų bendruomeninių vaikų globos namų skaičius (vnt.) Įkurtų bendruomeninių negalią turinčių asmenų globos namų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.3.2.3.	Kurti, plėsti bei skatinti kurtis, plėstis vaikų dienos centrus Anykščių rajone	Naujai įsteigtų vaikų dienos centrų skaičius (vnt.) Naujai įsteigtų vaikų dienos centrų socialinių paslaugų gavėjų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS švietimo įstaigos, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, rajono VVG
3.3.2.4.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės socialinės srities darbuotojų kvalifikaciją ir kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, ARS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
3.3.2.5.	Skatinti savanorystę Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų veikloje	Savanorių skaičius (asm.) Socialinių paslaugų įstaigų, organizacijų, kuriose dirba savanoriai, skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, seniūnijos, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS NVO, ARS bendruomenės
3.3.2.6.	Rengti ir įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą	Parengtas ir įgyvendintas socialinių paslaugų planas	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius
3.3.3. uždavinys. Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką, mažinti socialinę atskirtį				

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.3.3.1.	Užtikrinti Anykščių rajono savivaldybės socialinio būsto fondo plėtrą ir gerinti jo kokybę	Įsigytų būstų skaičius (vnt.) Pritaikytų būstų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.3.3.2.	Pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės viešuosius pastatus specialiujų poreikių turintiems asmenims	Viešųjų pastatų, pritaikytų specialiųjų poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA struktūriniai padaliniai, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS įstaigos
3.3.3.3.	Pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės gyvenamuosius būstus ir gyvenamąją aplinką specialiųjų poreikių turintiems asmenims	Pritaikytų gyvenamųjų būstų specialiųjų poreikių turintiems asmenims skaičius (vnt.) Teritorijų, kuriose pritaikyta gyvenamoji aplinka spec. poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius
3.3.3.4.	Organizuoti ir teikti socialinės reabilitacijos paslaugas neįgaliesiems bendruomenėje Anykščių rajone	Suteiktų socialinės reabilitacijos paslaugų skaičius (vnt.) ir paslaugų gavėjų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, seniūnijos, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.3.3.5.	Užtikrinti bazinio paslaugų paketo šeimai įgyvendinimą Anykščių rajono savivaldybėje	Įgytų bazinio paslaugų paketo paslaugų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Švietimo skyrius, ARS NVO, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS švietimo įstaigos
3.3.3.6.	Suburti ir aktyvinti Anykščių rajono savivaldybės Tarpinstitucinės grupės veiklą	Kasmet atnaujinamas pagalbos vaikui ir šeimai plėtros planas Sukurtų naujų ir (arba) atnaujintų paslaugų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Švietimo skyrius, Savivaldybės gydytoja, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, ARS tarpinstitucinės grupės, ARS NVO, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, ARS socialinių paslaugų įstaigos, ARS švietimo įstaigos
3.3.3.7.	Sudaryti sąlygas socialinius sunkumus patiriančioms Anykščių rajono savivaldybės šeimoms ir vienišiams tėvams gauti kompleksinę pagalbą kuo arčiau gyvenamosios vietos	Suteiktų kompleksinių socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Švietimo skyrius, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, ARS NVO, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, ARS socialinių paslaugų įstaigos
3.3.3.8.	Sudaryti sąlygas tėvams gauti taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) paslaugas Anykščių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų (konsultacijų) skaičius (vnt.) Licenciją turinčių mediatorių skaičius (asm.)	2019–2025	ARS Švietimo skyrius, Anykščių ŠPT, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, ARS licenciją turintys mediatoriai

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.3.3.9.	Anykščių rajono savivaldybės socialinės gerovės centre teikti informaciją apie visas Savivaldybėje teikiamas paslaugas šeimai	Sukurtas ir nuolat atnaujinamas internetinis tinklapis	2019–2025	ARSA Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, ARS Socialinės gerovės centras
3.3.3.10.	Kasmet organizuoti pagalbos šeimai ir vaikams paslaugų paklausos ir pasiūlos, prieinamumo ir kokybės įvertinimą Anykščių rajono savivaldybėje	Atliktas įvertinimas pagal LR Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo bei Sveikatos apsaugos ministrų nustatytus stebėsenos rodiklius	2019–2025	ARSA Socialinės paramos skyrius, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, seniūnijos, ARS NVO, ARS JO, ARS socialinių paslaugų įstaigos
3.4. tikslas. Saugumo stiprinimas rajone, didinant gyventojų pilietiškumą ir bendruomeniškumą				
3.4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir gyventojų saugumą				
3.4.1.1.	Didinti Anykščių rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo sistemos efektyvumą	Veikiančios, pagal reikalavimus įrengtos ir (arba) atnaujintos gyventojų perspėjimo bei informavimo sistemos priemonės (vnt.) Veikiančių laikinojo prieglobsčio namų skaičius (vnt.) Įrengta ekstremaliųjų situacijų valdymo operacijų centro slėptuvė	2019–2025	ARSA vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.4.1.2.	Gerinti Anykščių rajono savivaldybės Ugniagesių tarnybos teikiamų paslaugų kokybę	Atnaujintų patalpų skaičius (vnt.) Įsigytų gaisro gesinimo automobilių skaičius (vnt.) Įsigytos įrangos ir priemonių komplektų skaičius (kompl.)	2019–2025	ARSA vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių rajono Ugniagesių tarnyba (toliau – ARUT)
3.4.1.3.	Organizuoti ir skatinti ugniagesių savanorystę Anykščių rajone	Parengtų ir aprūpintų ugniagesių savanorių skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), ARUT, Utenos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (toliau – Utenos APGV Anykščių PGT)
3.4.1.4.	Plėtoti policijos rėmėjų, jaunųjų policijos rėmėjų veiklą Anykščių rajone	Policijos rėmėjų, jaunųjų policijos rėmėjų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Anykščių rajono policijos skyrius (toliau – UAVPK Anykščių rajono PS)

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.4.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti saugumą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje užtikrinančią stebėjimo sistemą	Įrengtų stebėjimo kamerų skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų saugumo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, UAVPK Anykščių rajono PS, ARS įstaigos ir įmonės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS bendruomenės
3.4.1.6.	Užtikrinti gaisrui gesinti būtinų priemonių panaudojimą Anykščių rajone	Įrengtų ir prižiūrimų privažiavimų prie priešgaisrinių vandens telkinių skaičius (vnt.) Pritaikytų gaisrui gesinti vandens hidrantų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius seniūnijos, UAB „Anykščių vandenys“
3.4.2. uždavinys. Vykdėti prevencines programas ir veiklas				
3.4.2.1.	Vykdyti ir skatinti vykdyti savižudybių prevencijai skirtas priemones ir programas Anykščių rajone	Sukurti ir įgyvendinti savižudybių prevencijos veiksmų algoritmai Įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Socialinės paramos skyrius, Jaunimo reikalų koordinatorius, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, Savivaldybės gydytoja, seniūnijos, ARS švietimo įstaigos, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, ARS socialinių paslaugų įstaigos, UAVPK Anykščių rajono PS
3.4.2.2.	Vykdyti ir skatinti vykdyti narkotikų, psichotropinių preparatų kontrolės priemonių įsigijimą, narkomanijos, alkoholizmo bei kitų priklausomybių prevencijos priemones ir programas Anykščių rajone	Įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.) Įsigytų kontrolės priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Savivaldybės gydytojas, Švietimo skyrius, ARS švietimo įstaigos, ARS sveikatos priežiūros įstaigos, UAVPK Anykščių rajono PS
3.4.2.3.	Plėtoti saugios kaimynystės iniciatyvas Anykščių rajone	Įkurtų naujų saugios kaimynystės grupių skaičius (vnt.) Įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA seniūnijos, UAVPK Anykščių rajono PS, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG, ARS NVO, ARS bendruomenės
3.4.2.4.	Vykdyti ir skatinti vykdyti prevencines priemones ir programas prieš patyčias bei smurtą Anykščių rajono savivaldybės gyvenamojoje aplinkoje, švietimo įstaigose	Įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Socialinės paramos skyrius, Jaunimo reikalų koordinatorius, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, seniūnijos, ARS švietimo įstaigos, UAVPK Anykščių rajono PS

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriai	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.4.2.5.	Šviesti ir skleisti informaciją priešgaisriniais, civilinės saugos, ekstremaliųjų situacijų ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais Anykščių rajone	Suorganizuotų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA vyriausiasis specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai), ARUT, ARS sveikatos įstaigos, UAVPK Anykščių rajono PS, Utenos APGV Anykščių PGT
3.4.2.6.	Vykdyti prevencines priemones kovai su prekyba žmonėmis ir teikti pagalbą prekybos žmonėmis aukoms Anykščių rajone	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.) Skirtų pagalbos paslaugų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo darbo grupė, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, ARS socialinių paslaugų įstaigos, UAVPK Anykščių rajono PS, Anykščių ŠPT
3.4.3. uždavinys. Formuoti bei įgyvendinti jaunimo politiką rajone, vykdyti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti				
3.4.3.1.	Vystyti Anykščių rajono savivaldybėje jaunimui palankią infrastruktūrą, įgyvendinti Atvirų jaunimo centrų (toliau – AJC), Atvirų jaunimo erdvių (toliau – AJE) projektus	Įsteigtų AJC skaičius (vnt.) Įsteigtų AJE skaičius (vnt.) Įgyvendintų AJC ir AJE projektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Jaunimo reikalų koordinadorius, ARS JO, ARS NVO, ARS švietimo įstaigos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.4.3.2.	Plėtoti mobilią darbą su jaunimu Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų projektų, skirtų mobiliam darbui su jaunimu, skaičius (vnt.) Paslaugos gavėjų skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Jaunimo reikalų koordinadorius, ARS JO, ARS NVO, ARS švietimo įstaigos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.4.3.3.	Skatinti Anykščių rajono jaunimo veiklos projektus	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Jaunimo reikalų koordinadorius, ARS JO, ARS NVO, ARS švietimo įstaigos, ARS kultūros įstaigos, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
3.4.3.4.	Didinti Anykščių rajono jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Jaunimo reikalų koordinadorius, ARS JO, ARS švietimo įstaigos, ARS kultūros įstaigos
3.4.3.5.	Plėtoti jaunimo savanorystę Anykščių rajone	Sukurtas savanoriškos tarnybos modelis Savanorių skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Jaunimo reikalų koordinadorius, ARS JO, ARS įstaigos ir organizacijos, ARS NVO
3.4.4. uždavinys. Skatinti nevyriausybių organizacijų ir bendruomenių veiklą				
3.4.4.1.	Skatinti Anykščių rajono nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių iniciatyvas, veiklas	Įgyvendintų projektų, programų, priemonių, veiklų skaičius (vnt.) Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Paskatintų NVO, bendruomenių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadorius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių rajono VVG, Anykščių miesto VVG, ARS kultūros įstaigos, Anykščių TVIC

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.4.4.2.	Skatinti nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių tinklo plėtrą, jų narių skaičiaus augimą Anykščių rajone	Naujai įsteigtų NVO, bendruomenių skaičius (vnt.) Naujų narių NVO, bendruomenėse skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras, ARS NVO, ARS bendruomenės
3.4.4.3.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių lyderių, narių kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių rajono VVG, Anykščių miesto VVG, Anykščių TVIC
3.4.4.4.	Sudaryti sąlygas Anykščių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių veikloms vykdyti naudotis viešąja infrastruktūra, materialine baze, viešosiomis erdvėmis	NVO, bendruomenių, pasinaudojusių viešąja infrastruktūra, materialine baze, viešosiomis erdvėmis, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras, ARS NVO, ARS bendruomenės, Anykščių rajono VVG, Anykščių miesto VVG, ARS kultūros įstaigos
3.5. tikslas. Gyventojų poreikius atliepiančio viešojo valdymo užtikrinimas				
3.5.1. uždavinys. Didinti Savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, gerinti teikiamų viešųjų paslaugų kokybę				
3.5.5.1.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės darbuotojų ir politikų kompetencijas bei gebėjimus	Dalyvautų mokymų, kursų, seminarų, stažuočių, susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA struktūriniai padaliniai
3.5.5.2.	Įgyvendinti moterų ir vyrų lygias teises užtikrinančias priemones Anykščių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.5.5.3.	Plėsti ir tobulinti vieno langelio principu veikiančias viešąsias paslaugas Anykščių rajono savivaldybės administracijoje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.) Įgyvendintų administracinė naštos mažinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.5.5.4.	Plėsti ir tobulinti elektronines paslaugas Anykščių rajono savivaldybės administracijoje	Patobulintų e. paslaugų skaičius (vnt.) Naujai įdiegtų e. paslaugų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.5.5.5.	Diegti kokybės vadybos sistemas Anykščių rajono savivaldybės administracijoje bei Savivaldybės pavaldžiose įstaigose	Įdiegtų kokybės vadybos sistemų Savivaldybės administracijoje skaičius (vnt.) Savivaldybės pavaldžių įstaigų, įsidiegusių kokybės vadybos sistemas, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, ARS įstaigos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.5.5.6.	Vertinti Anykščių rajono savivaldybės gyventojų nuomonę dėl savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumo	Atliktų apklausų skaičius (vnt.) Atliktų tyrimų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Bendrasis ir ūkio skyrius
3.5.5.7.	Diegti ir (arba) atnaujinti Anykščių rajono savivaldybės administracijos, informacines sistemas, informacinių technologijų bazes	Įdiegtų ir (arba) atnaujintų Savivaldybės administracijos informacinių sistemų, informacinių technologijų bazių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius
3.5.5.8.	Vykdyti korupcijos prevencijos priemones Anykščių rajono savivaldybės administracijoje	Vykdytų korupcijos prevencijos priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius
3.5.5.9.	Skatinti gyventojus naudotis Anykščių rajono savivaldybės teikiamomis elektroninėmis paslaugomis	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA struktūriniai padaliniai
3.5.5.10.	Užtikrinti savivaldybės bei valstybės perduotų funkcijų įgyvendinimą Anykščių rajono savivaldybės administracijoje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA struktūriniai padaliniai
3.5.5.11.	Gerinti Anykščių rajono savivaldybės administracijos darbo aplinką ir užtikrinti darbo saugą	Įsigyto inventoriaus skaičius (vnt.) Įsigytų darbo saugos priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius
3.5.5.12.	Vertinti ir įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybei pavaldžių įstaigų buhalterinės apskaitos optimizavimą	Atliktas Savivaldybei pavaldžių įstaigų buhalterinės apskaitos centralizavimo poreikio nustatymo tyrimas Savivaldybei pavaldžių įstaigų, kurios buhalterinę apskaitą tvarko centralizuotai, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Finansų ir apskaitos skyrius, Švietimo skyrius, Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Socialinės paramos skyrius
3.5.2. uždavinys. Vykdyti teritorinį, strateginį ir finansinį planavimą				
3.5.2.1.	Rengti ir (arba) atnaujinti Anykščių rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų strateginio planavimo dokumentų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.5.2.2.	Rengti ir (arba) atnaujinti Anykščių rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų bendrųjų planų skaičius (vnt.) Parengtų ir (arba) atnaujintų specialiųjų planų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Parengtų ir (arba) atnaujintų detaliųjų planų skaičius (vnt.) Parengtų ir (arba) atnaujintų žemėvaldos dokumentų skaičius (vnt.)		
3.5.2.3.	Formuoti žemės sklypus Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Suformuotų žemės sklypų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.5.2.4.	Organizuoti Anykščių rajono savivaldybės architektūros ir urbanistikos idėjų konkursus, rengti paruošiamuosius techninius projektus	Suorganizuotų architektūros ir urbanistikos idėjų konkursų skaičius (vnt.) Parengtų paruošiamųjų techninių projektų skaičius (vnt.) Atliktų konsultacijų su architektais skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.5.2.5.	Plėtoti Anykščių rajono savivaldybės geoinformacinę sistemą (toliau – GIS)	Išplėsta GIS	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.5.2.6.	Nustatyti ir keisti gyvenamųjų vietovių ribas Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Nustatytų, pakeistų gyvenamųjų vietovių ribų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius
3.5.2.7.	Rengti ir (arba) atnaujinti Anykščių rajono savivaldybės finansinio planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų finansinio planavimo dokumentų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Finansų ir apskaitos skyrius

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
IV PRIORITETAS. VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA DARNOJE SU GAMTINE APLINKA				
4.1. tikslas. Kokybiškos ir saugios susisiekimo sistemos plėtra				
4.1.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą, modernizuoti eismo organizavimo sistemą				
4.1.1.1.	Inventorizuoti Anykščių rajono savivaldybės gatves, vietinės reikšmės kelius ir bendrojo naudojimo automobilių stovėjimo ir laikymo aikštes	Atlikta inventorizacija	2019–2025	ARSA Statybos skyrius
4.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naujas Anykščių rajono savivaldybės gatves ir vietinės reikšmės kelius, privažiavimo kelius	Atnaujintų gatvių ir vietinės reikšmės kelių ilgis (km) Įrengtų gatvių ir vietinės reikšmės kelių ilgis (km)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.1.1.3.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naujas automobilių stovėjimo ir laikymo aikštes Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.1.1.4.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naujus tiltus Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų tiltų skaičius (vnt.) Įrengtų tiltų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.1.1.5.	Atnaujinti ir (arba) diegti saugaus eismo priemones Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) įdiegtų saugaus eismo priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.1.1.6.	Pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių infrastruktūrą asmenims su negalia	Pritaikytos susisiekimo infrastruktūros skaičius (vnt.) Įdiegtų susisiekimo sistemos elementų, pritaikytų neįgaliesiems, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
4.1.1.7.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naują valstybinės reikšmės kelių, einančių per Anykščių rajono savivaldybės teritoriją, infrastruktūrą	Atnaujintų ir (arba) įrengtų naujų valstybinės reikšmės kelių ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) įrengtų naujų eismo modernizavimo objektų skaičius valstybinės reikšmės keliuose (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Lietuvos automobilių kelių direkcija (toliau – LAKD)

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.1.8.	Perimti Anykščių rajono savivaldybės sodo bendrijų kelius (gatves)	Perimtų kelių (gatvių) skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Viešųjų pirkimų ir turto skyrius
4.1.2. uždavinys. Vystyti viešojo ir ekologinio transporto sistemą				
4.1.2.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės pėsčiųjų ir (arba) dviračių takus, dviračių aikšteles ir laikymo vietas, šaligatvius	Atnaujintų pėsčiųjų ir (arba) dviračių takų, šaligatvių ilgis (km) Įrengtų pėsčiųjų ir (arba) dviračių takų, šaligatvių ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) įrengtų dviračių aikštelių ir laikymo vietų skaičius (vnt.) Įrengta dviračių skaičiavimo sistema	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.1.2.2.	Pritaikyti Anykščių rajono savivaldybės pėsčiųjų ir (arba) dviračių takų, šaligatvių infrastruktūrą asmenims su negalia	Pritaikytos susisiekimo infrastruktūros skaičius (vnt.) Įdiegtų susisiekimo sistemos elementų, pritaikytų neįgaliesiems, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
4.1.2.3.	Atnaujinti ir (arba) įsigyti naujas viešojo transporto priemones, elektromobilius Anykščių rajono savivaldybėje	Įsigytų ir (arba) atnaujintų viešojo transporto priemonių skaičius (vnt.) Įsigytų ir (arba) atnaujintų ekologinių viešojo transporto priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, įmonės, teikiančios viešojo transporto paslaugas, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
4.1.2.4.	Plėsti ekologinių transporto priemonių įkrovimo vietas Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ekologinių transporto priemonių įkrovimo stotelių (vietų) skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
4.1.2.5.	Gerinti visuomeninio transporto paslaugų kokybę Anykščių rajone	Visuomeninio transporto priemonių, pritaikytų neįgaliesiems, skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) atnaujintų autobusų stotelių skaičius (vnt.), autobusų stotelių, pritaikytų neįgaliesiems skaičius (vnt.) Atnaujinta autobusų stotis	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
4.1.2.6.	Tobulinti Anykščių rajono savivaldybės keleivių pervežimo sistemą	Atlikta analizė Optimizuotų ir (arba) išplėstų maršrutų skaičius (vnt.) Įdiegta elektroninė bilietų pardavimo sistema	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, įmonės, teikiančios viešojo transporto paslaugas

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.2. tikslas. Efektyvios ir modernios inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas				
4.2.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą				
4.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandens tiekimo tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tvarkymo tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandens kokybės gerinimo įrenginių skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.2.	Skatinti ir remti mažųjų Anykščių rajono savivaldybės gyvenviečių vandentiekio ir nuotekų tvarkymo tinklų infrastruktūros plėtrą	Poreikio ir galimybių nustatymo analizė Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.3.	Inventorizuoti ir įregistruoti Anykščių rajono savivaldybės paviršinių nuotekų sistemas	Atlikta inventorizacija ir registracija	2019–2025	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Bendrasis ir ūkio skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų infrastruktūrą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų paviršinių nuotekų tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų paviršinių nuotekų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.2. uždavinys. Vystyti rajono viešąją bei energetinę infrastruktūrą, užtikrinančią energijos suvartojimo efektyvumą				
4.2.2.1.	Modernizuoti Anykščių rajono daugiabučių gyvenamųjų namų pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	Modernizuotų daugiabučių namų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, ARS daugiabučių namų bendrijos, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“
4.2.2.2.	Modernizuoti Anykščių rajono savivaldybės viešuosius pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	Modernizuotų viešųjų pastatų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
4.2.2.3.	Naudoti ir skatinti naudoti atsinaujinančius energijos išteklius ir šaltinius Anykščių rajone	Įstaigų ir įmonių, kurios savo veikloje naudoja atsinaujinančius energijos šaltinius, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, ARS įstaigos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.2.2.4.	Naudoti ir skatinti naudoti alternatyvius energijos išteklius ir šaltinius Anykščių rajone	Įstaigų ir įmonių, kurios savo veikloje naudoja alternatyvius energijos šaltinius, skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, privatus fiziniai ir juridiniai asmenys, ARS įstaigos
4.2.2.5.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naujas šilumos trasas Anykščių rajone	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šilumos trasų ilgis (km)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, UAB „Anykščių šiluma“
4.2.2.6.	Modernizuoti Anykščių rajono savivaldybės šilumos ūkį	Modernizuotų šilumos katilinių skaičius (vnt.) Įrengtų ekonomizerių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, UAB „Anykščių šiluma“
4.2.2.7.	Įgyvendinti merų paktą dėl klimato ir energetikos Anykščių rajone	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA
4.2.2.8.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, didinant energijos suvartojimo efektyvumą	Atnaujintų ir (arba) įrengtų šviestuvų skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) įrengtų apšvietimo tinklų ilgis (km) Apšviestų gatvių, kelių ilgis (km)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“, ARS įstaigos ir organizacijos
4.3. tikslas. Darnios gamtinės aplinkos vystymas				
4.3.1. uždavinys. Užtikrinti gamtinės aplinkos apsaugą ir efektyvų atliekų tvarkymą				
4.3.1.1.	Parengti ir įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą/ programą	Įgyvendintas planas/ programa	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, URATC, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“
4.3.1.2.	Tobulinti dvinarės įmokos įvedimą Anykščių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo srityje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“
4.3.1.3.	Organizuoti mokymus ir teikti informaciją Anykščių rajono gyventojams atliekų rūšiavimo, perdirbimo ir mažinimo klausimais	Įgyvendintų informacinių priemonių skaičius (vnt.) Suorganizuotų mokymų, kursų, seminarų, renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, seniūnijos URATC, Anykščių VSB, ARS NVO, ARS bendruomenės, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“
4.3.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo infrastruktūrą	Atnaujintų ir (arba) išplėstų atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.) Įrengtų požeminių konteinerių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, URATC, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“
4.3.1.5.	Parengti ir įgyvendinti Anykščių rajono savivaldybės specialiąją aplinkos apsaugos rėmimo programą	Įgyvendinta programa	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.3.1.6.	Parengti ir įgyvendinti Anykščių rajono aplinkos stebėsenos programą	Įgyvendinta programa	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius
4.3.1.7.	Skatinti aplinkos apsaugos iniciatyvas Anykščių rajone	Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asm.) Paskatintų iniciatyvių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, seniūnijos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
4.3.2. uždavinys. Didinti kraštovaizdžio patrauklumą, puoselėti ir saugoti žaliųjų zonų teritorijas				
4.3.2.1.	Tvarkyti ir (arba) įrengti naujus parkus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus bei kitus kraštovaizdžio elementus Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Sutvarkytų ir (arba) įrengtų parkų, žaliųjų ir apsaugos zonų, kitų kraštovaizdžio elementų, želdynų plotas (ha)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos, ARS NVO, ARS JO, ARS bendruomenės, Anykščių miesto VVG, Anykščių rajono VVG
4.3.2.2.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti Anykščių rajono bešeimininkius, apleistus pastatus ir statinius, aplink juos esančias teritorijas	Sutvarkytų ir (arba) likviduotų pastatų ir statinių skaičius (vnt.) Sutvarkytų teritorijų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.3.2.3.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti Anykščių rajono bešeimininkius vandens gręžinius	Sutvarkytų ir (arba) likviduotų vandens gręžinių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, seniūnijos
4.3.2.4.	Tvarkyti praeityje užterštas teritorijas Anykščių rajono savivaldybėje	Išvalytų teritorijų plotas (ha)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
4.3.2.5.	Valyti paviršinio vandens telkinius Anykščių rajono savivaldybėje	Išvalytų paviršinio vandens telkinių plotas (ha)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
4.3.2.6.	Anykščių regioniniame parke esančius privačius žemės sklypus įtraukti į urbanizuotos rekreacinės aplinkos rekreacinių sklypų kraštovaizdžio tvarkymo zoną	Įtrauktų žemės sklypų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Anykščių regioninio parko direkcija
4.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros priežiūra				
4.4.1. uždavinys. Gerinti Savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybę ir infrastruktūrą				

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.4.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Anykščių rajono savivaldybės kapinių teritorijas ir jų teikiamas paslaugas	Atnaujintų ir (arba) išplėstų kapinių skaičius (vnt.) Įrengtas kolumbariumas	2019–2025	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“
4.4.1.2.	Užtikrinti ir plėtoti gyvūnų priežiūros, laikymo paslaugų teikimą Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, seniūnijos
4.4.1.3.	Užtikrinti tinkamą Anykščių rajono savivaldybės viešosios infrastruktūros priežiūrą	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, seniūnijos, Statybos skyrius, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“, ARS įmonės atsakingos už viešosios infrastruktūros priežiūrą
4.4.1.4.	Užtikrinti tinkamą Anykščių rajono savivaldybės žaliųjų plotų priežiūrą	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, seniūnijos, Statybos skyrius, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“, ARS įmonės atsakingos už žaliųjų plotų priežiūrą
4.4.1.5.	Atnaujinti ir (arba) įsigyti priemonių, skirtų Anykščių rajono savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybei užtikrinti	Atnaujintų ir (arba) naujai įsigytų priemonių skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, seniūnijos, UAB „Anykščių komunalinis ūkis“

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

3 priedas. Pagrindinių projektų sąrašas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
I PRIORITETAS. KULTŪRINIO TURIZMO VYSTYMAS IR KURORTINĖ PLĖTRA				
1.1. tikslas. Kultūrinio turizmo vystymas rajone				
1.1.1. uždavinys. Plėsti ir atnaujinti turizmo bei rekreacijos infrastruktūrą				
1.1.1.1.1.	Kompleksinis A. Vienuolio skvero sutvarkymas	Sutvarkytas skveras	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
1.1.1.1.2.	Miesto tipo „Skanseno“ sukūrimas Anykščių senamiestyje	Įkurtas „Skansenas“	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
1.1.1.2.1.	Aktyvaus turizmo, poilsio ir pramogų parko Anykščiuose, ant Kalitos kalno, plėtra	Išplėstas aktyvaus turizmo, poilsio ir pramogų parkas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.2.2.	Dainuvos slėnio atnaujinimas ir pritaikymas viešiesiems poreikiams	Atnaujintas ir pritaikytas Dainuvos slėnis	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, VĮ „Miškų urėdija“ Anykščių regioninis padalinys, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.2.3.	Pasakų parko įrengimas Anykščių rajono savivaldybėje	Įrengtas Pasakų parkas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.2.4.	Automobilių-motociklų turizmo ir techninio sporto komplekso įrengimas Anykščių rajone	Įrengtas automobilių-motociklų turizmo ir techninio sporto kompleksas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.3.1.	Anykščių regioninio parko mažojo dviračių žiedo įrengimas	Įrengtas Anykščių regioninio parko mažasis dviračių žiedas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.1.3.2.	Anykščių regioninio parko didžiojo dviračių žiedo planavimas	Suplanuotas Anykščių regioninio parko didysis dviračių žiedas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.1.3.3.	Dviračių tako įrengimas buvusio siaurojo geležinkelio pylimu	Įrengtas dviračių takas buvusio siaurojo geležinkelio pylimu	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.3.4.	Anykščių šilelio pažinimo infrastruktūros vystymas	Skurtų ir (arba) atnaujintų pažintinio turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių regioninio parko direkcija

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.1.3.5.	Lynų kelio įrengimas Anykščių rajone	Įrengtas lynų kelias	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.4.1.	Ekologinio turizmo infrastruktūros plėtojimas Šventosios upės prieigose, Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje	Sukurtų ir (arba) atnaujintų ekologinio turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
1.1.1.4.2.	Vandens resursų panaudojimas ekoturizmo plėtrai Latvijoje ir Lietuvoje / Learn eco travel LLI-349	Įsigyta įranga	2019	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
1.1.1.4.3.	Anykščių miesto viešųjų erdvių sistemos pertvarkymas (II etapas)	Sukurtų ir (arba) atnaujintų ekologinio turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
1.1.1.5.1.	Viešosios vandens turizmo infrastruktūros plėtra saugomose teritorijose Anykščių rajone	Sukurta viešoji vandens turizmo infrastruktūra	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių regioninio parko direkcija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.6.1.	Anykščių rajono kurorto parko su mineralinio vandens biuvete įrengimas	Įrengtas kurorto parkas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.10.1.	Rytų Aukštaitijos miestai ir miesteliai – informavimo apie lankytinas vietas stiprinimas ženklinimo priemonėmis	Įrengtų ženklinimo priemonių skaičius (vnt.)	2019	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
1.1.1.13.1.	Senojo Niūronių etnografinio kaimo sodybų plėtra ir pritaikymas dabartinei turizmo infrastruktūrai	Sutvarkytas ir pritaikytas kultūros paveldo objektas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, A. Baranausko ir A. Žukausko-Vienualio memorialinis muziejus
1.1.3. uždavinys. Užtikrinti kultūros ir gamtos paveldo išsaugojimą bei populiarinimą, pritaikant jį turizmo, rekreacijos, kultūrinėms, edukacinėms, bendruomeninėms reikmėms				
1.1.3.2.1.	Bronės Buivydaitės memorialinio namo-muziejaus sutvarkymas	Sutvarkytas ir pritaikytas kultūros paveldo objektas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
1.1.3.2.2.	L. ir S. Didžiulių sodybos muziejaus sutvarkymas	Sutvarkytas ir pritaikytas kultūros paveldo objektas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.3.2.3.	Anykščių siaurojo geležinkelio pastatų, pastatų kompleksų, ruožo, aplinkos sutvarkymas ir pritaikymas turizmo reikmėms	Sutvarkytas ir pritaikytas kultūros paveldo objektas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, VšĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“, A. Baranausko ir A. Žukausko-Vienušio memorialinis muziejus
1.1.3.2.4.	Kultūros paveldo objekto Siaurojo geležinkelio stoties prekių sandėlio pritaikymas kultūrinei, edukacinei veiklai	Pritaikytas kultūros paveldo objektas	2019-2021	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, A. Baranausko ir A. Žukausko-Vienušio memorialinis muziejus
1.1.3.2.5.	Kunigiškių pradinės mokyklos tvarkybos darbai	Sutvarkytas ir pritaikytas kultūros paveldo objektas	2019-2021	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
1.1.3.2.6.	Raguvėlės dvaro atnaujinimas ir pritaikymas lankymui	Sutvarkytų ir pritaikytų dvaro pastatų skaičius (vnt.)	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Raguvėlės dvaras, privatus fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.3.2.7.	Kompleksinis Okuličiūtės dvarelį Anykščiuose sutvarkymas ir pritaikymas kultūrinei, meninei veiklai	Sutvarkytas ir pritaikytas dvarelis	2019-2020	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Okuličiūtės dvarelis
1.1.3.3.1.	Šeimyniškėlių (Vorutos) piliakalnio ir statinių pritaikymas kultūrinio turizmo plėtrai	Pritaikytas piliakalnis ir jo statiniai	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių seniūnija
1.1.3.3.2.	Palatavio piliakalnio infrastruktūros plėtra	Įrengta poilsio aikštelė	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Troškūnų seniūnija
1.1.3.4.1.	Anykščių Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčios-saugomo nekilnojamojo kultūros paveldo objekto - pritaikymas turizmui	Sutvarkytas ir pritaikytas sakralinio paveldo objektas Įrengtas liftas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčia
1.1.3.4.2.	Anykščių Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčios bokšte kariliono įrengimas	Įrengtas karilionas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčia
1.1.3.4.3.	Senosios Anykščių koplyčios-Pasaulio anykštėnų kūrybos centro ir „Atminties parko“ vystymas	Įrengtas parkas	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Anykščių menų centras

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.3.5.1.	<i>Daumantų atodangos pritaikymas lankymui</i>	<i>Sutvarkytas ir pritaikytas gamtos paveldo objektas</i>	2019-2020	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Kavarsko seniūnija, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.3.5.2.	<i>Vildžiūnų (Virintos) atodangos pritaikymas lankymui</i>	<i>Sutvarkytas ir pritaikytas gamtos paveldo objektas</i>	2021-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius, Kurklių seniūnija, Anykščių regioninio parko direkcija
1.1.3.6.1.	<i>J. Biliūno antkapinio paminklo restauravimo-konservavimo darbai</i>	<i>Atlikti memorialinio ženklo restauravimo-konservavimo darbai</i>	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
1.2. tikslas. Krašto kultūrinių tradicijų saugojimas ir puoselėjimas				
1.2.1. uždavinys. Vystyti kultūros infrastruktūrą				
1.2.1.1.1	<i>A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus administracinio pastato-fondų saugyklos renovacija</i>	<i>Atnaujinta kultūros įstaiga</i>	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus
1.2.1.4.1.	<i>Anykščių menų centro ekspozonos įrengimas</i>	<i>Įrengta ekspozona</i>	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių menų centras
1.2.1.4.2.	<i>A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus padalinio – Arklio muziejaus – ekspozicijos plėtra</i>	<i>Išplėsta ekspozicija</i>	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, A. Baranausko ir A. Žukausko-Vienulio memorialinis muziejus
1.2.1.4.3.	<i>A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus padalinio – Siauruko muziejaus – ekspozicijos plėtra</i>	<i>Išplėsta ekspozicija</i>	2019-2025	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“, A. Baranausko ir A. Žukausko-Vienulio memorialinis muziejus

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
II PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMO SKATINIMAS				
2.3. tikslas. Teritorinės sanglaudos didinimas				
2.3.1. uždavinys. Didinti Anykščių miesto gyvenamųjų teritorijų patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir skatinti ekonomikos augimą				
2.3.1.1.1.	Anykščių miesto viešųjų erdvių sistemos pertvarkymas (I etapas. Apleistos teritorijos pastatų Tiltų gatvėje konversija)	Sutvarkytos Anykščių miesto viešosios erdvės	2019	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
2.3.1.1.2.	Anykščių miesto viešųjų erdvių sistemos pertvarkymas (II etapas. kvartalinė renovacija, kompleksinis daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų kiemų – želdinių, dangų, mažosios architektūros elementų - sutvarkymas)	Sutvarkytos Anykščių miesto viešosios erdvės	2019-2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
2.3.1.1.3.	Anykščių miesto viešųjų erdvių sistemos pertvarkymas (III etapas. Miesto apžvalgos aikštelės ir pėsčiųjų dviračių tako Šventosios upės dešiniajam krante, apjungiant su upės kairiojo kranto viešąja infrastruktūra, įrengimas)	Sutvarkytos Anykščių miesto viešosios erdvės	2019-2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Statybos skyrius
2.3.2. uždavinys. Didinti Anykščių rajono (išskyrus Savivaldybės centrą) gyvenamųjų teritorijų patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir skatinti ekonomikos augimą				
2.3.2.1.1.	Susisiekimo sąlygų gerinimas Troškūnų, Viešintų, Svėdasų ir Kavarsko seniūnijose	Sutvarkytos kelio ilgis (m)	2019	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Troškūnų, Viešintų, Svėdasų, Kavarsko seniūnijos
2.3.2.1.2.	Susisiekimo sąlygų gerinimas Debeikių, Andrioniškio, Skiemonių, Traupio, Kurklių seniūnijose	Sutvarkytos kelio ilgis (m)	2019	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Debeikių, Andrioniškio, Skiemonių, Traupio, Kurklių seniūnijos
2.3.2.1.3.	Susisiekimo sąlygų gerinimas Troškūnų mieste ir Burbiškio kaime	Sutvarkytos kelio ilgis (m)	2019	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Troškūnų, Anykščių seniūnijos
2.3.2.1.4.	Susisiekimo sąlygų su bendruomenės lankomais objektais gerinimas Vėjeliškio kaime	Sutvarkytos kelio ilgis (m)	2019-2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Troškūnų, Anykščių seniūnijos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
III PRIORITETAS. SUMANIOS, SVEIKOS, SAUGIOS, PILIETIŠKOS IR APRŪPINTOS VISUOMENĖS KŪRIMAS				
3.1. tikslas. Sumanios visuomenės poreikius atitinkančios ugdymo sistemos plėtojimas				
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti švietimo infrastruktūrą, diegti inovacijas				
3.1.1.1.1.	Anykščių miesto A. Vienuolio progimnazijos modernizavimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta bendrojo ugdymo mokyklos infrastruktūra	2019-2020	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių Antano Vienuolio progimnazija
3.1.1.1.2.	Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos atnaujinimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta bendrojo ugdymo mokyklos infrastruktūra	2020-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių A. Baranausko pagrindinė mokykla
3.1.1.1.3.	Švietimo įstaigų remontas ir pritaikymas kokybiškai veiklai	Suremontuotų įstaigų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Statybos skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.1.2.1.	Anykščių vaikų lopšelio-darželio „Eglutė“ infrastruktūros atnaujinimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta l/d infrastruktūra	2019-2021	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių vaikų l/d „Eglutė“
3.1.1.2.2.	Anykščių lopšelio-darželio „Žilvitis“ pastato atnaujinimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta lopšelio-darželio (toliau – l/d) infrastruktūra	2020-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių l/d „Žilvitis“
3.1.1.2.3.	Anykščių vaikų lopšelio-darželio „Žiogelis“ pastato atnaujinimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta l/d infrastruktūra	2020-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių vaikų l/d „Žiogelis“
3.1.1.2.4.	Anykščių vaikų lopšelio-darželio „Spindulėlis“ infrastruktūros atnaujinimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta l/d infrastruktūra	2020-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių vaikų l/d „Spindulėlis“
3.1.1.3.1.	Vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymosi galimybių plėtra Anykščių kūno kultūros ir sporto centrui priklausančiose A. Vienuolio progimnazijos patalpose	Įrengta specializuota imtynių ir treniruoklių sporto infrastruktūra	2019-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, AKKSC
3.1.1.3.2.	Gamtos mokyklos įkūrimas Anykščių mieste	Įkurta mokykla	2019-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių regioninio parko direkcija
3.1.1.3.3.	Anykščių muzikos mokyklos pastato atnaujinimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta neformaliojo švietimo įstaigos infrastruktūra	2020-2025	ARSA Švietimo skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių muzikos mokykla
3.1.1.6.1.	Vaikų priėmimo į lopšelius-darželius centralizuotos informacinės sistemos diegimas	Įdiegta centralizuota informacinė sistema	2019-2021	ARSA Švietimo skyrius, ARS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos
3.1.2. uždavinys. Plėsti švietimo paslaugų spektrą, gerinti kokybę ir prieinamumą				
3.1.2.14.1.	Ikimokyklinio ugdymo mokyklų veiklos tobulinimas	Projekte dalyvaujančių mokyklų skaičius (vnt.)	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Finansų ir apskaitos skyrius, ARS švietimo įstaigos
3.1.2.14.2.	Užtikrinti kokybės krepšelio panaudojimą mokyklų veiklos kokybei pagerinti	Iš kiekvienos vertintos mokyklos veiklos srities ne mažiau kaip 1 pagerėjęs įvertintas rodiklis Iš dešimt vertintų rodiklių ne mažiau kaip 6 pagerėję įvertinti rodikliai	2019–2025	ARSA Švietimo skyrius, Finansų ir apskaitos skyrius, ARS švietimo įstaigos

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		<i>Stiprių geros mokyklos požymių raišką turinčioje mokykloje atliktas veiklos kokybės įsivertinimas</i>		
3.2. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas bei stiprinimas				
3.2.2. uždavinys. Užtikrinti kokybišką sveikatos priežiūros paslaugų plėtrą ir prieinamumą				
3.2.2.1.1.	Tuberkuliozės gydymo skatinimas Anykščių rajono savivaldybėje	Sveikatos priežiūros paslaugų gavėjų skaičius (asm.)	2019-2022	ARSA Savivaldybės gydytojas, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių PSPC
3.2.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę				
3.2.4.1.1.	Universalios sporto bazės įrengimas	Įrengta universalioji sporto bazė	2019-2025	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2.4.1.2.	Aikštelės konkūrai įrengimas Niūronyse	Įrengta aikštelė konkūrai	2019-2020	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Niūronių seniūnija, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3. tikslas. Saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas				
3.3.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti socialinių paslaugų infrastruktūrą				
3.3.1.1.1.	Anykščių socialinės globos namų filialo Svėdasų senelių globos namų modernizavimas	Atnaujinta ir (arba) išplėsta socialinių paslaugų įstaigos infrastruktūra	2019-2021	ARSA Socialinių paslaugų skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius, Anykščių socialinės globos namų filialas Svėdasų senelių globos namai
3.3.3. uždavinys. Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką, mažinti socialinę atskirtį				
3.3.3.1.1.	Socialinio būsto fondo plėtra Anykščių rajono savivaldybėje	Įsigytų socialinių būstų skaičius (vnt.)	2019	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius
3.5. tikslas. Gyventojų poreikius atliepiančio viešojo valdymo užtikrinimas				
3.5.1. uždavinys. Didinti Savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, gerinti teikiamų viešųjų paslaugų kokybę				
3.5.5.1.1.	Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Anykščių rajono savivaldybėje	Įstaigų, kuriose įdiegta LEAN sistema skaičius (vnt.) Įstaigų, kuriose įdiegta ISO sistema skaičius (vnt.)	2019-2020	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių TVIC

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
IV PRIORITETAS. VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA DARNOJE SU GAMTINE APLINKA				
4.1. tikslas. Kokybiškos ir saugios susisiekimo sistemos plėtra				
4.1.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą, modernizuoti eismo organizavimo sistemą				
4.1.1.2.1.	Anykščių miesto šiaurinės apylankos planavimas ir statyba	Įrengto vietinės reikšmės kelio ilgis (km)	2019-2025	ARSA Statybos skyrius, Architektūros ir urbanistikos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, LAKD, VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“
4.1.1.7.1.	Svėdasų mst. J. Tumo-Vaižganto g. dalies rekonstrukcija	Atnaujintos gatvės ilgis (km)	2019-2025	ARSA Statybos skyrius, LAKD
4.1.2. uždavinys. Vystyti viešojo ir ekologinio transporto sistemą				
4.2. tikslas. Efektyvios ir modernios inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas				
4.2.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą				
4.2.1.1.1.	Mačionių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Skiemonių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.2.	Debeikių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Debeikių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.3.	Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra Kurklių k.	Įrengtų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Kurklių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.4.	Leliūnų aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Debeikių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.5.	Burbiškių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.6.	Vandentiekio ir nuotekų rinklų plėtra Viešintų k.	Įrengtų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Viešintų seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.7.	Skiemonių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Skiemonių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.8.	Levaniškių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Traupio seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
				vandenys“
4.2.1.1.9.	Daujočių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Svėdasų seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.10.	Šlavėnų aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.11.	Andrioniškio aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Andrioniškio seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.12.	Surdegio aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Troškūnų seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.13.	Nuotekų tinklų plėtra Raguvėlės k.	Įrengtų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Troškūnų seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.14.	Rubikių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.15.	Vandens sistemų plėtra Anykščių seniūnijos Piktagalio kaime	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Anykščių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.16.	Svirnų aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Kavarsko seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.17.	Katlėrių aglomeracijos vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Skiemonių seniūnija, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.18.	Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra Anykščių aglomeracijoje	Įrengtų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, UAB „Anykščių vandenys“
4.2.1.1.19.	Vandentiekio ir nuotekų tinklų renovacija Anykščių aglomeracijoje	Atnaujintų vandentiekio tinklų ilgis (km) Atnaujintų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, UAB „Anykščių vandenys“

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Projekto kodas	Projekto pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.2.1.1.20.	Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra Anykščių aglomeracijoje (s/d „Šaltupys“ ir Klebonų k.)	Įrengtų vandentiekio tinklų ilgis (km) Įrengtų nuotekų tinklų ilgis (km)	2019-2025	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, UAB „Anykščių vandenys“

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

4 priedas. Efekto vertinimo kriterijai (vizijos rodikliai)

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paaiškinimas (formulė)
1.	Anykščių rajono savivaldybėje apsilankusių turistų skaičius (tūkst. asmenų)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių TVIC	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	644	800	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus/ Anykščių TVIC pateikiami duomenys
2.	Anykščių rajono savivaldybėje apsilankusių turistų iš užsienio šalių dalis nuo visų turistų skaičiaus (procentai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Anykščių TVIC	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	2,5	20,0	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus/ Anykščių TVIC pateikiami duomenys
3.	Anykščių rajono savivaldybėje vykusių kultūros renginių skaičius (vienetai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	1 925	Nemažėjantis	ARSA Kultūros turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys
4.	Anykščių rajono savivaldybėje vykusių regioninių, šalies, tarptautinių kultūros renginių skaičius (vienetai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	30	Didėjantis	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys
5.	Anykščių rajono savivaldybės tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius	6,4*	8,0	TUI 1-am gyventojui Anykščių r. sav. padalintos iš TUI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
6.	Anykščių rajono savivaldybės bendro vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius	78,0	85,0	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Anykščių r. sav. padalintas iš vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio šalyje ir padaugintas iš 100
7.	Anykščių rajono savivaldybės nedarbo lygio (registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis) santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos darbo birža	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius	138,0	120,0	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Anykščių r. sav. padalintas iš registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykio šalyje ir padaugintas iš 100
8.	Anykščių rajono savivaldybės jaunų asmenų dalis nuo visų gyventojų skaičiaus (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	17,7	20,0	Jaunų asmenų Anykščių r. sav. skaičius padalintas iš šalies jaunų asmenų skaičiaus padaugintas iš 100

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paiškinimas (formulė)
9.	Užregistruotų Anykščių rajono savivaldybėje nusikalstamų veikų, tenkančių 100 000-ių gyventojų, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Vyriausias specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai)	96,5	Mažėjantis	Užregistruotos nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyv. Anykščių r. sav., padalintos iš užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 100 tūkst. gyv. šalyje, ir padauginta iš 100

* Jei Lietuvos statistikos departamentas strateginio plėtros plano rengimo metu nepateikė 2017 m. duomenų, vertinami 2016 m. duomenys

5 priedas. Rezultato vertinimo kriterijai (prioritetai/ tikslų rodikliai)**I PRIORITETAS. KULTŪRINIO TURIZMO VYSTYMAS IR KURORTINĖ PLĖTRA**

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paaikškinimas (formulė)
1.1. tikslas. Kultūrinio turizmo vystymas rajone	Anykščių rajono savivaldybėje naujai įrengtų turistinių ir (arba) rekreacinių objektų skaičius (vienetai per laikotarpį)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	-	5	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys Rodiklis vertinamas per SPP įgyvendinimo laikotarpį (kaupiamai)
	Anykščių rajono savivaldybės apgyvendinimo, maitinimo įstaigų skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	19/ 32	Didėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Anykščių rajono savivaldybėje apgyvendintų turistų skaičius (apgyvendinimo įstaigose ir kaimo turizmo sodybose) (tūkst. asmenų)	Anykščių TVIC	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	41,1	80,0	Anykščių TVIC pateikiami duomenys (apgyvendinimo įstaigose ir kaimo turizmo sodybose apgyvendintų turistų skaičius)
	Anykščių rajono savivaldybėje sutvarkytų, pritaikytų ir įveikintų kultūros ir gamtos paveldo objektų skaičius (vienetai per laikotarpį)	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyrius	-	Ne mažiau kaip 11	ARSA Architektūros ir urbanistikos skyriaus pateikiami duomenys Rodiklis vertinamas per SPP įgyvendinimo laikotarpį (kaupiamai)
1.2. tikslas. Krašto kultūrinių tradicijų saugojimas ir puoselėjimas	Anykščių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose per vieną dieną apsilankiusių fizinių asmenų/ virtualių lankytojų skaičius (tūkst. asmenų)	Anykščių VB	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	150,9 / 27,5	Nemažėjantis	Anykščių VB pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	31	35	Anykščių r. sav. meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius padalintas iš Anykščių r. sav. gyventojų sk. ir padaugintas iš 1000

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paaikškinimas (formulė)
	Anykščių rajono savivaldybės muziejų lankytojų skaičiaus dalis nuo visų šalies muziejų lankytojų skaičiaus (procentai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius, Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	3,5	Didėjantis	Anykščių r. sav. muziejų lankytojų skaičius padalintas iš šalies muziejų lankytojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
1.3. tikslas. Kurorto statuso siekimas ir rajono įvaizdžio stiprinimas	Gautas kurorto statusas	ARSA	ARSA	-	Kurorto statusas	-
	Anykščių rajono savivaldybės gyventojų pasitenkinimas teikiamomis paslaugomis	Atlikta apklausa	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Bendrasis ir ūkio skyrius	-	Atlikta apklausa	Atlikta apklausa
	Tarptautinių projektų, tinklų, į kuriuos įsitraukė Anykščių rajono savivaldybė, skaičius (vienetai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	-	2	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys

* Jei Lietuvos statistikos departamentas strateginio plėtros plano rengimo metu nepateikė 2017 m. duomenų, vertinami 2016 m. duomenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

II PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMO SKATINIMAS

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paiškinimas (formulė)
<i>2.1. tikslas. Patrauklios investicinės ir verslo aplinkos kūrimas</i>	Anykščių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius	59,0	62,0	Veikiančių ūkio subjektų skaičius 1000-iui gyventojų Anykščių r. sav. padalintas iš veikiančių ūkio subjektų skaičiaus 1000-iui gyventojui šalyje ir padaugintas iš 100
	Anykščių rajono savivaldybės materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius	21,2*	25,0	MI 1-am gyventojui Anykščių r. sav. padalintos iš MI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
	Anykščių rajono savivaldybės statybos darbų apimčių, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Statybos skyrius	58,2*	60,0	Statybos darbų apimtys, tenkančios 1-am Anykščių r. sav. gyventojui, padalintos iš šalies statybos darbų apimčių, tenkančių 1-am gyventojui ir padaugintas iš 100
	Kūrybinių industrijų rezidentų Anykščių rajono savivaldybėje, sukūrusių savo verslus, skaičius (procentai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	13	Didėjantis	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys
<i>2.2. tikslas. Darnaus ir konkurencingo žemės ūkio plėtra</i>	Anykščių rajono savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Žemės ūkio skyrius	181,3*	Nemažėjantis	Bendroji žemės ūkio produkcija Anykščių r. sav. 1-am gyventojui padalinta iš bendrosios žemės ūkio produkcijos 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
	Anykščių rajono savivaldybės gyvulininkystės žemės ūkio produkcijos dalis nuo bendrosios žemės ūkio produkcijos (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Žemės ūkio skyrius	33,7*	38,0	Gyvulininkystės žemės ūkio produkcija Anykščių r. sav. padalinta iš bendrosios žemės ūkio produkcijos ir padauginta iš 100
	Avių skaičius Anykščių rajono savivaldybėje (vienetai per metus)	ARSA Žemės ūkio skyrius	ARSA Žemės ūkio skyrius	8 590	12 500	ARSA Žemės ūkio skyriaus pateikiami duomenys
	Sodų plotas Anykščių rajono savivaldybėje (ha per laikotarpį)	ARSA Žemės ūkio skyrius	ARSA Žemės ūkio skyrius	479	600	ARSA Žemės ūkio skyriaus pateikiami duomenys (rodiklis vertinamas per SPP įgyvendinimo laikotarpį)

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paaikškinimas (formulė)
2.3. tikslas. Teritorinės sanglaudos didinimas	Anykščių rajono savivaldybės vietos veiklos grupių įgyvendintų strategijų skaičius (vienetai)	ARS VVG	ARS VVG	Parengtos strategijos	Ne mažiau kaip 2	Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių pateikiami duomenys

* Jei Lietuvos statistikos departamentas strateginio plėtros plano rengimo metu nepateikė 2017 m. duomenų, vertinami 2016 m. duomenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

III PRIORITETAS. SUMANIOS, SVEIKOS, SAUGIOS, PILIETIŠKOS IR APRŪPINTOS VISUOMENĖS KŪRIMAS

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paiškinimas (formulė)
3.1. tikslas. Sumanios visuomenės poreikius atitinkančios ugdymo sistemos plėtojimas	Visos dienos mokyklų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje (vienetai)	ARSA Švietimo skyrius	ARSA Švietimo skyrius	1	3	ARSA Švietimo skyriaus pateikiami duomenys
	Mokinių, dalyvavusių Anykščių r. sav. NVŠ programose ar formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose bei BUM būrelius lankiusių dalis nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus (procentai)	ITC Švietimo valdymo informacinė sistema	ARSA Švietimo skyrius	69,7	Nemažėjantis	Anykščių r. sav. NVŠ programose ar formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose dalyvavusių bei BUM būrelius lankiusių mokinių skaičius, padalintas iš bendro Anykščių r. sav. BUM mokinių skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Igyvendintų respublikinių ir tarptautinių švietimo projektų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje (vienetai)	ARSA Švietimo skyrius	ARSA Švietimo skyrius	12	Nemažėjantis	ARSA Švietimo skyriaus pateikiami duomenys
3.2. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas bei stiprinimas	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Anykščių rajone (metai)	HISIC	ARSA Savivaldybės gydytojas	73*	Didėjantis	HISIC duomenų bazės duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės gyventojų, dalyvavusių sveikatos prevencinėse programose dalis nuo planuotų patikrinti asmenų skaičiaus (procentai)	Anykščių PSPC	ARSA Savivaldybės gydytojas	41,0	Didėjantis	Anykščių PSPC teikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės sporto varžybų, sporto ir sveikatinimo renginių skaičius/ dalyvių juose skaičius (vienetai/ asmenys)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	ARSA Švietimo skyrius	216/ 11133	Didėjantis	Lietuvos sporto statistikos metraščio duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės sporto organizacijų skaičius (vienetai)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	ARSA Švietimo skyrius	25	Nemažėjantis	Lietuvos sporto statistikos metraščio duomenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paiškinimas (formulė)
	Anykščių rajono savivaldybėje sportuojančiųjų gyventojų sporto organizacijose skaičius, lyginant su bendru gyventojų skaičiumi (procentai)	Lietuvos sporto statistikos metraštis, Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Švietimo skyrius	2,7	3,0	Anykščių r. sav. sportuojančiųjų gyventojų sporto organizacijose skaičius padalintas iš Anykščių r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
3.3. tikslas. Saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas	Asmenų (šeimų), buvusių Anykščių rajono savivaldybės sąraše socialiniam būstui nuomoti, skaičius metų pabaigoje (asmenys (šeimos))	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyrius	50	Mažėjantis	ARSA Viešųjų pirkimų ir turto skyriaus pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Socialinės paramos skyrius	50	Mažėjantis	Anykščių r. sav. socialinės pašalpos gavėjų skaičius padalintas iš Anykščių r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1000
	Anykščių rajono savivaldybės šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų (šeimos)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Socialinės paramos skyrius	5	Mažėjantis	Anykščių r. sav. socialinės rizikos šeimų skaičius padalintas iš Anykščių r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1000
3.4. tikslas. Saugumo stiprinimas rajone, didinant gyventojų pilietiškumą ir bendruomeniškumą	Anykščių rajono savivaldybės JO ir su jaunimu dirbančių organizacijų skaičius (vienetai)	ARSA jaunimo reikalų koordinatorius	ARSA jaunimo reikalų koordinatorius	2/ 68	Nemažėjantis	ARSA jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės NVO, bendruomenių, religinių organizacijų skaičius (vienetai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	77/ 50/ 13	Nemažėjantis	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės administracijos vykdomų viešųjų paslaugų perdavimas NVO (procentai)	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyrius	0,5	Ne mažiau, kaip 3,0	ARSA Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus pateikiami duomenys
	Stebėjimo vietų viešosiose Anykščių rajono savivaldybės erdvėse skaičius (vienetai)	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	11	Didėjantis	ARSA Bendrojo ir ūkio skyriaus pateikiami duomenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paaiškinimas (formulė)
	Anykščių rajono savivaldybėje vykusių gaisrų skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA vyriausiasis specialistas (mobilizacijai ir civilinei saugai)	73	Mažėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
<i>3.5. tikslas. Didinti Savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, gerinti teikiamų viešųjų paslaugų kokybę</i>	Anykščių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų, dalyvavusių kvalifikacijos kėlimo kursuose, seminaruose, renginiuose, dalis nuo bendro savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiaus (procentai)	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius	-	100 (kiekvienas darbuotojas bent 1 kartą per metus)	ARSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės gyventojų parašytų pagrįstų skundų dėl administracijos darbuotojų veiksmų arba neveikimo skaičius per metus (vienetai)	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	-	0	ARSA Bendrojo ir ūkio skyriaus pateikiami duomenys
	Suteiktų elektroninių paslaugų skaičius Anykščių rajono savivaldybės administracijoje per metus (vienetai)	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	982	Didėjantis	ARSA Bendrojo ir ūkio skyriaus pateikiami duomenys

* Jei Lietuvos statistikos departamentas strateginio plėtros plano rengimo metu nepateikė 2017 m. duomenų, vertinami 2016 m. duomenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

IV PRIORITETAS. VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA DARNOJE SU GAMTINE APLINKA

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paiškinimas (formulė)
4.1. tikslas. Kokybiškos ir saugios susisiekimo sistemos plėtra	Anykščių rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Statybos skyrius	28,1	30,0	Anykščių r. sav. kelių su patobulinta danga ilgis padalintas iš bendro Anykščių r. sav. kelių ilgio ir padaugintas iš 100
	Anykščių rajono savivaldybėje vykusių įskaitinių kelių eismo įvykių, kuriuose sužeisti arba žuvo žmonės, skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius, Statybos skyrius, Saugaus eismo komisija	17	Mažėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
4.2. tikslas. Efektyvios ir modernios inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas	Anykščių rajono savivaldybėje renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (užbaigta renovacija) (vienetai)	ARSA Statybos skyrius	ARSA Statybos skyrius	35	90	ARSA Statybos skyriaus pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	UAB „Anykščių vandenys“	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	50,5	Didėjantis	UAB „Anykščių vandenys“ pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	UAB „Anykščių vandenys“	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	38,3	Didėjantis	UAB „Anykščių vandenys“ pateikiami duomenys
4.3. tikslas. Darnios gamtinės aplinkos vystymas	Iki reikalaujamų normų išvalomų centralizuotai surenkamų ūkio, buitės ir gamybos nuotekų dalis Anykščių rajono savivaldybėje (procentai)	UAB „Anykščių vandenys“	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	100,0	100,0	UAB „Anykščių vandenys“ pateikiami duomenys

Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2019–2025 metų plėtros planas

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017* m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Paaikškinimas (formulė)
	Rūšiuojamų komunalinių atliekų dalis Anykščių rajono savivaldybėje nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus (procentai)	UAB „Anykščių komunalinis ūkis“	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	86,0	Nemažėjantis	UAB „Anykščių komunalinis ūkis“ pateikiami duomenys
	Anykščių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo programos įgyvendinimas per metus (vienetai)	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	ARSA Bendrasis ir ūkio skyrius	1	1	ARSA Bendrojo ir ūkio skyriaus pateikiami duomenys
4.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros priežiūra	Metinių Anykščių rajono savivaldybės seniūnijų ataskaitų teikimas	ARSA seniūnijos	ARSA seniūnijos	Rengiamos ataskaitos	Patvirtintos ataskaitos	ARSA seniūnijų pateikiami duomenys

* Jei Lietuvos statistikos departamentas strateginio plėtros plano rengimo metu nepateikė 2017 m. duomenų, vertinami 2016 m. duomenys

6 priedas. SPP įgyvendinimo ataskaitos forma**VIZIJOS RODIKLIAI (EFEKTO VERTINIMO KRITERIJAI)**

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017 m. arba 2016 m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Pasiekta reikšmė (2021 m. arba 2020 m.)	Pasiekta reikšmė (2025 m. arba 2024 m.)	Paaiškinimai, pastabos
Nurodomas eilės numeris	Nurodomas vertinimo kriterijaus pavadinimas iš galiojančio ARSSPP	Nurodomas duomenų šaltinis iš galiojančio ARSSPP	Nurodomi atsakingos už duomenų pateikimą institucijos iš galiojančio ARSSPP	Nurodoma galiojančio ARSSPP vertinimo kriterijaus atskaitos taško reikšmė	Nurodoma galiojančio ARSSPP vertinimo kriterijaus planuota reikšmė (siekiamybė)	Vertinimo kriterijaus reikšmė rengiant tarpinę ir galutinę ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Vertinimo kriterijaus reikšmė rengiant galutinę ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Paaiškinama, kodėl nepasiekta/viršyta planuota vertinimo kriterijaus reikšmė

PRIORITETŲ/ TIKSLŲ RODIKLIAI (REZULTATO VERTINIMO KRITERIJAI)

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2017 m. arba 2016 m.)	Planuojama reikšmė 2025 m. (siekiamybė)	Pasiekta reikšmė (2021 m. arba 2020 m.)	Pasiekta reikšmė (2025 m. arba 2024 m.)	Paaiškinimai, pastabos
Nurodomas ARSSPP tikslo kodas ir pavadinimas	Nurodomas vertinimo kriterijaus pavadinimas iš galiojančio ARSSPP	Nurodomas duomenų šaltinis iš galiojančio ARSSPP	Nurodomi atsakingos už duomenų pateikimą institucijos iš galiojančio ARSSPP	Nurodoma galiojančio ARSSPP vertinimo kriterijaus atskaitos taško reikšmė	Nurodoma galiojančio ARSSPP vertinimo kriterijaus planuota reikšmė (siekiamybė)	Vertinimo kriterijaus reikšmė rengiant tarpinę ir galutinę ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Vertinimo kriterijaus reikšmė rengiant galutinę ARSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Paaiškinama, kodėl nepasiekta/viršyta planuota vertinimo kriterijaus reikšmė

7 priedas. SPP keitimo/ papildymo ataskaitos forma

1. _____ savivaldybės _____ metų strateginio plėtros plano priemonių sąrašo (pažymėti reikiamą):

1.1. koregavimas ☐

Koreguojamos priemonės kodas ir pavadinimas:

1.2. papildymas nauja priemone ☐

Siūlomos priemonės kodas ir pavadinimas:

1.3. esamos priemonės išbraukimas ☐

Siūlomos išbraukti priemonės kodas ir pavadinimas:

2. Pasiūlymą pateikusio asmens vardas, pavardė, darbovietė, pareigos:

3. Priemonės koregavimo / papildymo / išbraukimo poreikio trumpas pagrindimas

4. Priemonės aprašymas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
Nurodomas ARSSPP priemonės kodas	Nurodomas ARSSPP priemonės pavadinimas	Nurodomas ARSSPP priemonės pasiekimo indikatorius	Nurodomas ARSSPP priemonės pasiekimo laikas	Nurodomas institucija (-os), atsakinga (-os) už ARSSPP priemonės įgyvendinimą

(vardas, pavardė)

(data)

(parašas)

A.V.